

BANKA

SLOVENIJE
EVROSISTEM

LETNO
POROČILO

LETO 2006

Izdala:

BANKA SLOVENIJE
Slovenska 35
1505 Ljubljana
Tel.: 01 47 19 000
Fax.: 01 25 15 516

Letno poročilo temelji na podatkih in informacijah dostopnih do konca marca 2007.

This publication is also available in English.

ISSN 1318-5284 (tiskana izdaja)
ISSN 1518-2103 (elektronska izdaja)

Pregled vsebine

Uvod	9
1 GOSPODARSKO OKOLJE	11
1.1 Zunanji dejavniki gospodarjenja	11
1.2 Bruto domači proizvod, zaposlenost in stroški dela	12
1.3 Cene	15
1.4 Plačilna bilanca	17
1.5 Javne finance	26
2 DENARNA POLITIKA	29
2.1 Način vodenja denarne politike	29
2.2 Denar in krediti	30
2.3 Obrestne mere in denarni trg	33
2.4 Devizni trg in devizni tečaj	35
2.5 Uporaba instrumentov denarne politike	37
3 BANČNI SEKTOR	43
3.1 Struktura bančnega sektorja	43
3.2 Izkaz poslovnega izida	44
3.3 Obrestne mere in obrestni razmik	50
3.4 Bilanca stanja	51
3.5 Kvaliteta aktive	58
3.6 Kapital in količnik kapitalske ustreznosti	63
3.7 Nadzor bank in hranilnic	65
4 FINANČNI TRGI	71
5 VSTOP SLOVENIJE V EVROOBMOČJE	73
5.1 Izpolnjevanje pogojev za vstop v evroobmočje	73
5.2 Menjava tolarske gotovine v evro in konverzija računov	75
5.3 Ocena prehoda Slovenije v evroobmočje	77
6 DRUGE DEJAVNOST	79
6.1 Upravljanje mednarodnih denarnih rezerv	79
6.2 Plačilni promet komitentov BS	80
6.3 Gotovinsko poslovanje	81
6.4 Plačilni sistemi	84
6.5 Statistični sistem	90
6.6 Mednarodno sodelovanje	92
7 PRILOGE	95
7.1 Petletni podatki izkaza uspeha in bilance stanja	95
7.2 Pomembnejši ukrepi v letu 2006	97
7.3 Vodstvo in organizacijska sestava	103
7.4 Publikacije in spletna stran	106
7.5 Pregled nekaterih pojmov	107
8 RAČUNOVODSKI IZKAZI	111

Pregled tabel in slik

Tabele:*

1.	Prispevki h gospodarski rasti	13
2.	Nekateri gospodarski kazalniki	14
3.	Regionalna razčlenitev blagovne menjave	20
4.	Plačilna bilanca	23
5.	Zunanji dolg in devizne rezerve Slovenije	25
6.	Konsolidirana bilanca in dolg širše države	28
7.	Ponudba primarnega denarja	31
8.	Ponudba M3: konsolidirana bilanca denarnega sistema	32
9.	Obrestne mere BS in denarnega trga	33
10.	Uporaba instrumentov denarne politike in politike deviznega tečaja	38
11.	Lastniška sestava bančnega sektorja (po lastniškem kapitalu)	43
12.	Lastniška sestava bančnega sektorja (po bilančni vsoti)	43
13.	Povprečna bilančna vsota glede na BDP	44
14.	Glavne postavke prirejenega izkaza poslovnega izida	47
15.	Nekateri kazalniki poslovanja bank	50
16.	Izračunane aktivne in pasivne obrestne mere	50
17.	Bilančne vsote in tržni deleži bank	52
18.	Glavne postavke bilance stanja bank	54
19.	Ročnost vlog in kreditov nebančnemu sektorju	57
20.	Valutna struktura glavnih postavk bilance stanja	58
21.	Izpostavljenost bank glede na obseg kapitala	58
22.	Bonitetna struktura in stopnja pokritja razvrščenih terjatev z oslabitvami in rezervacijami	59
23.	Bonitetna struktura kreditnega portfelja bank v % in mrd SIT	60
24.	Delež razvrščenih terjatev po panogah in povprečna boniteta panoge	62
25.	Izpostavljenost do posameznih skupin države	63
26.	Sestava slovenskega finančnega sistema	71
27.	Mednarodne denarne rezerve in devizne rezerve bančnega sistema	79
28.	Gotovina v obtoku	83
29.	Petletni podatki izkaza uspeha za obdobje od 1. januarja do 31. decembra	95
30.	Petletni podatki bilance stanja na dan 31. decembra	96

Slike:

1.	Cene primarnih surovin in nafte na svetovnem trgu	11
2.	Prispevki h gospodarski rasti	13
3.	Sestava bruto domačega proizvoda	14
4.	Cene	16
5.	Tendenčno gibanje cen	17
6.	Tekoči račun plačilne bilance	18
7.	Realni efektivni tečaj tolarja	19
8.	Financiranje tekočega računa plačilne bilance	22
9.	Primanjkljaj in dolg sektorja države po ESR 95	26
10.	Obrestne mere BS (60 dnevni tolarski blagajniški zapisi)	30
11.	Obrestne mere BS in denarnega trga	33
12.	Deklarirane obrestne mere posojil in vlog	34
13.	Tokovi tujega denarja	35
14.	Tečaj evra na trgih tujega denarja	36
15.	Cene instrumentov BS	38
16.	Količnika likvidnosti za prvi in drugi likvidnostni razred ter naložbe in obveznosti za prvi likvidnostni razred	39

*Razen tabel računovodskih izkazov

17.	Bruto dohodek	45
18.	Struktura porabe bruto dohodka bank	49
19.	Nominalna in medletna rast bilančne vsote	52
20.	Medletna rast kreditov nebančnemu sektorju	55
21.	Povprečna struktura obveznosti in naložb v letu	56
22.	Struktura kreditnega portfelja vseh bank	59
23.	Povprečna tveganost terjatev po skupinah bank in za bančni sistem	61
24.	Delež terjatev v D-E po skupinah bank in za bančni sistem	61
25.	Tehtana aktiva, kapital in količnik kapitalske ustreznosti bank	64
26.	Medletne spremembe tehtane aktive in kapitala za banke	64
27.	Porazdelitev kapitalske ustreznosti	65
28.	Finančni posredniki po bilančni vsoti	71
29.	Količinska in vrednostna sestava bankovcev v obtoku	82
30.	Primerjava obdelanih tolarskih ponaredkov za leti 2005 in 2006	83

Uvod

Leta 2006 je znašala slovenska gospodarska rast visokih 5,2%, v drugem polletju celo 5,5% (desezonirano in prilagojeno za število delovnih dni pa kar 5,8%). Rast v tem ciklusu je poganjal predvsem močan izvoz, vezan na ugodno evropsko konjunkturo. V drugem polletju pa se je ta slika že nekoliko spremenila, k visoki agregatni rasti je prispevala že bolj domača poraba, predvsem investicije, ko se je že sicer intenzivni stanovanjski gradnji pridružil še močan nov val v infrastrukturi. V gradbeništvu se je povečala v zadnjem četrtletju realna dodana vrednost medletno za prek 20% ter zaposlenost za skoraj 10%. Na visoko gospodarsko rast že precej vplivajo značilni »konvergenčni« dejavniki, kreditna ekspanzija na podlagi zunanjega zadolževanja itd. Tako generirana rast vključuje tudi tveganja.

V letu 2006 si je Banka Slovenije (v nadaljevanju BS) še prizadevala za ohranjanje denarnega nadzora v razmerah visoke gospodarske rasti. Do močnega znižanja obrestnih mer je prišlo že v predhodnih letih, temu je sledila okrepljena kreditna rast, ki je dosegla leta 2006 že 27%. Z izbranim instrumentarijem je uspela BS obvladovati hitrost nominalne konvergence še v času, ko so bile evropske obrestne mere najnižje, skoraj 2-odstotne. Njena prizadevanja je olajšal tudi proces dvigovanja evropskih obrestnih mer, ki se je začel ob koncu leta 2005. Slovenske kratkoročne tržne obrestne mere so znašale v letu 2005 okrog 3,6%; potem so se nekoliko znižale, na evropske obrestne mere pa so se prilepile končno v drugem polletju 2006, ko so se slednje že zviševale in so ob koncu leta že spet dosegle 3,7%. Devizni tečaj je bil vseskozi stabilen.

Osnovni okvir za politike, ki so vodile do vključitve Slovenije v evroobmočje, sta bila Program vstopa v ERM II in prevzem evra, ki sta ga sprejeli Vlada RS in BS novembra 2003. Skrb za vzdrževanje temeljnih makroekonomskih ravnotežij pa je bila značilna stalnica slovenskih politik že v vsem predhodnem obdobju. Povprečna letna stopnja inflacije, merjena s harmoniziranim indeksom cen življenjskih potrebščin (HICP), se je znižala na 2,5% že ob koncu leta 2005 in se je zadrževala okrog te ravni tudi med letom 2006. Napovedi za naslednje leto so podobne. Primanjkljaj na tekočem računu plačilne bilance je znašal leta 2006 po predhodnih podatkih 2,6% BDP, primanjkljaj javnih financ širše države pa 1,4% BDP. Javni dolg je zmeren.

Doseganje inflacijskega konvergenčnega kriterija je bilo oteženo v razmerah visoke rasti svetovnih cen nafte. V slovenski strukturi končne porabe, ki določa tudi sestavo inflacijske košarice, je zelo velik delež pogonskih in drugih tekočih goriv. Sredi leta 2006 so k skupni povprečni letni stopnji inflacije (okrog 2,5%) cene energentov prispevale kar 1,4 odstotne točke. Prav v tem času – bolj natančno malo prej – pa je dosegala najnižje ravni osnovna inflacija, še pod vplivom vstopa gospodarstva v Evropsko unijo maja 2004. Tedaj so bile odpravljene še zadnje carinske stopnje in povečala se je konkurenca.

Proti koncu leta 2006 se je osnovna inflacija že obračala s te zelo nizke ravni navzgor, na srečo ob sočasnem usihanju naftnih šokov. Analize in projekcije domačih in zunanjih ocenjevalcev ne kažejo, da bi bili v tem gibanju že prisotni tudi dejavniki, ki bi jo potiskali čezmerno visoko. Tveganja pa vsekakor obstajajo v mednarodnem in domačem okolju. Glede slednjih se bo moralo še utrditi spoznanje, da v sistemu ni več instrumentov lastne nacionalne denarne in tečajne politike. Posel zagotavljanja stabilnosti in dolgoročne vzdržnosti je bil s prevzemom evra prenesen v celoti k fiskalni in k strukturnim politikam.

V konvergenčnih poročilih Evropske centralne banke in Evropske komisije z dne 16. maja 2006 je bilo potrjeno, da Slovenija izpolnjuje maastrichtske kriterije za

prevzem evra. Na tej podlagi je po posvetu z Evropskim parlamentom in na podlagi odločitve sveta v sestavi predsednikov vlad in držav, Svet finančnih ministrov 11. julija sprejel sklep o odpravi derogacije s 1. januarjem 2007 in sklep o nepreklicnem tečaju zamenjave tolarjev v evre. Tečaj zamenjave je bil določen na ravni, na kateri je Slovenija že vstopila v režim ERM II 28. junija 2004, tj. na ravni 239,64 tolarjev za en evro.

V drugem polletju so sledile še zadnje faze priprav. Sama menjava na prehodu iz starega v novo leto je potekala gladko. Bilance bank in vsi računi strank so bili skladno z načrtom preračunani do popoldneva 2. januarja 2007, vključitev v plačilni promet je stekla brez težav. Podobno so speljali prehod tudi drugi sistemi, borza in KDD, družbe, ki jih nadzira ATVP, državni in privatni izdajatelji vrednostnih papirjev itd. V gotovinskem obtoku je bilo že ob koncu prvega dne po vrednosti več evrskih kot tolarskih bankovcev; število dvigov gotovine na bankomatih se je vrnilo na običajno raven že v prvem tednu zamenjave.

Drugi sklop aktivnosti BS so bile zaključne operacije vključevanja v poslovanje Evrosistema. Na dan 2. januarja 2007 je bil prenesen v Evropsko centralno banko ustrezen delež deviznih rezerv v dolarjih in naslednji dan še ustrezen delež zlata; 2. januarja je bil vpisan v ECB preostanek kapitala. Vse denarne operacije so se že 2. januarja 2007 opravljale v okviru institucij in instrumentov Evrosistema, oskrba z gotovino pa že nekaj minut po polnoči 1. januarja. Začetni seti kovancev so bili pred tem razdeljeni gospodinjstvom in podjetjem že v decembru.

Ljubljana, aprila 2007

Namestnik predsednika Sveta Banke Slovenije

prof. dr. Ivan Ribnikar

1 GOSPODARSKO OKOLJE

1.1 Zunanji dejavniki gospodarjenja

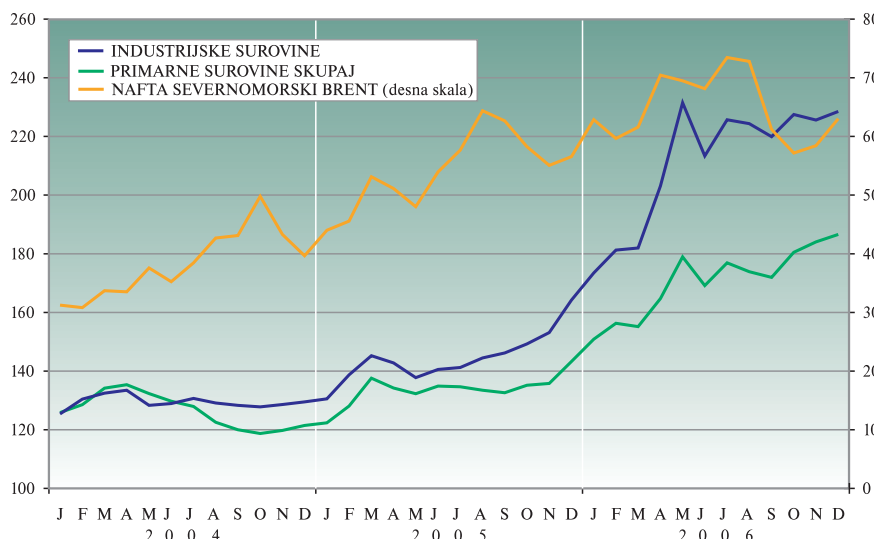
Gospodarska rast v svetu se je v letu 2006 okrepila in je po ocenah Mednarodnega denarnega sklada v celem letu dosegla razmeroma visokih 5,1%. Tudi v evroobmočju se je gospodarska rast postopoma izboljševala in v celem letu dosegla 2,7%. K dobri gospodarski rasti evroobmočja je, tako kot leto pred tem, največ prispevalo višje domače trošenje. Izraziteje od trošenja gospodinjstev so rasle investicije. Proti koncu leta so se zmanjšale tudi razlike v gospodarski rasti med večjimi državami članicami evroobmočja. Obratno kot v evroobmočju se je gospodarska rast v ZDA in na Japonskem med letom nekoliko umirila, hitro pa so lani rasle nekatere večje države v Aziji. Do znižanja gospodarske rasti v ZDA, ki je po prvih ocenah v celem letu znašala 3,4%, je prišlo predvsem zaradi ohlajanja nepremičninskega trga.

Gospodarska rast v svetu je v letu 2006 dosegla 5,1%, v evroobmočju 2,7%

Gospodarska aktivnost glavnih trgovinskih partneric Slovenije iz Evropske unije se je med letom izboljševala, še posebno izrazito v naši najpomembnejši trgovinski partnerici Nemčiji, kjer se je gospodarska rast po prvih podatkih dvignila na 2,7% z 0,9% v predhodnem letu. Močno se je izboljšala tudi gospodarska aktivnost v Italiji, kjer je dosegla 2,0%, delno tudi zaradi nizke osnove iz lanskega leta, ko je rast znašala le 0,1%. V novih državah članicah EU je bila rast še hitrejša kot v starih. Med njimi sta izredno visoki stopnji rasti gospodarstva dosegli Slovaška (8,2%) in Češka (5,9%), kjer tuje investicije močno vplivajo na avtomobilsko industrijo. Rast v novih državah na območju Balkana je bila podobna kot v letu poprej in se je v povprečju gibala okoli 4,7%. Od omenjenega povprečja je najbolj navzgor odstopala Srbija s 5,8-odstotno rastjo, navzdol pa Makedonija s 3,5-odstotno rastjo gospodarstva.

Gospodarska rast glavnih trgovinskih partneric iz Evrope se je močno izboljšala

Slika 1: Cene primarnih surovin in nafte na svetovnem trgu

Opomba: Indeksi (2000 = 100), cena nafte (severnomoški brent v USD/sod).

Vir: The Economist, London; Reuters

Do konca poletja se je nadaljevala hitra rast cen nafte, ki se je proti koncu leta umirila. Sod nafte Brent je v povprečju leta stal 65 USD, kar je približno 20% več kot v predhodnem letu. Rast cen nafte je bila še vedno pretežno pogojena s hitro rastjo povpraševanja po nafti, ki ga črpanje in predelava naftnih derivatov ne moreta dohitevati. Poleg omenjenega osnovnega vzroka rasti cen nafte so na njihovo hitro rast do poletja delovali predvsem iransko jedrsko vprašanje in nemiri v Nigeriji. Avgusta

Cene nafte so bile v povprečju višje za 20%, a se je njihova rast proti koncu leta umirila in celo obrnila

so se cene močno povišale predvsem zaradi konflikta med Libanom in Izraelom. Delno pa je bil skok cen poleti sezonsko pogojen, saj se v tem času povečajo prevozi zaradi letovanj, poveča pa se tudi verjetnost orkanov v Mehškem zalivu, kjer je velika zgoščenost naftnih črpališč. Po prenehanju poletnih sezonskih dejavnikov in umiritvi iranskega jedrskega vprašanja so se cene nafte septembra znižale. Zaradi znižanja cen nafte so se države članice OPEC na sestankih oktobra in decembra odločile za količinsko znižanje črpanja nafte, kar je proti koncu leta ponovno potisnilo cene nafte proti 65 USD za sod. Zaradi dobre svetovne gospodarske rasti so hitro rasle tudi cene drugih surovin, posebno kovin, njihova rast pa se je proti koncu leta nekoliko umirila.

Inflacija v evroobmočju in ZDA je bila pod močnim vplivom hitre rasti cen nafte

Inflacija je bila v evroobmočju in ZDA pretežno pod vlivom hitre rasti cen nafte. V evroobmočju je leta 2006 v povprečju znašala 2,2% in v ZDA 3,2%. V obeh gospodarstvih se je proti koncu leta rast cen umirila zaradi znižanja cen nafte. Med letom se je v evroobmočju in v ZDA zviševala tudi osnovna inflacija, kar je delno posledica prenosa visokih cen nafte v druge cene. V ZDA, kjer je bila rast osnovne inflacije izrazitejša, je nanjo precej vplivala tudi hitra rast stanovanjskih najemnin. Na Japonskem je bila po sedmih letih deflacije v letu 2006 rast cen ponovno pozitivna, stopnja inflacije pa je v povprečju leta dosegla 0,2%.

ECB je obrestne mere postopoma zviševala vse leto, Federal Reserve pa je sredi poletja ustavil zviševanje

Evropska centralna banka je v letu 2006 postopoma zmanjševala stopnjo akomodativnosti denarne politike. Obrestne mere je povišala petkrat, tako da je ključna centralnobaščna obrestna mera ob koncu leta dosegla 3,50%. Zvišanje je bilo posledica povečanih inflacijskih pritiskov, ki so izvirali iz izboljševanja gospodarske rasti, visoke likvidnosti in rasti denarnih in kreditnih agregatov evroobmočja, poleg tega je bila prisotna tudi možnost prenosa hitre rasti cen nafte na druge cene. Ameriški sistem centralnih bank je vse do junija 2006 vodil restriktivno denarno politiko, ki jo je začel izvajati že junija 2004. Po zadnjem, junijskem zvišanju ključne obrestne mere, je ta ostala na ravni 5,25% do konca leta 2006. Zviševanje ključne obrestne mere v ZDA je bilo v prvi polovici leta še vedno pretežno pod vplivom dobre gospodarske rasti in visoke inflacije. Prenehanje zviševanja obrestnih mer sredi leta pa je izviralo iz umiritve gospodarske rasti, ki je deloma nastopila zaradi zaostrovanja denarne politike in ohlajanja na nepremičninskem trgu. Japonska centralna banka je po več kot petih letih prenehala izvajati politiko ničelne stopnje obrestnih mer. Sredi poletja je ključno obrestno mero dvignila na 0,25%, kjer je ostala do konca leta. Vzroka za njeno odločitev sta predvsem postopno izboljševanje gospodarske rasti od leta 2003 naprej in prenehanje deflacije v letu 2006.

Evro je do ameriškega dolarja v letu 2006 pridobil okoli 11% vrednosti

Evro je do ameriškega dolarja pretežno apreciral in je do konca leta pridobil okoli 11% vrednosti v primerjavi z decembrom 2005. Apresiasi evra do dolarja je bila večinoma posledica pričakovanih finančnih trgov, da bo ECB obrestne mere med letom postopno zviševala, medtem ko se je v ZDA pričakovalo prenehanje zviševanja obrestnih mer, kar se je sredi poletja tudi zgodilo. Pričakovanja v zvezi z obrestnimi merami so sledila gibanju gospodarske aktivnosti, ki se je v ZDA med letom upočasnjevala, medtem ko se je v evroobmočju kazalo postopno izboljševanje gospodarske rasti.

1.2 Bruto domači proizvod, zaposlenost in stroški dela

Gospodarska rast je bila v letu 2006 najvišja po letu 1999

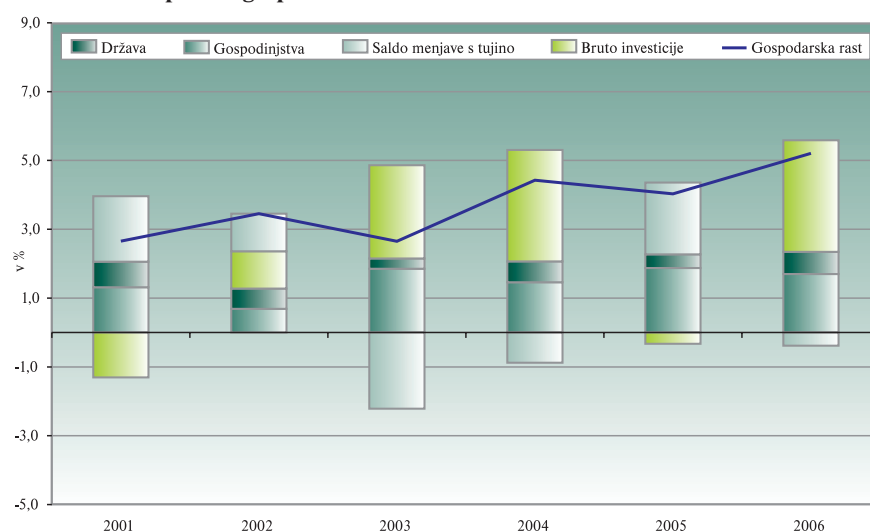
Rast gospodarske aktivnosti v Sloveniji se je v letu 2006 pospešila ter dosegla najvišjo vrednost po letu 1999. Rast BDP je presegla ocenjeno potencialno rast BDP in je znašala 5,2%. Dodana vrednost se je najbolj povečala v finančnem posredništvu (8,1%), v gradbeništvu (7,6%), v prometu, skladiščenju in zvezah (7,3%) ter v predelovalnih dejavnostih (7,1%). Taka struktura gospodarske rasti kaže na ugoden gospodarski cikel doma in v tujini, kjer so visoki premiki v rasti dodane vrednosti dosegla podjetja, ki so vezana predvsem na domače povpraševanje, in podjetja, ki proizvajajo pretežno za tuje trge.

Za pospešeno gospodarsko aktivnost ključno investicijsko porabljanje

K visoki gospodarski aktivnosti je bistveno prispevalo večje domače povpraševanje, ki se je pospešilo v zadnjem četrtletju 2005 in se med letom 2006 postopoma še povečevalo. Med komponentami domačega trošenja je najbolj izstopala medletna

rast investicij v osnovno opremo, ki se je po negativnih rasteh v prvih treh četrtletjih 2005 močno povečala v zadnjem četrtletju 2005 in v povprečju leta 2006 dosegla kar 10-odstotno rast. Na močno investicijsko trošenje so vplivali predvsem ugodni pogoji financiranja ob nominalni konvergenci obrestnih mer, pričakovana rast domačega in tujega povpraševanja, nekateri enkratni dogodki ter pričakovan konec prehodnega obdobja znižane stopnje DDV za stanovanjsko gradnjo in obnovo stanovanj v letu 2008. V strukturi investicij so tako najbolj izstopale visoke investicije v stanovanjske in nestanovanjske zgradbe, po negativni rasti v letu 2005 pa so se močno povečale tudi investicije v transportno opremo. Trošenje gospodinjstev je v povprečju leta 2006 ostalo glede na predhodno leto skoraj nespremenjeno kljub izboljšanim razmeram na trgu dela, vse večjemu optimizmu potrošnikov ter ugodnejšim pogojem kreditiranja. Trošenje zasebnih neprofitnih institucij se je po dveh predhodnih letih negativne rasti v letu 2006 povečalo, glede na predhodno leto pa se je za 1 odstotno točko pospešilo tudi trošenje države na 3,2%. Medletna rast izvoza blaga in storitev se je v letu 2006 glede na predhodni leti nekoliko upočasnila, rast uvoza blaga in storitev pa se je nekoliko pospešila, kar je med drugim prispevalo k povečanju negativnega salda plačilne bilance v letu 2006.

Slika 2: **Prispevki h gospodarski rasti**

Vir: Statistični urad RS, izračuni Banke Slovenije

Tabela 1: **Prispevki h gospodarski rasti**

(v %)	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Gospodinjstva	1,3	0,7	1,9	1,5	1,9	1,7
Bruto investicije	-1,3	1,1	2,7	3,2	-0,3	3,2
Država	0,7	0,6	0,3	0,6	0,4	0,6
Saldo menjave s tujino	1,9	1,1	-2,2	-0,9	2,1	-0,4
Gospodarska rast	2,7	3,5	2,7	4,4	4,0	5,2

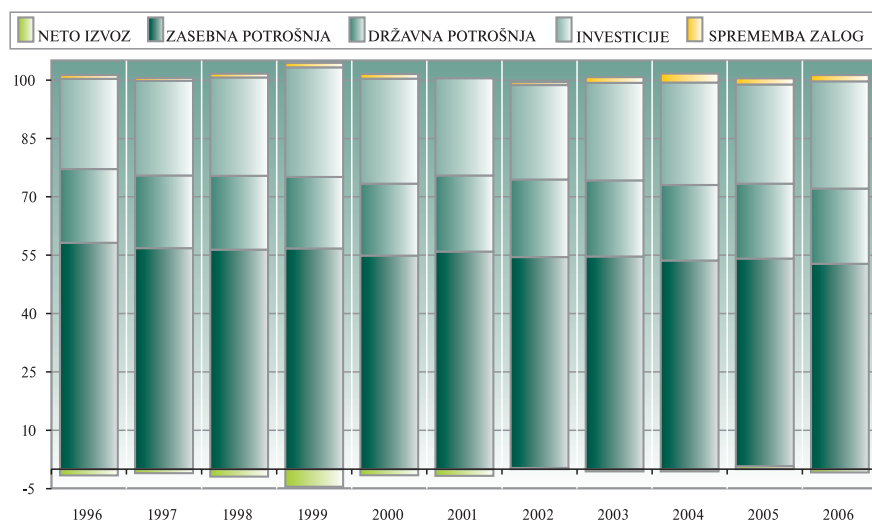
Vir: Statistični urad RS, izračuni Banke Slovenije

V skladu z visoko rastjo dodane vrednosti v predelovalnih dejavnostih v letu 2006 (7,1%) je bila visoka tudi rast industrijske proizvodnje (7,6%), ki se je nekoliko upočasnila šele ob koncu leta. Industrijska proizvodnja se je v letu 2006 najbolj povečala v pretežno izvozno usmerjenih dejavnostih, še zlasti v dejavnostih električne in optične opreme (16%), kemikalij, kemičnih izdelkov in umetnih vlaken (13,7%), kovin in kovinskih izdelkov (12,2%) ter strojev in naprav (9%), manjši upad industrijske proizvodnje pa je poleg živilske in tekstilne dejavnosti doživela tudi avtomobilska dejavnost. Slednja je sicer v letu 2005 dosegla visoko, kar 21-odstotno

Visoka rast industrijske proizvodnje, še posebno v predelovalni dejavnosti

medletno rast. Pospešitev industrijske proizvodnje je bila opazna pri vseh vrstah blaga, še zlasti pa pri proizvodih za investicije in proizvodih za široko porabo. V letu 2006 se je v primerjavi z letom 2005 pospešila tudi rast prihodkov od prodaje v industriji (6%), ki se je nekoliko umirila na tujem trgu (7,8%), po negativni stopnji rasti v letu 2005 pa se je pospešila na domačem trgu (2,5%). Celotne zaloge v industriji so se leta 2006 povečale za bistveno manj kot v predhodnem letu, in sicer samo za 1,8%, pri čemer so se zmanjšale zaloge proizvodov za široko porabo, predvsem v drugi polovici leta pa so se povečale zaloge proizvodov za investicije.

Slika 3: Sestava bruto domačega proizvoda

Vir: Statistični urad RS

Tabela 2: Nekateri gospodarski kazalniki

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Realna rast bruto domačega proizvoda¹ v %	2,7	3,5	2,7	4,4	4,0	5,2
Bruto domači proizvod v mio EUR	20.028	22.348	24.259	26.172	27.625	29.736
Bruto domači proizvod v EUR na prebivalca	10.049	11.200	12.150	13.104	13.797	14.824
Sestava bruto domačega proizvoda v %						
Kmetijstvo, gozdarstvo in ribištvo	2,6	2,8	2,2	2,5	2,1	2,0
Industrija in gradbeništvo	31,7	31,5	30,9	30,6	30,2	30,4
- Predelovalna industrija	23,5	24,5	25,5	26,5	27,5	28,5
Storitve	52,9	53,2	53,6	53,8	54,6	54,9
Dodana vrednost skupaj	87,2	87,5	86,7	86,9	86,9	87,3
Sredstva za zaposlene	53,4	52,7	51,8	52,0	52,2	...
Davki na proizvodnjo in uvoz, minus subvencije	14,6	15,1	14,9	14,4	14,3	...
Bruto poslovni presežek in raznovrstni dohodek	32,0	32,2	33,3	33,6	33,4	...
- Izvoz proizvodov in storitev	57,6	59,0	57,4	60,1	63,7	67,5
- Uvoz proizvodov in storitev	59,3	58,7	58,0	60,7	62,9	68,3
Neto izvoz	-1,7	0,3	-0,6	-0,6	0,8	-0,8
Trošenje gospodinjstev	56,0	54,2	54,7	53,6	53,4	52,8
Državna potrošnja	19,5	19,9	19,6	19,4	19,2	19,3
Bruto investicije	25,0	24,3	25,1	26,4	25,5	27,6
Aktivno prebivalstvo (ILO)², v tisočih	977	971	961	1.007	1.015	1.022
Zaposleni in samozaposleni (ILO)	916	910	897	943	949	961
Brezposelni (ILO)	60,2	61,3	64,2	63,3	66,0	60,8
Stopnja brezposelnosti (ILO)	6,2	6,3	6,7	6,3	6,5	6,0
Realna rast bruto plače na zaposlenega v %	3,3	2,1	1,9	1,0	2,3	2,2
Rast produktivnosti dela v %	1,8	3,6	2,6	4,2	3,0	4,0

¹ Podatki o nacionalnih računih so izraženi v stalnih cenah predhodnega leta, razen sredstva za zaposlene, davki na proizvodnjo in uvoz, minus subvencije ter bruto poslovni presežek in raznovrstni dohodek, ki so podani v tekočih cenah.

² Mednarodno primerljivi podatki po metodologiji ILO.

Vir: Statistični urad RS

Rast povprečne nominalne bruto plače je bila v letu 2006 kljub pospešeni gospodarski aktivnosti skoraj nespremenjena glede na zadnji dve leti in je znašala 4,8%. Največja rast povprečne bruto plače je bila v finančnem in menjalnem sektorju, najnižja pa v javni upravi. Realno se je povprečna bruto plača povečala za 2,3%, kar je nižje od ocenjene rasti produktivnosti. Enoletno povprečje medletnih stopenj rasti kaže na rast realne plače v letu 2006 v višini 2,4%, rast produktivnosti pa 3,5%, kar pomeni zaostajanje realnih bruto plač za produktivnostjo v višini 1,1 odstotne točke. Bistveno se je glede na predhodna leta zmanjšala rast stroškov dela, ki je znašala v povprečju leta 2006 samo 2,7%, pri čemer so se stroški dela zmanjšali v javni upravi, za nekoliko več kot 10% pa so se povečali v dejavnostih finančnega posredništva, kmetijstva in ribištva.

**Rast plač ni delovala
inflacijsko**

Razmere na trgu dela so se v letu 2006 skladno z ugodnim gospodarskim ciklom bistveno izboljšale. Decembra 2006 je bilo delovno aktivnih ljudi okoli 833 tisoč, oziroma za 2,4% več na medletni ravni. Zaposlenost se je glede na predhodno leto močno povečala v podjetjih (2,3%) in drobnem sektorju (3,8%), ki vključuje samozaposlene osebe in zaposlene osebe pri samozaposlenih. Po dejavnostih se je zaposlenost najbolj povečala v gradbeništvu (7,0%) in v dejavnosti nepremičnin (5,0%) ter upadla v kmetijstvu (2,9%), rudarstvu (4,0%) in predelovalnih dejavnostih (2,1%). Pri slednjih je bil tako kot v preteklih letih največji upad zaposlenosti ugotovljen v delovno intenzivnih panogah, predvsem v tekstilni, živilski in usnjarski dejavnosti, v drugi polovici 2006 pa tudi v pretežno izvozno usmerjenih panogah kljub visoki izvozni aktivnosti. Število brezposelnih oseb je bilo decembra 2006 glede na predhodno leto manjše za okoli 14.270 oseb oziroma za 15,4%, stopnja brezposelnosti pa je decembra znašala 8,6%, kar je za 1,6 odstotne točke manj kot leto poprej. Močno je upadla tudi stopnja brezposelnosti, merjena z Anketo o delovni sili (ILO), ki je v zadnjih dveh četrletjih 2006 upadla na najnižjo raven doslej, in sicer znaša 5,6%. Po Anketi o delovni sili sta se v letu 2006 povečali stopnja aktivnosti za 0,1 odstotne točke na 59,3% in stopnja delovne aktivnosti za 0,4 odstotne točke na 55,8%.

Vse boljši pogoji na trgu dela

1.3 Cene

Povprečna inflacija, merjena s harmoniziranim indeksom cen življenjskih potrebščin (HICP), je v letu 2006 znašala 2,5% in tako ostala nespremenjena glede na leto 2005. Vzdržno nizka inflacija je omogočala nepretrgano izpolnjevanje maastrichtskega kriterija vse od konca leta 2005 naprej in je tako potrjevala makroekonomsko usposobljenost vstopa Slovenije v evroobmočje. Čeprav je povprečna inflacija ostala nespremenjena, se je notranja struktura dinamike posameznih skupin inflacije nekoliko spremenila.

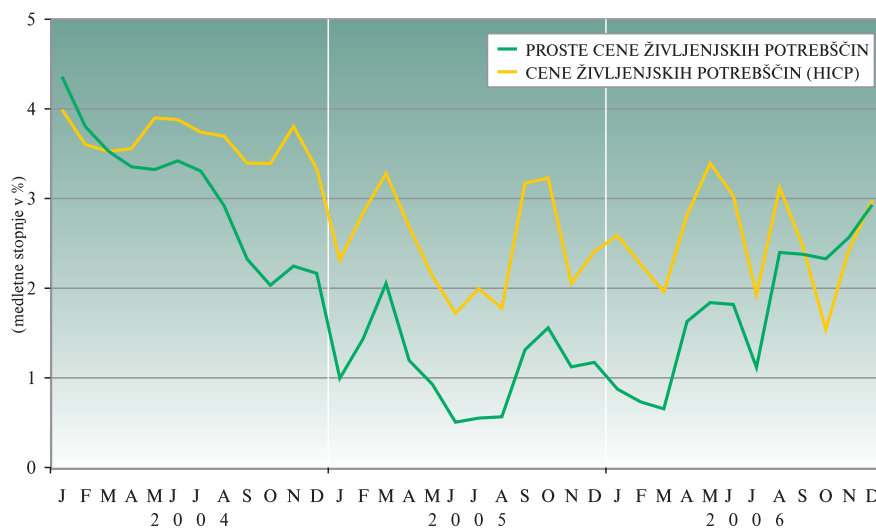
**Z 2,5% je bila inflacija v letu
2006 enaka kot 2005 ...**

Na eni strani je prišlo do zvišanja osnovne inflacije¹, medtem ko se je na drugi strani začela umirjati rast cen energentov. Povprečna osnovna inflacija se je v letu 2006 zvišala za 0,5 odstotne točke in je znašala 1,2%. Kljub temu to predstavlja še zmeraj sorazmerno nizko rast glede na pretekla gibanja in prav tako glede na številne druge članice evroobmočja. Povprečna medletna rast cen energentov se je po naftnih šokih leta 2005 znižala z visokih 11,9% na 8,5% leta 2006. Slednje je precej vplivalo na stabilno povprečno inflacijo. Povprečna medletna rast cen sezonskih proizvodov pa se je istočasno z 2,2% leta 2005 povišala na 4,9% v letu 2006. Davčni učinki na inflacijo so bili zanemarljivi, med večjimi učinki pa velja omeniti le ponovno juljsko povišanje trošarin na tobačne izdelke.

**... pri čemer je osnovna
inflacija znašala 1,2%,
nekoliko več kot v letu poprej**

¹ Osnovna inflacija predstavlja rast cen življenjskih potrebščin brez upoštevanja rasti cen energentov, sezone hrane ter vplivov davčnih sprememb.

Slika 4: Cene

Vir: Statistični urad RS, Banka Slovenije

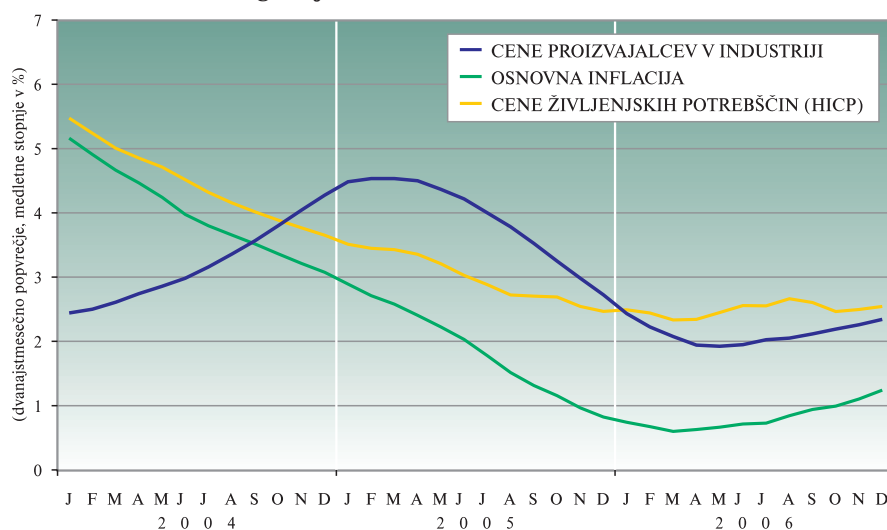
Medtem ko storitve postajajo dražje, se industrijsko blago brez energentov še vedno ceni ...

Med podskupinami inflacije ugotavljamo, da se je industrijsko blago brez energentov v letu 2006 še naprej cenilo, rast cen storitev pa se je postopoma povečala. Dinamika povprečne medletne rasti cen industrijskega blaga brez energentov je bila skoraj celo leto negativna, le proti koncu leta se je obrnila na pozitivno stran. Povprečna rast teh cen je znašala -0,9%. Nekoliko drugačno sliko prikazuje gibanje cen storitev, katerih povprečna dinamika rasti že od aprila kaže tendenco naraščanja in je v povprečju leta 2006 znašala 3,5%. Višjo rast cen storitev gre pretežno pripisati povečevanju domačega povpraševanja ob dejstvu, da so storitve podvržene manjši konkurenci iz tujine. Po razmeroma nizki rasti cen hrane v letu 2005 se je ta skozi celo leto stopnjevala in je v letu 2006 znašala 2,7%, kar je za 2,5 odstotne točke več kot v letu poprej. Pri tem gre v glavnem za korekcijo prehodnega baznega učinka, saj je v letu 2004 in 2005 zaradi vključitve v EU in prilagajanja ravni cen prišlo do precejšnjega znižanja cen hrane.

... nizko rast pa izkazujejo tudi cene industrijskih proizvodov pri proizvajalcih

Cene industrijskih proizvodov pri proizvajalcih so v letu 2006 zrasle v povprečju za 2,3%, kar je manj kot v letu 2005, ko je rast znašala 2,7%. Pozitivno so k rasti prispevale zlasti cene proizvodov za vmesno porabo, katerih rast je bila precej pod vplivom višjih cen surovin. Na drugi strani se je povprečna medletna rast cen investicijskih proizvodov močno znižala, in sicer s 3,1% v letu 2005 na 0,2% v letu 2006. Nizko dinamiko povprečne medletne rasti izkazujejo tudi cene proizvodov za široko porabo, katere rast se je z 2,0% v letu 2005 znižala na 1,5% v letu 2006. Na nizko dinamiko rasti cen industrijskih proizvodov, podobno kot v drugih članicah evroobmočja, najverjetneje vpliva visoka stopnja mednarodne konkurence, ki se je v zadnjih letih zaradi vse večje vloge držav v razvoju v mednarodni trgovini še povečala.

Slika 5: Tendenčno gibanje cen

Vir: Statistični urad RS, Banka Slovenije

Rast nadzorovanih cen je bila leta 2006 v skladu z Načrtom Vlade RS o oblikovanju nadzorovanih cen. Ministrstvo za gospodarstvo ocenjuje², da so se v prvih enajstih mesecih regulirane cene povišale za 1,6%. Med njimi ločimo proizvode, ki so pod neposrednim nadzorom Vlade RS in so se znižale za 0,4%, ter tiste, ki so le pod posrednim nadzorom in ki so se povišale za 2%. Skupni delež reguliranih cen v indeksu cen življenjskih potrebščin je po navedbah Ministrstva za gospodarstvo v letu 2006 znašal 17,4%, pri čemer je delež, ki je pod neposrednim nadzorom, predstavljal 7,8%. Med pomembnejšimi nadzorovanimi cenami gre posebej izpostaviti cene tekočih goriv, za katere je Vlada RS ob znižanju nabavnih cen naftnih derivatov na svetovnih trgih v zadnjih mesecih 2006, v septembru in avgustu zvišala trošarine. Skladno z načrtom so se povišale tudi drobnoprodajne cene električne energije, njihova rast pa je znašala 2,3%.

Glavna dejavnika nizke stopnje inflacije v Sloveniji sta ostala zmerna rast stroškov dela in ugodno stanje na trgu dela. Stroški dela so v letu 2006 zaostajali za rastjo produktivnosti in zato omejevali cenovne pritiske ponudbe zaradi sorazmerno nizke rasti plač in povečanja števila zaposlenih. Omeniti velja še nihanje medletnih stopenj inflacije, ki je bilo, merjeno s standardnim odklonom, v letu 2006 podobno kot v letu 2005, v obeh letih pa je bilo precej močnejše kot v letu 2004. Večje nihanje gre pretežno pripisati povišanju cen naftnih derivatov v letu 2005 in v začetku 2006.

1.4 Plačilna bilanca

Slovenija že četrto leto zapored dosega primanjkljaj v tekočih transakcijah plačilne bilance s tujino. Ta je v letu 2006 znašal 756 mio EUR oziroma 2,5% BDP, ki je bil za slabo polovico višji od primanjkljaja, doseženega v letu 2005, in največji v zadnjih desetih letih. Na primanjkljaj tekočih transakcij v letu 2006 so vplivali predvsem neto odlivni dohodki od dela in kapitala ter povečanje primanjkljaja na računu transferov. Ob skoraj nespremenjenem presežku v menjavi storitev so k primanjkljaju tekočih transakcij plačilne bilance prispevala tudi gibanja v blagovni menjavi s tujino, še posebno, ko se je v drugi polovici leta ob nekoliko povečanem domačem trošenju močnejše pospešila dinamika uvoza blaga.

**Nadzorovane cene
so rasle po načrtu Vlade RS**

**Stroški dela ostajajo v
Sloveniji umirjeni**

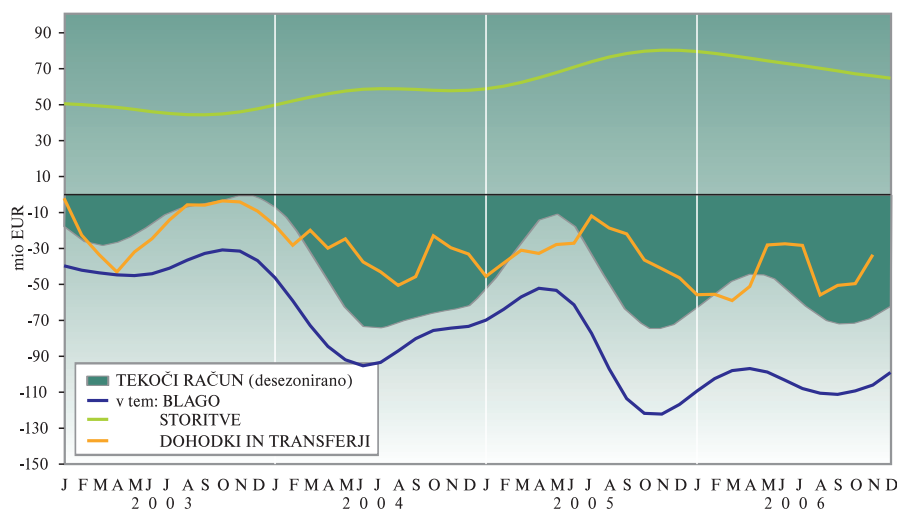
**Primanjkljaj v tekočih
transakcijah v letu
2006 je znašal 2,5%
ocenjenega BDP**

² Glej Poročilo o realizaciji načrta uravnavanja reguliranih cen za leti 2006 in 2007.
[http://193.2.236.95/dato3.nsf/OC/0701202118509/\\$file/105v1_15.doc](http://193.2.236.95/dato3.nsf/OC/0701202118509/$file/105v1_15.doc)

Primanjkljaj v blagovni menjavi se je nekoliko povečal, a je približno na ravni dolgoletnega povprečja

Primanjkljaj v blagovni menjavi Slovenije s tujino je v letu 2006 znašal 1,5 mrđ EUR oziroma 5,2% BDP, kar je sicer manj od dolgoletnega povprečja 5,4%, vendar pa je bil še vedno nekoliko večji od doseženega v letu 2005. Blagovna menjava s tujino se je v letu 2006 nadpovprečno vrednostno in količinsko povečala. Izvoza blaga je bilo za 16,7 mrđ EUR, kar je nominalno za 16,4% več kakor v letu 2005. Uvoz blaga, ki je rasel nekoliko počasneje od izvoza, je znašal 18,3 mrđ EUR in je nominalno za 15,9% presegel uvoz iz leta 2005. Stopnja pokritja uvoza z izvozom se je povečala za več kot pol odstotne točke na 91,6%.

Slika 6: Tekoči račun plačilne bilance

Vir: Statistični urad RS, ocene ARC, Banka Slovenije

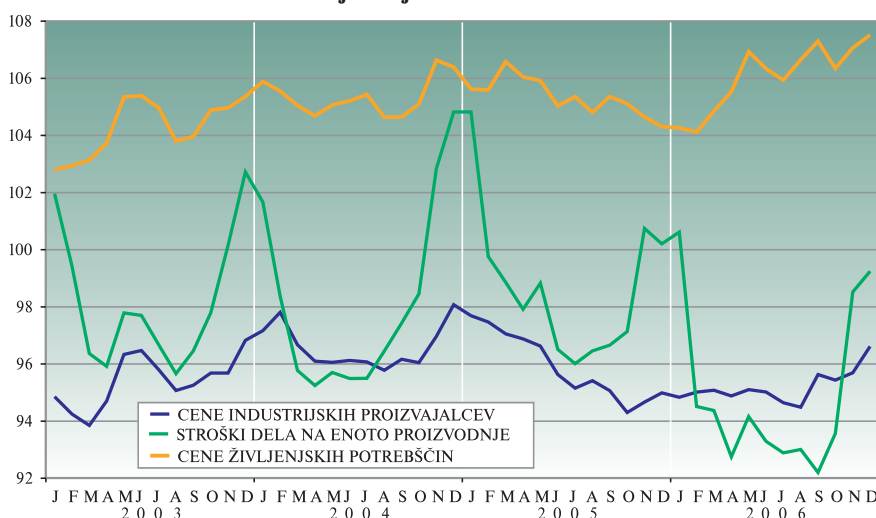
Količinska rast uvoza blaga se je med letom več kot podvojila

Ugodno tuje in domače povpraševanje je vplivalo, da je bila količinska rast izvoza in uvoza blaga v letu 2006 višja kot leto poprej. Količinski izvoz se je medletno povečal za 2,5 odstotnih točk na 10,2%, rast količinskega uvoza pa se je medletno več kot podvojila, in sicer s 3,8% v letu 2005 na 9,1% v letu 2006. Kljub temu pa je bila količinska rast blagovne menjave nižja, kot jo kažejo indeksi, izračunani iz vrednostnih podatkov, izraženih v evrih. Vzrok za razlike je v tem, da so se indeksi povprečnih vrednosti izvoza in uvoza (izvožno-uvozne cene) blaga, izračunani iz podatkov v evrih, v letu 2006 v primerjavi z letom 2005 povečali, pri čemer so uvozne cene rasle nekoliko hitreje od izvoznih cen. Gibanje uvoznih cen je bilo od sredine avgusta 2006 naprej pod vplivom zniževanja cen nafte in naftnih derivatov na svetovnih trgih. V evrih izražene cene nafte na spot trgu so bile v zadnjem trimesečju 2006 celo za nekaj več kot 3% nižje kot v enakem obdobju leto poprej. Ugodno je na izvoz proizvajalcev kovin vplivala visoka rast evrskih cen industrijskih kovin na svetovnih trgih pod vplivom močnega povpraševanja iz azijskih držav, predvsem Kitajske in Indije.

Pogoji menjave so se izboljšali

V povprečju leta 2006 so se evrske izvozne cene medletno povečale za 5,6%, uvozne pa za 6,2%. Pogoji blagovne menjave, ki kažejo na razlike med izvoznimi in uvoznimi cenami, so se v letu 2006 v primerjavi z letom 2005 izboljšali za slabi 2 odstotni točki, in sicer z -2,6% na -0,6%. Brez izboljšanih pogojev menjave s tujino bi celotni primanjkljaj v blagovni menjavi dosegel 2,0 mrđ EUR oziroma 6,7% BDP.

Slika 7: Realni efektivni tečaj tolarja

Opomba: Indeksi s stalno bazo 1995 = 100.

Vir: Banka Slovenije

Nominalni efektivni tečaj tolarja je v letu 2006 apreciiral. Na to so vplivala predvsem gibanja med različnimi valutami na zunanjih finančnih trgih, zlasti pa zmanjševanje vrednosti ameriškega dolarja do evra. Realni efektivni tečaj tolarja, merjen prek razmerja med tujimi in domačimi cenami življenjskih stroškov, je apreciiral za 3,1%, nekoliko manj (za 1,7%) pa merjeno s cenami proizvajalcev. Kot posledica rasti produktivnosti nad rastjo plač se je konkurenčnost izboljšala le v predelovalni industriji. Realni efektivni tečaj tolarja, merjen z relativnimi stroški dela na enoto proizvodnje, je do decembra 2006 medletno depreciiral za 1%.

Povpraševanje iz tujine, predvsem iz držav članic Evropske unije, je v zadnjih treh letih najpomembnejši dejavnik rasti izvoza in gospodarske aktivnosti v Sloveniji. To se med drugim kaže tudi v hitrejši rasti realnih prihodkov od prodaje v industriji, doseženih na tujih in ne na domačem trgu. V letu 2006 se je prihodek od prodaje v industriji realno povečal za 5,9%, od prodaje na tujih trgih za 7,6%, na domačem trgu pa trikrat manj oziroma za 2,6%. Najbolj se je realno povečal prihodek v proizvodnji vmesnih proizvodov in proizvodov za investicije ter najmanj v proizvodnji blaga za široko porabo, kar ustreza tudi spremembam v dinamiki in strukturi izvoza blaga po ekonomskem namenu porabe.

Visoka gospodarska aktivnost v tujini, zlasti v najpomembnejših partnericah Slovenije iz držav evroobmočja, je v letu 2006 pomembno vplivala na strukturo povpraševanja in izvoza blaga po ekonomskem namenu porabe. Hitreje od povprečja se je povečeval le izvoz za proizvodno porabo v tujini. Najbolj sta se povečala izvoz proizvodov za vmesno porabo ter izvoz proizvodov za investicije, in sicer za 21%. Najmanj se je povečal izvoz proizvodov za široko potrošnjo, in sicer za 9,6%, pri čemer se je v države članice evroobmočja medletno celo znižal za 2%. Delno je na nekoliko nižjo rast vplivala tudi visoka osnova iz lanskega leta, ko se je izvoz blaga za široko potrošnjo povečal za 17,4%, in to predvsem zaradi povečanega izvoza cestnih vozil za 36%. Visoko investicijsko trošenje je bilo v letu 2006 glavna komponenta rasti BDP, ki je močno vplivala tudi na strukturo uvoza blaga. Najbolj se je povečal uvoz proizvodov za investicije (za 17,2%), nekoliko manj pa uvoz proizvodov za vmesno porabo (za 16%). Rast slednjih je bila pod močnim vplivom cenovnih dejavnikov, zlasti rasti cen primarnih surovin in energentov. Podobno kot na izvozni strani se je v letu 2006 najmanj povečal uvoz proizvodov za široko potrošnjo, in sicer za 14,4%.

Regionalna struktura blagovne menjave se je v letu 2006 glede na leto poprej spremenila v korist držav članic Evropske unije. Delež izvoza blaga v države Evropske unije v celotnem izvozu se je v letu 2006 medletno povečal za 0,6 odstotnih točk na

Nominalni efektivni tečaj tolarja je v letu 2006 apreciiral

Realni prihodek od prodaje v industriji na tujih trgih rasel trikrat hitreje od prodaje na domačem trgu

Večja gospodarska aktivnost v tujini, večje povpraševanje po vmesnih proizvodih in proizvodih za investicije

Nadpovprečna rast izvoza v države članice Evropske unije

68,5%, pri uvozu pa v enaki višini zmanjšal na 80,3%. Pri tem se je na izvozni in uvozni strani zmanjšal delež blagovne menjave z državami članicami evroobmočja, in sicer za 0,6 odstotnih točk, medtem ko se je delež izvoza blaga v države članice, ki so v Evropsko unijo vstopile maja 2004, povečal za dobro odstotno točko. Med pomembnejšimi partnericami Slovenije iz evroobmočja se je zmanjšala blagovna menjava le s Francijo, ki se je leto poprej na izvozni strani zaradi rasti izvoza avtomobilske industrije skoraj podvojila. Lani se je izvoz blaga v Francijo medletno zmanjšal za 4%. Nadpovprečno se je povečal izvoz v Avstrijo, in sicer za 25%, in v Italijo za 19%. Ugodna gospodarska konjunktura v Nemčiji od zadnjega trimesečja 2005 je vplivala tudi na povpraševanje in rast slovenskega izvoza v Nemčijo, ki se je po večletnem stagniranju oziroma počasni rasti v letu 2006 medletno povečal za 15%. Nadpovprečno, za 31%, se je povečal izvoz v nove države članice Evropske unije. Za dobro tretjino se je povečal izvoz na Poljsko in Madžarsko, nekaj manj, za 28%, na Slovaško, in najmanj, za 22%, na Češko. Med najpomembnejšimi partnericami Slovenije je bil uvoz nadpovprečen iz Nemčije (17,7%), na ravni povprečja (15%) iz Avstrije in podpovprečen iz Italije (13,3%), zmanjšal se je le uvoz blaga iz Francije, in sicer za 2,4%.

**Uvoz iz držav nekdanje
Jugoslavije že tretje leto
raste hitreje kot izvoz**

Z državami nekdanje Jugoslavije že tretje leto zapored raste uvoz hitreje od izvoza. Deloma zmerno rast izvoza lahko pripišemo neposrednim naložbam slovenskega gospodarstva v te države, ki so se med letoma 2000 in 2004 več kot podvojile. Izvoz v te države se je medletno povečal za 10%, uvoz pa za 30%. Delež izvoza blaga v države nekdanje Jugoslavije je v letu 2006 znašal 16,3% in je bil za dobro odstotno točko nižji ko leto poprej, na strani uvoza pa se je povečal za odstotno točko na 7,4%.

Tabela 3: Regionalna razčlenitev blagovne menjave

v mio EUR	IZVOZ			UVOZ			SALDO		
	2004	2005	2006	2004	2005	2006	2004	2005	2006
Evropska unija (25)	8.505	9.770	11.480	11.646	12.789	14.695	-3.141	-3.018	-3.215
Evroobmočje	6.897	7.867	9.042	9.913	10.908	12.521	-3.016	-3.040	-3.479
Avstrija	955	1.160	1.449	1.864	1.953	2.246	-908	-793	-797
Francija	822	1.185	1.138	1.166	1.157	1.128	-344	28	9
Italija	1.664	1.818	2.163	2.673	3.014	3.415	-1.009	-1.195	-1.252
Nemčija	2.760	2.863	3.299	2.872	3.163	3.724	-112	-300	-425
Nove članice EU	1.068	1.244	1.623	1.274	1.448	1.647	-206	-204	-24
Češka	245	320	391	345	380	402	-101	-59	-10
Madžarska	249	284	385	540	603	671	-292	-319	-286
Poljska	344	364	490	189	239	303	155	125	187
Slovaška	174	213	273	173	211	258	1	3	15
EFTA	166	219	198	220	220	274	-54	-1	-76
Neevropske članice OECD	633	561	654	596	550	604	38	11	50
ZDA	400	294	381	175	145	189	224	149	192
Kanada	20	26	35	38	43	33	-18	-17	3
Južna Koreja	13	15	16	60	70	110	-47	-54	-94
Države nekdanje Jugoslavije	2.251	2.476	2.735	814	1.034	1.348	1.437	1.442	1.387
BiH	491	515	485	152	208	311	339	307	174
Hrvaška	1.167	1.304	1.464	521	609	736	646	695	728
Srbija in Črna Gora	139	134	126	26	29	38	113	105	87
Makedonija	455	523	661	115	188	263	340	335	398
Države nekdanje SZ	604	686	867	346	390	431	258	297	436
Ruska federacija	420	467	597	288	334	353	132	133	244
Druge države	624	685	825	520	823	959	103	-139	-134
Kitajska	624	685	825	520	823	959	103	-139	-134
SKUPAJ	12.783	14.397	16.760	14.143	15.805	18.312	-1.360	-1.408	-1.552

Opomba: Izvoz f.o.b. in uvoz c.i.f..

Vir: Statistični urad RS; podatki za leto 2006 so predhodni

Najbolj se je v letu 2006 povečala menjava s Srbijo in Črno goro (izvoz: 27%, uvoz: 40%) ter Hrvaško (izvoz: 12%, uvoz: 21%). Izvoz blaga v Makedonijo se že nekaj let zmanjšuje, v letu 2006 pa se ji je pridružila tudi Bosna in Hercegovina, z obema pa se že vrsto let ohranja nadpovprečno visoko rast uvoza blaga. V letu 2006 se je uvoz iz Makedonije povečal za 32%, iz Bosne in Hercegovine pa celo za 50%.

Najbolj se je menjava povečala s Srbijo in Črno goro ter Hrvaško

Že več let se nadaljuje nadpovprečna rast blagovne menjave z Rusijo (izvoz: 28%, uvoz: 6%), ki se mu je v letu 2006 pridružila tudi blagovne menjava z ZDA (izvoz: 30%, uvoz: 30%) ter s Kitajsko (izvoz: 47%, uvoz: 24%).

Rast blagovne menjave tudi z državami zunaj Evrope

Ugodna gospodarska konjunktura v tujini se je odrazila predvsem na povečanem povpraševanju po izvozu slovenske industrije. Na menjavo storitev, razen v tistem delu, ki je neposredno povezan z menjavo blaga, ni imela večjega vpliva. Menjava storitev s tujino je v letu 2006 rasla počasneje od blagovne menjave. Izvoz storitev je za 6,5 odstotnih točk zaostajal za medletno rastjo izvoza blaga, uvoz pa za dobre 3 odstotne točke. Ob taki dinamiki menjave storitev se je delež izvoza storitev v skupnem izvozu blaga in storitev zmanjšal za 0,8 odstotne točke na 17,2%, pri uvozu pa za 0,4 odstotne točke na 12,8%, kar je na izvozni in uvozni strani enako doseženemu deležu v letu 2001. V letu 2006 se je izvoz storitev v višini 3,5 mrd EUR medletno povečal za 10,2%, uvoz v višini 2,7 mrd EUR pa za 12,7%. Ob takih gibanjih izvoza in uvoza storitev se je presežek medletno povečal le za 30 mio EUR na 885 mio EUR.

Menjava storitev je rasla precej počasneje od blagovne menjave

K stagniranju rezultatov v menjavi storitev so najbolj prispevali slabši rezultati v turizmu. Prihodki od potovanj v višini 1,5 mrd EUR so se medletno povečali za 3,8%, le malenkost manj od rasti števila prihodov gostov iz tujine. K relativno visoki rasti prihodkov potovanj v letih 2004 in 2005 je precej prispevala rast prihodkov v igralnicah (2004: 36% in 2005: 28,5%), ki pa se v letu 2006 ni nadaljevala in je v znesku 225 mio EUR stagnirala na ravni, doseženi leto poprej. Poleg stagniranja prihodkov igralnic je na slabše rezultate potovanj vplivalo tudi zmanjšanje prihodkov iz prodaje blaga v prosto carinskih prodajalnah na meji, in sicer za 30%, in za 22% manjša realizacija drugih plačil s karticami. Izdatki za potovanja so lani rasli hitreje od prihodkov, znašali so 850 mio EUR, in so bili za 10,5% večji kot v letu 2005. Presežek v menjavi potovanj v višini 652 mio EUR pa je bil za slabih 30 mio EUR manjši od doseženega v letu 2005.

Stagnacija presežkov v turizmu

Ugodni rezultati so bili doseženi pri storitvah transporta. Dinamika transportnih storitev je tesno povezana z blagovno menjavo. Prihodki od transporta so se medletno povečali za 14,5%, izdatki za transport pa za 13,3%, medtem ko se je presežek povečal za dobro šestino na 462 mio EUR. V letu 2006 so najbolj naraščale preostale storitve na odlivni strani. Vse druge storitve, razen potovanj in transporta, so bile neto odlivne v višini 250 mio EUR, kar je za 50 mio EUR oziroma četrtno več kot v letu 2005. Najbolj, to je za več kot polovico, so se na izvozni strani povečale finančne storitve in storitve posredovanja v zunanjetrgovinski menjavi, na uvozni strani pa so se poleg finančnih in zavarovalniških storitev, ki so se povečale za nekaj manj kot 20%, najbolj povečali izdatki za patente, licence in avtorske pravice, in sicer za dobrih 34%.

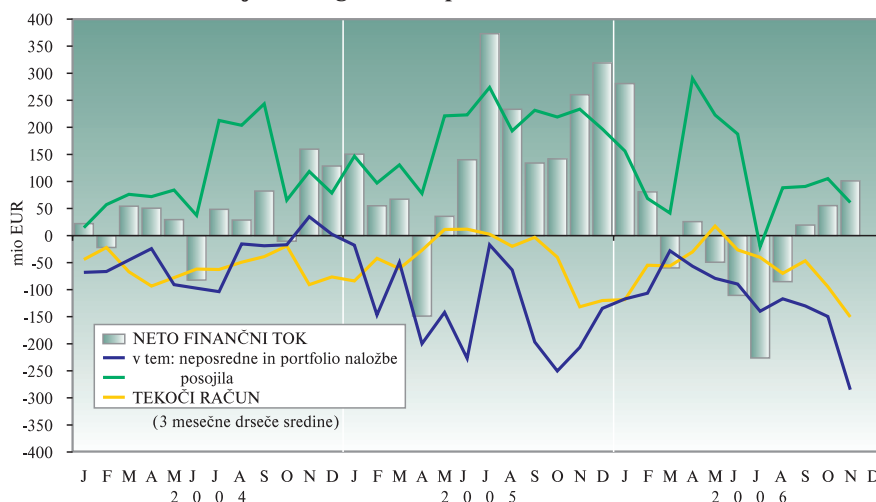
Za dobro šestino povečan presežek v transportu

Faktorske storitve so po letu 2001 neto odlivne. V letu 2006 je neto odliv znašal 349 mio EUR in k primanjkljaju tekočih transakcij plačilne bilance prispeval nekaj manj kot polovico. Neto pritoki dohodkov od dela se že več let zmanjšujejo, v letu 2006 so se zmanjšali za 9 mio EUR na 124 mio EUR. Primanjkljaj dohodkov od kapitala pa se je glede na leto 2005 povečal za 58 mio EUR na 473 mio EUR. Zaradi visoke posojilne aktivnosti v preteklih letih in rasti obrestnih mer na svetovnih finančnih trgih so se v letu 2006 najbolj povečali tokovi od obresti, in sicer na strani prihodkov za 75% in na strani odhodkov za 45%. Med dohodki od

Neto odliv faktorskih storitev prispeval skoraj polovico tekočega primanjkljaja

kapitala so neto prilivni le donosi iz naložb v vrednostne papirje. Neto pritek iz teh donosov se celo povečuje, lani se je medletno povečal za slabih 50 mio EUR na 187 mio EUR. Pri dohodkih od lastniškega kapitala so se julija in septembra najbolj povečala plačila dividend in razdeljenega dobička v tujino, in sicer s 134 mio EUR v letu 2005 na 366 mio EUR v letu 2006. Povečanje plačil v tujino je bilo ob koncu leta skoraj v celoti izravnano z zmanjševanjem ocenjenih reinvestiranih dobičkov za leto 2006. Skupni izdatki dohodkov neposrednih naložb tujcev v Sloveniji so bili v znesku 366 mio EUR celo za 5 mio EUR nižji od doseženih v letu 2005.

Slika 8: **Financiranje tekočega računa plačilne bilance**

Vir: Banka Slovenije

Primanjkljaj tekočih transferjev se je podvojil

Primanjkljaj tekočih transferjev v višini 171 mio EUR se je glede na leto 2005 več kakor podvojil in je precej prispeval k poslabšanju rezultatov tekočih transakcij plačilne bilance s tujino. Najbolj so se medletno poslabšali drugi transferji, in sicer iz presežka 15 mio EUR v letu 2005 na 63 mio EUR primanjkljaja v letu 2006. Čeprav so bili neto dohodki uradnih transferjev v letu 2006 odlični v višini 108 mio EUR, se je izboljšala uporaba razpoložljivih sredstev proračuna Evropske unije. Načrtovani tokovi s proračunom Evropske unije so bili na strani prejemkov realizirani 78-odstotno (v letu 2005 63-odstotno) na strani izdatkov pa 92-odstotno, skupni rezultat pa je bil neto pritek (tekočih in kapitalskih transferov) v višini 62 mio EUR.

Skoraj izravnano neto finančni tok v kapitalnem delu plačilne bilance

V letu 2006 je neto finančni pritek v kapitalnem delu plačilne bilance po visoki vrednosti iz leta 2005 močno upadel ter pristal na eni najnižjih vrednosti doslej. K močnemu zmanjšanju neto finančnega pritoka je najbolj vplival zasebni sektor, ki je v nasprotju s prejšnjimi leti realiziral neto finančni odtok, medtem ko je državni sektor, po zmanjševanju zadolženosti v preteklih letih, v letu 2006 povečal svoj dolg do tujine.

Visoka rast naložb zasebnega sektorja v tujino

Zasebni sektor je v letu 2006 glede na predhodno leto povečal svoje naložbe ter zmanjšal obveznosti do tujine, zato je močan finančni pritek v zasebni sektor iz leta 2005 v letu 2006 postal finančni odtok. Zasebni sektor je svoje naložbe v tujino povečal za kar 40%, na 4,26 mrd EUR, pri čemer je najbolj izstopala rast komercialnih kreditov in posojil ter (ocenjena) rast imetja tuje gotovine pri prebivalstvu, medtem ko je svoje obveznosti do tujine zmanjšal za 13%, in sicer na 4,14 mrd EUR.

Umiritev rasti portfeljskih naložb v tujino

Slovenske portfeljske naložbe v letu 2006 so se po izjemno visokih rasteh v letih 2004 in 2005 nekoliko umirile, vendar še vedno predstavljajo najpomembnejšo posamezno postavko finančnih naložb zasebnega sektorja v tujino. Močno povečanje portfeljskih naložb v tujino v letu 2005 je izviralo zlasti iz obsežnega prestrukturiranja portfeljev vzajemnih skladov po odpravi omejitev glede njihovih

naložb v tuje vrednostne papirje. V letu 2006 se je prestrukturiranje portfeljev postopoma zaključilo, na manjše portfeljske naložbe v tujino pa je verjetno vplivala tudi hitra rast donosov na slovenski borzi. Skupne naložbe v tuje vrednostne papirje so v letu 2006 znašale 1,26 mrd EUR, od tega je bilo okoli 60% vseh naložb realiziranih v lastniške vrednostne papirje. Dodatno so banke še 0,85 mrd EUR investirale v prvovrstne vrednostne papirje, ki predstavljajo del deviznih rezerv bank in niso vključeni v agregat portfeljskih naložb.

Tabela 4: **Plačilna bilanca**

v mio EUR	2001	2002	2003	2004	2005	2006
A. TEKOČI RAČUN	38	247	-196	-720	-547	-773
- v % od BDP	0,2	1,0	-0,8	-2,7	-2,0	-2,6
1. Blago	-684	-265	-543	-1.009	-1.026	-1.111
2. Storitve	536	620	540	688	856	857
2.1. Transport	203	249	260	324	398	455
2.2. Potovanja	504	508	522	608	678	651
- v tem izvoz	1.105	1.143	1.186	1.312	1.448	1.502
2.3. Ostalo	-171	-137	-243	-245	-221	-250
3. Dohodki	43	-168	-219	-322	-283	-347
3.1. Dohodki od dela	167	160	135	138	132	124
3.2. Dohodki od kapitala	-124	-328	-353	-460	-415	-471
4. Tekoči transferi	144	60	26	-76	-94	-171
B. NETO FINANČNI PRITOKI	1.724	1.196	264	587	1.753	143
- v % od BDP	7,8	5,1	1,1	2,2	6,3	0,5
1. Zasebni sektor	1.510	1.595	220	606	1.673	-72
1.1. Terjatve	296	-1.426	-1.763	-2.517	-3.073	-4.263
Kapitalski transferi	0	-237	-245	-247	-279	-321
NN v tujini	-161	-166	-421	-441	-503	-590
Naložbe v VP	-87	-144	-160	-532	-1.140	-1256
Komerencialni krediti ¹	-249	-135	-116	-237	-196	-431
Posojila	19	-174	-223	-281	-413	-722
Prebivalstvo	797	-587	-515	-630	-270	-821
1.2. Obveznosti	1.213	3.021	1.983	3.123	4.746	4.191
Kapitalski transferi	0	74	81	132	141	161
Tuje NN	412	1.722	270	665	445	303
Naložbe v VP	11	27	-13	181	210	176
Komerencialni krediti	-	94	58	210	237	448
Posojila	649	935	1.189	1.666	2.676	2.171
Vloge pri bankah	152	130	428	236	1.012	991
Drugo, neto	-34	57	-114	-117	-247	-182
2. Država ²	114	-97	-83	-149	-159	383
3. Banka Slovenije	-10	-51	-24	108	94	69
4. Napaka	110	-250	150	22	144	-254
C. DEVIZNE REZERVE (povečanje(-))	-1.762	-1.443	-68	133	-1.205	630
1. BS	-1.436	-1.840	-241	239	-283	1.280
2. Banke	-326	397	173	-106	-922	-650

¹ Pred letom 2002 so komercialni krediti prikazani v neto znesku (terjatve minus obveznosti).

² Odštete so transakcije domačih bank z državnimi obveznicami.

Vir: Banka Slovenije

**Zmerna rast slovenskih
neposrednih naložb v tujino**

Rast neposrednih naložb v tujino je bila v letu 2006 nekoliko višja glede na predhodno leto, spremenila pa se je struktura naložb. Medtem ko so v letih 2004 in 2005 prevladovala lastniške naložbe, so se te v letu 2006 nekoliko zmanjšale, močno pa so se povečale dolžniške terjatve do povezanih hčerinskih podjetij. V skupnem znesku je bilo leta 2006 realiziranih 568 mio EUR neposrednih naložb v tujino, od tega jih je okoli 70% odpadlo na nekdanjo Jugoslavijo in 17% na države EU.

**Močno povečanje v
tujini odobrenih
komercialnih kreditov**

Kreditiranje tujine s komercialnimi krediti se je v letu 2006 močno povečalo (delno tudi zaradi boljšega zajetja) in po obsegu doseglo najvišjo vrednost doslej, 465 mio EUR. Vrednost odobrenih komercialnih kreditov v letu 2005 je znašala samo 195 mio EUR, visok znesek odobrenih komercialnih kreditov v letu 2006 pa kaže na vse večji pomen komercialnega kreditiranja v izvoznih poslih. Največji del odobrenih kreditov v letu 2006 ostaja kratkoročnih, geografska porazdelitev odobrenih kreditov pa ostaja podobna kot v prejšnjih letih, z največjim (52-odstotnim) deležem do držav Evropske unije.

**Višja posojila in kapitalski
transferji v tujino**

V letu 2006 se je za kar 75% povečal obseg kreditiranja tujine s finančnimi posojili, in sicer na 722 mio EUR. Največji del teh posojil je odobril bančni sektor. Po stopnji rasti odobrenih posojil vse bolj izstopajo podjetja, ki so glede na leto 2005 za več kot podvojila obseg odobrenih posojil, predvsem kratkoročnih. Pri posojilih tujini z 78-odstotnim deležem prevladujejo posojila državam nekdanje Jugoslavije. Vse višji so tudi kapitalski transferji v tujino, ki zajemajo zlasti naknadno dogovorjene popuste za izvoženo blago. Njihova vrednost se je v letu 2006 povečala na 318 mio EUR.

**Nizje tuje portfeljske
naložbe v zasebni sektor,
višje v državni sektor**

Portfeljske naložbe nerezidentov v zasebni sektor so se v letu 2006 zmanjšale, in sicer pod raven iz leta 2004, ko so te naložbe prvič dosegle pomembnejšo vrednost. K zmanjšanju portfeljskih naložb je najbolj prispeval upad naložb v dolžniške vrednostne papirje bančnega sektorja, skoraj podvojilo pa se je zanimanje nerezidentov za lastniške vrednostne papirje podjetij. Bolj kot za zasebni sektor so v letu 2006 nerezidenti izrazili zanimanje za državne dolžniške vrednostne papirje. Tako je državni sektor v letu 2006 po dveh letih razdolževanja povečal svoj dolg do tujine na podlagi portfeljskih naložb, in sicer za 532 mio EUR.

**Nadaljevanje zmanjševanja
neposrednih naložb tujcev**

Neposredne naložbe nerezidentov so se od leta 2004 postopoma zmanjšale na samo 264 mio EUR v letu 2006. V strukturi naložb so prevladovala lastniške naložbe, močno pa so se glede na leto 2005 zmanjšali ocenjeni reinvestirani dobički, predvsem zaradi spremenjenega načina njihovega ocenjevanja. Reinvestirani dobički se namreč po novem ocenjujejo na podlagi celotnega ustvarjenega dobička v preteklih treh letih, in ne tako kot doslej, samo iz njegovega reinvestiranega dela. Glede na predhodna leta je bil v letu 2006 podpovprečen tudi znesek tujih naložb, realiziranih v obliki zadolževanja pri tujih lastnikih. Okoli 87% vseh neposrednih naložb v Slovenijo v letu 2006 je prišlo iz evroobmočja.

**Skoraj podvojitev obsega
komercialnih kreditov
pri uvozu**

Slovenska podjetja so za financiranje uvoza v letu 2006 skoraj podvojila obseg komercialnih kreditov iz leta 2005, in sicer na 447 mio EUR. Glede na zapadlost so bili odobreni pretežno kratkoročni komercialni krediti. Še naprej večino komercialnih kreditov prejmejo slovenski uvozniki od izvoznikov iz Evropske unije. Nekoliko so se s povečevanjem uvoza povečali tudi kapitalski transferji, in sicer na 160 mio EUR.

**Zmanjšanje zadolžitve
bančnega sektorja prek
posojil iz tujine**

Obseg odobrenih posojil zasebnemu sektorju se je v letu 2006 zmanjšal za okoli 517 mio EUR na 2159 mio EUR. Finančni pritok iz tega naslova je bil v letu 2005 glavni vir financiranja bančnega sektorja, ki je iskal v tujini dodaten vir sredstev za financiranje ponudbe posojil doma. V letu 2006 je bančni sektor bistveno zmanjšal zadolženost v obliki posojil, in sicer za 930 mio EUR (na 1,4 mrd EUR), medtem ko so podjetja, predvsem druge finančne organizacije (DFO), svoje zadolževanje v

obliki posojil več kot podvojila, in sicer na 716 mio EUR. Za okoli 2% se je zmanjšal tudi pritek vlog nerezidentov, predvsem tujih bank, pri bankah. Bančni sektor je proti koncu leta 2006 dopolnil svoj vir sredstev za potrebe financiranja hitre rasti domačega kreditiranja iz zapadlih blagajniških zapisov BS. Državni sektor se je v letu 2006 razdolževal, predvsem pri dolgoročnih posojilih, kjer je odplačal večji znesek novih posojil, kot jih je najel.

Bruto zunanji dolg je ob koncu leta 2006 znašal 23,7 mrd EUR oziroma 76,3% BDP, kar predstavlja podoben prirast kot leta 2005, in sicer v višini 4,1 mrd EUR. K povečanju dolga je tudi v letu 2006 najbolj prispeval bančni sektor, v znesku 2,6 mrd EUR, kar je za okoli 1 mrd EUR manj kot v preteklem letu. Manjše povečanje dolga bančnega sektorja v letu 2006 je predvsem odraz nižjih najetih posojil v tujini. Kljub temu pa je bančni sektor še naprej povečeval svoj delež v bruto zunanjem dolgu, in sicer s 26% v letu 2003 na 46% ob koncu leta 2006. K povečanju bruto zunanjega dolga so vse bolj prispevala tudi podjetja in DFO, katerih dolg se je iz leta 2005 povečal za 1,4 mrd EUR na 9,2 mrd EUR ob koncu leta 2006. Podjetja in DFO so se največ dodatno zadolžila prek kratkoročnih komercialnih kreditov, močno pa so povečala svoj dolg tudi prek dolgoročnih posojil. Kljub povečevanju dolga pa njihov delež v bruto zunanjem dolgu upada, in sicer od leta 2003 za 8 odstotnih točk na 39% ob koncu leta 2006. V letu 2006 se je po pretežnem razdolževanju v zadnjih letih zadolžil tudi sektor države, predvsem prek dolgoročnih dolžniških vrednostnih papirjev, in sicer za 268 mio EUR, kljub temu pa je tudi državni delež v bruto zunanjem dolgu upadel, od leta 2003 za 8 odstotnih točk na 10% ob koncu leta 2006. V strukturi bruto zunanjega dolga je ob koncu leta 2006 prevladoval po zapadlosti s 75% dolgoročni dolg.

K povečanju dolga je še vedno najbolj prispevala zadolžitev bančnega sektorja v tujini

Tabela 5: Zunanji dolg in devizne rezerve Slovenije

Stanja ob koncu obdobja; v mio EUR	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Bruto zunanji dolg (BZD)	10.386	11.524	13.225	15.343	19.614	23.718
1. Dolgoročni dolg	7.369	8.229	9.590	11.552	14.773	17.680
v % BZD	70,9	71,4	72,5	75,3	75,3	74,5
- v tem: obvez. in zadolž. posojila	1.934	1.935	2.070	2.096	2.070	2.456
2. Kratkoročni dolg	2.213	2.327	2.475	2.659	3.603	4.997
v % BZD	21,3	20,2	18,7	17,3	18,4	21,1
- v tem: komerc.kredit	1.690	1.693	1.663	1.862	2.316	3.062
vloge	396	416	588	579	918	1.372
3. Dolg do povezanih oseb	804	969	1.160	1.132	1.238	1.040
v % BZD	7,7	8,4	8,8	7,4	6,3	4,4
Kratkoročni BZD po zapadlosti ¹	4.569	4.484	4.590	5.358	6.581	7.765
Neto zunanji dolg ²	-1.427	-2.555	-1.716	-882	411	2.411
Devizne rezerve	6.513	7.842	7.703	7.484	8.833	8.005
Devizne rezerve/BDP (v%)	29,7	33,4	31,0	28,5	32,0	27,0
Devizne rezerve/Uvoz (meseči)	6,1	7,1	6,7	5,6	5,9	4,7
Bruto zunanji dolg/BDP (v %)	47,7	48,8	53,2	58,4	71,0	76,3
Devizne rezerve/kratk. dolg po zapadlosti v %	142,6	174,9	167,8	139,8	134,2	103,1

¹ Kratkoročni dolg po zapadlosti zajema vse nelastniške obveznosti do tujine, ki zapadejo v naslednjih 12 mesecih.

² BZD netiran z nelastniškimi terjatvami do tujine. Od leta 2002 so v zunanje terjatve vključen tudi terjatve Sklada RS za sukcesijo.

Vir: Banka Slovenije

Bruto zunanje terjatve so rasle manj kakor bruto zunanji dolg

Bruto zunanje terjatve do tujine so se v letu 2006 povečale za manj kakor bruto zunanji dolg, in sicer za 2,1 mrđ EUR na 21,3 mrđ EUR, zato se je neto zunanji dolg povečal za 2 mrđ EUR na 2,4 mrđ EUR. Ti podatki že upoštevajo dopolnjeno metodologijo za spremljanje imetij tuje gotovine pri prebivalstvu, sprejeto v juliju 2006, ki je dvignila raven bruto zunanjih terjatev do tujine (oziroma znižala neto zunanji dolg) za okoli 2 mrđ EUR. K povečanju neto zunanjega dolga je največ, v višini 1,5 mrđ EUR, prispevala BS, v celoti zaradi zniževanja svojih bruto zunanjih terjatev. To je predvsem posledica strukturnih prilagoditev pri instrumentih denarne politike, predvsem zmanjševanja deviznih blagajniških zapisov. Stanje blagajniških zapisov v tujem denarju se je v letu 2006 zmanjšalo za 1,2 mrđ EUR. Sledile so banke, ki so dolg nad terjatvami povečale za 1,2 mrđ EUR. Preostali sektorji, ki zajemajo podjetja, DFO in prebivalstvo, so svojo neto zadolženost do tujine zmanjšali za 0,5 mrđ EUR zaradi hitrejše rasti naložb od zadolževanja.

Zmanjšanje deviznih rezerv Slovenije

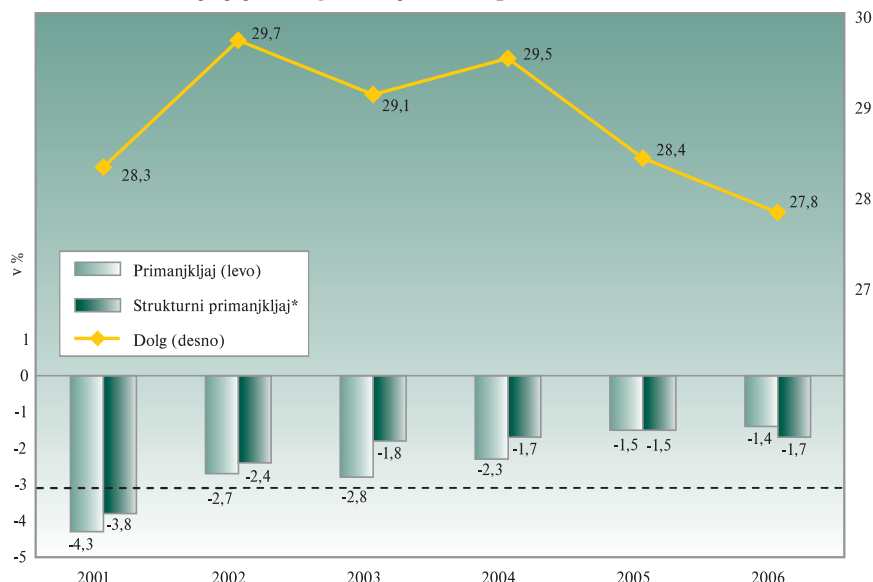
Primanjkljaj na tekočem računu in majhen neto finančni prtok sta v letu 2006 zmanjšala devizne rezerve za 0,88 mrđ EUR na 8 mrđ EUR. Tako so ob koncu leta 2006 devizne rezerve predstavljale le še 27% BDP in so zadostovale za 4,7 mesecev uvoza blaga in storitev. Močno se je zmanjšal tudi presežek deviznih rezerv nad dolgom po zapadlosti do enega leta, in sicer na samo 3,1%, kar je bistveno manj kot v preteklih letih.

1.5 Javne finance

Primanjkljaj je znašal 1,4%, dolg RS 27,8% BDP

V letu 2006 je primanjkljaj širše države po metodologiji ESR 95³ znašal 1,4% BDP. Dolg sektorja države je ob koncu leta 2006 znašal 27,8% BDP in je bil tako nekoliko višji kakor ob koncu leta 2005. Omenjena podatka sta tudi osnova za preverjanje izpolnjevanja referenčnih vrednosti za primanjkljaj in dolg širše države.

Slika 9: Primanjkljaj in dolg sektorja države po ESR 95

* Strukturni primanjkljaj v obdobju 2001-2004 temelji na izračunih Banke Slovenije na podlagi podatkov do oktobra 2005 (glej Poročilo o denarni politiki, Banka Slovenije, november 2005), v obdobju 2005-2006 pa temelji na izračunih Programa stabilnosti, december 2006.
Vir: Statistični urad RS, Ministrstvo za finance

³ Metodologija Evropskega sistema računov iz leta 1995 (ESR 95) zagotavlja, da države sledijo enakim standardom oziroma enaki opredelitvi kategorij, klasifikacij in enakim računovodskim pravilom. Metodologija ESR 95 natančno določa kriterije za razvrščanje enot v institucionalne sektorje in za prikaz posameznih transakcij. Pomemben metodološki element je tudi trenutek knjiženja transakcije, kjer velja t. i. obračunsko načelo, ki pomeni knjiženje glede na čas nastanka terjatev oziroma obveznosti.

Javnofinančni primanjkljaj, računani po nacionalni metodologiji⁴, je v letu 2006 znašal 59 mrd SIT oziroma 0,8% BDP in je bil ob sicer nekaj višji gospodarski rasti za 0,3% BDP nižji kot v letu 2005. Strukturni primanjkljaj javnih financ se je tako nekoliko povečal. Pri tem sta imela državni proračun in občinski proračuni primanjkljaj 56 mrd SIT oziroma 7 mrd SIT, medtem ko je bil saldo Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje izravnal. Zavod za zdravstveno zavarovanje je izkazoval presežek v višini 3 mrd SIT. Javnofinančni saldo, računani po nacionalni metodologiji, je bil v prvem četrtletju v primanjkljaju (31 mrd SIT), od aprila do novembra v presežku (37 mrd SIT), decembra pa deloma tudi zaradi sezonskih dejavnikov v primanjkljaju (65 mrd SIT).

Javnofinančni primanjkljaj je po nacionalni metodologiji znašal 0,8% BDP

Rast javnofinančnih prihodkov je v letu 2006 prehitela rast javnofinančnih odhodkov. Rast javnofinančnih prihodkov je v letu 2006 glede na predhodno leto znašala 8,2%, kar je za 0,6 odstotne točke več kot rast javnofinančnih odhodkov.

Rast prihodkov je prehitela rast odhodkov

Javnofinančni prihodki so v letu 2006 znašali 3.105 mrd SIT oziroma 43,6% BDP. Davčni prihodki, ki predstavljajo več kot 90% vseh javnofinančnih prihodkov, so se v letu 2006 povečali za 8,1%. Med pomembnejšimi davčnimi prihodki so se prihodki od prispevkov za socialno varnost povečali za 6,1%, od DDV za 7,1%, dohodnina pa za 8,8%. Med omenjenimi so se proti koncu leta najhitreje povečevali prihodki od DDV, katerih rast je še v prvem polletju znašala 3,6% medletno, v tretjem četrtletju 4,3%, v zadnjem četrtletju pa že 15,5%. Njihova dinamična rast je v glavnem povezana s hitrejšo gospodarsko aktivnostjo. Med preostalimi prihodki so se največ, za 58,6%, povečali prihodki od davka na dohodek pravnih oseb, ki so znašali 226 mrd SIT. To povečanje je predvsem posledica spremenjene zakonodaje in s tem povezanega visokega poročila davka. Od davčnih prihodkov so se v letu 2006 glede na leto 2005 zmanjšali le prihodki od davkov na plačilni seznam in delovno silo, in sicer za 10,1%, kar je posledica postopnega odpravljanja davka na izplačane plače. Dokaj močna rast vseh glavnih skupin davčnih prihodkov je v pretežno posledica relativno hitre gospodarske rasti, ki je v letu 2006 znašala 5,2%.

Najhitrejša rast prihodkov od dohodka pravnih oseb

Nedavčni prihodki, ki znašajo manj kot 5% vseh prihodkov, so v letu 2006 ostali na ravni iz leta 2005. Prejeta sredstva EU so znašala 83 mrd SIT, kar je za 15,2 mrd SIT več kot v letu 2005.

Povečanje prejetih sredstev EU

Javnofinančni odhodki so v letu 2006 dosegli 3.164 mrd SIT oziroma 44,4% BDP. Med pomembnejšimi odhodki so se lani najhitreje povečevali izdatki za blago in storitve, najpočasneje pa plače in drugi izdatki zaposlenim v javnem sektorju. Izdatki za blago in storitve so znašali 507 mrd SIT, kar je za 53 mrd SIT več kot v letu 2005 in so se povečali za 11,8%. Plače in drugi izdatki zaposlenim so se v letu 2006 povečali za 3,7%, na 637 mrd SIT.

Med odhodki so najhitreje rasli izdatki za blago in storitve, najpočasneje pa plače in drugi izdatki zaposlenim

Transferi posameznikom in gospodinjstvom, ki ostajajo največja skupina na odhodkovni strani in predstavljajo okoli 40% vseh odhodkov, so se v letu 2006 glede na leto 2005 povečali za 5,8%, v tem izdatki za pokojnine za 6,0%. K rasti so največ prispevali izdatki za starostne pokojnine. Število starostnih upokojencev se je namreč v letu 2006 glede na predhodno leto povečalo za 2,4%. Rast izdatkov za brezposelne se je med letom 2006 postopoma upočasnjevala. V prvem četrtletju lani je znašala še 13,9% medletno, medtem ko so bili ti izdatki v zadnjem četrtletju že za skoraj 5% nižji kot v enakem obdobju 2005. To gibanje je skladno z upadanjem števila brezposelnih od drugega četrtletja 2006 naprej.

Rast pokojnin pod vplivom povečanja števila upokojencev

⁴ Konsolidirana bilanca javnega financiranja, ki vsebuje državni proračun, Zavod za pokojninsko in invalidno zavarovanje Slovenije (ZPIZ), Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS), in občine je pripravljena po načelu denarnega toka, skladno z metodologijo Mednarodnega denarnega sklada. Zaradi metodoloških razlik (predvsem sektorizacija in načelo denarnega toka) se ti podatki razlikujejo od zahtevanih za preverjanje izpolnjevanja fiskalnega kriterija primanjkljaja sektorja država, ki jih prikazujemo ob koncu tega poglavja.

**Neto zadolževanje doma in
razdolževanje na tujem**

Na strani financiranja država nadaljuje s prestrukturiranjem zadolževanja, in sicer iz tujega v domače. V letu 2006 se je država ob primanjkljaju 59 mrd SIT in zmanjšanju kapitalskih deležev za 11 mrd SIT neto zadolžila za 86 mrd SIT in hkrati povečala stanje na računih za 38 mrd SIT. Pri zadolževanju se je doma neto zadolžila za 118 mrd SIT, v tujini pa se je neto razdolžila za 32 mrd SIT.

**Dolg RS je ob koncu leta
2006 znašal 24,7% BDP**

Dolg državnega proračuna je ob koncu leta 2006 znašal 1.762 mrd SIT oziroma 24,7% BDP. Več kot tri četrtine dolga je bilo do domačih sektorjev, preostalo pa do tujine. Pretežni del dolga se nanaša na vrednostne papirje države in je večinoma dolgoročne narave. Delež dolga v obliki vrednostnih papirjev in delež dolgoročnega dolga presegata 90% celotnega dolga.

**MF nadaljuje izdajanje
kratkoročnih in dolgoročnih
vrednostnih papirjev**

Ministrstvo za finance je tudi v letu 2006 izdajalo kratkoročne in dolgoročne vrednostne papirje. Tako je izdalo 12 izdaj 3-mesečnih, 6 izdaj 6-mesečnih in 6 izdaj 12-mesečnih zakladnih menic. Posamezne izdaje so znašale okoli 7 mrd SIT, obrestna mera pa je bila med 3,17% in 3,65%. V začetku leta 2006 je izdalo dva dolgoročna vrednostna papirja, in sicer obveznico RS61 in RS62 z obrestno mero 3,25% in 3,50%.

Tabela 6: **Konsolidirana bilanca in dolg širše države**

	2005			2006			letna
	v mrd SIT	(% BDP)	deleži	v mrd SIT	(% BDP)	deleži	st.rasti
Konsolidirana bilanca*							
Prihodki	2.870	43,4	100,0	3.105	43,6	100,0	8,2
Davki	2.608	39,4	90,9	2.819	39,6	90,8	8,1
- na blago in st.	938	14,2	32,7	977	13,7	31,5	4,2
- prispevki	956	14,4	33,3	1.014	14,2	32,7	6,1
- dohodek, dob.	537	8,1	18,7	655	9,2	21,1	22,0
Prejeta sredstva iz EU	72	1,1	2,5	83	1,2	2,7	15,2
Ostali	189	2,9	6,6	203	2,9	6,5	-1,5
Odhodki	2.942	44,4	102,5	3.164	44,4	101,9	7,6
Tekoči odhodki	1.283	19,4	44,7	1.363	19,1	43,9	6,2
Tekoči transferi	1.342	20,3	46,7	1.420	19,9	45,7	5,8
Invest. odh.,tr.	249	3,8	8,7	313	4,4	10,1	1,9
Plačila v proračun EU	68	1,0	2,4	69	1,0	2,2	0,8
Saldo	-72	-1,1		-59	-0,8		
Dolg državnega proračuna	1.674	25,3		1.762	24,7		
Dolg širše države (ESR 95)	1.879	28,4		1.983	27,8		

* Podatki v tabeli so na podlagi nacionalne metodologije, razen dolg širše države, ki je po ESR 95. Širša država vključuje državni proračun, ZPIZ, ZZSZ in občine.
Vir: Ministrstvo za finance, SURS

2 DENARNA POLITIKA

2.1 Način vodenja denarne politike

Temeljni cilj BS je stabilnost cen. BS je v letu 2006 vodila denarno politiko v skladu z Zakonom o BS, Usmeritvami denarne politike BS, sprejetimi novembra 2001, ter Programom vstopa v ERM II in prevzema evra, ki sta ga BS in Vlada RS sprejeli novembra 2003 ter se v njem skupno zavzeli za vstop v ERM II do konca leta 2004 in za ustvarjanje pogojev, ki so omogočili uvedbo evra v začetku leta 2007.

Denarna politika BS je bila v letu 2006 usmerjena k vzdrževanju stabilnosti nominalnega deviznega tečaja tolarja do evra, potrebne za doseganje konvergenčnega kriterija. Ob vstopu v ERM II je dosežena konvergenca ključnih obrestnih mer, ob ustvarjenih makroekonomskih ravnotežjih, predstavljala zadostna zagotovila za uresničitev tega cilja. V procesu dokončne konvergence obrestnih mer k ravnem evrskih obrestnih mer so bile zato potrebne le manjše prilagoditve, ki so sovpadale tudi s spremenjeno politiko obrestnih mer ECB.

Odstopanja tržnega tečaja tolarja do evra od centralnega tečaja, določenega ob vstopu v ERM II, so bila tudi v letu 2006 zanemarljiva. Največje odstopanje promptnega deviznega tečaja od centralnega tečaja v letu 2006 je znašalo le 0,06%.

V letu 2006 je BS zagotovila dokončno konvergenco svojih ključnih obrestnih mer k obrestnim meram ECB. Pri tem je upoštevala dvigovanje obrestnih mer ECB v teku leta, kar ji je omogočilo zadrževanje tolarskih obrestnih mer na ravneh, ki so ustrezale obvladovanju inflacijskih pričakovanj.

BS je svojo obrestno mero refinanciranja, ki je izračunana kot vsota obrestne mere refinanciranja pri ECB ter cen začasnega odkupa deviz za 7 dni BS, v začetku marca sprva znižala s 3,75% na 3,25%, nato pa postopno povišala nazaj na 3,75%. Pri tem je ceno odkupa deviz za 7 dni postopno in enakomerno znižala z 1,5% na 0,25%, kar je ob potezah ECB, ki je ob koncu leta 2006 svojo obrestno mero dvignila do ravni 3,5%, v celoti uskladilo raven tolarskih in evrskih obrestnih mer.

Obrestna mera za 60-dnevne tolarske blagajniške zapise se je od začetka leta, ko je znašala 4,0%, ustalila avgusta na ravni 3,5% ter nato ostala nespremenjena do konca leta 2006. V vmesnem obdobju jo je BS junija z namenom strukturne prilagoditve začasno znižala na raven 3,25%, s ponovnim povišanjem avgusta pa je signalizirala konec obdobja zmanjševanja obrestnih mer.

BS je tudi v letu 2006 zaradi načrtovane uvedbe evra nadaljevala izvajanje nekaterih strukturnih prilagoditev pri instrumentih denarne politike, katerih namen je omogočiti lažji prehod na pogoje poslovanja v evrosistemu. Te prilagoditve se nanašajo na pogoje minimalne devizne likvidnosti v okviru likvidnostne lestvice, na obseg začasno odkupljenih deviz in na sistem obveznih rezerv.

Temeljna usmeritev BS je stabilnost cen

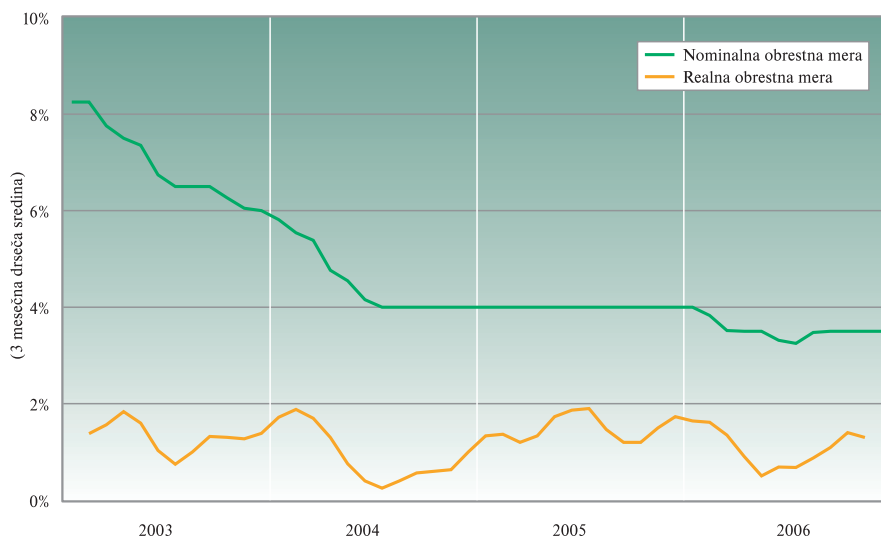
Tudi v letu 2006 je bil tečaj tolarja do evra stabilen

BS je dokončno konvergenco obrestnih mer dosegla ob naraščajočih obrestnih merah ECB

Obrestna mera za 60-dnevne tolarske blagajniške zapise se je v letu 2006 znižala za 0,5 odstotne točke

Približevanje uvedbe evra je zahtevalo dodatne strukturne prilagoditve...

Slika 10: Obrestne mere BS (60 dnevni tolarski blagajniški zapisi)

Vir: Banka Slovenije

Strukturne prilagoditve na področju instrumenta likvidnostne lestvice ...

Zaradi postopne prilagoditve likvidnostne lestvice pogojem poslovanja v evrosistemu je BS od bank zahtevala, da s prvim januarjem 2006 obvezno preidejo na novo ureditev. Ta odpravlja možnost upoštevanja tolarskih kreditov bonitete A z ročnostjo nad 180 dni pri izpolnjevanju količnikov likvidnosti v prvem razredu in vzpostavlja tehtanje vpoglednih vlog gospodinjstev in gospodarstva, ki znaša v prvem razredu 85% in v drugem razredu 60%. Dodatno je BS od septembra 2006 dovolila vključevanje kreditov neposrednim uporabnikom državnega proračuna oziroma kreditov s poroštvom Republike Slovenije v oba razreda likvidnostne lestvice.

... minimalne zahtevane devizne likvidnosti ...

Za povečanje prilagodljivosti bank pri poslovanju na trgih tujega denarja je BS v letu 2006 nadaljevala proces postopnega sproščanja minimalne predpisane devizne likvidnosti, ki se je začel v letu 2004, in ponujala zamenjavo začasnih nakupov deviz z dokončnimi odkupi. V aprilu 2006 je bil obseg likvidnega premoženja v tujem denarju, ki ga morajo banke zagotavljati za pokrivanje kratkoročnih obveznosti v tuji valuti, znižan s 70% na 50%, junija na 30%, s prvim oktobrom pa je bila ta obveznost dokončno odpravljena. Hkrati je BS bankam ponujala možnost dokončne prodaje deviz iz kumuliranega stanja začasno prodanih deviz BS in dokončen odkup deviz iz kumuliranega stanja začasnega odkupa deviz od BS. Prek teh ponudb je v letu 2006 dokončno neto odkupila od bank za 151 mrd SIT deviz.

... in na področju obveznih rezerv

V letu 2006 je BS tudi dokončno prilagodila instrument obveznih rezerv pravilom ECB. V skladu s tem je septembra 2006 spremenila izračun stanja obveznih rezerv tako, da se računajo na zadnji dan v mesecu in ne več kot povprečje. Ravno tako je obdobje izpolnjevanja obveznih rezerv prilagodila koledarju izpolnjevanja obveznih rezerv evrosistema, ureditvi v evrosistemu pa je tudi prilagodila obravnavo odpovednega roka pri vezanih depozitih s pogodbeno določeno možnostjo predčasne odpovedi in obravnavo obročnega varčevanja.

2.2 Denar in krediti

Počasna rast primarnega denarja

Primarni denar se je od decembra 2005 do decembra 2006 povečal za 22,0 mrd SIT oziroma za 6,9%. V povprečju leta je bil za 6,0% večji kot v predhodnem letu in je znašal 307,4 mrd SIT. V strukturi primarnega denarja se je proti koncu leta bistveno zmanjšala gotovina v obtoku, povečale pa so se vloge bank pri BS, kar je predvsem posledica postopne zamenjave tolarjev v evre od sredine decembra naprej.

Tabela 7: Ponudba primarnega denarja

v mrd SIT	Stanje 31. decembra			Četrtnetne spremembe v 2006				
	2004	2005	2006	I	II	III	IV	Skupaj
1. Neto tuja aktiva	1.429,1	1.637,7	1.290,3	9,2	-85,8	-158,3	-112,5	-347,4
2. Domače obveznosti v tujem denarju	-552,2	-392,8	-129,4	53,8	59,6	85,6	64,4	263,4
– BZ v tujem denarju	-500,8	-323,9	-32,4	57,8	49,8	94,4	89,4	291,5
– vloge v tujem denarju	-51,4	-68,9	-97,0	-4,0	9,8	-8,9	-25,0	-28,1
3. Neto aktiva v tujem denarju(1+2)	876,9	1.244,9	1.160,9	63,0	-26,2	-72,7	-48,1	-84,0
4. Vezane vloge proračuna	-127,5	-2,7	-1,3	0,8	0,1	-0,3	0,8	1,4
5. Posojila bankam	0,2	0,2	1,6	1,0	-1,1	0,1	1,4	1,4
6. Tolarski BZ in dolgoročni depozit	-428,1	-730,2	-727,9	-87,4	42,3	54,4	-6,9	2,3
7. Drugo, neto preostala pasiva	-24,1	-195,3	-94,4	3,3	16,9	-18,9	99,6	100,9
8. Neto tolarška aktiva (4 do 7)	-579,4	-928,0	-822,0	-82,3	58,2	35,3	94,8	106,0
9. Primarni denar (3+8)	297,5	316,9	338,9	-19,3	32,0	-37,4	46,7	22,0
– gotovina v obtoku	197,7	217,3	152,8	-9,8	13,2	-7,6	-60,3	-64,5
– vloge bank	99,8	99,6	186,1	-9,5	18,8	-29,8	107,0	86,5

Opomba: Pripisane obresti niso vključene.

Vir: Banka Slovenije

Neto aktiva v tujem denarju se je v letu 2006 zmanjšala za 84,0 mrd SIT, neto tolarška aktiva pa se je povečala za 106,0 mrd SIT. Stanje tolarških BZ, dolgoročnega depozita, posojil bankam in vezanih vlog proračuna je ostalo skoraj nespremenjeno. Zmanjšanje neto preostale pasive je predvsem posledica zamenjave tolarjev v evre ob koncu leta. Od celoletnega zmanjšanja neto tuje aktive za 347,4 mrd SIT je kar 291,5 mrd SIT posledica zmanjšanja stanja BZ v tujem denarju.

BS je izdajala primarni denar prek neto tolarške aktive

Rast širokih denarnih agregatov je bila v letu 2006 umirjena, bistveno večja pa je bila rast denarnega agregata M1. Povprečna stopnja rasti denarnega agregata M2 je tako v letu 2006 znašala 8,4%, denarnega agregata M3 pa 4,0%. Nizka rast širokih denarnih agregatov je bila v glavnem posledica povečevanja alternativnih oblik varčevanja, to je naložb v vzajemne sklade in naložb v tujino. Bistveno večja je bila rast denarnega agregata M1, katerega povprečna medletna stopnja rasti je znašala 15,0%, a se je proti koncu leta zmanjševala deloma kot posledica zamenjave tolarjev v evre. Nekaj višja rast denarnega agregata M1 je bila povezana z relativno močno gospodarsko aktivnostjo.

Nadaljevanje počasne rasti širokih denarnih agregatov

K rasti M3 so dokaj enakomerno prispevale devizne vloge, tolarške vezane vloge in tolarške vpogledne vloge. Delež posameznih vrst vlog v denarnem agregatu M3 je tako ob koncu leta 2006 ostal približno enak tistemu ob koncu leta 2005 in je znašal pri deviznih vlogah 34%, pri tolarških vezanih vlogah 36% in pri tolarških vpoglednih vlogah 26%. Nekaj večja rast deviznih vlog v prvem polletju je verjetno posledica negotovosti pred dokončno določitvijo tečaja zamenjave tolarjev v evre in nadaljevanja konvergence tolarških obrestnih mer. V tretjem četrtnetju so tolarške vezane vloge rasle spet bistveno hitreje kot devizne vloge, saj so bile tolarške obrestne mere še vedno višje od deviznih. V zadnjem četrtnetju je povečevanje deviznih vlog ob zmanjševanju tolarških vezanih vlog posledica konverzije tolarjev v evre. Posledica tega procesa je tudi zmanjševanje gotovine v obtoku in povečevanje tolarških vpoglednih vlog ob koncu leta. V zadnjem četrtnetju se je tako gotovina v obtoku zmanjšala za 60,3 mrd SIT, vpogledne tolarške vloge pa so se povečale za 102,6 mrd SIT

Struktura vlog nespremenjena

Tabela 8: Ponudba M3: konsolidirana bilanca denarnega sistema

v mrd SIT	Stanje 31. decembra			Četrtnetne spremembe v 2006				
	2004	2005	2006	I	II	III	IV	Skupaj
1. Neto tuja aktiva	900,7	421,7	-178,8	-156,8	-154,3	-84,4	-204,9	-600,5
2. Domača aktiva	3.882,4	4.681,3	5.702,4	243,5	265,1	242,3	270,3	1.021,1
Državni sektor: obveznice	426,6	639,8	640,2	-12,6	5,1	21,8	-13,9	0,4
posojila	338,1	163,8	161,4	0,1	1,8	-17,2	12,8	-2,5
Podjetja: vrednostni papirji	122,7	177,0	251,8	2,1	20,4	13,9	38,4	74,8
posojila	2.173,7	2.674,7	3.359,3	199,2	161,1	151,9	172,4	684,5
Gospodinjstva: posojila	821,4	1.025,9	1.289,8	54,6	76,7	72,0	60,5	263,8
3. Drugo, neto ostala pasiva	-300,2	-929,9	-1.012,2	-25,6	1,0	-47,7	-10,1	-82,3
4. M3 (1 do 3)	4.483,0	4.173,2	4.511,4	61,0	111,7	110,2	55,3	338,3
- devizne vloge pri bankah in BS	1.828,4	1.394,9	1.539,0	37,4	21,4	21,0	64,3	144,1
5. M2	2.654,5	2.778,2	2.972,5	23,6	90,4	89,2	-9,0	194,2
- vezane vloge pri bankah	1.589,6	1.551,2	1.625,1	30,3	-0,6	95,4	-51,3	73,9
6. M1	1.064,9	1.227,1	1.347,4	-6,7	91,0	-6,2	42,3	120,3
- vpogledne vloge pri bankah	867,1	1.009,8	1.194,6	3,1	77,7	1,4	102,6	184,8
- gotovina v obtoku	197,7	217,3	152,8	-9,8	13,2	-7,6	-60,3	-64,5

Vir: Banka Slovenije

Negativen prispevek tokov s tujino k rasti širokega denarja

K oblikovanju denarnega agregata M3 v letu 2006 so prispevale izključno naložbe domačih bank, saj je bil prispevek tokov s tujino k rasti M3 negativen. Neto tuja aktiva (NTA), ki kaže prispevek plačilnobilančnih tokov s tujino k rasti denarnega agregata M3, se je tako zmanjšala za 600,5 mrd SIT. Zmanjševanje NTA je predvsem posledica povečanih portfeljskih naložb v tujino in zadolževanja bank v tujini ter hkratnega deviznega kreditiranja domačih nebančnih sektorjev, deloma pa odraža tudi primanjkljaj v tekočem računu plačilne bilance.

Postopno povečevanje zadolževanja podjetij in gospodinjstev ...

Naložbe bank so se v letu 2005 povečale za 1.021,1 mrd SIT, od tega v sektor podjetij za 759,4 mrd SIT in v sektor gospodinjstev za 263,8 mrd SIT, medtem ko se je kreditiranje države zmanjšalo za 2,1 mrd SIT. Skupne naložbe bank so v letu 2006 za 27,8% presegle prirast iz leta 2005, njihova medletna stopnja rasti pa se je povečala z 20,6% decembra 2005 na 21,8% decembra 2006. Med letom se je tako zadolževanje podjetij in zadolževanje gospodinjstev postopoma povečevalo.

... kot posledica procesa poglobljanja finančnega posredništva

Prirast domačih naložb v podjetja je v letu 2006 za 36,7% presegal tistega iz leta 2005, medletna stopnja rasti omenjenih naložb pa se je povečala s 24,2% decembra 2005 na 26,6% decembra 2006. Zadovoljevanje gospodinjstev je bilo močno in je za skoraj tretjino preseglo tisto iz leta 2006. Relativno visoko rast kreditiranja podjetij in gospodinjstev lahko v glavnem pripišemo procesu poglobljanja finančnega posredništva zaradi dohitevanja razvitejših članic EU, postopnemu padanju obrestnih mer predvsem v začetku leta in relativno hitri gospodarski rasti. Dodatno je k povečanemu zadolževanju podjetij prispevalo nadomeščanje tujih z domačimi viri financiranja, pri gospodinjstvih pa večje stanovanjsko kreditiranje in povečana konkurenca na kreditnem trgu.

Prevladujoče zadolževanje v tuji valuti

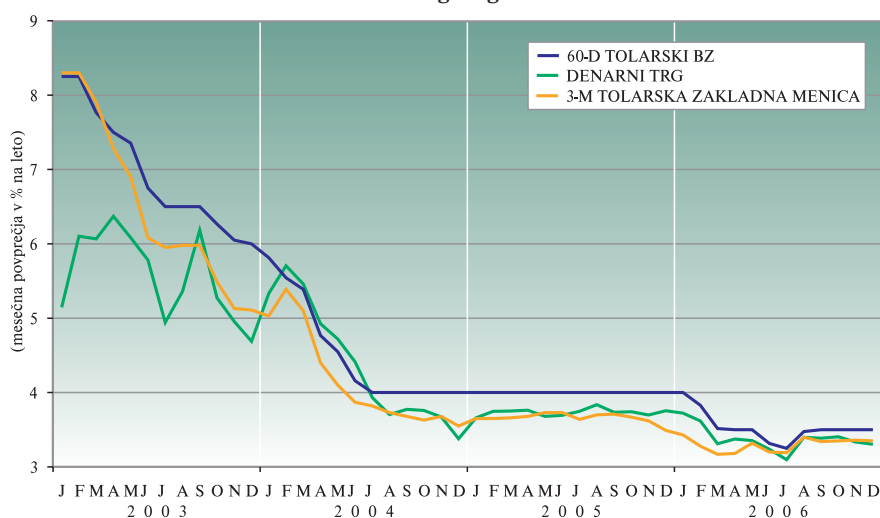
V valutni strukturi zadolževanja so tudi v letu 2006 prevladovala posojila v tuji valuti. Njihov delež v prirastu posojil je ostal približno na ravni iz leta 2005 in je znašal okoli 90%. Pri tem so se podjetja skoraj v celoti neto zadolževala v tuji valuti. Okrepilo se je tudi zadolževanje v tuji valuti gospodinjstev, ki je v celotnem letu znašalo več kot tri četrtine povečanja zadolževanja gospodinjstev.

2.3 Obrestne mere in denarni trg

V letu 2006 so se nominalne tolarske obrestne mere še nekoliko zmanjšale, skladno s procesom nominalne konvergence obrestnih mer. Značilno je bilo, da se je trend zniževanja obrestnih mer za kratkoročne vloge in posojila nadaljeval, pri dolgoročnih ročnostih pa se je med letom 2006 zaustavila tendenca zniževanja obrestnih mer, oziroma so te začele naraščati. Tovrstno gibanje je bilo skladno z dvema sočasnima pojavoma, ki sta nasprotno vplivala na obrestne mere v Sloveniji. Po eni strani je prišlo do dokončne konvergence ključnih obrestnih mer BS in ECB, kar je vplivalo na zmanjšanje tržnih obrestnih mer, po drugi strani pa so pričakovanja finančnih trgov spodbujala prihodnje povišanje obrestnih mer.

Kratkoročne nominalne obrestne mere so se približevale ravnem v evrosistemu, za daljše ročnosti pa se je dinamika zniževanja obrestnih mer zaustavila

Slika 11: Obrestne mere BS in denarnega trga

Vir: Banka Slovenije

BS je obrestno mero 60-dnevni tolarskih blagajniških zapisov v letu 2006 postopoma znižala s 4% januarja na 3,25% v začetku junija, jo zatem avgusta povišala na 3,5% in do konca leta 2006 ohranila nespremenjeno. S tem je krčila razmik med svojo in ključno obrestno mero ECB. Obrestna mera refinanciranja ECB se je sočasno v evroobmočju povišala s 2,25% na 3,5%.

BS je svojo ključno obrestno mero znižala s 4% na 3,25% in jo potem ponovno povišala na 3,5%

Tabela 9: Obrestne mere BS in denarnega trga

	Lombard. posojilo	Tolarski blag. zapis BS	Medbančni trg	Zakladne menice		
	1 dan	60 dni	do 30 dni	3 mes.	6 mes.	12 mes.
Januar	5,00	4,00	3,72	3,43	3,50	3,37
Februar	4,75	3,75	3,62	3,28	3,32	3,37
Marec	4,50	3,50	3,31	3,17	3,32	3,36
April	4,50	3,50	3,37	3,18	3,35	3,36
Maj	4,50	3,50	3,35	3,32	3,35	3,36
Junij	4,50	3,25	3,24	3,20	3,30	3,36
Julij	4,50	3,25	3,10	3,19	3,30	3,25
Avgust	4,75	3,50	3,40	3,40	3,37	3,25
September	4,75	3,50	3,39	3,34	3,37	3,61
Oktober	4,75	3,50	3,41	3,35	3,47	3,61
November	4,75	3,50	3,33	3,36	3,47	3,65
December	4,50	3,50	3,31	3,35	3,61	3,65

Opomba: Mesečna povprečja za leto 2005; pri Lombardnem posojilu in Tolarskih blagajniških zapisih vrednost zadnji dan v mesecu; v % na leto.

Vir: Banka Slovenije

Denarni trg je pri kratkih ročnostih sledil ključnim obrestnim meram BS, pri daljših pa čedalje bolj ECB ...

Kratkoročne obrestne mere denarnega trga so tesno sledile gibanju ključnih obrestnih mer BS, pri daljših ročnostih pa so se čedalje bolj odzivale na gibanja obrestnih mer ECB. Tako se je povprečna obrestna mera medbančnih depozitov čez noč, SIONIA, gibala v povprečju v razponu med 3,6% in 3,8% v prvih dveh mesecih 2006, med 3,2% in 3,4% do junija, med 3,0% in 3,2% do avgusta ter nato ponovno približno med 3,2% in 3,4% do konca leta 2006. Podobno so se gibale tudi kratkoročne medbančne obrestne mere SITIBOR z ročnostjo do treh mesecev. Pri ročnostih šestih, devetih in dvanajstih mesecev pa so bila gibanja zaradi pričakovanj o uvedbi evra čedalje bolj podvržena predvsem gibanju medbančnih obrestnih mer EURIBOR in s tem tudi dvigovanju ključnih obrestnih mer ECB. Obrestna mera posojil z ročnostjo dvanajst mesecev se je tako znižala s približno 3,8% v začetku leta 2006 na 3,4% v marcu, naknadno pa se je postopno povzpela do 4% ob koncu leta. Podobno sliko so nudile tudi donosnosti zakladnih menic. Medtem ko se je donosnost 3-mesečnih zakladnih menic znižala s 3,43% v začetku leta na 3,2% v juniju ter se nato rahlo povišala na 3,35% v zadnjih štirih mesecih 2006, se je donosnost 12-mesečne zakladne menice znižala s 3,37% januarja na 3,25% avgusta, nato pa se močno povišala in dosegla raven 3,65% decembra 2006.

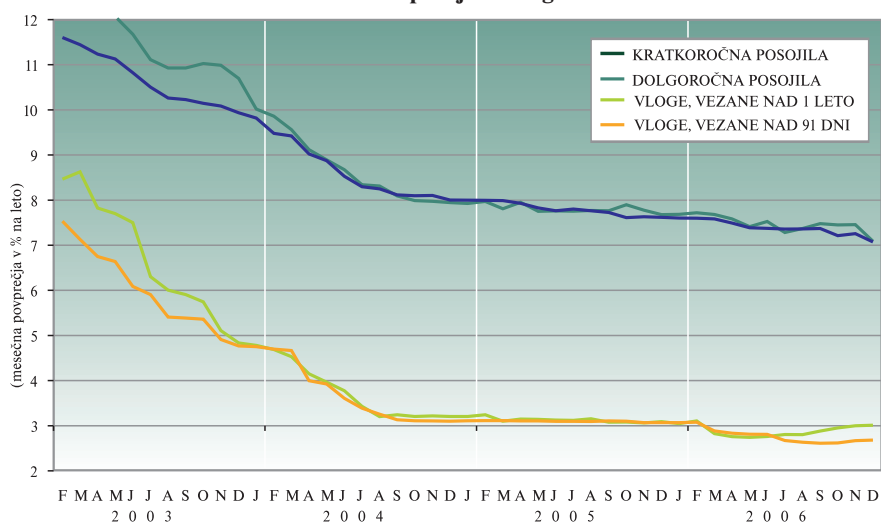
... kar se tudi zrcali v donosnosti dolgoročnih obveznic ...

Pričakovanja višjih obrestnih mer v prihodnjem srednjeročnem obdobju so bila prav tako razvidna iz donosnosti državnih obveznic. Petletni državni obveznici RS60 in RS61 sta izkazovali nekoliko povišanje donosnosti, začenši z marcem in aprilom. Medtem ko se je njihova donosnost še januarja gibala med 3,55% in 3,6%, se je ob koncu leta gibala v višini med 3,95% in 4,05%. Iz donosnosti teh obveznic, in še bolj iz enajstletnih obveznic RS59 in RS62, je bilo razvidno tudi dodatno zmanjšanje premije tveganja za slovenske vrednostne papirje. Zatem ko sta namreč Konvergenčni poročili Evropske komisije in ECB pozitivno ocenili sposobnost Slovenije za prevzem evra v letu 2007, so se v poletnih mesecih donosnosti enajstletnih obveznic znižale za približno 0,3–0,4 odstotne točke.

... in kar je tudi povzročilo povišanje obrestnih mer tolarskih vlog proti koncu leta ...

Za deklarirane tolarske vloge je bilo značilno zniževanje obrestnih mer vse do avgusta za kratkoročne ročnosti, za daljše ročnosti od dveh let pa se je postopno povišanje obrestnih mer začelo že v marcu. Tako so obrestne mere vlog vseh ročnosti nad tremi meseci izkazovale tendence povišanja, kar je sicer skladno z usmeritvami denarne politike ECB. Za gibanje obrestnih mer pa je bila v zadnjih mesecih leta značilna tudi naraščajoča krivulja donosnosti. To pomeni, da so obrestne mere vlog postale višje glede na daljšo ročnost, kar je običajno stanje v ekonomskem okolju s stabilnimi inflacijskimi pričakovanji.

Slika 12: Deklarirane obrestne mere posojil in vlog

Vir: Banka Slovenije

Deklarirane obrestne mere posojil so se v letu 2006 večinoma še naprej zniževale, kar kaže na to, da so bile te obrestne mere nekoliko manj podvržene tendenčnemu zviševanju v evroobmočju kot druge obrestne mere. Za posojila gospodinjstvom je bilo značilno postopno zniževanje ter nato zvišanje obrestnih mer, in sicer od julija za stanovanjska posojila in od novembra za krajša, potrošniška posojila. Pri kratkoročnih in dolgoročnih posojilih podjetjem so deklarirane obrestne mere vse do konca leta postopoma upadale, obrestne mere realiziranih posojil pa so rasle nekoliko hitreje. Tako so obrestne mere evrskih potrošniških, stanovanjskih in podjetniških posojil med letom 2006 postopoma naraščale, v zadnjih dveh mesecih leta pa so postajala nekoliko dražja tudi tolarska realizirana posojila.

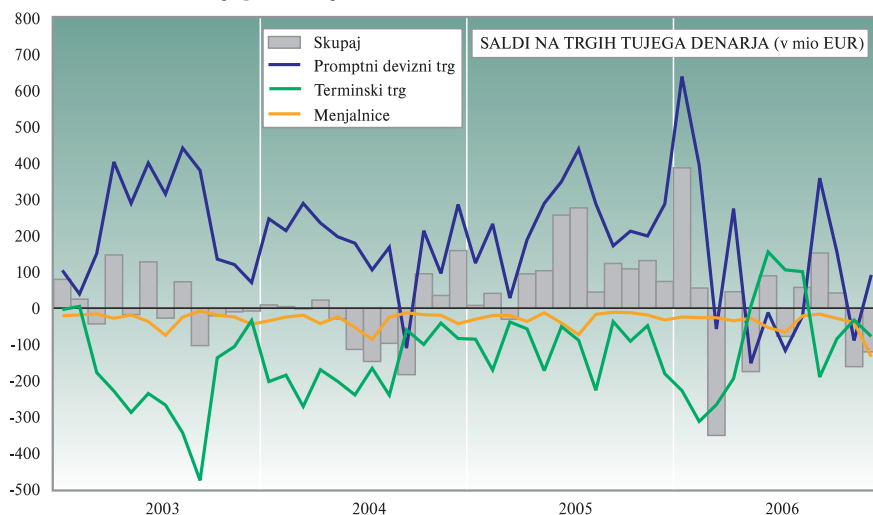
... delno je to tudi vplivalo na obrestne mere posojil

2.4 Devizni trg in devizni tečaj

Po visoki presežni ponudbi deviz v letu 2005, ki je dosegla 4,5% BDP, so bili trgi tujega denarja v letu 2006 blizu ravnotežja, saj je povpraševanje po tujem denarju preseglo ponudbo le za 59 mio EUR oziroma za nizkih 0,1% ocenjenega letnega BDP. Najbolj sta se ponudba in povpraševanje po devizah spreminjala v prvem četrtletju, saj sta januarja ponudba povpraševanje in marca povpraševanje ponudbo presegla za 350 mio EUR. Do konca prvega polletja sta se ponudba in povpraševanje po devizah na trgih tujega denarja izenačila. Potem je v tretjem četrtletju prevladovala presežna ponudba deviz, delno iz pritokov tekočih transakcij in delno iz tujih portfolijev in neposrednih naložb. V zadnjem četrtletju 2006 se je ponovno povečalo presežno povpraševanje po devizah, zlasti po tuji gotovini v menjalnicah, ki je v zadnjih dveh mesecih leta 2006 prispevalo več kot polovico neto povpraševanja po devizah v znesku 282 mio EUR. To povpraševanje je odražalo željo prebivalstva po predčasni zamenjavi tolarjev v evre.

Manjše presežno povpraševanje na trgih tujega denarja

Slika 13: Tokovi tujega denarja

Vir: Banka Slovenije

K presežnemu povpraševanju po devizah so predvsem prispevale transakcije na terminskem trgu in neto povpraševanje po tuji gotovini v menjalnicah, medtem ko je na promptnem deviznem trgu prevladovala presežna ponudba deviz. Na promptnem deviznem trgu so neto ponujali devize nerezidenti za 1,5 mrd EUR ter fizične osebe za 271 mio EUR. Neto so povpraševala po devizah le podjetja, in sicer za 323 mio EUR. Povpraševanje po devizah na terminskem trgu je bilo v višini 1,0 mrd EUR, kar je za dobro tretjino nižje od ponudbe deviz na promptnem trgu. Nerezidenti so od bank terminsko kupili za 1,5 mrd EUR deviz, torej toliko, kolikor so jih na promptnem trgu prodali. Podjetja so bankam terminsko prodala

Presežna ponudba na promptnem in presežno povpraševanje na terminskem deviznem trgu ter v menjalnicah

za 470 mio EUR deviz, za dobro tretjino več, kot je znašalo sočasno presežno povpraševanje podjetij na promptnem deviznem trgu, in 7-krat več kot v letu 2005. Neto povpraševanje po tuji gotovini v menjalnicah, prisotno že od leta 2001, se je v zadnjih dveh mesecih 2006 ob približevanju dneva prevzema evra še dodatno povečalo in je v celem letu doseglo 0,5 mrd EUR, kar je dobre 0,2 mrd EUR več kot v letu 2005.

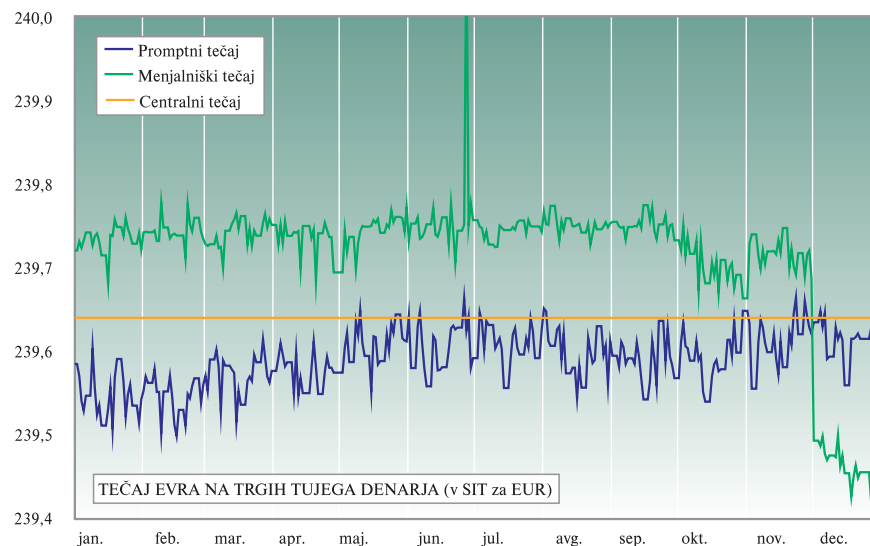
**Odstopanja tržnih deviznih
tečajev od centralnega tečaja
so bila zanemarljiva**

Manjša, kratkotrajna odstopanja med povpraševanjem in ponudbo na trgih tujega denarja niso pomembneje vplivala na gibanja tržnega tečaja tolarja. Odstopanja deviznih tečajev od centralnega tečaja so bila majhna. V celotnem letu 2006 je bil tržni tečaj apreciiran glede na centralni tečaj. Največje odstopanje deviznega tečaja na promptnem deviznem trgu od centralnega tečaja je bilo zaznati v prvih dveh mesecih leta 2006, ko je doseglo 0,04%. Postopoma se je zaostajanje tržnega tečaja za centralnim tečajem zmanjševalo in se je med junijem in oktobrom ohranjalo na ravni 0,02% pod centralnim tečajem. Ob povečanem presežnem povpraševanju po devizah se je v zadnjih dveh mesecih razlika znižala in ohranjala na ravni 0,01% pod centralnim tečajem. V primerjavi z deviznim tečajem na promptnem deviznem trgu, ki se je v lanskem letu stalno gibal na apreciirani strani glede na centralni tečaj, se je tečaj tuje gotovine v prvih enajstih mesecih 2006 gibal na depreciirani strani glede na centralni tečaj s povprečnim odstopanjem 0,05% nad centralnim tečajem. Izjema je le povprečni tečaj decembra, ko se je ob nespremenjenem nakupnem tečaju evra znižal prodajni tečaj na raven centralnega tečaja oziroma na 239,640 SIT za evro, zato je bil tudi povprečni menjalniški tečaj decembra za 0,04% pod centralnim tečajem, kar je razvidno tudi iz spodnje slike.

**Transakcije z instrumenti
BS so v letu 2006 povečale
neto ponudbo deviz**

Povečana ponudba deviz je pretežno izvirala iz zmanjševanja stanja deviznih blagajniških zapisov bank pri BS v višini 1,25 mrd EUR. Zmanjšanje začasnih nakupov deviz bank pri BS za 668 mio EUR je BS nevtralizirala z dokončnim odkupom deviz od bank v višini 632 mio EUR.

Slika 14: Tečaj evra na trgih tujega denarja

Vir: Banka Slovenije

2.5 Uporaba instrumentov denarne politike

2.5.1 Instrumenti politike deviznega tečaja

Pogodba o sodelovanju BS s poslovnimi bankami pri posegih na trgih tujega denarja je sodelujočim bankam zagotavljala neomejen dostop do začasnega odkupa ali prodaje deviz pri BS. Pogodba je bila zaradi prevzema evra septembra preklicana in je po trimesečnem odpovednem roku prenehala veljati ob koncu decembra 2006.

Stanje začasnega odkupa deviz je s 165 mrd SIT ob koncu leta 2005 do sredine oktobra 2006 padlo na ničelno raven in na tej ravni tudi ostalo do konca leta 2006. Stanje začasne prodaje deviz je bilo vse leto 2006 neznatno, razen zadnjih tednov pred prevzemom evra, ko je znašalo do 46 mrd SIT.

BS je v procesu prilagajanja vstopu v evrosistem sodelujočim bankam v letu 2006 večkrat od oktobra do prevzema evra redno vsak prvi petek v mesecu ponudila možnost dokončnega odkupa deviz iz naslova začasnega odkupa deviz, hkrati pa tudi možnost dokončne prodaje deviz iz začasne prodaje deviz. V letu 2006 je Banka Slovenije iz tega naslova dokončno odkupila za 217 mrd SIT deviz in dokončno prodala za 66 mrd SIT deviz.

Cena začasnega odkupa deviz se je v letu 2006 znižala štirikrat, cena začasne prodaje pa trikrat. S tem se je spreminjala tudi obrestna mera refinanciranja (seštevek cene začasnega odkupa deviz in obrestne mere glavnega refinanciranja ECB). Odprtost obrestne razlike med obrestno mero refinanciranja in obrestno mero tolarskih blagajniških zapisov je bila skladna s pričakovanji trga.

2.5.2 Instrumenti denarne politike

Izvajanje denarne politike BS je bilo pogojeno s precejšnjim strukturnim presežkom denarnega trga, ki zahteva uporabo absorpcijskih instrumentov denarne politike. Strukturni presežek se je v drugi polovici leta 2006 sicer začel krčiti, predvsem kot posledica zniževanja domačih in zviševanja tujih obrestnih mer ter povečanih potreb bank po tuji valuti, zaradi približevanja prevzemu evra, a je decembra 2006 še vedno znašal visokih 814 mrd SIT (859 mrd SIT januarja 2006).

Instrumenta BS za absorpcijo presežne likvidnosti sta bila v letu 2006 60-dnevni tolarski blagajniški zapisi in depozit čez noč. Ob koncu leta 2006 je BS zaradi omogočanja mehkejšega prehoda na novo valuto bankam in hranilnicam omogočila tudi naložbe v kratkoročni depozit. Septembra 2006 je BS nadaljevala izvajanje prilagoditev obveznih rezerv ureditvi Evrosistema, ki pa do decembra skoraj ni vplivala na višino izračunanih obveznih rezerv. Decembra so se obvezne rezerve zaradi izključitve obveznosti do obveznikov obveznih rezerv Evrosistema iz osnove za obvezne rezerve znižale za 6 mrd SIT, kar je učinkovalo na povečanje likvidnostnega presežka denarnega trga. V tretji četrtini leta 2006 so se spremenila tudi obdobja izpolnjevanja obveznih rezerv, ki so se prilagodila obdobjem izpolnjevanja Evrosistema.

Banke in hranilnice so imele možnost dostopa do likvidnosti prek začasnega odkupa vrednostnih papirjev in lombardnega posojila. Zaradi potrebe po financiranju predpostavljene evrske gotovine je BS bankam in hranilnicam ob koncu leta 2006 omogočila brezobrestno zavarovano posojilo (z zastavo denarnega premoženja bank pri BS), ki ga vračajo v treh enakih tranšah do konca januarja 2007.

Ob prevzemu evra je BS ob koncu decembra odpravila vse tolarske instrumente, nekateri odpravljeni sterilizacijski instrumenti pa postopno dospevajo še do aprila 2007 (tolarski blagajniški zapisi, dolgoročni in kratkoročni depozit).

Pogodba o sodelovanju BS s poslovnimi bankami je prenehala veljati ob koncu decembra 2006

V procesu prilagajanja vstopu v evrosistem je BS v okviru pogodbe o sodelovanju dokončno odkupila za 217 mrd SIT deviz in dokončno prodala za 66 mrd SIT deviz

Obrestna mera refinanciranja se je med letom spreminjala

Visok strukturni presežek denarnega trga

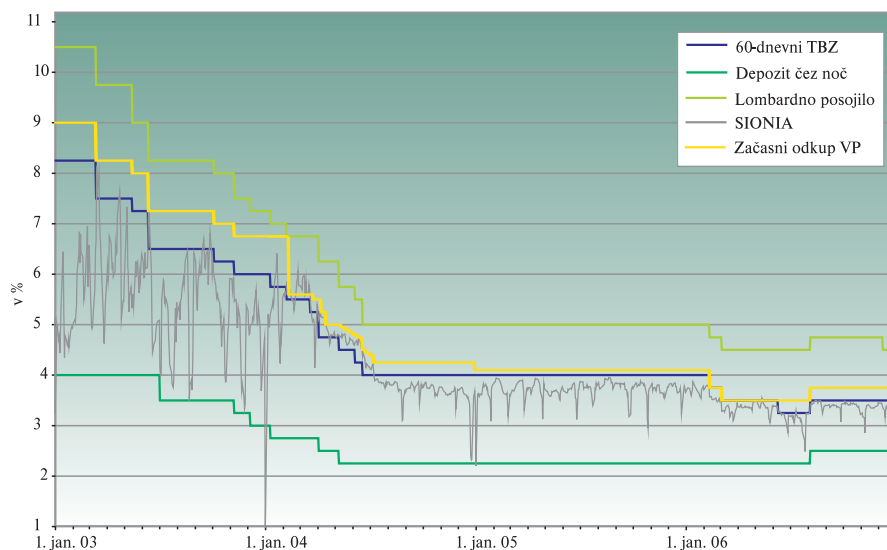
Instrumenti BS za absorpcijo presežne likvidnosti

Možnost brezobrestnega zavarovanega posojila ob koncu leta 2006

Dokončna konvergenca obrestnih mer

BS je v procesu konvergence svojih obrestnih mer k obrestnim meram Evropske centralne banke (ECB) obrestne mere svojih instrumentov v letu 2006 večkrat prilagodila. Podobno kot obrestno mero za blagajniške zapise je BS v prvi polovici leta dvakrat znižala, v drugi polovici pa zvišala tudi obrestno mero za začasen nakup vrednostnih papirjev. Obrestni meri za depozit čez noč in lombardno posojilo sta se do decembra postopno izenačili z obrestnima merama odprtih ponudb za mejni depozit in mejno posojilo ECB. Razlika med obema obrestnima merama se je tako v tem letu znižala z 2,75% na 2%, hkrati pa je koridor glavnih obrestnih mer BS (depozit čez noč, tolarški blagajniški zapisi in lombardno posojilo) postal simetričen, kot je to značilno za ECB.

Slika 15: Cene instrumentov BS

Vir: Banka Slovenije

Zmanjševanje likvidnostnega presežka in njegova kompenzacija

Likvidnostni presežek se je v drugi polovici leta začel zmanjševati in bil v celoti kompenziran z vpisom tolarških blagajniških zapisov. Stanje tolarških blagajniških zapisov se je iz vrednosti 525 mrd SIT ob koncu leta 2005 znižalo na vrednost 402 mrd SIT ob koncu leta 2006. Ob koncu decembra 2006 je delež 60-dnevnih tolarških blagajniških zapisov predstavljal 66% vseh instrumentov umikanja likvidnosti (leto pred tem 72%), dolgoročni depozit pa preostalih 34% (leto pred tem 28%).

Tabela 10: Uporaba instrumentov denarne politike in politike deviznega tečaja

	Stanje	Povprečno stanje v trimesečju 2006				Stanje
	31. 12. 2005	I.	II.	III.	IV.	31. 12. 2006
Instrumenti denarne politike						
Tolarški blagajniški zapisi	525.184	617.336	622.942	517.042	524.044	402.381
Dolgoročni depozit	203.490	203.490	203.490	203.490	203.490	203.490
Kratkoročni depozit	0	0	0	0	11.683	26.870
Depozit čez noč	1.500	893	1.407	1.835	7.113	95.159
Lombardno posojilo	0	13	23	0	0	0
Začasni odkup vrednostnih papirjev	0	228	1.156	0	699	0
Rezerve kreditnih institucij		79.717	81.369	81.838	82.041	
Obvezne		79.456	80.860	81.145	80.210	
Presežne		261	509	692	1.832	
Instrumenti politike deviznega tečaja						
Začasni odkup deviz za 7 dni	164.766	177.274	149.095	15.109	2.552	0
Začasna prodaja deviz za 7 dni	4.791	1.930	0	947	6.512	0
<i>Memo:</i>						
Blagajniški zapisi v tujem denarju	325.943	289.135	240.225	175.407	81.847	32.629
Prejete vezane vloge države	0	0	0	0	0	0

Opomba: Brez učinkov vrednotenja in obresti; po transakcijskih tečajih; BZ v tujem denarju po nominalni vrednosti.
Vir: Banka Slovenije

2.5.3 Instrumenti bonitetne kontrole

Likvidnostna lestvica

BS je v letu 2006 nadaljevala prilagajanje Sklepa o najmanjšem obsegu likvidnosti, ki ga morajo zagotavljati banke (v nadaljevanju sklep), zaradi pričakovane uvedbe evra in lažjega prehoda bank na pogoje poslovanja v evroobmočju. S 1. januarjem 2006 se je začel uporabljati sklep, ki je odpravil obvezni vpis DBZ in tolarsko boniteto ter uvedel tehtanje vpoglednih vlog gospodinjstev in podjetij v prvem likvidnostnem razredu z utežjo 85% in v drugem likvidnostnem razredu z utežjo 60%.

Devizni minimum se je postopoma zniževal do prvega oktobra oziroma do odprave, in sicer se je s 1. aprilom zmanjšal s 70% na 50% ter z 11. julijem s 50% na 30%. V drugi polovici septembra so bili med naložbe, ki se v izračunu količnika prvega in drugega likvidnostnega razreda upoštevajo ne glede na načelo preostale dospelosti, uvrščeni še krediti državi in krediti gospodarstvu z državnim poroštvom.

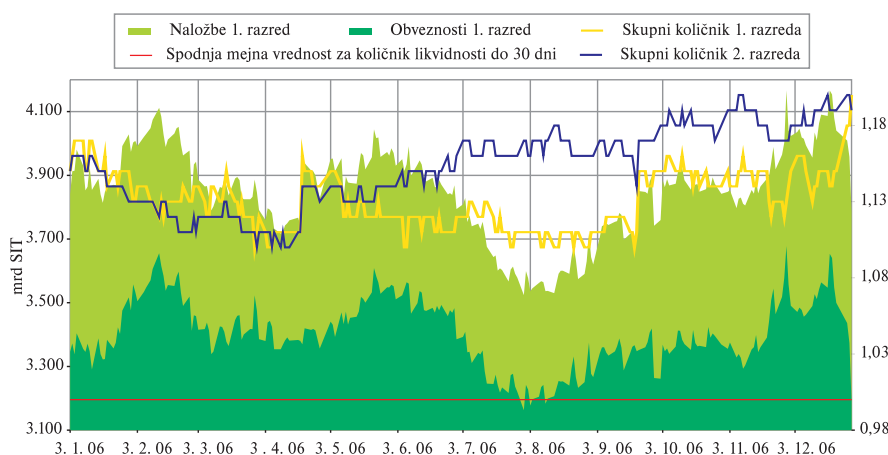
S prehodom na novi sklep oziroma najpozneje s 1. januarjem 2007 je bila odpravljena devizna boniteta, izključeni vrednostni papirji za jamstva in zmanjšane uteži za vpogledne vloge prebivalstva na 50% za prvi likvidnostni razred ter na 45% za drugi likvidnostni razred. Z novim sklepom morajo banke izpolnjevati samo količnik prvega likvidnostnega razreda, medtem ko ima količnik drugega likvidnostnega razreda le informativni značaj.

Odprava obveznega vpisa DBZ in tolarske bonitete

Postopno zniževanje deviznega minimuma

Odprava devizne bonitete in izključitev vrednostnih papirjev za jamstva

Slika 16: Količnika likvidnosti za prvi in drugi likvidnostni razred ter naložbe in obveznosti za prvi likvidnostni razred

Vir: Banka Slovenije

Banke so ob koncu leta 2006 ohranile vrednosti količnik prvega likvidnostnega razreda na podobni ravni kot v začetku leta, medtem ko je količnik drugega likvidnostnega razreda končal nekoliko višje. Povišanje obeh količnikov likvidnosti je bilo opaziti v drugi polovici meseca aprila, ko je prišlo do izrazitega povečanja obveznosti do tujih bank. Količnika za prvi in drugi likvidnostni razred sta se opazneje povišala tudi v mesecu septembru. Povečanje je posledica spremembe pri vključevanju kreditov državi in kreditov z državnim poroštvom. Novembra in decembra je vse več bank prešlo na novi sklep (skupaj osem bank) in posledično sta se jim količnika prvega in drugega likvidnostnega razreda izboljšala. Sprememba sklepa naj bi v sistemu sprostila likvidnost za okoli 234 mrd SIT oziroma količnik za prvi likvidnostni razred naj bi se povečal za približno 0,11 odstotne točke.

Prehod bank na novi sklep je izboljšal količnika 1. in 2. likvidnostnega razreda

Blagajniški zapisi v tujem denarju

Postopna odprava ponudbe za vse oblike blagajniških zapisov v tujem denarju

BS je v letu 2006 izdajala blagajniške zapise v tujem denarju treh ročnosti (60, 90, 120 dni) ter v dveh valutah (evro, dolar). Med letom 2006 je BS postopoma odpravljala ponudbe za vse oblike blagajniških zapisov. V začetku junija je bila odpravljena možnost vpisa blagajniških zapisov v dolarjih (vse ročnosti), ob koncu avgusta blagajniških zapisov v evrih z dospelostjo 120 dni, septembra z dospelostjo 90 dni ter novembra edinih preostalih blagajniških zapisov v evrih z dospelostjo 60 dni. Zadnji izmed teh dospejo v izplačilo ob koncu januarja 2007.

Znesek vpisanih blagajniških zapisov v tujem denarju se je med letom 2006 močno znižal z vrednosti 326 mrd SIT ob koncu leta 2005 na vsega 33 mrd SIT dne 31. decembra 2006.

Posebno likvidnostno posojilo s sodelovanjem bank

Nadaljevanje pogodb o pripravljenosti pri likvidnostnem posojilu

Namen likvidnostnega posojila s sodelovanjem je preprečiti sistemsko tveganje, povzročeno z nenadnimi likvidnostnimi težavami solventnih bank in hranilnic. Pogodbo o pripravljenosti pri likvidnostnem posojilu s sodelovanjem bank BS letno obnavlja. Za leto 2006 jo je obnovila sredi leta 2005 s šestnajstimi bankami z dospelostjo jemanja 2007. V času trajanja pogodbe, tako kot že vseskozi, odkar posojilo obstaja, mehanizem sodelovanja bank ni bil sprožen. Pred koncem leta 2006 je BS sklenila novo pogodbo o pripravljenosti pri likvidnostnem posojilu s sodelovanjem s sedemnajstimi bankami in hranilnicami. Enoletni dogovor velja od januarja 2007 do januarja 2008 in je že enajsti zapovrstjo.

2.5.4 Nadzor nad izvajanjem instrumentov

Kontrola izvajanja instrumenta obveznih rezerv

Pri kontroli obveznih rezerv je bila eni banki izdana odločba zaradi neizpolnjevanja obveznih rezerv z ukrepom plačila nadomestila za neizpolnjene obvezne rezerve.

Nadzor nad menjalniškim poslovanjem

BS je v letu 2006 opravila 67 pregledov poslovanja pogodbenih menjalcev in 10 posrednih pregledov pogodbenih bank nad izvajanjem nadzora nad pogodbenimi menjalci. V navedenih kontrolnih postopkih ni bilo ugotovljenih nepravilnosti pri opravljanju menjalniških poslov, ki bi narekovale ukrepanje.

Sistemi zavarovanja terjatev BS

Premoženje bank in hranilnic pri BS iz naslova instrumentov denarne politike in posojila za čez dan ima BS zavarovane z njihovim primernim finančnim premoženjem. Zaradi vstopa Slovenije v euroobmočje je bilo potrebno sistem zavarovanja terjatev BS prilagoditi sistemu zavarovanja Evrosistema najpozneje do konca leta 2006.

Do konca prve polovice leta 2006 je bil vsak kreditni posel z BS zavarovan s posebej določenim primernim finančnim premoženjem. BS je pri zavarovanju zahtevala 110-odstotno kritje. Banke in hranilnice so uporabljale le blagajniške zapise in dolgoročni depozit pri BS, in to kljub temu, da je pravna podlaga, določena s Sklepom o splošnih pravilih pri sklepanju poslov, s katerimi BS izvaja denarno politiko in politiko deviznega tečaja (Sklep o splošnih pravilih), omogočala uporabo tudi drugih dolžniških vrednostnih papirjev, ki imajo bonitetno oceno izdajatelja oziroma vrednostnega papirja na ravni najmanj AA. Obseg blagajniških zapisov in dolgoročnega depozita pri BS je bil dovolj velik, da banke drugih papirjev niso uporabile. Dodatni razlog za tako obnašanje je tudi preprostejša uporaba premoženja BS, ki ni zahtevala dodatnih stroškov transakcij.

Že julija 2006 je BS prešla na novi sistem zavarovanja terjatev, ki je upošteval osnovne kriterije zavarovanja terjatev Evrosistema, poleg tega pa je dopuščal še določene slovenske posebnosti. Poglavitni spremembi novega sistema sta uvedba liste in sklada primerne finančnega premoženja. Lista primerne finančnega premoženja predstavlja seznam finančnega premoženja, ki ga BS lahko uporabi za zavarovanje terjatev do bank, medtem ko je sklad finančnega premoženja evidenca primerne finančnega premoženja bank pri BS, na katerem je vzpostavljena maksimalna zastavna pravica v korist BS. Na listo primerne finančnega premoženja je bilo uvrščeno finančno premoženje bank pri BS in dolžniški vrednostni papirji drugih izdajateljev, ki izpolnjujejo kriterije iz Sklepa o splošnih pravilih, med katerimi sta pomembnejša predvsem obveznost kotacije na organiziranem trgu in bonitetna ocena izdajatelja ali garanta v višini A- oziroma A3 ene izmed bonitetnih agencij Fitch, Moody's ali Standard & Poor's. V skladu s kriteriji so bile na listo poleg državnih vrednostnih papirjev uvrščene tudi obveznice Nove Ljubljanske banke, Nove kreditne banke Maribor in dve Darsovi obveznici z državno garancijo. Z uvedbo sklada finančnega premoženja se je spremenil način zavarovanja kreditnih poslov, saj posamezni kreditni posel ni več vezan na točno določeno finančno premoženje, temveč na sklad finančnega premoženja. Hkrati s tem je BS prešla tudi na aktivno vrednotenje finančnega premoženja na dnevni ravni z upoštevanjem ukrepov za obvladovanje tveganj. Kot ukrepi za obvladovanje tveganj se po novem upoštevajo odbitki pri vrednotenju, odpravljen pa je bilo kritje v višini 110%.

BS se je že od leta 2005 naprej pripravljala na postopen prehod na novi sistem zavarovanja terjatev, ki bo usklajen s sistemom zavarovanja Evrosistema. Sprememba sistema zavarovanja in upravljanja s primernim finančnim premoženjem je zahtevala temeljite predpriprave in sodelovanje z zunanjimi institucijami. BS je bila aktivna na pravnem in na izvedbenem področju, med drugim je v letu 2006 organizirala tudi dve delavnici za banke in hranilnice, ki so se morale na novi sistem zavarovanja pravočasno pripraviti.

3 BANČNI SEKTOR

3.1 Struktura bančnega sektorja

V strukturi bančnega sektorja imajo banke prevladujoč položaj. Ob koncu leta 2006 so imele banke 99,4-odstotni tržni delež, merjen z bilančno vsoto (ob koncu leta 2005 99,5%), preostali del trga pa so si delile hranilnice.

Na dan 31. decembra 2006 je v Sloveniji delovalo 20 bank (od tega 8 hčerinskih bank), 3 hranilnice in 2 podružnici tujih (avstrijskih) bank. V primerjavi z letom prej se je število kreditnih institucij, ki so pod neposrednim nadzorom BS, povečalo, ker je prišlo do preoblikovanja podružnice Kaerntner Sparkasse AG, Celovec, v hčerinsko banko, Banko Sparkasse d.d., Ljubljana.

Dne 24. oktobra 2006 je bila v sodni register vpisana SID – Slovenska izvozna in razvojna banka d.d., Ljubljana – dne 17. novembra 2006 pa RCI Banque Societe Anonyme, bančna podružnica Ljubljana, ki sta začeli poslovati kot banka oziroma podružnica s 1. januarjem 2007.

Poleg osmih hčerinskih bank in dveh podružnic, ki so bile po stanju 31. decembra 2006 v večinski tuji lasti, je bilo pet bank v popolni domači lasti, sedem bank pa v večinski domači lasti (od sedmih bank v večinski domači lasti sta imeli dve manj kot 1% tujega kapitala). Delež kapitala v lasti tujcev, merjen po lastniškem kapitalu, se je zvišal s 34,9% (od tega je znašal delež tujih oseb, ki imajo nad 50% v upravljanju 19,4%) na 37,7% (od tega je znašal delež tujih oseb, ki imajo nad 50% v upravljanju, 27,7%). Razlog za zvišanje deleža tujih oseb je v preoblikovanju podružnice Kaerntner Sparkasse AG, Celovec, v hčerinsko banko, Banko Sparkasse d.d., za zvišanje deleža tujih oseb, ki imajo nad 50% v upravljanju, pa Banka Koper d.d.. Pri šestih bankah je prišlo do zvišanja tujega kapitala, vendar je bilo zvišanje pri vseh zelo majhno. Delež tujih oseb, merjen z bilančno vsoto, je 31. decembra 2006 znašal 2,4 odstotne točke več kot delež tujih oseb, merjen z lastniškim kapitalom. V večinski državni lasti sta druga največja banka v Sloveniji, Nova Kreditna banka Maribor d.d. in štirinajsta največja banka v Sloveniji – Poštna banka Slovenije d.d. (merjeno po bilančni vsoti).

Prevladujoči položaj bank v bančnem sektorju

V Sloveniji je ob koncu 2006 delovalo 20 bank, 3 hranilnice in 2 podružnici tujih bank

Delež kapitala v lasti tujcev se je v letu 2006 nekoliko povečal

Tabela 11: Lastniška sestava bančnega sektorja (po lastniškem kapitalu)

	31. 12. 2004	31. 12. 2005	31. 12. 2006
Tuje osebe (nad 50% v upravljanju)	16,5%	19,4%	27,7%
Tuje osebe (pod 50% v upravljanju)	15,9%	15,5%	10,0%
Država v ožjem smislu	19,1%	18,2%	17,9%
Ostale domače osebe	48,5%	46,9%	44,4%

Vir: Banka Slovenije

Tabela 12: Lastniška sestava bančnega sektorja (po bilančni vsoti)

	31. 12. 2004	31. 12. 2005	31. 12. 2006
Tuje osebe (nad 50% v upravljanju)	19,1%	21,1%	27,3%
Tuje osebe (pod 50% v upravljanju)	17,1%	17,6%	12,8%
Država v ožjem smislu	23,5%	22,7%	22,3%
Ostale domače osebe	40,3%	38,6%	37,6%

Vir: Banka Slovenije

Razmerje med bilančno vsoto bank in hranilnic in BDP iz leta v leto narašča, čeprav je še vedno precej pod povprečjem v EU. V letu 2006 je doseglo 106,4%.

Tabela 13: Povprečna bilančna vsota glede na BDP

v mio SIT	2003	2004	2005	2006 ¹
Povprečna bilančna vsota bank in hranilnic	4.793.626	5.340.683	6.289.747	7.583.335
BDP v tekočih cenah	5.813.540	6.271.795	6.620.145	7.126.012 ²
Povprečna bilančna vsota (v %BDP)	82,5	85,2	95,0	106,4

¹ Podatki so brez podružnice Nove Ljubljanske banke v Italiji.

² Ocena za leto 2006.

Vir: Banka Slovenije

V letu 2006 je BS izdala 21 dovoljenj brez zavrženih zahtev

V letu 2006 je BS izdala skupno 21 dovoljenj za različne vrste bančnih in drugih finančnih storitev, za kvalificirane deleže, sklenitev delničarskega sporazuma in opravljanje funkcije člana uprave. Največ dovoljenj (9) je bilo v letu 2006 danih za opravljanje funkcije člana uprave banke ali hranilnice. Bistveno manjše kot v letu 2005 je bilo število izdanih dovoljenj za opravljanje drugih finančnih storitev (le 5), in sicer so bila trem bankam izdana dovoljenja za posredovanje pri prodaji zavarovalnih polic, po zakonu, ki ureja zavarovalništvo, dvema novima bankama pa dovoljenji za opravljanje nabora izbranih drugih finančnih storitev. Slednji sta dovoljenji za opravljanje nabora izbranih drugih finančnih storitev pridobili v postopku, ki je bil združen s postopkom pridobivanja dovoljenja za opravljanje bančnih storitev. V letu 2006 je bilo vložnikom izdanih pet dovoljenj za pridobitev kvalificiranega deleža v banki in eno dovoljenje za sklenitev delničarskega sporazuma.

BS prejela 1 (eno) notifikacijo za opravljanje storitev prek podružnice in 29 notifikacij za neposredno opravljanje

Na podlagi Direktive 2006/48/ES (pred njo: Direktive 2000/12/ES) in Priloge I (Seznama dejavnosti, za katere velja vzajemno priznavanje) lahko banka države članice, ki je v državi sedeža banke upravičena opravljati bančne in druge finančne (oziroma: vzajemno priznane) storitve, te opravlja tudi na ozemlju Republike Slovenije. Opravlja jih lahko prek podružnice (v primeru trajnega opravljanja dejavnosti) ali neposredno (v primeru občasnega opravljanja storitev brez elementov trajne prisotnosti na območju Republike Slovenije) brez dovoljenja BS, ki pa jo mora s pisnim obvestilom, t. i. notifikacijo, pristojni nadzorni organ države članice obvestiti (notificirati). V letu 2006 je BS prejela in potrdila 1 (eno) notifikacijo za opravljanje storitev prek podružnice in 29 notifikacij za neposredno opravljanje storitev. Seznam bank držav članic EU, ki so prek svojih matičnih bančnih nadzornikov doslej izpeljale postopek notifikacije za opravljanje bančnih in drugih finančnih storitev tudi v Republiki Sloveniji, je na voljo na spletni strani BS. Za banke tretjih držav (prej: tuje banke) velja drugačna ureditev. Banke tretjih držav lahko na ozemlju Republike Slovenije opravljajo bančne in druge finančne (vzajemno priznane) storitve samo prek podružnice, za ustanovitev podružnice pa morajo pridobiti dovoljenje BS. Ob tem lahko BS od banke tretje države zahteva, da na ozemlju Republike Slovenije deponira določen denarni znesek oziroma drugo ustrezno finančno premoženje oziroma predloži drugo ustrezno zavarovanje kot jamstvo za poravnavo obveznosti iz poslova, sklenjenih na območju Republike Slovenije.

3.2 Izkaz poslovnega izida

Rezultate poslovanja bank je zaznamoval prehod na Mednarodne standarde računovodskega poročanja

Rezultat poslovanja bank v letu 2006 je zaznamoval prehod računovodenja iz Slovenskih računovodskih standardov na Mednarodne standarde računovodskega poročanja (v nadaljevanju MSRP). Spremenjene so kategorije izkaza poslovnega izida, zato podatki za leto 2006 niso v celoti primerljivi s podatki za pretekla leta. Zaradi drugačnega vrednotenja trgovalnih postavk so banke dosegle visoko rast čistega dobička iz trgovalne knjige ter oblikovale manj oslabitev finančnih sredstev in rezervacij kot v preteklih letih.

Na izkaz poslovnega izida bančnega sistema je vplivalo tudi preoblikovanje podružnice v banko, ki je ob prehodu prevzela celotne terjatve in obveznosti podružnice, medtem ko se je poslovni izid podružnice ob preoblikovanju vključil v poslovni izid matične banke. Nova banka je začela poslovati v začetku oktobra, vsi prihodki, odhodki in stroški pa se posledično nanašajo le na trimesečno poslovanje.

Doseženi rezultat⁵ poslovanja bank⁶ in podružnic v letu 2006 znaša 94,3 mrd SIT (dobiček sistema pred obdavčitvijo). V primerjavi z dobičkom sistema v preteklem letu je višji za 31,7 mrd SIT in se je realno⁷ povečal za 47% (nominalno za 50,6%).

47,0-odstotna realna rast doseženega rezultata poslovanja bank in podružnic

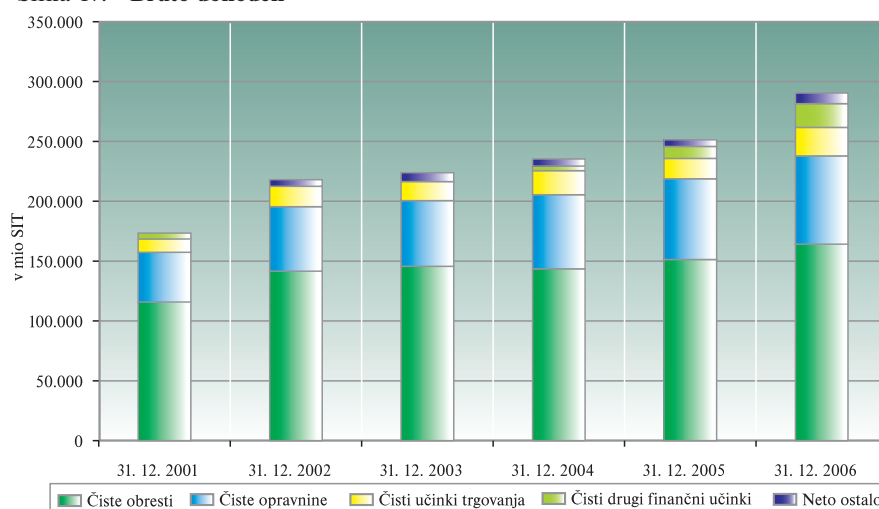
Bruto dohodek bank je v letu 2006 znašal 290,4 mrd SIT. V primerjavi s preteklim letom se je povečal za 39,2 mrd SIT ter dosegel 12,8-odstotno realno rast. V strukturi bruto dohodka se nadaljuje zmanjševanje pomena zaslužka iz obresti, kljub temu pa zaslužek iz obresti in iz opravnin še vedno predstavlja 81,9% bruto dohodka (v letu 2005 87,1%), pri čemer čiste opravnine ohranjajo stabilen četrtinski delež.

12,8-odstotna realna rast bruto dohodka bank

Čiste obresti so v letu 2006 znašale 164,2 mrd SIT in so se po rasti v predhodnem letu še dodatno okrepile ter dosegle 5,8-odstotno realno rast. Kljub temu, da v strukturi bruto dohodka čiste obresti še vedno predstavljajo največji delež, pa slednji upada, saj posamezne druge kategorije bruto dohodka rastejo hitreje. Čiste opravnine se že tretje leto zapored povečujejo ter v letu 2006 dosegajo 6,9-odstotno realno rast (v letu 2005 6,0-odstotno). Neto zaslužek iz ostalih kategorij⁸ bruto dohodka se je realno povečal za 57,8% ter v strukturi bruto dohodka predstavlja 18,1-odstotni delež. Glavnina zaslužka v drugih kategorijah je bila realizirana z dobički iz trgovanja.

5,8-odstotna realna rast čistih obresti

Slika 17: **Bruto dohodek**

Vir: Banka Slovenije

Banke so v letu 2006 oblikovale za 29,0 mrd SIT neto rezervacij, kar je, tudi kot posledica prehoda na MSRP, za 4,6 mrd SIT manj kakor v letu 2005.

Za 4,6 mrd SIT manj neto rezervacij

⁵ Vsi podatki za leto 2006 so nerevidirani.

⁶ Vsi podatki v izkazu poslovnega izida in bilanci stanja so brez podružnice NLB v tujini.

⁷ Upošteva povprečno povišanje cen življenjskih potrebščin v letu 2005 (2,5-odstotno).

⁸ Zaradi uvedbe MSRP posamezne kategorije medletno med seboj niso primerljive.

Učinki uvedbe Mednarodnih standardov računovodskega poročanja (MSRP) na poslovne rezultate bank

Evropski parlament in Svet EU sta julija 2002 sprejela regulativo EC/1606/2002, ki med drugim od bank v EU zahteva, da svoje konsolidirane računovodske izkaze za finančna leta po 2005 sestavijo v skladu z MSRP. Slovenske banke so bile obvezne od januarja 2006 prvič uporabiti MSRP pri pripravi finančnih izkazov za poslovno leto 2006.

Koncept računovodenja v skladu z MSRP zahteva od bank spremljanje vrednosti nekaterih knjigovodskih postavk po pošteni vrednosti namesto po historični vrednosti. To je bila v preteklosti prevladujoča metoda vrednotenja. Hkrati zaradi spremenjenega koncepta vrednotenja bilančnih postavk novi računovodski standardi vplivajo tudi na ocenjevanje višine izgub iz kreditnega tveganja ter na oblikovanje rezervacij oziroma oslabitev finančnih sredstev. Tekoče oblikovanje rezervacij in oslabitev je neposredna posledica preteklega dogodka, ki je nedvomen dokaz poslabšanja kakovosti terjatve posameznega dolžnika. Tako je zagotovljeno spreminjanje vrednosti terjatev v skladu s trenutno razpoložljivimi informacijami banke in s tem njihovim poštnim vrednostim ter le delno v skladu s statistično ugotovljeno verjetnostjo pojava izgub v daljšem časovnem obdobju ali ocenami o bodočem poslovanju in tveganjih posameznega dolžnika.

Kot neposredna posledica uvajanja MSRP v računovodsko prakso slovenskih bank so se rezervacije v bilancah zmanjšale za 24% ob hkratnem povečanju bančnega kapitala za 15%, če izpostavimo samo najpomembnejše bilančne spremembe. Kapitalska ustreznost bank se je relativno visoko izboljšala, za 1,6 odstotne točke, samo zaradi metodološke spremembe računovodskih standardov, ne da bi se zmanjšala izpostavljenost bank kreditnim ali drugim tveganjem. Poleg sprememb v bilanci stanja slovenskih bank se je glede na ugodne gospodarske razmere v letu 2006 zmanjšala tudi potreba po tekočem oblikovanju rezervacij v skladu z novimi merili, čeprav se kakovost zavarovanj kreditnih tveganj ni povečala. Banke so v preteklem letu oblikovale samo polovico rezervacij glede na doseženi bruto dohodek kot v letih pred uvedbo MSRP. To je močno prispevalo k izboljšanju kazalcev uspešnosti bank, ki je posledica sprememb računovodskih standardov in ne samo njihovega učinkovitejšega upravljanja.

Poleg opisanih, enkratnih sprememb v finančnih izkazih in kazalcih uspešnosti bank pa se bo uvedba MSRP v prihodnje odrazila tudi v spremenjenem poslovnem obnašanju bank. Kreditna aktivnost bank je že sama po sebi ciklična in odvisna od faze gospodarskega cikla. Uvajanje koncepta poštene vrednosti v vrednotenje bilančnih postavk pa bo procikličnost obnašanja bank še povečala. V razmerah visoke gospodarske rasti, ko banke praviloma precenjujejo kreditno sposobnost svojih komitentov, bodo s svojim optimističnim ocenjevanjem tveganj povečevala tudi pošteno vrednost posojil in preostalih aktiv. Realizirani ali samo obračunani donosi iz naslova višjih cen aktiv ter izboljšana kakovost posojil bodo neposredno vplivali na relativno povečanje poslovnega izida bank in s tem spodbujali banke k nadaljnjemu povečevanju kreditne aktivnosti. Obraten proces bo sledil v razmerah gospodarskega zastoja. Taka nihanja bodo relativno večja v bančnih sistemih, ki jih spremljajo relativno manj učinkoviti finančni trgi z večjim nihanjem cen finančnih produktov, zato bodo tudi poslovni rezultati teh bank bolj variabilni in manj predvidljivi. Večja nihanja finančnih kategorij, kot so donosi, cene, dobički, bilančne kategorije finančnih subjektov, pa sama po sebi predstavljajo tveganje pri ohranjanju dolgoročne finančne stabilnosti.

Tabela 14: Glavne postavke prirejenega izkaza poslovnega izida

	Znesek v mio SIT		Delež v %		Nominalna rast v %	
	2005	2006	2005	2006	2005/2004	2006/2005
Čiste obresti	151.324	164.175	60,2	56,5	5,4	8,5
Čiste opravnine	67.509	73.753	26,9	25,4	9,1	9,2
Čisti učinki iz trgovanja	16.972	23.781	6,8	8,2	-15,7	40,1
Čisti drugi finančni učinki	10.001	19.805	4,0	6,8	165,9	98,0
Neto ostalo	5.490	8.934	2,2	3,1	-7,3	62,7
Bruto dohodek	251.296	290.448	100,0	100,0	6,8	15,6
Operativni stroški	155.141	167.213	61,7	57,6	5,8	7,8
- od tega: stroški dela	82.069	87.277	32,7	30,0	5,0	6,3
Neto dohodek	96.155	123.235	38,3	42,4	8,5	28,2
Oslabitve in rezervacije	-33.572	-28.961	-13,4	-10,0	3,2	-13,7
Rezultat pred obdavčitvijo	62.583	94.274	24,9	32,5	11,5	50,6
Rezultat po obdavčitvi	50.178	72.567	20,0	25,0	36,5	44,6

Vir: Banka Slovenije

3.2.1 Neto obrestni prihodki

V letu 2006 so čiste obresti v primerjavi z letom 2005 višje za 12,9 mrd SIT. Medtem ko je bilo za pretekla leta značilno zmanjševanje obrestnih prihodkov in obrestnih odhodkov, sta se v letu 2006 obe obrestni kategoriji povečali. Relativno večjo rast dosegajo obrestni odhodki (realno 25,2%), ob večji osnovi pa nominalno večji prirast obrestni prihodki.

Obrestni prihodki ob koncu leta 2006 dosegajo 338,5 mrd SIT in so za 51,4 mrd SIT večji kot prihodki v preteklem letu. Rast obrestnih prihodkov je posledica še vedno živahnega kreditiranja nebančnega sektorja ter rasti aktivnih obrestnih mer. Za leto 2005 značilno prehajanje kreditiranja v domači valuti v kreditiranje v tuji valuti (predvsem evro) se je nadaljevalo tudi v letu 2006, kar pa je pozitivno učinkovalo na obrestne prihodke. Vzrok je v rasti evrske obrestne mere kot posledice povečevanja referenčne obrestne mere Evropske centralne banke, medtem ko so se aktivne tolarske obrestne mere celo nekoliko znižale. Ocenjujemo, da je na rast obrestnih prihodkov močno vplivala tudi sprememba evidentiranja stroškov odobritev in vodenja kreditov, ki se morajo v skladu z metodo odplačne vrednosti vključevati v efektivno obrestno mero in s tem niso več vključeni v opravnine, ampak v obrestne prihodke.

Obrestni prihodki iz naslova vrednostnih papirjev države so se, kljub njihovem stabilnemu obsegu, zmanjšali za dobrih 8 mrd SIT kot posledica odpoklica bolj donosnih obveznic ter zniževanja obrestnih mer zakladnih menic. Obraten učinek pa je zaznati pri blagajniških zapisih Banke Slovenije, saj se je kljub zmanjšanemu obsegu blagajniških zapisov obrestni prihodek ohranil na nivoju iz preteklega leta.

V bančnem sistemu je bilo v letu 2006 realiziranih 174,3 mrd SIT obrestnih odhodkov, kar je za 38,5 mrd SIT več kot v preteklem letu. Banke so se tudi v letu 2006 zadolževale pri tujih bankah v tuji valuti bolj, kot so se povečevale vloge nebančnega sektorja. Rast referenčne obrestne mere Evropske centralne banke je ob rasti zadolževanja v tuji valuti vplivala na povečanje obrestnih odhodkov, medtem ko so se obrestni odhodki za vire v domači valuti povečali nekoliko manj.

**Čiste obresti višje za
12,9 mrd SIT**

**Pozitivni učinki na rast
obrestnih prihodkov**

**8 mrd SIT nižji obrestni
prihodki iz naslova
vrednostnih papirjev države**

**Za 38,5% več obrestnih
odhodkov kot lani**

3.2.2 Čisti neobrestni prihodki

Zaslужek iz čistih opravnin se je realno povečal za 6,6%

Zaslужek iz neto opravnin v višini 73,8 mrd SIT se je v letu 2006 povečal za 6,2 mrd SIT oziroma 6,6% realno. Prejete opravnine so se že drugo leto povečale predvsem zaradi višjih opravnin za opravljene administrativne storitve in od plačilnega prometa v državi, dodatno pa pri posameznih bankah še od poslov z vrednostnimi papirji za stranke. V te postavke banke vključujejo opravnine za vodenje transakcijskih računov, otvoritve in zaprtje računov, stroške dvigov na bankomatih drugih bank ter posredovanje pri trgovanju z vrednostnimi papirji. Občutno so se zmanjšale opravnine od kreditnih poslov, saj se ti prek učinkovite obrestne mere vključujejo v obrestne prihodke. To je vplivalo tudi na strukturo čistih opravnin, v kateri sta se okrepila deleža opravnin za administrativne storitve in od plačilnega prometa v državi, s katerimi banke pridobijo že dobrih 60% prihodkov iz naslova opravnin.

Neprimerljivost preostalih čistih prihodkov zaradi prehoda na MSRP

Preostali čisti prihodki zaradi prehoda na MSRP po posameznih kategorijah niso primerljivi s podatki iz preteklih let. V letu 2006 so banke realizirale 52,5 mrd SIT preostalih prihodkov, pri čemer slaba polovica odpade na čiste učinke trgovanja (23,8 mrd SIT). V večjem obsegu so banke realizirale še prihodke iz dividend, drugih čistih poslovnih dobičkov in realiziranih dobičkov iz finančnih sredstev in obveznosti, ki niso merjene po pošteni vrednosti skozi izkaz poslovnega izida (skupaj 28,7 mrd SIT). Delež preostalih čistih prihodkov v bruto dohodku dosega 18,1%.

3.2.3 Stroški poslovanja bank

Operativni stroški so dosegli 5,2-odstotno realno rast

Operativni stroški so se v letu 2006 že drugo leto zapored povečali in dosegli 5,2-odstotno realno rast. Povečali so se stroški dela, amortizacije in drugi stroški. Ob obsežnih projektih uvajanja Mednarodnih standardov računovodskega poročanja ter uvedbe evra, ki pomenijo tudi dodatno stroškovno breme, pa so banke stroške uspešno obvladovale. Rast stroškov zaostaja za rastjo bruto dohodka za 7,8 odstotnih točk, banke pa z neto neobrestnimi prihodki pokrivajo dobri dve tretjini stroškov. Ob hitrejši rasti bilančne vsote se nadaljuje tudi trend zmanjševanja deleža stroškov v povprečni aktivni in skupaj dosega 2,2%.

Uvajanje evra in MSRP je vplivalo na rast operativnih stroškov

Uvajanje evra je občutno vplivalo na rast stroškov drugih storitev (realno 14,0%), medtem ko se je v rasti stroškov svetovalnih storitev (realno 25,4%) odrazila tudi uvedba Mednarodnih standardov računovodskega poročanja.

Nekoliko višji stroški dela

Stroški dela se realno nekoliko krepijo (povečanje realno za 3,8%). V letu 2006 so se povečale bruto plače (za 5,2% realno) in dajatve za pokojninsko zavarovanje, zmanjšali pa so se predvsem nagrade delavcem ter stroški za odpravnine in dokup delovne dobe.

3.2.4 Neto rezervacije

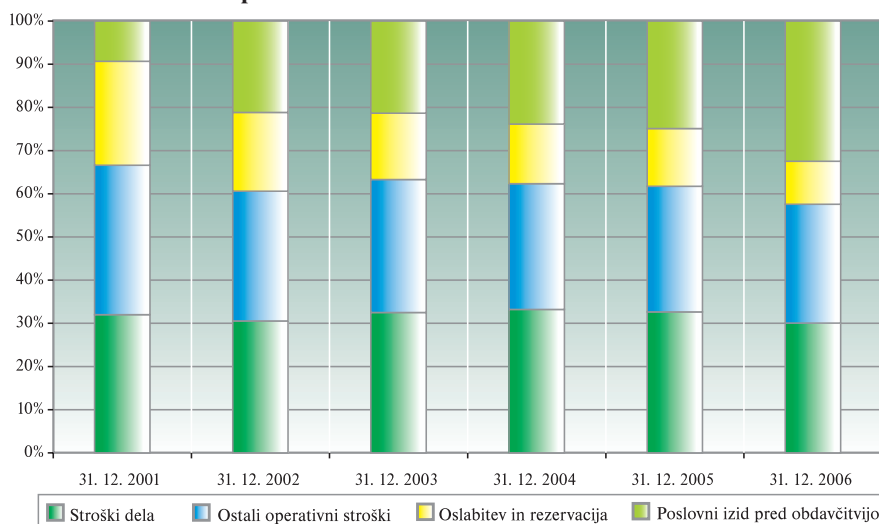
Uvedba MSRP zaznamovala oslabitve in rezervacije

Obseg in politika oblikovanja oslabitev in rezervacij sta bila v letu 2006 močno zaznamovana z uvedbo MSRP, saj ti dovoljujejo oslabitve le, če obstajajo nepristranski dokazi o oslabitvi finančnih sredstev oziroma o izgubah iz prevzetih obveznosti po zunajbilančnih postavkah. V skladu z navedenim so banke sprostile posebne rezervacije za kreditna in druga znana tveganja, za splošna bančna tveganja v pasivi in posebne rezervacije za kredite v aktivni bilanci stanja. Tako so banke v letu 2006 oblikovale občutno manj rezervacij kot v preteklih letih.

V bančnem sistemu je bilo v letu 2006 oblikovanih 29,0 mrd SIT neto oslabitev in rezervacij, kar je 4,6 mrd SIT manj, kot je bilo oblikovanih rezervacij ob upoštevanju nove metodologije izračuna neto rezervacij zaradi prehoda na MSRP za leto 2005, in občutno manj kot v preteklih letih, ko so banke po Slovenskih računovodskih standardih oblikovale okrog 40 mrd SIT rezervacij letno. Banke so v začetku leta del rezervacij sprostile, pozneje pa mesečno obseg oslabitev in rezervacij povečevale. Tako so do konca leta, razen dveh bank, oblikovale več oslabitev in rezervacij, kot so jih med letom sprostile.

**Občutno nižji
obseg rezervacij**

Slika 18: Struktura porabe bruto dohodka bank

Vir: Banka Slovenije

Banke so v letu 2006 ob uspešnem obvladovanju stroškov ter zmanjšanem obsegu oslabitev in rezervacij v primerjavi z letom 2005 poslovni izid pred obdavčitvijo, ki znaša 94,3 mrd SIT, povečale za 50,6%. V porabi bruto dohodka dobiček pred obdavčitvijo predstavlja že slabo tretjino bruto dohodka, medtem ko se je ta delež v preteklih letih gibal okoli slabe četrtine. Še vedno pa banke največji del bruto dohodka porabijo za pokrivanje operativnih stroškov (57,6%), medtem ko so za oslabitve in rezervacije porabile le 10% bruto dohodka.

**V strukturi uporabe bruto
dohodka je bil dobiček v
letu 2006 precej višji**

3.2.5 Kazalniki poslovanja bank

V letu 2006 je kot posledica manjšega obsega oslabitev in rezervacij, oblikovanih v skladu z MSRP, rast dobička za 30 odstotnih točk presegla rast povprečne bilančne vsote. To se je odrazilo v rasti povprečnega donosa na aktivo, ki se je povečal za 0,3 odstotne točke. Nadpovprečno vrednost kazalca dosega 8 bank, dvema pa se je vrednost kazalca v primerjavi z lanskim letom znižala.

**Rast povprečnega donosa
na aktivo**

Vrednosti kazalnikov bruto dohodek na povprečno aktivo in obrestna marža se še naprej trendno znižujeta. Vzrok je v hitri rasti bilančne vsote, ki ji prihodkovne kategorije sicer sledijo, vendar pa njihova rast ne zadostuje za ohranjanje vrednosti kazalnikov. V letu 2006 so se, tudi zaradi prehoda na MSRP in drugačnih metod vrednotenja, okrepili neobrestni prihodki, kar je vplivalo na povečanje vrednosti neobrestne marže. Značilno pa je, da nižjo obrestno in neobrestno maržo dosegajo banke v tuji lasti.

**Trendno zniževanje
vrednosti bruto dohodka
na povprečno aktivo in
vrednosti obrestne marže**

Tabela 15: Nekateri kazalniki poslovanja bank

v %	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Bruto dohodek na povprečno aktivo	4,8	5,3	4,7	4,4	4,0	3,9
Povprečni donos na aktivo	0,5	1,1	1,0	1,1	1,0	1,3
Povprečni donos na kapital	4,6	12,6	11,9	12,7	12,7	15,1
Obrestna marža	3,4	3,4	3,1	2,7	2,4	2,2
Neobrestna marža	1,47	1,83	1,64	1,72	1,60	1,68
Operativni stroški na povprečno aktivo	3,2	3,2	3,0	2,8	2,5	2,2

Vir: Banka Slovenije

Nadaljevanje okrepitve povprečnega donosa kapitala

Povprečni donos na kapital se je izboljšal za 2,4 odstotne točke, ohranja pa se število bank, ki dosegajo nadpovprečno vrednost tega kazalca. Donos na kapital se že tretje leto zapored krepi, saj rast knjigovodske vrednosti kapitala bank ne sledi rasti bilančne vsote in rasti dobička. Kljub vključitvi splošnih in deželnih rezervacij v kapital ob prehodu na MSRP (ob ustrezni prilagoditvi podatkov iz preteklih let) in posameznim dokapitalizacijam v letu 2006 rast vrednosti knjigovodskega kapitala ni sledila rasti dobička pred obdavčitvijo, na katerega pa so prav tako vplivali MSRP. Kapital za izpolnjevanje kapitalske ustreznosti banke pridobivajo z izdajanjem podrejenih instrumentov z lastnostmi kapitala in inovativnih instrumentov, dokapitalizirale pa so se le posamezne banke v tuji lasti.

Rast operativnih stroškov zaostaja za rastjo povprečne aktive za slabih 8 odstotnih točk

Kazalec stroškovne učinkovitosti (operativni stroški na povprečno aktivo) se še naprej izboljšuje, saj so banke tudi v letu 2006 kljub dodatnim stroškovnim obremenitvam zaradi uvajanja evra stroške uspešno obvladovale. Tako rast operativnih stroškov za slabih 13 odstotnih točk zaostaja za rastjo povprečne aktive, kar ugodno vpliva na vrednost kazalca.

3.3 Obrestne mere in obrestni razmik

V strukturi pasive se je nadaljeval trend zmanjševanja deleža vlog nebančnega sektorja

V strukturi obrestovane pasive se je zaradi zadolževanja pri tujih bankah nadaljeval trend povečevanja deleža vlog bank v povprečni obrestovani pasivi na račun zmanjševanja deleža vlog nebančnega sektorja v povprečni obrestovani pasivi. Delež vlog nebančnega sektorja v povprečni obrestovani pasivi je upadel s 66,2% ob koncu leta 2005 na 59,6% ob koncu leta 2006, medtem ko se je delež vlog bank v povprečni obrestovani pasivi okrepil za 6,6 odstotne točke na 33,8% ob koncu leta 2006.

Nadaljevanje trenda krepitve deleža kreditov nebančnemu sektorju

V strukturi obrestovane aktive se je nadaljeval trend povečevanja deleža kreditov nebančnemu sektorju, predvsem delež kreditiranja nefinančnih družb in drugih finančnih organizacij. Povečanje je nastalo na račun zmanjševanja deleža naložb v dolžniške vrednostne papirje, predvsem v vrednostne papirje BS. Delež kreditov nebančnemu sektorju v povprečni obrestovani aktivi se je povečal za 2,9 odstotne točke na 61,9% ob koncu leta 2006, medtem ko se je delež vrednostnih papirjev zmanjšal za 2,8 odstotne točke na 26,7% ob koncu leta 2006.

Tabela 16: Izračunane aktivne in pasivne obrestne mere

v % letno	dec. 05	mar. 06	jun. 06	sep. 06	dec. 06
Povprečna aktivna obrestna mera	4,83	4,90	4,97	5,17	5,27
Povprečna pasivna obrestna mera	2,23	2,30	2,40	2,50	2,63
Obrestni razmik	2,60	2,60	2,57	2,67	2,64

Vir: Banka Slovenije

ECB je v letu 2006 petkrat dvignila obrestno mero za četrto odstotne točke, kar je vplivalo tudi na dvig evrskih obrestnih mer, ki so se na aktivni povečale za 1,36 odstotne točke na 4,78% in na pasivi za 1,08 odstotne točke na 3,09%. V strukturi obrestovane aktive ob koncu leta 2006 evrske naložbe predstavljajo 53,1-odstotni delež, v strukturi obrestovane pasive pa evrski viri predstavljajo 49,5-odstotni delež.

Dvig evrskih obrestnih mer

V letu 2006 je značilen precejšen dvig obrestnih mer tudi za švicarski frank, ki so se na aktivni v povprečju povečale za 1,47 odstotne točke na 3,48% in na pasivi za 1,08 odstotne točke na 1,7%. Švicarski frank sicer v strukturi obrestovane aktive ob koncu leta 2006 predstavlja le 2,1% in v strukturi obrestovane pasive 1,3%, vendar pa so rasti na naložbeni in pasivni strani zelo visoke in presegajo 120%.

Dvig obrestnih mer za švicarski frank

Tolarske obrestne mere so se na aktivni in pasivi v letu 2006 v povprečju znižale. Na aktivni strani so se obrestne mere znižale za 0,24 odstotne točke na 5,98% predvsem na račun dolgoročnih kreditov, vendar so ob koncu leta 2006 še vedno presegale evrske obrestne mere za dobro odstotno točko pri dolgoročnih kreditih in 1,5 odstotne točke pri kratkoročnih kreditih. Na pasivi so se obrestne mere v povprečju znižale za 0,30 odstotne točke na 2,15% predvsem na račun kratkoročnih vlog, medtem ko so se obrestne mere za dolgoročne kredite celo zvišale za petino odstotne točke. Ob koncu leta 2006 so tolarke obrestne mere za dolgoročne in kratkoročne vloge zaostajale za evrskimi obrestnimi merami.

Tolarske obrestne mere so se v povprečju znižale

V letu 2006 je tako prišlo do zviševanja izračunanih aktivnih in pasivnih obrestnih mer. Vse so se približno enakomerno zviševale (za 0,44 odstotne točke oziroma 0,40 odstotne točke) in posledično ostaja obrestni razmik z 2,64 odstotne točke nekoliko spremenjen. V okviru aktivnih obrestnih mer so se najbolj zvišale obrestne mere za dolgoročne kredite (0,5 odstotne točke) in nekoliko manj za kratkoročne kredite (0,3 odstotne točke). V okviru pasivnih obrestnih mer so se najbolj povišale obrestne mere za dolgoročne vloge, in sicer za 0,89 odstotne točke, medtem ko je povišanje obrestnih mer za kratkoročne vloge le simbolično (0,05 odstotne točke).

Enakomerno zviševanje izračunanih aktivnih in pasivnih obrestnih mer

3.4 Bilanca stanja

V letu 2006 se je bilančna vsota bančnega sistema⁹ povečala za 1.061,9 mrd SIT¹⁰ in je ob koncu leta 2006 znašala 8.080,1 mrd SIT. Zaradi bazičnega učinka se je medletna rast bilančne vsote že v začetku leta začela umirjati in je ob koncu leta dosegla 15,1-odstotno nominalno oziroma 12,0-odstotno¹¹ realno rast. Rast bilančne vsote je glede na nadpovprečno rast v letu 2005 (23,6% nominalno, 20,8% realno) občutno nižja, še vedno pa višja kot v letih 2003 in 2004. Bolj kot bančnemu sistemu se je bilančna vsota povečala osmim bankam, ena banka pa kljub nominalnemu povečanju ni ohranila realne vrednosti bilančne vsote iz preteklega leta. Že več let zapored se nadaljuje nadpovprečna rast bilančnih vsot bank, ki so v večinski lasti tujcev, in ob vključitvi banke, ki je v lastništvo tujcev prešla v letu 2006, dosega 50,7-odstotno nominalno rast (brez te banke 22,0-odstotno). Nadpovprečno rast dosegajo tudi male domače banke.

Rast bilančne vsote je glede na leto 2005 občutno nižja

Podobno kot za pretekla leta je tudi za leto 2006 značilna krepitev tržnega deleža tujih bank (z 22,6% na 29,5% ob upoštevanju zgoraj omenjene banke) predvsem na račun zmanjševanja tržnega deleža bank skupine Nove Ljubljanske banke. Krepi se tudi tržni delež majhnih domačih bank.

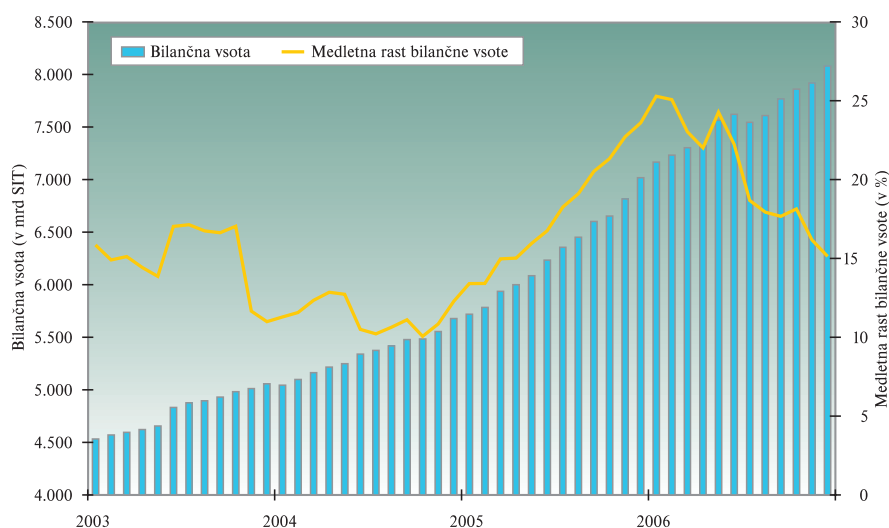
Nadaljevanje krepitev tržnega deleža tujih bank in majhnih domačih bank

⁹ Banke in podružnice bank držav članic.

¹⁰ V letu 2004 za 621 mrd SIT.

¹¹ Ob upoštevanju inflacije.

Slika 19: Nominalna in medletna rast bilančne vsote

Vir: Banka Slovenije

**Glavni vir financiranja je
še vedno zadolževanje v
bančnem sektorju**

Banke so v letu 2006 vire za svoje poslovanje pridobile predvsem z zbiranjem vlog nebančnega sektorja in najemanjem bančnih kreditov, ki se računovodsko vrednotijo po odplačni vrednosti, saj so z vlogami financirale 92,5% rasti bilančne vsote. Glavni vir podobno kot v preteklih letih ostaja zadolževanje v bančnem sektorju, vendar pa se njegova intenziteta zmanjšuje, saj predstavlja 53,1% oziroma 564,2 mrd SIT povečanja bilančne vsote (v letu 2005 64,4%). Večinoma so to viri tujih bank, vendar pa se v primerjavi s preteklimi leti nekoliko krepi tudi pridobivanje virov pri domačih bankah. Bančne vloge, ki ob koncu leta znašajo 2.545 mrd SIT, v strukturi pasive zajemajo 31,3-odstotni delež, kar je 3,2 odstotne točke več kot v preteklem letu.

Tabela 17: Bilančne vsote in tržni deleži bank

Banka	Bilančna vsota v mio SIT		Nominalna rast v %		Tržni delež v %	
	31. 12. 2005	31. 12. 2006	2005/2004	2006/2005	31. 12. 2005	31. 12. 2006
Nova LB d.d. Ljubljana	2.219.177	2.450.777	19,0	10,44	31,6	30,3
Nova KB d.d. Maribor	716.987	879.277	18,9	22,63	10,2	10,9
Abanka Vipa d.d. Ljubljana	595.459	685.821	23,6	15,18	8,5	8,5
SKB banka d.d. Ljubljana	462.591	499.769	19,4	8,04	6,6	6,2
BA CA d.d. Ljubljana	451.225	524.162	50,7	16,16	6,4	6,5
Banka Koper d.d. Koper	434.454	454.186	30,4	4,54	6,2	5,6
Banka Celje d.d. Celje	413.226	469.631	14,5	13,65	5,9	5,8
Gorenjska banka d.d. Kranj	331.993	357.580	18,8	7,71	4,7	4,4
R. Krekova banka d.d. Maribor	217.295	229.511	36,3	5,62	3,1	2,8
Hypo Alpe-Adria-bank d.d. Ljubljana	203.206	271.429	49,7	33,57	2,9	3,4
Probanka d.d. Maribor	153.540	194.673	25,0	26,79	2,2	2,4
Poštna banka Slovenije d.d. Maribor	122.875	135.395	10,7	10,19	1,8	1,7
Deželna banka Slovenije d.d. Ljubljana	121.420	146.133	20,0	20,35	1,7	1,8
Banka Sparkasse d.d. Ljubljana	111.065	172.193	60,1	55,04	1,6	2,1
Volksbank-Ljudska banka d.d. Ljubljana	99.045	116.172	17,4	17,29	1,4	1,4
NLB Banka Domžale d.d.	94.910	103.374	11,7	8,92	1,4	1,3
Factor banka d.d. Ljubljana	91.781	125.953	25,6	37,23	1,3	1,6
NLB Koroška banka d.d.	78.594	84.641	10,2	7,69	1,1	1,0
NLB Banka Zasavje d.d.	60.260	60.994	17,8	1,22	0,9	0,8
BAWAG d.d. Ljubljana	26.644	92.236	0,0	0,00	0,4	1,1
BKS Bank AG Ban. podružnica Ljubljana	12.071	23.465	272,6	94,39	0,2	0,3
Zveza Bank podružnica Ljubljana	456	2.811	0,0	516,45	0,0	0,0
Vse banke in podružnice skupaj	7.018.275	8.080.184	23,6	15,13	100,0	100,0

Opomba: Prehod na MSRP je delno vplival tudi na višino bilančne vsote, zato podatki o bilančnih vsotah bank in nominalni rasti niso enaki podatkom, objavljenim v Letnem poročilu za leto 2005.

Vir: Banka Slovenije

Rast vlog nebančnega sektorja tudi v letu 2006 ne sledi rasti bilančne vsote, čeprav je z 9,2% največja v zadnjih štirih letih. Vlogam nebančnega sektorja, ki obsegajo 4.192,2 mrd SIT, tako strukturni delež v bilančni vsoti vztrajno pada ter ob koncu leta zajema le še dobro polovico. K rasti vlog nebančnega sektorja so z 179 mrd SIT nominalno najbolj prispevale vloge gospodinjstev (samo v decembru 82,6 mrd SIT), občutneje pa so se za dobrih 110 mrd SIT skupaj povečale še vloge države in drugih finančnih organizacij. Vloge nefinančnih družb so se po začetni stagnaciji v drugi polovici leta začele počasi krepiti ter do konca leta dosegle skromno 6,4% rast. Banke so dobrih 60% virov nebančnega sektorja pridobile v domači valuti. Vpliv prehoda na evro je bilo zaznati pri vlogah gospodinjstev, ki so se v decembru izrazito povečale, v skupni vsoti pa zaradi odliva vlog države učinek ni opazen. Tudi v letu 2006 so se z vidika ročnosti najbolj povečevale vpogledne vloge, po triletni stagnaciji pa so se za 8,3% okrepile tudi dolgoročno vezane vloge.

Strukturni delež rasti vlog nebančnega sektorja v bilančni vsoti se vztrajno znižuje

Tri banke so se v letu 2006 v glavnem tako kot v preteklih letih odločile za izdajo izvedenih finančnih instrumentov, za banke manj zanimiv vir sredstev pa so bili repoji.

Izdaja podrejenih obveznosti se je povečala za 40,1%

V letu 2006 so se za izdajo vrednostnih papirjev odločile tri banke, zaradi zapadlosti posameznih izdaj pa se njihov obseg ni povečal. Več bank pa se je zato, da bi povečale regulatorni kapital odločilo za izdajo podrejenih obveznosti¹², ki so se tako povečale za dobrih 68 mrd SIT oziroma 40,1%.

Povečanje knjigovodskega stanja kapitala za 14,3%

Knjigovodsko stanje kapitala znaša na zadnji dan leta 680,9 mrd SIT in se je povečalo za 14,3%. V povečanju je vključen tudi del dobička, ki so ga banke v skladu z določili Zakona o gospodarskih družbah prenesle v rezerve iz dobička. V letu 2006 se je dokapitaliziralo le pet bank. Na povečanje nominalne vrednosti kapitala je vplivalo tudi preoblikovanje podružnice v banko. Podružnica države članice je sestavni del matične banke, ki zagotavlja kapital tudi za tveganja, ki izhajajo iz poslovanja podružnice. Ob preoblikovanju je matična banka, ki je hkrati večinski lastnik nove banke, zagotovila potreben kapital za ustanovitev banke.

Vplivi na povečanje obsega kapitala

Obseg kapitala se je ob prehodu na MSRP povečal za 76 mrd SIT. Na povečanje je vplivala sprostitev rezervacij za kreditna ter splošna bančna tveganja v pasivi in posebnih rezervacij v aktivih bilance stanja ter prevrednotenje finančnih sredstev na pošteno vrednost. Učinek povečanja je bil delno nevtraliziran z zmanjšanjem zaradi odprave kapitalske metode, obračunanim odloženim davkom od dohodka pravnih oseb in zaradi drugih razlogov.

¹²

Obveznosti, ki so knjigovodsko vključene v podrejene obveznosti, se v izračunu regulatornega kapitala vključujejo deloma v temeljni deloma pa v podrejeni dolg.

Tabela 18: Glavne postavke bilance stanja bank

BILANCA STANJA po prevedbi na MSRP	Znesek v mio SIT		Delež v %		Nominalna rast v %		R. rast v %
Stanja v mio SIT; rasti v %	31. 12. 2005	31. 12. 2006	12. 31. 2005	12. 31. 2006	2005/2004	2006/2005	2006/2005
Aktiva	7.018.276	8.080.185	100,0	100,0	23,6	15,1	12,0
Denar	143.651	253.241	2,0	3,1	1,9	76,3	71,5
Kredit	4.558.310	5.546.721	64,9	68,6	27,4	21,7	18,4
Bankam	688.255	732.724	9,8	9,1	35,6	6,5	3,6
Nebančnemu sektorju	3.870.055	4.813.997	55,1	59,6	26,1	24,4	21,0
od tega nefinančnim družbam (podjetjem)	2.374.305	2.907.836	33,8	36,0	22,5	22,5	19,1
...gospodinjstvom	977.229	1.212.484	13,9	15,0	28,0	24,1	20,7
...državi	159.467	137.484	2,3	1,7	11,6	-13,8	-16,1
...drug. fin. org	176.060	299.161	2,5	3,7	70,4	69,9	65,3
...tujcem	179.269	251.940	2,6	3,1	51,2	40,5	36,7
Finančna sredstva namenjena trgovanju	383.062	347.256	5,5	4,3	32,4	-9,3	-11,8
od tega vrednostni papirji (VP) države	103.314	51.610	1,5	0,6	33,9	-50,0	-51,4
.....VP Banke Slovenije	45.500	0	0,6	0,0	143,5	-100,0	-100,0
Finančna sredstva, razpoložljiva za prodajo	1.228.605	1.303.741	17,5	16,1	24,6	6,1	3,2
od tega vrednostni papirji (VP) države	477.901	513.268	6,8	6,4	19,0	7,4	4,5
.....VP Banke Slovenije	514.560	297.301	7,3	3,7	2,0	-42,2	-43,8
Finančna sredstva v posesti do zapadlosti	363.706	241.763	5,2	3,0	-4,1	-33,5	-35,3
od tega vrednostni papirji (VP) države	67.170	86.560	1,0	1,1	-45,1	28,9	25,4
.....VP Banke Slovenije	278.846	131.369	4,0	1,6	14,5	-52,9	-54,2
Ostalo	340.942	387.463	4,9	4,8	11,9	13,6	10,5
Pasiva	7.018.276	8.080.185	100,0	100,0	23,6	15,1	12,0
Fin. obveznosti do CB	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
FO, merjene po odplačni vrednosti (vloge)	6.226.764	7.209.463	88,7	89,2	24,2	15,8	12,6
a) Obveznosti do bank	1.981.019	2.545.257	28,2	31,5	77,3	28,5	25,0
od tega do tujih bank	1.860.021	2.381.136	26,5	29,5	83,3	28,0	24,5
b) Obveznosti do neban. Sekt. (vloge NS)	3.838.100	4.192.229	54,7	51,9	8,8	9,2	6,3
...od tega nefinančnim družbam (podjetjem)	749.623	797.707	10,7	9,9	17,8	6,4	3,5
...gospodinjstvom	2.475.441	2.654.533	35,3	32,9	5,7	7,2	4,3
...državi	207.702	266.864	3,0	3,3	53,4	28,5	25,0
...drugim finančnim organizacijam	290.340	346.560	4,1	4,3	-1,8	19,4	16,1
c) Dolžniški vrednostni papirji	237.712	233.883	3,4	2,9	5,7	-1,6	-4,3
d) Podrejene obveznosti	169.933	238.094	2,4	2,9	18,4	40,1	36,3
FO, vezane na fin. sredstva brez pogojev za odpravo pripoznanja (repo)	31.573	6.503	0,4	0,1		-79,4	-80,0
Kapital	595.707	680.913	8,5	8,4	29,6	14,3	11,2
Rezervacije in ostalo	164.232	183.306	2,3	2,3	-20,0	11,6	8,6
BILANČNA VSOTA	7.018.276	8.080.185	100,0	100,0	23,6	15,1	12,0

Opomba: Prehod na MSRP je delno vplival tudi na višino bilančne vsote, zato podatki o bilančni vsoti in nominalni rasti niso enaki podatkom, objavljenim v letnem poročilu za leto 2005.

Vir: Banka Slovenije

Vrednotenje po MSRP

V skladu z MSRP morajo banke finančno sredstvo že ob pridobitvi razvrstiti glede na namen pridobitve oziroma metodo vrednotenja. Finančna sredstva so tako razvrščena v skupino za trgovanje, v posesti do zapadlosti, razpoložljiva za prodajo po odplačni vrednosti in po pošteni vrednosti skozi izkaz poslovnega izida. V letu 2006 so banke kredite v celoti uvrstile v skupino po odplačni vrednosti, medtem ko so vrednostni papirji uvrščeni v različne skupine.

Prirast bilančne vsote je skoraj v celoti namenjen kreditiranju nebančnega sektorja ...

Banke so skoraj 90% prirasta bilančne vsote prelile v kreditiranje nebančnega sektorja in s tem se je obseg kreditov povečal za 24,4% na 4.814,0 mrd SIT. Rast zaradi bazičnega učinka za dobro odstotno točko zaostaja za rastjo v letu 2005 (26,1%), nominalna rast pa je, ob celoletni živahni kreditni aktivnosti, z 944 mrd SIT za slabih 150 mrd SIT višja. Visoke relativne rasti kreditiranja nebančnega sektorja še naprej dosegajo banke v tuji lasti (32,0%), kljub temu pa so k nominalnemu prirastu z 58,1% več prispevale domače banke.

... predvsem nefinančnih družb in prebivalstva ter kreditiranja tujcev

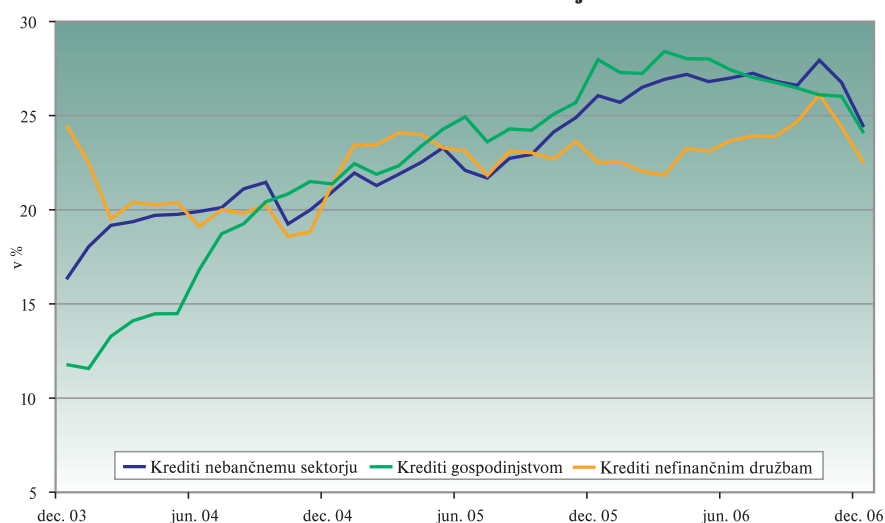
Podobno kot v preteklih letih so tudi v letu 2006 banke najbolj kreditirale nefinančne družbe. Obseg danih kreditov se je povečal za 533,5 mrd SIT, indeks rasti pa se je z 22,5% ohranil na nivoju iz preteklega leta. Za slabo četrtino so se

povečali krediti gospodinjstvom (235,3 mrd SIT). Že drugo leto zapored s 70% rastejo krediti drugim finančnim organizacijam, vendar pa njihov obseg še ne predstavlja pomembnejšega deleža v strukturi kreditov. Nadpovprečno rastejo tudi krediti tujcem, medtem ko se je obseg kreditiranja države nekoliko zmanjšal.

Le slabih 5% kreditov je bilo odobrenih v domači valuti, zato je tudi v celotnem obsegu delež toolarskih kreditov padel pod polovico. Skoraj celoten prirast kreditiranja v domači valuti je posledica kreditiranja gospodinjstev, medtem ko sta se sektorja nefinančnih družb in države tolarско razdolževala. Relativno je bila z dobrimi 24% rast kratkoročnih in dolgoročnih kreditov enakomerna, ob višji osnovi pa so se nominalno bolj povečali dolgoročni krediti.

V letu 2006 le majhen delež kreditov odobrenih v domači valuti

Slika 20: Medletna rast kreditov nebančnemu sektorju

Vir: Banka Slovenije

Ob prehodu na MSRP so morale banke naložbe v vrednostne papirje razvrstiti glede na namen pridobitve. Glavnino so vključile v skupino, razpoložljivo za prodajo. Papirje, ki so jih pridobile z namenom trgovanja ter za realizacijo dobička iz tega naslova, so vključile v finančna sredstva, namenjena trgovanju. Le manjši del pa imajo namen zadržati do zapadlosti. Ne glede na zgoraj omenjeno prestrukturiranje pa se je skupni obseg naložb v vrednostne papirje za dobrih 5% znižal ter ob koncu leta 2006 znašal 1.817,7 mrd SIT (v letu 2005 1.918 mrd SIT). Zaradi prehoda v evrosistem se je obseg ponujenih blagajniških zapisov BS zmanjševal, zato so banke ob zapadlosti sproščena sredstva (v skupni višini 410 mrd SIT) usmerile v nakup drugih vrednostnih papirjev. Odločale so se predvsem za manj tvegane likvidne vrednostne papirje, ki jih bodo lahko vključevale v sklad finančnega premoženja in jih uporabile kot zavarovanje za pridobitev virov pri centralni banki. Tako se je obseg naložb v preostale¹³ dolžniške vrednostne papirje povečal za 246,0 mrd SIT na 523,0 mrd SIT, medtem ko je stanje lastniških vrednostnih papirjev, ob povečanju za 52,5 mrd SIT, 135 mrd SIT. Obseg naložb v državne vrednostne papirje ostaja v višini 651 mrd SIT stabilen. Banke so za 27,9 mrd SIT povečale tudi kapitalske naložbe, njihov skupni obseg pa je 163,8 mrd SIT.

Zmanjšanje naložb v blagajniške zapise BS ter povečanje naložb v vrednostne papirje različnih izdajateljev z visoko likvidnostjo ter nizkim tveganjem

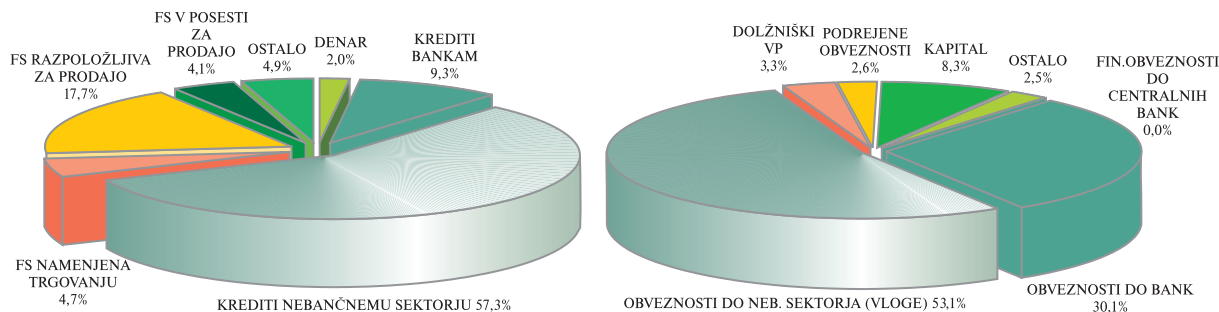
¹³ Vrednostni papirji, katerih izdajatelj ni centralna banka ali država

3.4.1 Struktura obveznosti in naložb

Struktura povprečne pasive bank se spreminja na račun rastočih obveznosti do bank

Z intenzivnim zadolževanjem bank pri tujih bankah se že več let zapored spreminja tudi struktura povprečne pasive. Vloge bank v letu 2006 predstavljajo že slabo tretjino vseh virov, samo v zadnjem letu pa se je njihov delež povečal za 6,28 odstotnih točk. Premik strukture v korist obveznosti do bank gre skoraj v celoti na račun zmanjšanja obveznosti do nebančnega sektorja, ki pa s 53,1-odstotnim deležem ter kljub zmanjšanju za 5,5 odstotnih točk še ostaja glavni vir sredstev bank.

Slika 21: Povprečna struktura obveznosti in naložb v letu

Vir: Banka Slovenije

Povečanje deleža kreditov nebančnega sektorja

Živahno kreditiranje nebančnega sektorja se je odrazilo v povečanju deleža kreditov nebančnega sektorja za 2,8 odstotnih točk na 57,3%. Zmanjšal se je predvsem obseg finančnih sredstev do zapadlosti, kamor so banke uvrščale blagajniške zapise BS, katerih obseg se je v letu 2006 zmanjševal zaradi približevanja evrosistemu. Delež naložb v vrednostne papirje se ni ohranil kljub temu, da so banke večino sproščenih sredstev iz blagajniških zapisov usmerile v ponoven nakup vrednostnih papirjev. Niso pa se odločale za dodatne nove naložbe v vrednostne papirje, tako da je rast teh naložb zaostajala za rastjo naložb v kredite, kar je vplivalo na zmanjšanje strukturnega deleža.

3.4.2 Struktura obveznosti in naložb po ročnosti ter valutna struktura

Zmanjšanje deleža kratkoročnih vlog, ohranjanje deleža dolgoročnih vezanih vlog

V ročnostni strukturi vlog nebančnega sektorja s slabimi 46,7% (1.927,2 mrd SIT) največji delež zajemajo kratkoročne vloge. Njihov delež se je zmanjšal za 1,2 odstotni točki na račun povečanja deleža vpoglednih vlog. Po treh letih upadanja so se v letu 2006 ponovno okrepile dolgoročno vezane vloge (za 8,3%) predvsem zaradi povečanja deleža dolgoročnih vlog prebivalstva. V ročnostni strukturi so s tem ohranile stabilen 12,4-odstotni delež, njihov obseg pa ob koncu leta znaša 518,8 mrd SIT. Na naložbeni strani so se kljub enakomerni rasti nominalno bolj okrepili dolgoročni krediti. Njihov obseg ob koncu leta, ob povečanju za 632,5 mrd SIT (24,2%), znaša 3.252,0 mrd SIT. Relativna rast kratkoročnih kreditov je s 24,9% celo za odtonek višja, vendar pa je nominalno povečanje zaradi nižje osnove manjše. Obseg kratkoročnih kreditov ob koncu leta znaša 1.562,0 mrd SIT. Zaradi navedenega se je tudi v strukturi nekoliko okrepil delež dolgoročnih kreditov.

Obveznosti do bank postajajo čedalje pomembnejši vir financiranja

Obveznosti do bank že peto leto rastejo hitreje kot obveznosti do nebančnega sektorja in s tem postajajo vse pomembnejši vir financiranja bank. Tako se je delež vlog nebančnega sektorja, kateremu se ročnost krajša, v strukturi vlog zmanjševal in v letu 2006 znaša 58,1% (zmanjšanje za 3,5 odstotnih točk). Krepi pa se delež obveznosti do bank in znaša že 41,98% vlog (ob koncu leta 2005 38,4%).

Tabela 19: Ročnost vlog in kreditov nebančnemu sektorju

v %	31.12.2003	30.06.2004	31.12.2004	30.06.2005	31.12.2005	30.06.2006	31.12.2006
Vpogledne vloge nebančnega sektorja	33,8	37,5	34,8	36,3	39,6	40,2	40,9
Kratkoročne vloge nebančnega sektorja	48,6	47,2	51,1	50,0	47,9	47,4	46,7
Dolgoročne vloge nebančnega sektorja	17,6	15,3	14,1	13,6	12,5	12,4	12,4
Skupaj vloge nebančnega sektorja	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Kratkoročni krediti nebančnemu sektorju	36,0	36,1	34,0	33,7	32,3	33,2	32,4
Dolgoročni krediti nebančnemu sektorju	64,0	63,8	65,9	66,3	67,7	66,7	67,5
Terjatve iz danih jamstev	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj krediti nebančnemu sektorju	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Opomba: S prehodom na MSRP so bili na strani virov in na strani naložb odpravljeni konti tekoče zapadlosti. V tabeli so tako pogodbeno dolgoročne vloge in naložbe, ki v obdobju 12 mesecev zapadejo, vštete v dolgoročne kategorije. Tabela je navedenemu prilagojena v celoti in zato ni primerljiva s tabelo, objavljeno v letnem poročilu za leto 2005.

Vir: Banka Slovenije

V letu 2006 je bila rast vlog v tuji valuti s 25,9% občutno večja kakor rast vlog v domači valuti (6,5%), kar je podobno kot v preteklih letih odraz zadolževanja pri tujih bankah. Obveznosti do bank v tuji valuti so se povečale za 585,96 mrd SIT na 2.175,5 mrd SIT. Posledično se je za 4,2 odstotne točke povečal tudi njihov delež v strukturi pasive in znaša že 26,9%. Kljub približevanju vstopu v evrsko okolje je bila v letu 2006 nominalna rast vlog v domači valuti živahnejša kot v tuji valuti, kar kaže na zaupanje gospodarskega sektorja in gospodinjstev v domačo valuto.

Banke vire, pridobljene v tuji valuti, že več let zapored usmerjajo v kreditiranje nebančnega sektorja v tuji valuti. Tako so se krediti nebančnemu sektorju v tuji valuti povečali za 886,99 mrd SIT (50,6%), v domači valuti pa le za 47,14 mrd SIT (2,2%), kar je vplivalo na močno povečanje strukturnega deleža kreditov nebančnemu sektorju v tuji valuti (za 6,4 odstotne točke na 33,0%). Sprememba valutne strukture je že drugo leto zapored zaradi tolarskega razdolževanja najbolj izrazita pri kreditih nefinančnim družbam. Krediti v tuji valuti so se povečali za 40,5%, v strukturi kreditov nefinančnim družbam pa zajemajo že 64,5%. Zmanjševanje obsega izdanih blagajniških zapisov Banke Slovenije se je odrazilo v obsegu naložb v vrednostne papirje v domači in tuji valuti. Banke so kljub spremembi portfelja ohranjale valutno strukturo naložb in sproščena sredstva iz tolarskih blagajniških zapisov usmerile v nakup domačih vrednostnih papirjev, iz deviznih blagajniških zapisov pa v nakup tujih vrednostnih papirjev. Delež domačih vrednostnih papirjev v vseh vrednostnih papirjih ohranja stabilnih 72,8%.

Rast vlog v tuji valuti je znašala 25,9%, rast vlog v domači valuti pa le 6,5%

Krepitev strukturnega deleža kreditov nebančnemu sektorju v tuji valuti

Tabela 20: Valutna struktura glavnih postavk bilance stanja

v %	Delež na dan 31. 12. 2005		Delež na dan 31. 12. 2006	
	v domači valuti	v tuji valuti	v domači valuti	v tuji valuti
Denar	1,8	0,2	2,9	0,2
Kredit	33,3	31,6	30,3	38,4
- krediti bankam	3,4	6,4	3,7	5,3
- krediti strankam, ki niso banke	29,9	25,2	26,6	33,0
FS namenjena trgovanju	4,0	1,5	3,1	1,2
FS, razpoložljiva za prodajo	12,7	4,8	11,6	4,6
FS v posesti do zapadlosti	3,6	1,6	2,6	0,4
Druga aktiva	4,1	0,8	4,1	0,7
Skupaj aktiva	59,5	40,5	54,5	45,5
Finančne obveznosti do centralne banke	0,0	0,0	0,0	0,0
FO, merjene po odplačni vrednosti (vloge)	46,2	42,5	42,8	46,4
- vloge bank	5,6	22,7	4,6	26,9
- vloge strank, ki niso banke	36,6	18,1	34,6	17,3
- dolžniški vrednostni papirji	3,3	0,1	2,9	0,0
- podrejene obveznosti	0,7	1,7	0,8	2,2
FO, vezane na fin. sredstva brez pogojev				
za odpravo pripoznanja	0,0	0,4	0,0	0,1
Druge pasiva in rezervacije	2,2	0,1	2,0	0,2
Kapital	8,5		8,4	
Skupaj pasiva	56,9	43,1	53,2	46,8

Vir: Banka Slovenije

3.5 Kvaliteta aktive

Ni bila presežena omejitev največje dopustne izpostavljenosti

Pri upravljanju kreditnega tveganja sta pomembna elementa spremljanje bonitetne strukture terjatev in preprečevanje koncentracije kreditne izpostavljenosti. Po stanju na dan 31. decembra 2006 pri nobeni banki ni bila presežena omejitev največje dopustne izpostavljenosti, in sicer do posameznih oseb (25% kapitala), do skupin povezanih oseb (25% kapitala), do drugih oseb v skupini (20% kapitala) ali do oseb v posebnem razmerju do banke (20% kapitala).

Tabela 21: Izpostavljenost bank glede na obseg kapitala

	2002	2003	2004	2005	2006
Vsota velikih izpostavljenosti na kapital (v%)	195	214	196	228	223
Število velikih izpostavljenosti	256	296	253	305	333
Število bank z vsoto velikih izpostavljenosti					
Nad 300% kapitala	4	4	3	5	4

Vir: Banka Slovenije

Do konca leta 2006 se je vsota velikih izpostavljenosti na ravni bančnega sistema zmanjšala na 223% kapitala. V primerjavi s koncem leta 2005 se je skupno število velikih izpostavljenosti povečalo za 28. Pri štirih bankah je vsota velikih izpostavljenosti presegla 300% kapitala.

Vsota velikih izpostavljenosti se je zmanjšala

Tabela 22: Bonitetna struktura in stopnja pokritja razvrščenih terjatev z oslabitvami in rezervacijami

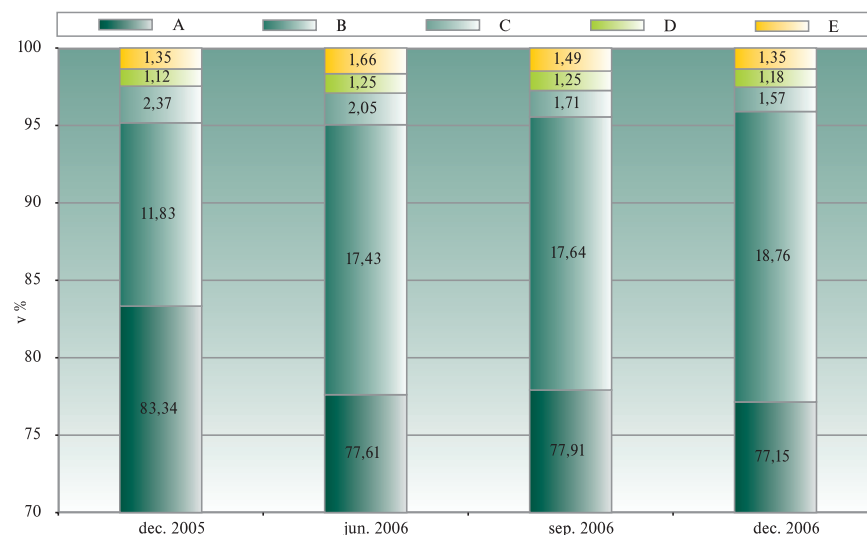
Bonitetna skupina	31. 12. 2005				31. 12. 2006			
	Razvrščene terjatve		Oslabitve in rezervacije		Razvrščene terjatve		Oslabitve in rezervacije	
	v mio SIT	v (%)	v mio SIT	Stopnja pokritja (v %)	v mio SIT	v (%)	v mio SIT	Stopnja pokritja (v %)
A	5.034.519	83,3%	49.087	1,0%	5.838.615	77,1%	21.099	0,4%
B	714.666	11,8%	73.277	10,3%	1.419.423	18,8%	84.555	6,0%
C	143.037	2,4%	37.770	26,4%	118.446	1,6%	28.486	24,0%
D	67.406	1,1%	38.461	57,1%	89.403	1,2%	59.349	66,4%
E	81.492	1,3%	81.480	100,0%	102.188	1,4%	102.188	100,0%
Skupaj	6.041.120	100,0%	280.076	4,6%	7.568.075	100,0%	295.677	3,9%

Vir: Banka Slovenije

Skupna izpostavljenost bank se je v letu 2006 povečala za 17%, kar je za 5,3 odstotne točke manj kakor v letu 2005. Ob koncu leta 2006 je znašala 9.652,1 mrd SIT, in sicer 82,6% bilančnih in 17,4% zunajbilančnih terjatev. Obseg razvrščenih terjatev se je medtem povečal za 25,3% in ob koncu leta 2006 predstavlja 78,4% skupne izpostavljenosti.

Skupna izpostavljenost se je povečala za 17%

Slika 22: Struktura kreditnega portfelja vseh bank

Vir: Banka Slovenije

**Bonitetna struktura
terjatev se je do konca leta
poslabšala**

Bonitetna struktura razvrščenih terjatev¹⁴ se je do konca leta poslabšala zaradi povečanja deleža terjatev v skupini B (+6,93 odstotne točke) in deleža terjatev v skupini D (0,07 odstotne točke) na račun zmanjšanja terjatev v skupini A (-6,19 odstotne točke) in skupini C (-0,80 odstotne točke). Premik terjatev, ki je kar najbolj pogojen z metodološkimi spremembami zaradi prehoda na MSRP, iz skupine A v skupino B,¹⁵ je izrazit pri domačih bankah (6,32 odstotne točke) in bankah v večinski tuji lasti (6,50 odstotne točke). Najbolj kakovosten portfelj imajo sicer banke v večinski tuji lasti, saj v skupino A razvrščajo 84,2% terjatev, kar je 10,4 odstotne točke več kakor domače banke.

Tabela 23: Bonitetna struktura kreditnega portfelja bank v % in mrd SIT

Bonitetni razredi	Razvrščene postavke	Struktura v %	Povp. % oslabitev po MSRS
1 (1%)	5.839	77,1%	0,4%
2 (5%)	730	9,6%	2,8%
3 (8%)	239	3,2%	6,7%
4 (15%)	451	6,0%	10,6%
5 (25%)	84	1,1%	21,1%
6 (40%)	35	0,5%	31,0%
7 (75%)	57	0,8%	53,4%
8 (75 - 99%)	32	0,4%	89,3%
9 (100%)	102	1,4%	100,0%
SKUPAJ	7.568	100,0%	3,9%

Vir: Banka Slovenije

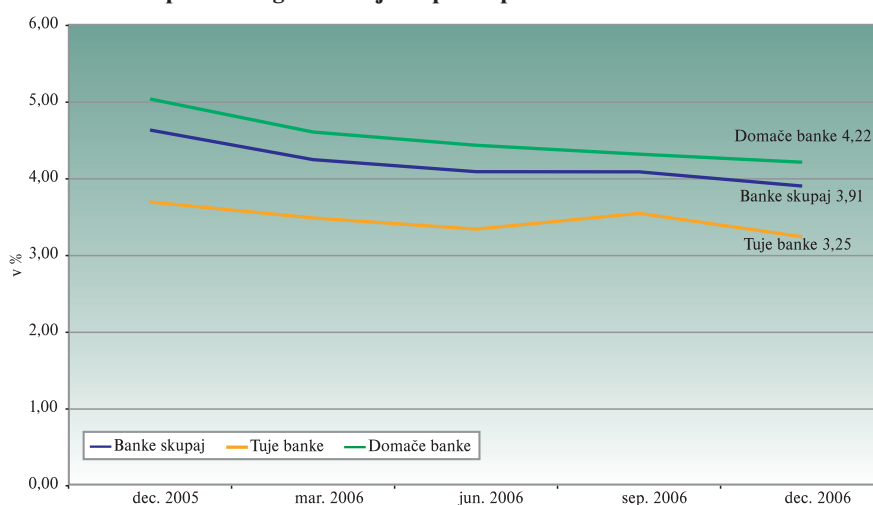
**Bonitetna struktura
kreditnega
portfelja bank**

V novi bonitetni strukturi razvrščenih terjatev, v kateri je devet bonitetnih razredov, ima ob koncu leta prvi bonitetni razred s 77,1% največji delež, ki mu sledita drugi in četrti bonitetni razred (9,6% oziroma 6%). Preostalih šest bonitetnih razredov premore 7,2% razvrščenih terjatev, od tega 2,5% bonitetni razredi nedonosnih terjatev (7., 8. in 9. bonitetni razred).

¹⁴ Zaradi prehoda iz SRS na MSRP so podatki o bonitetni strukturi kreditnega portfelja po stanju na dan 31. decembra 2006 prikazani po stari metodologiji, ki je predvidevala razvrstitev v pet bonitetnih skupin, in sicer: A (% oslabitev in rezervacij od 0,00 do 1,00%), B (od 1,01% do 15,00%), C (od 15,01% do 40,00%), D (40,01% do 99,99%) in E (100%), kar omogoča primerjavo s preteklim obdobjem (po stanju na dan 31. decembra 2005). V nadaljevanju pa so podatki po stanju na dan 31. decembra 2006 prikazani tudi po novi metodologiji, ki predvideva razvrstitev v devet bonitetnih razredov, in sicer: 1. (% oslabitev in rezervacij od 0,00 do 1,00%), 2. (od 1,01% do 5,00%), 3. (od 5,01% do 8,00%), 4. (od 8,01% do 15,00%), 5. (15,01% do 25,00%), 6. (od 25,01% do 40,00%), 7. (od 40,01% do 75,00%), 8. (od 75,01% do 99,99%) in 9. (100%).

¹⁵ V skladu z novim Sklepom o ocenjevanju izgub iz kreditnega tveganja bank in hranilnic banka, upošteva MSRP, lahko oblikuje kateri koli odstotek oslabitev oziroma rezervacij (po SRS pa samo nekatere odstotke, in sicer za A 1%, B od 5 do 15%, C od 15 do 40%, D od 40 do 99% in E 100%). Razvrstitev terjatev z na novo določenimi odstotki oslabitev oziroma rezervacij (tudi z odstotki med 1 in 5) v stare bonitetne skupine pa je povzročila preselitev dela terjatev iz skupine A v B, kar pa nujno ne pomeni poslabšanja kvalitete teh terjatev.

Slika 23: Povprečna tveganost terjatev po skupinah bank in za bančni sistem

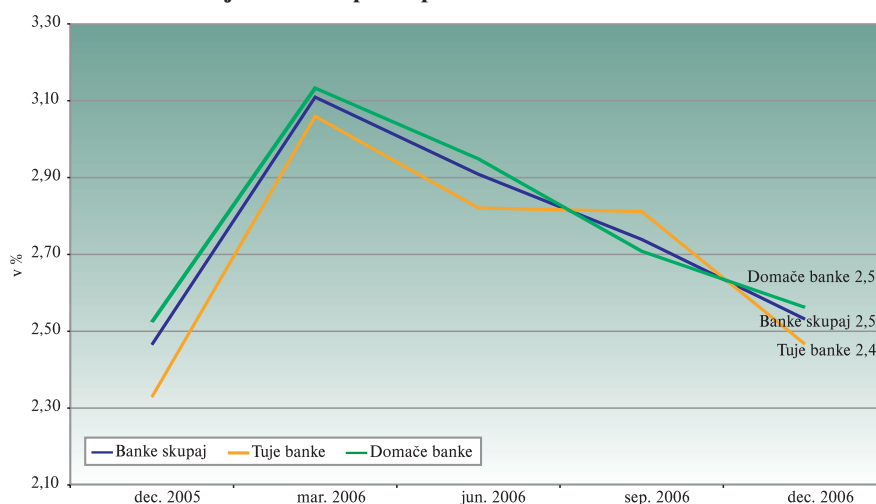

Vir: Banka Slovenije

Zmanjšanje povprečne tveganosti terjatev, ki je delno posledica prehoda na MSRP, je značilna za obe skupini bank.¹⁶ V povprečju so banke ob koncu leta 2006 oblikovale za 3,91% rezervacij oziroma oslabitev po MSRP. Domače banke so oblikovale v povprečju za 1 odstotno točko višje rezervacije (4,22%) oziroma oslabitve po MSRP kot banke v večinski tuji lasti (3,25%). Ob koncu leta 2005 je stopnja pokritja razvrščenih terjatev z rezervacijami v povprečju sistema znašala 4,64%, in sicer 5,04% pri domačih bankah in 3,7% pri bankah v večinski tuji lasti.

Povprečna tveganost terjatev se je zmanjšala

Slika 24: Delež terjatev v D-E po skupinah bank in za bančni sistem

Vir: Banka Slovenije

Delež nedonosnih terjatev bančnega sistema se je ob koncu leta 2006 v primerjavi s koncem leta 2005 le malenkostno povečal (za 0,07 odstotne točke). Primerjava med skupinama bank kaže, da se ta delež nekoliko bolj povečuje pri skupini bank v večinski tuji lasti (0,14 odstotne točke vs. 0,04 odstotne točke) in ob koncu leta 2006 znaša 2,47%, kar je za 0,1 odstotne točke manj kot pri domačih bankah. To je ob vplivu metodološke spremembe tudi posledica visoko nadpovprečne kreditne aktivnosti bank v večinski tuji lasti.

Nekoliko neugodno gibanje nedonosnih terjatev

¹⁶ Povprečna tveganost terjatev je enaka stopnji pokritja, izračunana je kot razmerje med seštevkom oslabitev in rezervacij ter razvrščenimi terjatvami.

Tabela 24: Delež razvrščenih terjatev po panogah in povprečna boniteta panoge

	31. 12. 2005		30. 6. 2006		30. 9. 2006		31. 12. 2006	
	Delež v %	Povpr. tveg.	Delež v %	Povpr. tveg.	Delež v %	Povpr. tveg.	Delež v %	Povpr. tveg.
A Industrija	20,6	5,8	20,3	5,7	21,0	5,6	20,9	5,5
- kovinska in strojna	4,2	4,1	4,0	4,1	4,1	4,0	4,0	4,2
- kemična	2,5	5,2	2,6	6,2	2,5	6,2	2,5	6,1
- hrana, pijače	2,1	5,9	2,3	5,2	2,3	5,1	2,2	5,6
- gradbeništvo	5,6	4,3	5,7	3,9	6,1	3,6	6,3	3,4
- oskrba z energijo	1,0	2,4	0,9	1,3	0,9	1,2	0,9	1,2
B Storitvene dejavnosti	54,1	4,1	53,0	3,2	51,5	3,3	50,5	3,0
- trgovina, popr. mot. vozil	10,1	5,9	10,1	5,5	10,0	5,5	9,9	5,3
- promet, skladiščenje	3,2	3,4	3,1	2,7	3,1	2,8	3,1	2,8
- finančno posred.	19,8	2,0	18,9	0,8	17,3	0,9	15,9	0,8
- BS	12,7		11,1		9,8		8,0	
- nepremič., najem	8,9	4,3	9,5	4,0	9,7	4,0	10,4	3,5
- javna uprava, obramba,								
soc. zavarovanje	9,8	1,5	8,8	0,2	9,0	0,2	8,4	0,4
- VP države	7,9		7,2		7,3		6,7	
C Prebivalstvo	13,0	3,7	13,5	4,7	13,3	4,9	14,1	4,4
D Tuje osebe	12,4	4,2	13,2	3,3	14,2	3,1	14,5	3,2
Skupaj	100,0	4,5	100,0	4,1	100,0	4,1	100,0	3,9

Vir: Banka Slovenije

**Znižanje deleža komitentov
iz storitvenih dejavnosti
pri bankah**

Banke so bile po stanju na dan 31. decembra 2006 najbolj izpostavljene do komitentov iz storitvenih dejavnosti, njihov 50,5-odstotni delež pa se je v primerjavi s koncem leta 2005 znižal za 3,6 odstotne točke. K znižanju je zlasti prispevalo znižanje deleža vrednostnih papirjev Banke Slovenije (za -4,8 odstotne točke) in nekoliko manj znižanje deleža VP RS (-1,1 odstotne točke), medtem ko se je izpostavljenosti do dejavnosti nepremičnin povečala (1,5 odstotne točke). Stopnja tveganja storitvenih dejavnosti se je zmanjšala za 1,1 odstotne točke predvsem zaradi manjšega tveganja pri finančnem posredništvu (-1,2 odstotne točke), javni upravi (-1,1 odstotne točke), dejavnosti nepremičnin (-0,9 odstotne točke), trgovine in popravil motornih vozil (-0,6 odstotne točke) ter prometu in skladiščenju (-0,5 odstotne točke).

**Povečujeta se delež
zadolženosti in stopnja
tveganja najbolj tveganega
sektorja industrije**

Delež zadolženosti najbolj tveganega sektorja industrije se je do konca leta povečal na 20,9% (za 0,3 odstotne točke), predvsem na račun gradbeništva (0,6 odstotne točke) in nekoliko manj na račun panoge hrane in pijač (0,1 odstotne točke). Stopnja tveganja se je najbolj povečala v kemični industriji (0,9 odstotne točke), medtem ko se je pri preostalih precej zmanjšala in to predvsem pri oskrbi z energijo (-1,2 odstotne točke), gradbeništvu (-0,9 odstotne točke) ter hrani in pijači (-0,3 odstotne točke). Nekoliko večja je tudi izpostavljenost do prebivalstva (1,2 odstotne točke) ob višji stopnji tveganosti (0,7 odstotne točke), medtem ko se je izpostavljenost do tujih oseb povečala (2,1 odstotne točke) ob hkratnem zmanjšanju tveganosti za 1 odstotno točko.

Tabela 25: Izpostavljenost do posameznih skupin države

v mio SIT, v %	31. 12. 2003		31. 12. 2004		31. 12. 2005		31. 12. 2006	
	Znesek	Delež	Znesek	Delež	Znesek	Delež	Znesek	Delež
EU	350.114	67,6	448.386	69,3	648.781	63,5	832.252	59,1
EFTA	30.927	6,0	28.149	4,3	56.469	5,5	67.400	4,8
Bivše jug. republike	65.930	12,7	99.516	15,4	195.679	19,2	317.942	22,6
CEFTA	12.292	2,4	4.214	0,7	11.253	1,1	19.856	1,4
Ostalo	58.872	11,4	66.898	10,3	109.527	10,7	170.963	12,1
Skupaj	518.135	100,0	647.163	100,0	1.021.709	100,0	1.408.413	100,0
Delež tujih oseb v razvrščenih terjatvah	10,6%		9,6%		12,4%		14,5%	

Vir: Banka Slovenije

Nadaljuje se trend povečevanja deleža izpostavljenosti do držav nekdanje Jugoslavije, ki ob koncu leta dosega 22,6% (povečanje za 3,4 odstotne točke), predvsem na račun zmanjševanja deleža držav EU (-4,4 odstotne točke). Slednje sicer prevladujejo v strukturi izpostavljenosti do posameznih skupin držav z 59,1-odstotnim deležem (skupaj z državami EFTA 63,9%), vendar jim njihov delež nezadržno upada. Povečal se je tudi delež izpostavljenosti do skupine ostalo, v okviru katere imajo največji delež ZDA (47,8%) in Ruska Federacija (23,1%).

Delež izpostavljenosti do držav nekdanje Jugoslavije se povečuje

3.6 Kapital in količnik kapitalske ustreznosti

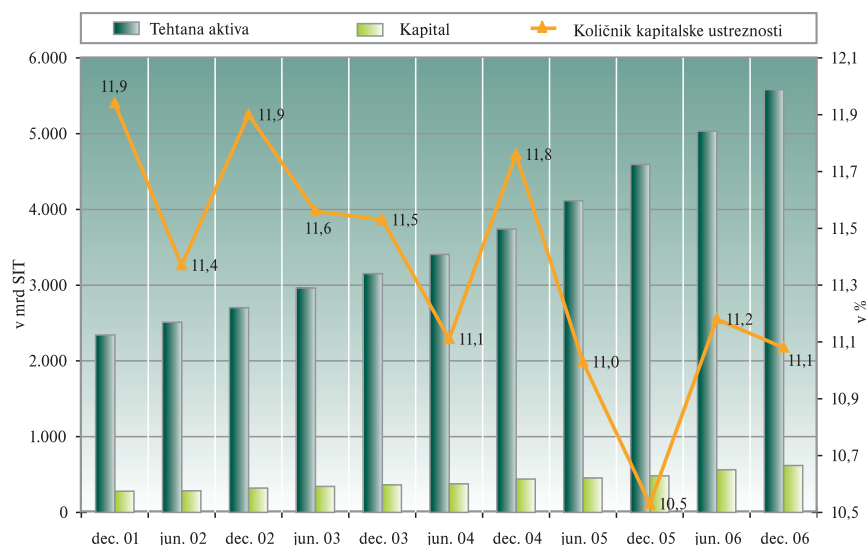
Količnik kapitalske ustreznosti je od leta 2001 nihal v razponu med 11% in 12%, ob koncu leta 2005 pa je s padcem pod 11% dosegel najnižjo vrednost (10,5%). V letu 2006 se je količnik občutneje okrepil, povečanje kapitalskega količnika pa je posledica prehoda bank na MSRP, zato se je bankam iz naslova prenesenega dobička iz prejšnjih let zaradi odprave nekaterih rezervacij precej bolj povečal obseg kapitala. Na višji kapitalski količnik so deloma vplivale tudi manjše, valutnim tveganjem prilagojene postavke. Kapitalska ustreznost slovenskega bančnega sistema je na dan 31. decembra 2006 znašala 11,1%. V letu 2006 je stopnja rasti kapitala (28,0%) tako presegla stopnjo rasti tehtane tvegane aktive (21,6%) za 6,4 odstotne točke.

Količnik kapitalske ustreznosti se je leta 2006 okrepil

Kapital bančnega sistema je ob koncu decembra 2006 znašal 618,6 mrd SIT in se je glede na konec leta 2005 povečal za 135,2 mrd SIT. K povečanju je s 115,3 mrd SIT prispeval predvsem temeljni kapital. Kot že navedeno, se je kapital povečal na račun povečanja prenesenega čistega dobička zaradi prehoda na MSRP (71,0 mrd SIT) ob prehodu bank na MSRP s 1. januarjem 2006. Na povečanje temeljnega kapitala je vplivalo tudi povečanje osnovnega kapitala za 29,4 mrd SIT, saj se je v letu 2006 dokapitaliziralo pet bank (7,3 mrd SIT), prišlo pa je tudi do preoblikovanja ene izmed podružnic v banko (22,2 mrd SIT). Precej manj se je kapital povečal iz dela dodatnega kapitala (14,2 mrd SIT), pri kapitalskih naložbah (odbitna postavka kapitala) pa je prišlo do zmanjšanja (5,6 mrd SIT). V okviru dodatnega kapitala so se povečali predvsem hibridni instrumenti (31,4 mrd SIT) ter podrejeni dolg (15,9 mrd SIT), med tem ko so se druge postavke (prevrednotovalni popravki lastnih osnovnih sredstev) zmanjšale (37,4 mrd SIT).

K povečanju kapitala bančnega sistema je največ prispeval temeljni kapital

Slika 25: Tehtana aktiva, kapital in količnik kapitalske ustreznosti bank

Vir: Banka Slovenije

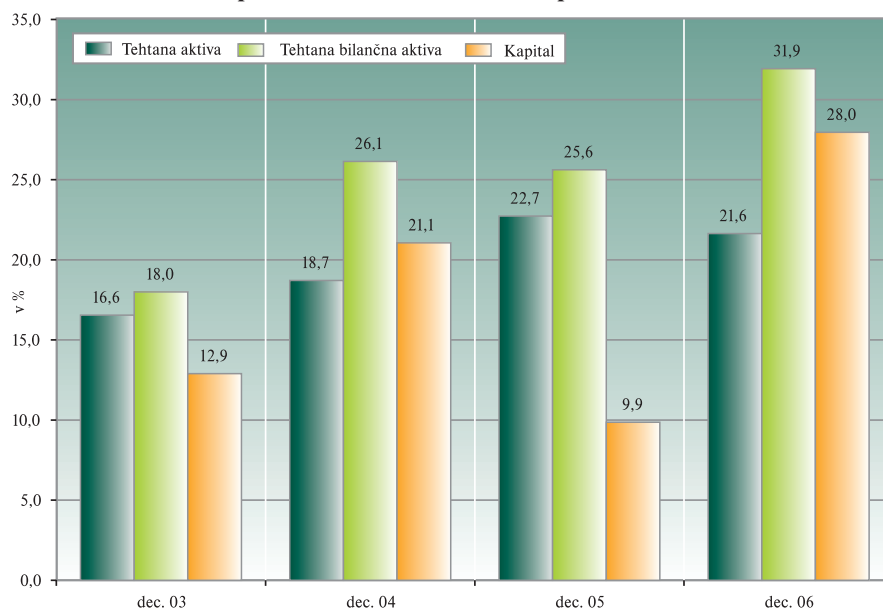
Razmerje med temeljnim in dodatnim kapitalom se je še povečalo

Razmerje med temeljnim in dodatnim kapitalom se je v letu 2006 premaknilo v korist temeljnega kapitala in je ob koncu decembra znašalo 72,5% proti 27,5% (ob koncu leta 2005 68,8% proti 31,2%).

Okrepitev tveganju prilagojene aktive

Ob koncu decembra 2006 je znašala celotna tveganju prilagojena aktiva 5.582,1 mrd SIT. V primerjavi s koncem leta 2005 se je povečala za 989,7 mrd SIT oziroma 21,6%. K povečanju je z 1.240,6 mrd SIT (31,1%) prispevala izključno kreditnemu tveganju prilagojena aktiva. Valutnim tveganjem prilagojene postavke so se znižale za 243,8 mrd SIT (85,4%), tržnim tveganjem prilagojene postavke pa za 2,8 mrd SIT (0,9%). Do zmanjšanja valutnim tveganjem prilagojenih postavk je prišlo zaradi spremembe sklepa o kapitalski ustreznosti, ki določa, da se postavke v evrih v skupni neto poziciji za namen izračuna kapitalske zahteve ne upoštevajo več. V okviru kreditnemu tveganju prilagojene aktive se je močno okrepila tveganju prilagojena bilančna aktiva, in sicer za 1.145,5 mrd SIT oziroma 31,9%. Za 93,7 mrd SIT oziroma 23,8% se je okrepila tudi tveganju prilagojena zunajbilančna aktiva.

Slika 26: Medletne spremembe tehtane aktive in kapitala za banke

Vir: Banka Slovenije

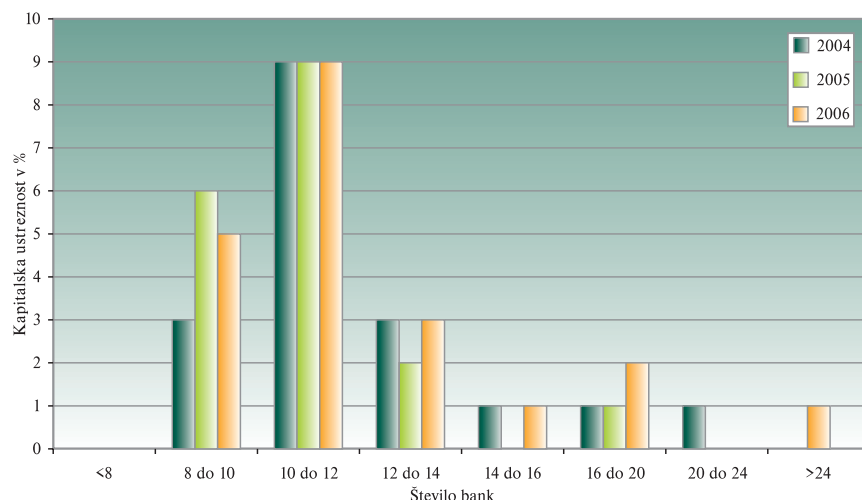
Kapitalske zahteve za tržna tveganja je ob koncu decembra 2006 izpolnjevalo 14 od 20 bank. Delež poslov trgovanja v celotnem poslovanju je v povprečju znašal 16,2% (ob koncu leta 2005 15,3%). V postavkah trgovanja predstavljajo posli z lastniškimi in dolžniškimi vrednostni papirji 25,9%, 74,1% pa posli z izvedenimi in drugimi finančnimi instrumenti.

Ob koncu decembra 2006 so banke za pokrivanje kapitalskih zahtev uporabile 73,7% kapitala, kar je za 7,9 odstotne točke manj kot ob koncu leta 2005. Dve banki sta za pokrivanje kapitalskih zahtev potrebovali manj kot 50% kapitala, dve pa več kot 90%.

14 od 20 bank je izpolnjevalo kapitalske zahteve za tržna tveganja

Leta 2006 je bilo za pokrivanje kapitalskih zahtev uporabljenega manj kapitala kot ob koncu leta 2005

Slika 27: Porazdelitev kapitalske ustreznosti

Vir: Banka Slovenije

Po stanju na dan 31. decembra 2006 so vse banke dosegale minimalno kapitalsko ustreznost. V primerjavi s koncem leta 2005 je opazna preselitev bank v intervale z višjo kapitalsko ustreznostjo. Število bank v intervalu z najnižjo kapitalsko ustreznostjo med 8% in 10% se je namreč zmanjšalo s 6 na 4, v intervalih z najvišjimi kapitalskimi ustreznostmi pa ni več nobene banke. Polovica vseh bank se tako zdaj nahaja v intervalu med 10% in 12%.

Preselitev bank v intervale z višjo kapitalsko ustreznostjo

3.7 Nadzor bank in hranilnic

Nadzor bančnega poslovanja je pri pregledih bank in hranilnic tudi v letu 2006 nadaljeval dosedanje prakso opravljanja pregledov po novi, k tveganjem usmerjeni metodologiji opravljanja pregledov, ki jo NBP uvaja v svoje delo že dobro leto. Med opravljenimi pregledi so prevladovali pregledi nekaterih področij, saj je praksa pokazala, da so krajši, vendar pogostejši in poglobljeni pregledi nekaterih področij pomembnejši in potrebnejši kot pa celoviti pregledi. Več je bilo tudi naknadnih pregledov realizacije zahtev iz odredb ali priporočil, saj iz posredovane dokumentacije ni bilo vedno razvidno, če so banke odpravile nepravilnosti.

Pregledi bank in hranilnic so krajši, a pogostejši in bolj poglobljeni

V letu 2006 so inšpektorji Nadzora bančnega poslovanja v pregledih bank in hranilnic na terenu največ pozornosti namenili nadzoru aktivnosti in pripravljenosti bank in hranilnic na prevzem evra. Aktivnosti, katerih končni cilj je bil zagotoviti ustrezno in pravočasno pripravljenost bank in vseh njihovih sistemov na uvedbo nove valute, so se začele že v letu 2005 in se v letu 2006 nadaljevale z dvema dvomesečnima ciklusoma pregledov v vseh bankah in hranilnicah spomladi in jeseni ter vrsto krajših vmesnih pregledov.

Posebna pozornost je bila namenjena nadzoru aktivnostim in pripravljenosti na uvedbo evra

Področja pregledov	Poleg navedenih aktivnosti so bila predmet pregledov vsa "standardna" področja pregledov: kreditno tveganje, tržna tveganja s poudarkom na obrestnem in likvidnostnem tveganju (izdano je bilo eno soglasje za uporabo internega modela banki za merjenje obrestnega tveganja), zagotavljanje ustrezne višine kapitala (kapitalska ustreznost), pregledi preprečevanja pranja denarja, področje informacijske tehnologije itd. V povezavi s prilagajanjem novi valuti so bile banke še posebej opozorjene na prestrukturiranje portfelja instrumentov BS zaradi prehoda na evro. Nadaljevali so se tudi celoviti pregledi določanja "profilov tveganj" bank in hranilnic v povezavi z novo, spremenjeno metodologijo spremljanja tveganj v bankah in hranilnicah.
Pregledi v letu 2006	V letu 2006 je bilo opravljenih 77 rednih pregledov na podlagi pooblastil guvernerja BS, med njimi 51 pregledov prilagoditev na evro, več naknadnih pregledov realizacije zahtev iz odredb ali priporočil in vrsta enodnevnih pregledov oziroma spremljav poslovanja določenega področja. Na podlagi pregledov je BS zaradi ugotovljenih kršitev izdala 4 odredbe za odpravo kršitev, eno odredbo o odpravi kršitev z dodatnim ukrepom, eno odločbo o določitvi višjega količnika kapitalske ustreznosti od zakonsko določene ter več odločb in sklepov o zavrnitvi ugovorov, podaljšanju rokov iz odredb, dokončanja vodenja postopkov proti bankam in več pisem nadzornim svetom in upravam bank. BS je kot prekrškovni organ izdala eno odločbo o prekršku – v obliki opomina. Vsa navedena gradiva je obravnaval in potrdil Svet BS.
Vzdrževanje rednih stikov z vodstvi bank in hranilnic	V skladu s Temelnjimi načeli učinkovitega bančnega nadzora Nadzor bančnega poslovanja BS vzdržuje redne stike z vodstvi bank in hranilnic, med drugim tudi v obliki rednih letnih sestankov v okviru dokončanja pregleda ali posebej. Ti sestanki so namenjeni predvsem oceni rezultatov poslovanja ter položaja banke ali hranilnice in seznanitvi s strategijo nadaljnjega razvoja. Izmenjava mnenj in informacij med nadzorniki in vodstvom bank ali hranilnic je tudi pogoj za pravočasno ustrezno ravnanje ob morebitnih težavah v poslovanju banke ali hranilnice. Prvi pogoj za izmenjavo informacij je po Zakonu o bančništvu zavezanost nadzornikov k varovanju zaupnih podatkov in ohranjanju poslovnih skrivnosti.
Nadzor tretjih oseb, če obstaja sum, da opravljajo bančne storitve brez dovoljenja BS	Nadzorna pristojnost BS je razširjena tudi na druge osebe pri utemeljenem sumu, da opravljajo bančne storitve, ne da bi za to pridobile dovoljenje BS. V letu 2006 so inšpektorji BS opravili le en pregled družbe, pri kateri je obstajal sum, da izdaja elektronski denar brez dovoljenja BS. V bankah je bilo opravljenih več poizvedb na podlagi prijav in pritožb fizičnih in pravnih oseb.
Pregledi finančnih organizacij v tujini, ki so v lasti slovenskih bank	Inšpektorji Nadzora bančnega poslovanja so v letu 2006 nadaljevali preglede bank in drugih finančnih organizacij v tujini, ki so v lasti slovenskih bank. Na podlagi sklenjenih sporazumov o sodelovanju (Memoranda of Understanding – skupno ima zdaj BS s tujimi nadzornimi institucijami sklenjenih enajst sporazumov o medsebojnem sodelovanju) so inšpektorji BS sodelovali pri pregledih poslovanja bank v večinski lasti NLB v tujini (opravljeni so bili trije taki pregledi v sodelovanju z matičnimi nadzorniki). Opravljeni so bili tudi trije letni razgovori s tujimi nadzorniki v BS oziroma na sedežih tujih nadzornih institucij (z Agencijo Federacije BiH in Republike Srbske, Banking and Payments Authority of Kosovo, avstrijsko nadzorno institucijo FMA in Oesterreichische Nationalbank).
BS je nadaljevala sodelovanje z drugima dvema nadzornima institucijama	Sodelovanje z drugima dvema nadzornima institucijama v Sloveniji (Agencijo za trg vrednostnih papirjev in Agencijo za zavarovalni nadzor) je potekalo v obliki izmenjav podatkov med navedenimi institucijami. Zaradi različnega pristopa in metod pregledovanja posameznih institucij ni veliko skupnega sodelovanja navedenih nadzornikov na terenu. Način sodelovanja med BS, Agencijo za trg

vrednostnih papirjev in Agencijo za zavarovalni nadzor določa Pravilnik o medsebojnem sodelovanju nadzornih organov. Na podlagi navedenega pravilnika so med BS in obema agencijama sklenjeni ustrezni sporazumi o sodelovanju. Nadzorne institucije so tudi dolžne obvestiti drugo nadzorno institucijo o ugotovljenih nepravilnostih, ki zadevajo njeno področje.

3.7.1 Aktivnosti BS pri nadzoru bank za poslovanje v novi valuti EVRO

Že v letu 2005 je BS začela spremljati priprave bank na uvedbo evra. Vzpostavljen način spremljanja priprav je omogočal tekoče spremljanje in analiziranje podatkov bank in hranilnic, ustrezen nivo pretoka informacij in pravočasno ter kakovostno realizacijo nalog. Pred izvedbo neposrednih kontrol bank je bila izdelana interna metodologija.

Spremljanje priprav bank na uvedbo evra

Spremljanje aktivnosti priprav bank na uvedbo evra

Poleg mesečnega spremljanja poročil o napredku aktivnosti v posameznih bankah je Nadzor bančnega poslovanja načrtoval izvedbo treh sklopov neposrednih kontrol celotnega bančnega sistema. Pri prvem sklopu, ki je bil opravljen že v letu 2005, je bil cilj motiviranje bank, pojasnjevanje zakonskih in regulatornih zahtev in izdaja potrebnih priporočil na področju načrtovanja in kontrole projektnih aktivnosti uvedbe evra.

Trije sklopi neposrednih kontrol celotnega bančnega sistema

V marcu in aprilu 2006 je Nadzor bančnega poslovanja preverjal ustreznost izpolnjevanja aktivnosti iz internih načrtov bank in realizacijo danih priporočil. Prednost pri pregledu so imeli predvsem nastali časovni zamiki pri izvedbi aktivnosti v teku (prilagoditev informacijske tehnologije), ki so večinoma nastali kot posledica vpliva implementacije mednarodnih standardov računovodskega poročanja, povečane odvisnosti od zunanjih dobaviteljev in spreminjajoče se zahteve okolja. V pregledih so bila bankam dana priporočila za ustreznejše prilagajanje informacijskega sistema, usmeritve za pripravo aktivnosti neposrednega prehoda (priprava in simulacija neposrednega prehoda) in zahteve za pripravo alternativnih načrtov za primer pomembnejših operativnih prekinitev.

Preverjanje ustreznosti izpolnjevanja aktivnosti

V septembru in oktobru 2006 je sledilo ponovno ocenjevanje realizacije aktivnosti, ki so medtem terminsko zapadle. Ugotovljeno je bilo, da je večji del prilagoditev že uspešno končan. Banke so uspešno sodelovale pri testiranjih izmenjave podatkov z bančnim okoljem in nadaljevale dodatna integralna testiranja. Manjkajoče aktivnosti so bile predvsem posledica odvisnosti od zunanjih dobaviteljev ali začasne prezasedenosti (kadrovskih oziroma tehničnih) resursov, vendar so jih banke zadovoljivo obvladovale. Tudi na drugih področjih (pravno-poslovne prilagoditve, logistika in izobraževanje delavcev ter komuniciranje z javnostmi) se je realizacija gibala v okviru predvidenih načrtov bank. Pomembno je poudariti, da so bila priporočila in usmeritve NBP upoštevana in sprotno realizirana. Na osnovi mesečnih podatkov o izpostavljenosti do kritičnih poslovnih procesov je bilo že v začetku oktobra 2006 ocenjeno, da je bančni sektor pripravljen na prehod. Z izključitvijo možnega sistemskega tveganja, ki bi ga lahko povzročili pomembni zunanji izvajalci in dobavitelji, so bile v začetku decembra 2006 priprave na uvedbo evra skoraj končane.

Decembra 2006 so bile končane priprave na uvedbo evra

Kontrola aktivnosti neposrednega prehoda uvedbe evra

V obdobju neposrednega prehoda (od 29. decembra 2006 do 3. januarja 2007) je bilo z organizacijo 24-urnega preverjanja bank o trenutnem statusu izvedbe

Uspešno izveden neposreden prehod uvedbe evra

zagotovljeno aktivno spremljanje in informiranje o uspešnosti realizacije. Banke so aktivnosti prehoda končale skladno z internimi načrti, kar potrjuje, da so bile priprave na prevzem temeljite, organizacija in upravljanje neposrednega prehoda pa sta bila uspešno izvedena.

Aktivno spremljanje poslovanja bank se bo nadaljevalo s preverjanjem pravilnosti delovanja bančnih informacijskih sistemov v novih pogojih (mesečne obdelave) tudi v letu 2007.

3.7.2 Področje preprečevanja pranja denarja

Področje preprečevanja pranja denarja postaja mednarodni izziv

Problematika finančnega kriminala v povezavi s poskusi pranja denarja je aktualna, tveganje pa v zadnjih letih še dodatno povečujejo različne oblike financiranja terorizma. S tem je učinkovit boj za preprečevanje pranja denarja in drugih oblik finančnih zlorab presegel okvire nacionalnega delovanja, soočanje s tem problemom pa vse bolj postaja širši, mednarodni izziv.

Sistematičen pregled usklajenosti bank z zakonodajo v zvezi s pranjem denarja

Skladno s tem je BS v letu 2006 nadaljevala sistematični pregled usklajenosti bank z zakonodajo, da bi ugotovila, kakšno je stanje v slovenskem bančnem prostoru glede usposobljenosti bank za obvladovanje tveganj na tem specifičnem področju.

V splošnem so banke vzpostavile sistem za izvajanje zakonskih določil

Na osnovi opravljenih pregledov lahko ugotovimo, da so banke v splošnem vzpostavile zakonsko zahtevani sistem za izvajanje zakonskih določil. Največ nepravilnosti je bilo še vedno ugotovljenih pri odpiranju in vodenju računov tujih pravnih oseb, ki ne opravljajo trgovske ali proizvodne dejavnosti v državi, v kateri so registrirane (pri tem gre predvsem za družbe iz eksteritorialnih območij, kot so na primer Delaware v Združenih državah Amerike, Britanski deviški otoki, Nevis ipd.), različne nepravilnosti pa so bile ugotovljene tudi pri obravnavi tujih fizičnih oseb. BS je v takih primerih ustrezno ukrepala.

Po oceni BS je v Sloveniji ozaveščenost o pranju denarja prenizka

Banke problematiko pranja denarja še vedno obravnavajo bolj kot zakonsko obveznost, premalo pozornosti pa ji posvečajo kot eni izmed oblik tveganja v poslovanju. Po oceni BS je v slovenskem bančnem prostoru prisotna prenizka ozaveščenost in napačno mnenje o majhni verjetnosti pranja denarja v slovenskih bankah, kar velja za delavce bank in uprave bank. Sistem za preprečevanje pranja denarja večinoma še vedno vključuje le področje gotovinskega poslovanja, medtem ko se bolj tveganemu področju poslovanja s tujimi bankami in drugimi tujimi pravnimi osebami še vedno posveča premajhna pozornost.

BS je aktivno sodelovala tudi pri posredovanju pripomb na novi Zakon o preprečevanju pranja denarja, ki naj bi začel veljati v letu 2007.

3.7.3 Področje informacijske tehnologije

Inšpektorski pregledi področja informacijske tehnologije

V letu 2006 so inšpektorji BS opravili več tematskih pregledov področja informacijske tehnologije v posameznih bankah. Pregledi so zajemali preverjanje informacijskih sistemov oziroma usposobljenosti bank za obvladovanje tveganj informacijskih sistemov (inherentna IT tveganja) in usposobljenosti bank za obvladovanje tveganj, ki posledično izhajajo iz slabosti informacijskih sistemov. Ta tveganja se lahko odražajo v necelovitem obravnavanju komitenta kot kreditna ali tržna tveganja, v slabšem spremljanju denarnih tokov kot likvidnostna tveganja in tudi v nenatančnem poročanju BS.

Večina bank se sooča s temi tveganji, intenziteta tveganj je običajno v sorazmerju s heterogenostjo in ustreznim ter nadzorovanim delovanjem informacijskega sistema banke. Večina bank v Sloveniji je izpostavljena tem tveganjem, kar ob svojih pregledih ugotavljajo inšpektorji BS.

Intenziteta tveganj je običajno v sorazmerju s heterogenostjo informacijskega sistema

Drugo pomembno področje znotraj informacijske tehnologije je varovanje informacij. Inšpektorji BS tudi v pregledih, ki so jih opravili v letu 2006, ugotavljajo, da v praksi še v nobeni banki ni v celoti vzpostavljeno varovanje informacij po predpisanem standardu ISO 17799. Projekti sicer potekajo, vendar raven varovanja še ni ustrezna, zato BS ocenjuje, da bi morala vodstva bank tej problematiki posvečati večjo pozornost. Po drugi strani pa so banke zaradi informatizacije poslovanja vse bolj izpostavljene raznim prevaram in drugim oblikam neavtorizirane uporabe ali spremembe podatkov in informacij. Tudi v prihodnje bo BS varovanju informacij posvečala veliko pozornost.

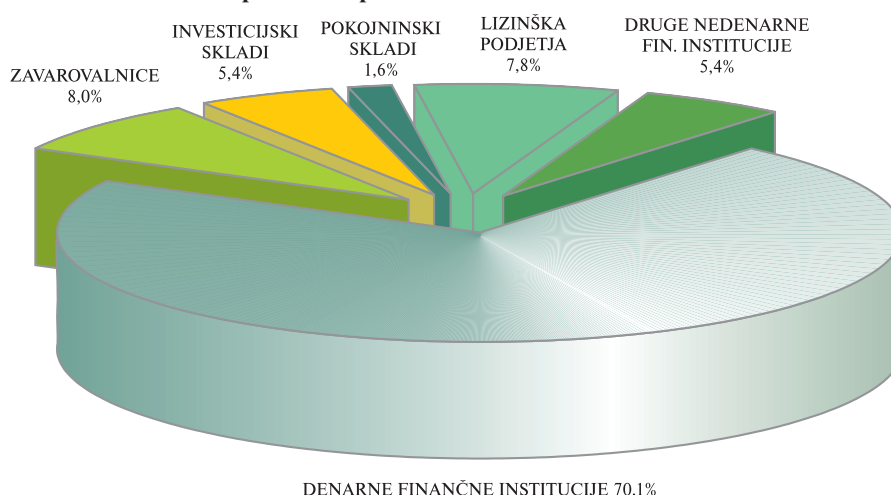
Varovanje informacij

4 FINANČNI TRGI

Na slovenskem finančnem trgu z dobrimi 71% prevladujejo denarne finančne institucije. Ob koncu leta 2006 je bilo med nedenarnimi finančnimi institucijami 7 investicijskih družb, 99 vzajemnih skladov in 15 zavarovalnih družb (od tega 13 zavarovalnic in 2 pozavarovalnici). Ob koncu leta 2006 je bilo med izvajalci pokojninskih načrtov 7 vzajemnih pokojninskih skladov, 4 pokojninske družbe in 2 zavarovalnici. Med pooblaščenimi udeleženci trga vrednostnih papirjev je bilo 12 borznoposredniških družb in 18 bank.

Na slovenskem finančnem trgu prevladujejo denarne finančne institucije

Slika 28: Finančni posredniki po bilančni vsoti

Opomba: Podatki za konec 2005.

Vir: Banka Slovenije, Agencija za zavarovalni nadzor, Združenje družb za upravljanje, Agencija za trg vrednostnih papirjev, AJPEŠ

Skupno premoženje investicijskih družb je ob koncu leta 2006 znašalo 219,5 mrd SIT, kar predstavlja 10% več kakor ob koncu leta 2005. V letu 2006 se je v vzajemni sklad preoblikovala ena investicijska družba. Skupna vrednost naložb vzajemnih skladov je ob koncu leta 2006 dosegla 462,2 mrd SIT, kar je za 39% več kot ob koncu leta 2005.

Večje skupno premoženje investicijskih družb ob koncu leta 2006

Tabela 26: Sestava slovenskega finančnega sistema

	2003		2004		2005	
	v mio SIT	%	v mio SIT	%	v mio SIT	%
Bilančna vsota						
Denarne finančne institucije	5.122.664	72,8	5.711.052	70,7	7.017.970	71,7
Nedenarne finančne institucije	1.909.862	27,2	2.369.229	29,3	2.769.961	28,3
Zavarovalnice	588.753	8,4	684.426	8,5	782.750	8,0
Pokojninski skladi	78.384	1,1	113.979	1,4	160.614	1,6
Investicijski skladi	439.181	6,2	499.966	6,2	532.027	5,4
Lizinška podjetja	488.030	6,9	642.406	8,0	763.145	7,8
Drugi	315.514	4,5	428.453	5,3	531.424	5,4
Skupaj	7.032.526	100,0	8.080.281	100,0	9.787.930	100,0

Vir: Banka Slovenije

Zavarovalne družbe so največja skupina med nedenarnimi finančnimi institucijami. Bruto obračunana premija zavarovalnih družb je v letu 2006 dosegla 429,5 mrd SIT, bruto odškodnina pa 246,1 mrd SIT. Škodni rezultat je znašal 0,57. Ob koncu leta 2006 so imele zavarovalne družbe 731,4 mrd SIT naložb na finančnem trgu.

Znotraj nedenarnih finančnih institucij prevladujejo zavarovalne družbe

Med naložbami so prevladovala naložbe v državne vrednostne papirje in v druge dolžniške vrednostne papirje.

V prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje vpisanih 493 tisoč zavarovancev

V prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje je bilo ob koncu leta 2006 vključenih 493 tisoč zavarovancev (med njimi se jih je 52% zavarovalo prek vzajemnih pokojninskih skladov). V letu 2006 so vzajemni pokojninski skladi, pokojninske družbe in zavarovalnice iz naslova prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja zbrali skupaj za 48,8 mrd SIT premije, kar je za 11% več kot v enakem obdobju lani. Skupna vrednost naložb izvajalcev pokojninskih načrtov je ob koncu leta 2006 dosegla 232,2 mrd SIT. Večina sredstev je bila naloženih v državne vrednostne papirje in v druge vrednostne papirje, med katerimi so prevladovali drugi dolžniški vrednostni papirji.

Vrednost naložb na trg vrednostnih papirjev se je povečala

Pomen pooblaščenih udeležencev trga vrednostnih papirjev za slovenski finančni trg se kaže v vrednosti naložb prek te skupine finančnih institucij. Skupna vrednost teh naložb je ob koncu prvega polletja 2006 dosegla 2547,8 mrd SIT in se je glede na stanje naložb ob koncu leta 2005 povečala za 5%.

V Klirinško depotni družbi (KDD) je bilo ob koncu decembra 2006 vpisanih 1.026 vrednostnih papirjev 810 izdajateljev

V Klirinško depotni družbi (KDD) je bilo ob koncu decembra 2006 vpisanih 1.026 vrednostnih papirjev 810 izdajateljev, od tega 899 delnic, 115 obveznic in 12 menic. Vrednost delnic, vpisanih v KDD ob koncu leta 2006, je po tržni oziroma knjigovodski vrednosti znašala 5.836 mrd SIT (83% BDP). Med izdajatelji delnic so daleč najmočnejše nefinančne družbe (79% celotne vrednosti delnic), sledijo pa jim banke (11%), drugi finančni posredniki (5%) in zavarovalnice (4%). Med imetniki delnic so na prvem mestu nefinančne družbe (28%), sledijo pa jim država (18%), prebivalstvo (17%), tujina (13%), drugi finančni posredniki (8%), banke (4%) in zavarovalnice (3%). Vrednost obveznic, vpisanih v KDD po tržni oziroma nominalni vrednosti, je ob koncu decembra 2006 dosegla 1.772 mrd SIT (25% BDP). Najpomembnejši izdajatelj obveznic je država (80% celotne vrednosti obveznic), sledijo pa ji banke (13%), nefinančne družbe (6%) in zavarovalnice (1%). Med imetniki obveznic so na prvem mestu banke (43%), sledijo pa jim zavarovalnice (26%), tujina (12%), prebivalstvo (6%), država (4%), nefinančne družbe (4%) in drugi finančni posredniki (3%).

Skupna borzna kapitalizacija se je povečala za 41%

Na Ljubljanski borzi vrednostnih papirjev se je ob koncu leta 2006 trgovalo z 215 vrednostnimi papirji 129 izdajateljev, med katerimi je bilo 112 delnic, 93 obveznic in 10 menic. Skupna tržna kapitalizacija se je v letu 2006 povečala za 41% in ob koncu decembra dosegla 4.514 mrd SIT, kar predstavlja 64% v bruto domačem proizvodu. V letu 2006 je bilo sklenjenih za 434 mrd SIT poslov, kar je za 2% manj kot v letu 2005. Slabo polovico prometa so predstavljali posli v obliki svežnjev. Največ prometa je bilo opravljenega z delnicami (80%), sledijo pa obveznice (10%) in investicijske družbe (9%). Med delnicami so bile v letu 2006 najprometnejše delnice Krke, Petrola, Mercatorja, Merkurja in Gorenja. Vrednost slovenskega borznega indeksa (SBI20) se je v letu 2006 zvišala za 38%, vrednost indeksa investicijskih skladov (PIX) pa za 28%.

Povečanje naložb rezidentov v vrednostne papirje, izdane v tujini

Rezidenti so imeli ob koncu leta 2006 za 1.329 mrd SIT naložb v vrednostne papirje, ki so jih izdali v tujini nerezidenti (54% v obveznicah), kar je za 603 mrd SIT več kot pred enim letom in za 43 mrd SIT naložb v vrednostne papirje, ki so jih v tujini izdali rezidenti (80% v evroobveznicah Republike Slovenije). Rezidenti so imeli na tujih trgih izdanih za 427 mrd SIT dolžniških vrednostnih papirjev, pri čemer odpade na Republiko Slovenijo 337 mrd SIT.

Neto priliv naložb nerezidentov v vrednostne papirje

Naložbe nerezidentov v slovenske vrednostne papirje so v letu 2006 dosegle 194 mrd SIT, ob upoštevanju zapadanja zakladnih menic pa je bilo neto prilivov za 173 mrd SIT.

5 VSTOP SLOVENIJE V EVROOBMOČJE

5.1 Izpolnjevanje pogojev za vstop v evroobmočje

Konvergenčni poročili ECB¹⁷ in Evropske komisije¹⁸, ki sta bili objavljeni 16. maja 2006, sta potrdili, da Slovenija izpolnjuje pogoje za uvedbo evra. Svet EU v sestavi predsednikov vlad in držav se je 16. junija na osnovi omenjenih poročil in mnenja Evropskega Parlamenta strinjal, da Slovenija 1. januarja 2007 uvede evro in se priključi evroobmočju.

Svet ekonomskih in finančnih ministrov je na tej podlagi dne 11. julija 2006 sprejel sklep o odpravi derogacije s 1. januarjem 2007 in na predlog Evropske komisije, podprt z mnenjem ECB, tudi sklep o nepreklicnem tečaju menjave tolarjev v evre. Ta je enak centralnemu tečaju, ki je bil določen z vstopom Slovenije v ERM II 28. junija 2004, in znaša 239,640 SIT za en evro. Z določitvijo nepreklicnega tečaja menjave tolarja v evre in s Sklepom o odpravi derogacije se je začela zadnja faza priprave na prevzem evra v Republiki Sloveniji.

Odločitev o širitvi evroobmočja predstavlja mejnik za Slovenijo in evroobmočje. Slovenija je prva izmed novih članic EU, ki se je vključila v evroobmočje. Za Slovenijo bivanje v evroobmočju odpravlja tečajna tveganja znotraj evrskega prostora, povečuje cenovno in stroškovno preglednost, zmanjšuje transakcijske in informacijske stroške ter povečuje odpornost proti ekonomskim in finančnim šokom. Evroobmočje za Slovenijo predstavlja stabilno okolje s kredibilno denarno politiko, cenovno stabilnostjo in nizkimi dolgoročnimi obrestnimi merami. Glede na to, da Slovenija z vstopom v evroobmočje ne more več uporabljati samostojne denarne politike in politike deviznega tečaja, da bi dosegla gospodarske cilje, je še toliko pomembnejše vodenje ustreznih drugih ekonomskih politik, predvsem na področju fiskalne politike, strukturnih reform in vzdrževanja konkurenčnosti. Slovenija lahko izkoristi vse prednosti velikega valutnega območja, če se vanj popolno integrira. Zato so pomembni pozivi ECB za odpravo še obstoječih omejitev prostega pretoka delovne sile za delavce iz Slovenije v državah Evrosistema. Odprti, konkurenčni in fleksibilni trgi so še posebno pomembni za delovanje evroobmočja in učinkovito vodenje enotne denarne politike.

Izpolnjevanje ekonomskih konvergenčnih kriterijev

V zadnjih dveh letih so gospodarska gibanja v Sloveniji združevala ugodno gospodarsko rast in ohranjanje pglavitnih makroekonomskih ravnotežij. Tako se je že ob koncu leta 2005 medletna stopnja rasti harmoniziranega indeksa cen življenjskih potrebščin (HICP) znižala na 2,5% in s tem se je uspešno končal tranzicijski dezinflacijski proces. Ta je bil izrazitejši po letu 2000 in je posledica prilagoditev v vodenju ekonomskih politik, med drugim uvedbe novega okvira denarne politike¹⁹, katerega cilj je bil zagotoviti postopno, a trajno znižanje inflacije. Trajnost in vzdržnost nizke inflacije sta rezultat skladnosti procesov nominalne in realne konvergence na trgu produktov, dela in kapitala ob vzdrževanju dveh ključnih makroekonomskih ravnotežij: plačilnobilančnega in fiskalnega.

Slovenija izpolnjuje pogoje za uvedbo evra

Z 11. julijem 2006 je bil določen tečaj zamenjave tolarjev v evre v razmerju 1 EUR = 239,640 SIT

Vstop Slovenije v evroobmočje mejnik za Slovenijo in evroobmočje

Skladnost procesov nominalne in realne konvergence

¹⁷ Konvergenčno poročilo, ECB, maj 2006.

<http://www.ecb.int/pub/pdf/conrep/cr2006sl.pdf>

¹⁸ Report from the Commission, Convergence Report 2006 on Slovenia, May 2006.

<http://www.evro.si/en/slo-and-euro/documents/conv-report-commission-2006.pdf>

¹⁹ Usmeritve denarne politike, Banka Slovenije, november 2001.

<http://www.bsi.si/publikacije-in-raziskave.asp?MapaId=284>

Na te procese je močno vplivala denarna politika z oblikovanjem in vzdrževanjem obrestnih mer na ravneh, ki so zmanjševale inflacijska pričakovanja. Proces nominalne konvergence obrestnih mer je BS vodila tako, da je bil v glavnem končan ob vstopu Slovenije v sistem ERM II. Tako je lahko po vstopu v ERM II brez posebnih pritiskov ohranjala stabilnost deviznega tečaja, ki jo zahtevajo kriteriji za uvedbo evra.

**Izpolnjevanje inflacijskega
kriterija in mogoča
tveganja v prihodnosti**

Trajno izpolnjevanje inflacijskega kriterija pomeni, da je slovensko gospodarstvo znotraj evroobmočja in pod pogoji skupne denarne politike sposobno obvladovati nadaljnje razvojno dohitevanje evroobmočja brez izgubljanja konkurenčnosti. Na tej poti še vedno ostaja nekaj tveganj, ki izvirajo iz procesa finančnega poglobljanja in raznovrstnosti finančne ponudbe pri financiranju razvojnih potreb. Po navedbah Evropske centralne banke v Konvergenčnem poročilu maja 2006 so tveganja povezana z razmeroma močnim domačim povpraševanjem, zlasti ob upoštevanju pospešene rasti kreditov in nadaljnje konvergence obrestnih mer. Pridružujejo se jim tveganja iz strukturnih prilagoditev nadzorovanih cen in sekundarnih učinkov rasti cen energentov na morebitno rast plač.

**Izpolnjevanje fiskalnih
konvergenčnih kriterijev ...**

Fiskalna politika je podpirala proces realne in nominalne konvergence. Primanjkljaj širše države se je v zadnjih letih postopoma zmanjševal in je leta 2006 znašal 1,4% BDP. Javni dolg se je v zadnjih letih gibal med 28% in 29% BDP.

... in tveganja

Proticiklična naravnost fiskalne politike bo tudi v prihodnje eden bistvenih dejavnikov, ki lahko pripomorejo k vzdrževanju makroekonomskih ravnotežij, h konkurenčnosti gospodarstva ter k cenovni stabilnosti. Program stabilnosti²⁰ iz decembra 2006 predvideva v letu 2009 znižanje strukturnega primanjkljaja javnih financ. Evropska komisija v oceni²¹ Programa stabilnosti Vlade Republike Slovenije ugotavlja, da bi morali biti ukrepi, potrebni za zmanjšanje primanjkljaja na raven 1% BDP v letu 2009, definirani natančneje. To po mnenju Komisije velja predvsem za ukrepe na izdatkovni strani, ki naj bi nadomestili pričakovani izpad prihodkov po davčni reformi v letih 2007–2008, za ukrepe, ki jih namerava vlada uveljaviti za zmanjšanje javnofinančnih izdatkov v višini 2% BDP v letu 2009, in za doseganje srednjeročnega cilja zniževanja javnofinančnega primanjkljaja po 0,25 odstotka BDP na leto v obdobju 2006–2009. Komisija v oceni Programa ugotavlja tudi dolgoročno nevzdržnost položaja javnih financ, saj je Slovenija uvrščena med države z najvišjo stopnjo tveganja staranja prebivalstva in s tem povezanih javnofinančnih posledic.

**Gibanje dolgoročnih
obrestnih mer**

Izpolnjevanje maastrichtskega kriterija dolgoročnih obrestnih mer je pokazatelj zaupanja v kredibilno denarno in tečajno politiko BS in v splošno gospodarsko in fiskalno gibanje v Sloveniji. Konvergenčno poročilo ECB je ocenilo, da je vztrajno približevanje dolgoročnih obrestnih mer Slovenije obrestnim meram v evroobmočju predvsem dolgoročno velika pridobitev za slovensko gospodarstvo, saj zagotavlja sorazmerno nizke realne obrestne mere ob nizki inflaciji. Poglavitni dejavniki, ki so vplivali na ta trend, so bili ublažitev gospodarske in finančne negotovosti zaradi preudarne javnofinančne in denarne politike ter zmanjševanje neskladja v inflaciji med Slovenijo in evroobmočjem. Na zmanjševanje razlike v dolgoročnih obrestnih merah so pozitivno vplivala tudi tržna pričakovanja predvidene zgodnje vključitve Slovenije v ERM II ter precej stabilen tečaj tolarja do evra po vključitvi v ERM II. Proces konvergence obrestnih mer so dodatno spodbujala pričakovanja uvedbe evra.

²⁰ Program stabilnosti, decembra 2006.
http://www.gov.si/mf/slov/tekgib/program_stabilnosti_2006.pdf

²¹ Evropska komisija, januarja 2007.
http://ec.europa.eu/economy_finance/about/activities/sgp/country/commrc/sl/cr_si20062007.pdf

Ob vstopu v ERM II je bila konvergenca obrestnih mer v glavnem končana. To je ob vstopu v ERM II omogočilo opustitev podpore tečajne politike procesa konvergenca tolarskih obrestnih mer. Uravnavanje dinamike sprememb deviznega tečaja do vstopa v ERM II je sledilo cilju pokrivanja dela nepokrite obrestne paritete zaradi ohranjanja tolarskih obrestnih mer na ravneh, ki so ustrezale zahtevam dezinfencijskega trenda. Slovenija je v ERM II vstopila s tečajem 239,640 tolarja za evro, kar je bilo enako tržnemu tečaju ob vstopu v mehanizem. Določen je bil standardni razpon nihanja v višini +/-15% okrog centralnega tečaja. Slovenija v času bivanja v ERM II ni spremenila centralnega tečaja, prav tako pa so se tržni tečaji med tolarjem in evrom oblikovali v njegovi bližini, razen majhnih odstopanj. Odstopanje tržnih tečajev od centralnega tečaja v času bivanja v ERM II je le izjemoma preseglo 0,05%.

Pravna konvergenca

Slovenski parlament je 30. marca 2006 sprejel Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o BS, da bi izpolnil zahteve Pogodbe in Statuta v zvezi z njeno integracijo v evrosistem. Glavne prilagoditve v zakonu so se nanašale na neodvisnost centralne banke pri upravljanju deviznih rezerv, na osebno neodvisnost članov Sveta skladno s Statutom ECB, na podrejenost sekundarnih ciljev delovanja centralne banke primarnemu cilju cenovne stabilnosti, na soglasje ECB pri vključevanju v mednarodno sodelovanje po vstopu v evrosistem in na preciziranje operativnih pogojev delovanja BS v evrosistemu. Sprememba zakona zagotavlja tudi enoten zapis imena evro v pravnih aktih.

Ob uskladitvi s statutom ECB je zaradi popolne integracije v Evrosistem spremenjeni zakon racionaliziral tudi upravljanje BS. Organa BS sta guverner BS in Svet BS. Z novelo zakona se je v slednjem število članov zmanjšalo z devet na pet. Tako so zdaj člani Sveta BS guverner in štirje viceguvernerji. Prehod z zdajšnjega števila devetih članov na število petih zakon ureja tako, da se mandati članov Sveta ob poteku mandata ne obnavljajo, dokler število članov Sveta ne doseže števila pet. Izjema od tega pravila je mesto guvernerja. Vse člane imenuje Državni zbor Republike Slovenije na predlog predsednika Republike Slovenije za dobo šest let, z možnostjo ponovnega imenovanja. Svet BS odloča o vseh zadevah, ki so na podlagi Zakona o BS in drugih zakonov v pristojnosti BS, z navadno večino vseh svojih članov.

5.2 Menjava tolarske gotovine v evro in konverzija računov

Preddostava evrobankovcev in evrokovancev

Slovenija je uvedla hkrati knjižni denar in gotovino v evrih. Prva je prevzela evro po scenariju "velikega poka". V pripravah za uvedbo evrogotovine je evrosistem iz svojih zalog dostavil BS za 94,5 mio kosov evrobankovcev v skupni vrednosti 2.175 mio EUR. Zaradi geografskih in logističnih razlogov je fizične dostave v imenu evrosistema izvršila Oesterreichische Nationalbank. Finska kovnica, ki je bila izbrana na javnem razpisu, je proizvedla za Slovenijo 296,3 mio evrokovancev v vrednosti 104 mio EUR.

Preddostava evrokovancev bankam se je začela 1. septembra 2006, evrobankovcev pa 11. decembra 2006, in je v celoti potekala v skladu s časovnimi načrti, predstavljenimi v dopolnitvah Načrta uvedbe evra. Do konca decembra 2006 je BS v trezorje bank preddostavila za 772,0 mio evrov evrobankovcev in za 83,2 mio evrov evrokovancev. Količinsko to predstavlja 41,5 mio kosov bankovcev in 250,9 mio kosov kovancev. V apoenski strukturi preddostave največji delež glede

Vstopni tečaj v ERM II je postal tudi izstopni za prevzem evra

Sprememba Zakona o BS

Hkratna uvedba knjižnega denarja in gotovine v evrih

Preddobava evrogotovine bankam se je začela 1. septembra ...

na število kosov predstavljata bankovca za 10 (35%) in 20 (33%) evrov. Število kosov bankovca največjega apoeni (500) evrov je v celotni količini preddostavljenih bankovcev zanemarljivo malo. Med kovanci je bilo po številu kosov preddostavljenih največ kovancev za en cent (16%), vrednostno pa imajo največji delež kovanci za dva evra (39%).

... trgovcem pa 1. decembra

Banke so začele evrokovance dostavljati trgovcem 1. decembra, evrobankovce pa 11. decembra 2006. Trgovci so v okviru preddostave dobili vnaprej pripravljene pakete kovancev z ustrezno strukturo apoenov za začetno blagajniško poslovanje. Vrednost posameznega paketa evrokovancev za trgovce je znašala 201 EUR. Iz trezorjev bank in hranilnic je v blagajne različnih gospodarskih družb tako že pred uvedbo evra prišlo za 10,1 mio EUR evrobankovcev, za 8,8 mio EUR evrokovancev in za 7,2 mio EUR začetnih poslovnih paketov. Pogodbe z bankami in hranilnicami so sklepale predvsem večje gospodarske družbe, medtem ko so se manjše družbe, predvsem pa samostojni podjetniki, v predoskrbi z evrogotovino založili z nakupi poslovnih začetnih paketov. Prodaja začetnih paketov evrokovancev prebivalcem se je začela 15. decembra 2006, vrednost posameznega paketa evrokovancev pa je znašala 12,52 EUR. Do konca decembra 2006 je bilo od 450.000 dostavljenih začetnih paketov za fizične osebe in 46.725 začetnih paketov, ki so jih banke izdelale same, prodanih 85%, od 100.000 numizmatičnih zbirk pa je bilo prodanih 82%.

Bankomati

Menjava gotovine in delovanje bankomatov je potekalo v skladu z načrti

Poglavitni kanal menjave gotovine so v prvih urah novega leta predstavljali bankomati, iz katerih so lahko stranke dvigovale želene zneske evrobankovcev. Na bankomatih je bilo do 31. decembra 2006 do 21. ure mogoče dvigovati tolarke bankovce, od nekaj minut po polnoči 1. januarja 2007 naprej pa evrobankovce po 10 EUR oziroma 20 EUR. Delovanje bankomatov je bilo ustavljeno za dobre tri ure, in sicer od 21. ure 31. decembra 2006 do nekaj minut čez polnoč 1. januarja 2007. Vključevanje bankomatov v omrežje je potekalo v skladu z načrti oziroma časovno celo nekoliko hitreje. Do 4. ure zjutraj 1. januarja je evre izdajalo že okoli 72% bankomatov, do 15. ure popoldne pa že okoli 92%. Dopoldne so banke odprle napovedane dežurne poslovalnice, v katerih so stranke lahko menjavale tolarje za evre. Menjava gotovine in priprava bankomatov na dvig gotovine v evrobankovcih sta prednostno potekali na lokacijah, ki so stalno dostopne. Seznam bankomatov s časovno opredeljenim zaporedjem, od kdaj naprej bodo na razpolago za dvig gotovine v evrih, je bil vnaprej objavljen in dostopen javnosti na spletni strani Združenja bank Slovenije. 1. januarja in 2. januarja so menjavo gotovine opravljale tudi dežurne poslovalnice bank. O poteku menjave je BS v dogovorjenih časovnih presledkih obveščala ECB, ki je prav tako obveščala javnost o dogajanju. V času menjave je tudi Evropska komisija na podlagi neodvisne ankete sproti ugotavljala potek procesa in svoje ugotovitve objavljala v sporočilih za javnost.

Banke so neposredno po uvedbi evra razpolagale z evrogotovino v vrednosti 790 mio EUR, na dan 14. januarja pa v vrednosti 687 mio EUR. Vrednost evrogotovine v obtoku (brez blagajn bank) se je v istem obdobju povečala s prvotnih 112 mio EUR na 237 mio EUR.

Dvojni obtok

Obdobje dvojnega obtoka

Med 1. in 14. januarjem 2007 je bilo v obdobju dvojnega obtoka mogoče plačevati s tolarскими bankovci in kovanci ter evrobankovci in evrokovanci. Dva tedna po uvedbi evrobankovcev in evrokovancev, 15. januarja 2007, se je menjava gotovine v Sloveniji skladno z načrti uspešno končala in evro od takrat v celoti nadomešča tolar kot edino zakonito plačilno sredstvo. V bankah in hranilnicah je bilo mogoče tolarke bankovce in kovance po tečaju menjave brezplačno zamenjati v

evrobankovce in evrokovance do vključno 1. marca 2007. Po 2. marcu je še vedno mogoče brezplačno zamenjati tolarske bankovce v BS in v nekaterih bankah brez časovne omejitve, kovance pa še do 31. decembra 2016.

Konverzija računov

Ko se je končal zadnji delovni dan poslovanja v tolarjih (29. decembra 2006), so se začele načrtovane aktivnosti dokončevanja bilanc, konverzije računov in prehoda na plačilni promet v evrih, ki so bile končane v skladu z načrti popoldne 2. januarja 2007.

Po končanem delovnem dnevu 29. decembra je BS z valuto 2. januarja prenesla v ECB ustrezen delež deviznih rezerv v USD, z valuto 3. januarja pa ustrezen delež deviznih rezerv v zlatu. Preračun vseh računov komitentov ter stanj vrednostnih papirjev, ki so podlaga za zavarovanje kreditov bankam ESCB, je izvršila 30. decembra, 2. januarja je izvršila vpis preostanka kapitala v ECB in uspešno preizkusila uporabo čezmejnega premoženja pri zavarovanju kreditov v okviru korespondenčnega centralnobančnega modela ESCB.

Dokončevanje bilanc za leto 2006, priprava otvoritvenih bilanc, konverzija računov in prekop na plačilni promet v evrih so potekali v celoti v skladu z načrti. Že 2. januarja so bila na vseh računih strank vsa tolarska stanja pravilno preračunana, vključitev v plačilni promet pa je potekala brez težav. Zaradi zelo povečanega prometa so elektronske poti delovale nekoliko počasneje, vendar brez tehničnih težav.

KDD in Borza sta po končanem poslovanja uspešno izvršili konverzijo datotek v evre, v skladu z načrti omogočili njeno preverjanje članom in vklopili ponudbo javnih storitev za poslovanje v evrih. Uspešen prehod so izvedle tudi vse borzno-posredniške hiše, družbe za upravljanje in upravljalci vzajemnih pokojninskih skladov, ki jih nadzira ATVP. Redenominacija vrednostnih papirjev javnega sektorja in privatnih izdajateljev je potekala brez zapletov.

BS je uspešno prenesla v ECB pripadajoči del deviznih rezerv in vplačala preostali znesek kapitala

Konverzija računov v bankah je potekala nemoteno

Prehod na poslovanje v evrih na kapitalskih trgih je potekal skladno z načrti

5.3 Ocena prehoda Slovenije v evroobmočje

Ob končanem dvojnem obtoku sta Vlada RS in BS 15. januarja organizirali proslavo »Tolar odhaja, evro prihaja« v Cankarjevem domu, združeno z razstavo »Od bronca do evra. Kratka denarna zgodovina na Slovenskem«. Na proslavo so bili vabljeni tudi predsednik ECB Jean Claude Trichet, evropski komisar za denarne in finančne zadeve Joaquim Almunia, predsednik Evroskupine Jean Claude Juncker, vsi predsedniki vlad in ministri za finance držav Evroskupine ter guvernerji EU27 in drugi. Istega dne je BS skupaj z ECB v Unionski dvorani organizirala mednarodno Evrokonferenco Slovenija 2007, ki so se je udeležili predsednik ECB g. Tricheta, komisar g. Almunie, predsednik Evroskupine g. Junckerja in guvernerji nacionalnih bank ESCB.

Menjavo gotovine v evro v Sloveniji lahko ocenimo kot zelo uspešno, kar potrjujeta tudi ECB in Evropska Komisija²². Vse aktivnosti so se odvijale po načrtih in brez večjih težav. Na posamezne zaznane motnje, ki vsebinsko niso vplivale na menjavo, so se tam, kjer je do njih prišlo, odzvali hitro in jih nemudoma odpravili. Banke so gladko uvedle evrovaluto. Tudi izvajanje zakona o prevzemu evra je potekalo brez zapletov.

Proslava ob koncu dvojnega obtoka

Uspešna zamenjava gotovine

²²

<http://www.ecb.int/press/pr/date/2007/html/pr070116.en.html>

Priprave so bile skupaj z dostavo evrobankovcev in evrokovancev opravljene dovolj zgodaj, zato ni prišlo do pomanjkanja evrogotovine. Prav tako ni bilo treba spreminjati scenarija menjave gotovine, kar potrjuje, da so vsi sodelujoči svoje dejavnosti natančno načrtovali, BS in Vlada Republike Slovenije pa sta jih učinkovito usklajevali. Vse to potrjuje, da so bile priprave na prevzem evra temeljite, razčlenitev poslovnih procesov, ki so zahtevali prilagoditve, pa je bila natančna in organizacija upravljanja prehoda učinkovita.

**Hitra prilagoditev podjetij in
prebivalstva na novo valuto**

K hitri izvedbi menjave so s svojim sodelovanjem prispevala podjetja in prebivalci Slovenije, ki so se na novo valuto odzvali pozitivno in jo hitro sprejeli. Tudi število dvigov gotovine na bankomatih se je že v prvem tednu leta 2007 vrnilo na običajno raven, kar pomeni, da je poslovanje potekalo tako kot običajno. O hitrosti menjave priča tudi dejstvo, da je bilo že ob koncu prvega dne po vrednosti v obtoku več evrskih kot tolarskih bankovcev.

6 DRUGE DEJAVNOSTI

6.1 Upravljanje mednarodnih denarnih rezerv

Mednarodne denarne rezerve BS so opredeljene kot:

- tuja gotovina in devizna imetja v tujini,
- prvovrstni vrednostni papirji tujih izdajateljev,
- monetarno zlato,
- imetja SDR in rezervna tranša pri Mednarodnem denarnem skladu.

Mednarodne denarne rezerve BS so se v letu 2006 zmanjšale s 6.894,6 mio EUR na 5.420,0 mio EUR. Del deviznih rezerv, za katere ima BS obveznosti do domačih sektorjev na podlagi vpisanih blagajniških zapisov v tujem denarju ter deviznih računov bank in države pri BS, se je v letu 2006 zmanjšal za 1.101,2 mio EUR s 1.689,6 mio EUR na 588,4 mio EUR. Podobno velja tudi za drugi del rezerv, ki predstavlja neto sredstva brez deviznih obveznosti, ki se je v letu 2006 zmanjšal s 5.205,0 mio EUR na 4.831,6 mio EUR. Zmanjšanja gredo predvsem na račun znižanja stanja vpisanih blagajniških zapisov v tujem denarju in stanja začasnega odkupa deviz z obveznim povratnim odkupom, ki je ob koncu leta 2006 znašal 0.

Zmanjšanje mednarodnih denarnih rezerv BS

Tabela 27: Mednarodne denarne rezerve in devizne rezerve bančnega sistema

v mio EUR	BANKA SLOVENIJE					BANKE		
	Mednarodne denarne rezerve					v tem: protivrednost deviz. obv. do rezidentov*	Druge terjatve do tujine	Devizne rezerve poslovnih bank
	Zlato	Imetja SDR	Rezervna pozicija pri MDS	Devizne rezerve	Skupaj			
1994	0,1	0,1	15,3	1.206,5	1.222,0	708,0	84,2	1.046,0
1995	0,1	0,0	14,9	1.405,9	1.420,9	982,6	132,8	1.297,6
1996	0,1	0,1	14,9	1.837,9	1.853,0	1.032,4	27,2	1.488,4
1997	0,1	0,1	15,7	2.987,3	3.003,1	1.612,1	37,4	978,2
1998	0,1	0,2	55,8	3.048,5	3.104,6	1.580,3	40,0	1.031,2
1999	0,1	1,6	107,3	3.050,3	3.159,3	1.694,4	51,8	1.053,5
2000	0,1	4,0	88,5	3.343,3	3.435,9	1.862,8	62,4	1.361,2
2001	76,2	5,7	91,3	4.810,5	4.983,7	2.212,9	86,2	1.703,0
2002	79,9	6,7	115,9	6.578,9	6.781,4	2.523,8	81,3	1.263,2
2003	80,9	7,3	115,7	6.675,0	6.879,0	2.502,5	69,8	1.024,8
2004	77,8	8,2	87,9	6.367,9	6.541,8	2.351,5	74,2	1.116,4
2005	70,4	9,8	43,6	6.770,7	6.894,6	1.689,6	83,4	2.062,1
2006	78,4	9,3	27,8	5.304,5	5.420,0	588,4	77,6	2.700,4

Opomba: Vpisani blagajniški zapisi v tujem denarju ter devizni računi bank in države pri Banki Slovenije.
Vir: Banka Slovenije

Svet BS četrtno predpisuje osnovna pravila za upravljanje mednarodnih denarnih rezerv BS, in sicer ločeno po vrstah tveganj. Glede na trenutno veljavne kriterije za upravljanje kreditnih tveganj so lahko devizne rezerve naložene v finančne instrumente z naddržavnim, državnim in bančnim tveganjem, pri čemer obstaja seznam bank partneric dovoljenega bančnega tveganja in limiti za posamezno banko glede na njeno bonitetno oceno. Kriterij za upravljanje tveganj spremembe deviznega tečaja določa, da morajo biti vse obveznosti BS v

Upravljanje mednarodnih denarnih rezerv BS

tujih valutah v celoti pokrite s terjatvami v istih valutah. Za tisti del rezerv, ki nima deviznih protipostavk na pasivi (t. i. neto rezerve), je natančno predpisana valutna struktura in meje dovoljenega odstopanja. Kriterij za upravljanje tveganj spremembe obrestnih mer določa povprečno modificirano trajanje deviznih rezerv ter predpisuje maksimalno dovoljeno modificirano trajanje posameznega finančnega instrumenta. Kriterij za upravljanje likvidnostnih tveganj predpisuje minimalno višino likvidnih sredstev. Osnovna pravila za upravljanje mednarodnih denarnih rezerv določajo tudi pogoje za posojanje obveznic in druge aktivnosti.

Upravljanje mednarodnih denarnih rezerv in premiki v strukturi naložb so med letom potekali v okviru kriterijev ter glede na dogajanja in pričakovanja na mednarodnih finančnih trgih. Natančnejši podatki o strukturi mednarodnih denarnih rezerv na dan 31. decembra 2006 so prikazani v poglavju o računovodskih izkazih.

6.2 Plačilni promet komitentov BS

6.2.1 Posli za državni sektor

Vodenje računov proračunskih uporabnikov

BS vodi zakladniške račune države in občin

BS vodi enotni zakladniški račun države in 192 enotnih zakladniških računov občin, ki so odprti v različnih valutah. Računi neposrednih in posrednih uporabnikov državnega oziroma občinskih proračunov, Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije in Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije, ki so vključeni v sistem enotnega zakladniškega računa, kot ga določa zakon o javnih financah, so odprti kot podračuni enotnega zakladniškega računa države oziroma občin. Podračune vodi Uprava Republike Slovenije za javna plačila, kateri neposredni in posredni uporabniki državnega oziroma občinskih proračunov predlagajo plačilna navodila in od nje tudi prejemajo vse povratne informacije iz naslova opravljenih storitev plačilnega prometa.

V letu 2006 je bilo prek enotnega zakladniškega računa države opravljenih za 5.117,1 mrd SIT pritokov in prav toliko odtokov, prek enotnih zakladniških računov občin pa za 5.820,7 mrd SIT pritokov in za 5.822,1 mrd SIT odtokov.

Namenski devizni transakcijski računi

Poleg enotnih zakladniških računov BS vodi 89 namenskih deviznih transakcijskih računov države in drugih proračunskih uporabnikov.

Plačilni promet s tujino

Na podlagi zakona o plačilnem prometu opravlja BS plačilni promet in druge posle za Republiko Slovenijo.

Proračunskim uporabnikom je BS prodala 126,6 mio evrov deviz neto

V letu 2006 je BS opravila za 468,8 mio EUR nakazil v tujino in izplačala za 7,6 mio EUR gotovine. Nakazil iz tujine je bilo za 513,1 mio EUR in vračil tuje gotovine za 0,9 mio EUR. Pri tem je bilo proračunskim uporabnikom prodanih za 173,5 mio EUR deviz in od njih odkupljenih za 46,9 mio EUR deviz. Iz valutne strukture pritokov in odtokov je razvidno, da je bilo 84,3% pritokov v valuti EUR, 2,2% v valuti USD, 13,4% v valuti SIT ter le 0,1% v ostalih valutah, medtem ko je bilo na strani odtokov 70,5% v valuti EUR, 7,7% v valuti USD, 17,6% v SIT ter 4,2% v ostalih valutah.

Vodenje računov tujih finančnih institucij in institucij Evropske unije

BS vodi tudi račune tujih finančnih institucij in institucij Evropske unije, prek katerih je bilo v letu 2006 prodanih 287,0 mio EUR deviz in opravljeno za 756,9 mio EUR pritokov in za 749,9 mio EUR odtokov.

Računi tujih finančnih institucij in institucij EU**Posli z vrednostnicami, vrednostnimi papirji in gotovino**

BS je opravljala za Republiko Slovenijo posle priprave izdaje, distribucije in hrambe tečajnih ter priložnostnih kovancev.

BS je izročila v obtok nov priložnostni tečajni dvokovinski kovanec za 500 tolarjev ob 250-letnici rojstva dramatika Antona Tomaža Linhart v 100.000 primerkih. Od leta 1993 do konca leta 2006 je bilo danih v obtok skupaj 532,7 milijonov kosov kovancev (do konca leta 2005 515,2 milijonov), vrednih 3,6 mrd SIT (do konca leta 2005 3,5 mrd SIT). Količina kovancev v obtoku se je v letu 2006 zvišala za 3,4%. V celotni vrednostni strukturi gotovinskega obtoka se je delež kovancev povečal in znaša 2,4% (leta 2005 1,6%).

Nov priložnostni kovanec za 500 SIT ob 250-letnici rojstva dramatika Antona Tomaža Linhart

V letu 2006 so bili izdani priložnostni kovanci ob 150-letnici rojstva slovenskega pesnika Antona Aškerc, in sicer: zlatnik in srebrnik ter ob 250-letnici rojstva dramatika Antona Tomaža Linhart zlatnik, srebrnik in tečajni kovanec. Lani je bilo na blagajni BS in prek komisionarjev oziroma bank prodanih 23.155 kosov priložnostnih kovancev (leta 2005 6.648 kosov), od tega 5.692 kosov zlatnikov (leta 2005 2.150 kosov) in 17.463 kosov srebrnikov (leta 2005 4.498 kosov).

Prodanih 23.155 kosov priložnostnih kovancev

Prvi slovenski denar "vrednostni boni" so zamenljivi na blagajni BS brez časovne omejitve. Menjava se je v letu 2006 zmanjšala za 25,7% (v letu 2005 se je povečala za 46,6%).

Prvi slovenski denar – vrednostni boni – je zamenljiv v BS

Opravljenih je bilo 5.844 blagajniških prejemkov in izdatkov tolarске gotovine in 23.473 vplačil ter izplačil tuje valute za potne stroške in druge potrebe državnih organov (v letu 2005 5.139 blagajniških prejemkov in izdatkov tolarске gotovine ter 20.983 vplačil ter izplačil tuje valute).

6.2.2 Vodenje računov Centralno klirinške depotne družbe d.d. in članov Centralno klirinške depotne družbe

BS vodi denarni račun jamstvenega sklada in fiduciarni račun za skrbniške storitve Centralno klirinške depotne družbe d.d. Poleg tega BS vodi tudi račune članov Centralno klirinške depotne družbe (v nadaljevanju: člani KDD), prek katerih se opravlja denarna poravnava poslov z vrednostnimi papirji. Ob koncu leta 2006 je imelo 24 članov KDD, med njimi 12 poslovnih bank in 12 borzno posredniških družb, odprte transakcijske račune za sredstva strank in obračunske račune pri BS.

Denarni račun jamstvenega sklada in fiduciarni račun

V letu 2006 je bilo prek računov Centralno klirinške depotne družbe in članov KDD opravljenih za 1.296,2 mrd SIT pritokov in za 1.293,8 mrd SIT odtokov.

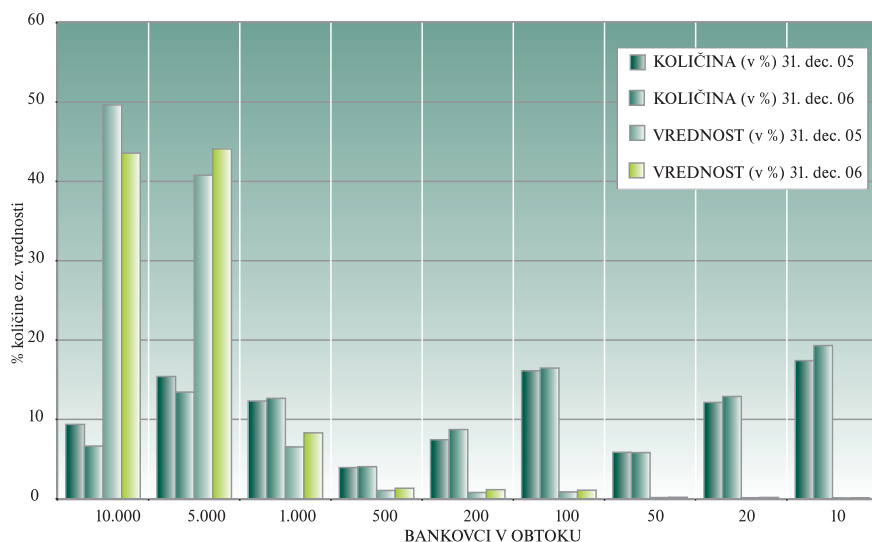
6.3 Gotovinsko poslovanje

BS je v skladu z zakonskimi pooblastili zagotavljala nemoteno oskrbo države s tolarскими bankovci.

Močno zmanjšanje vrednosti bankovcev v obtoku

Skupno je bilo 31. decembra 2006 v obtoku 97,9 milijonov bankovcev v vrednosti 149,2 mrd SIT (z upoštevanjem gotovine v bankah). Vrednost bankovcev v obtoku se je v primerjavi z letom 2005 zmanjšala za 30,2%, količina bankovcev v obtoku pa se je zmanjšala za 13,5%. Razlog za omenjeno zmanjšanje bankovcev v obtoku je predvsem v tem, da je Slovenija prevzela evro 1. januarja 2007. Ob koncu leta 2006 so 97,6% vrednosti in 15,5% količine gotovine v obtoku predstavljali bankovci. Vrednostno najpomembnejši apoen je bankovec za 5.000 tolarjev, čeprav se je vrednost teh bankovcev v obtoku zmanjšala. Apoen za 10.000 tolarjev predstavlja 43,6% vrednosti bankovcev v obtoku, leta 2005 pa je predstavljal 49,6%. Vrednost bankovca za 5.000 tolarjev se je prav tako zmanjšala in predstavlja 44,1% vrednosti bankovcev v obtoku, leta 2005 pa je znašala 40,8%. Opisana bankovca sta nosilna apoen gotovinskega poslovanja. Bankovec za 1.000 tolarjev predstavlja 8,3% vrednosti bankovcev v obtoku, leta 2005 pa 6,5%. Zmanjšali so se tudi povprečna vrednost in število bankovcev za 10, 20 in 50 tolarjev. To je predvsem posledica nadomeščanja teh bankovcev s kovanci enake vrednosti

Slika 29: Količinska in vrednostna sestava bankovcev v obtoku

Vir: Banka Slovenije

V števnicah prešteti 62,6 milijona bankovcev in kovancev

V števnicah BS je bilo prešteti 62,6 mio bankovcev in kovancev (leta 2005 69,2 milijona), od tega bankovcev 56,0 mio in 6,6 mio kovancev (leta 2005 62,6 milijona bankovcev in 6,6 mio kovancev). Za zagotovitev primerne kvalitete bankovcev v obtoku je bilo izločenih in uničenih skupno 54,8 milijona bankovcev (leta 2005 13,1 milijona), od tega največ 5,9 milijona bankovcev po 5.000 SIT.

Način oskrbe države s tolarso gotovino

Oskrba države s tolarso gotovino se je zagotavljala prek depojev bankovcev BS pri petih poslovnih bankah, ki jim je BS trimesečno določala trezorski maksimum, njihovo poslovanje pa se je dnevno preverjalo. Lani so vsi navedeni depoji upoštevali pravila poslovanja in pri tem ni bilo odkritih nepravilnosti.

Zaradi predvidenega prevzema evra v Sloveniji 1. januarja 2007 BS ni izvedla ponatisa bankovcev v letu 2006.

Strokovno pregledanih 2.932 kosov ponaredkov tolarških bankovcev, 2.629 kosov ponaredkov tujih bankovcev in 999 ponarejenih tujih kovancev

V BS je bilo strokovno pregledanih 2.932 kosov ponaredkov tolarških bankovcev, odkritih in zaseženih na območju Republike Slovenije, v letu 2005 652 kosov (indeks 349,7). Vrednost ponarejenih tolarjev v letu 2006 je znašala 0,161 % gotovine v obtoku (24,1 mio SIT, leta 2005 pa 2,4 mio SIT). Večji del ponaredkov v količinski in vrednostni strukturi predstavljajo največji trije apoeni (10.000, 5.000 in 1.000 SIT). Pri tem je BS sodelovala z MNZ (Nacionalni analitski center za

ponaredke evrobankovcev – NAC in Nacionalni analitski center za ponaredke evrokovancev – CNAC), ECB, EU, Interpolom in Europolom. V letu 2006 je bilo po podatkih Centra za forenzične preiskave pri Ministrstvu za notranje zadeve v Sloveniji unovčenih 2.629 kosov ponarejenih evrobankovcev (v letu 2005 pa 1.058, indeks 248,5) in 999 ponarejenih evrokovancev (v letu 2005 pa 568, indeks 175,9), v skupni vrednosti 652.449,50 evrov (indeks 675,1). Najpogosteje ponarejana apoena sta bila bankovca za 500 in 100 evrov.

Ponarejanje tolarških bankovcev v Sloveniji ne predstavlja večjega problema (v obtoku je bilo 7,5 kosov ponaredkov na milijon bankovcev v obtoku v letu 2006 oziroma 4,9 kosov ponaredkov v letu 2005, v evrosistemu pa 49,8 kosov ponaredkov na milijon evrobankovcev v obtoku v letu 2006 in 56,2 kosov ponaredkov v letu 2005).

V evrosistemu je bilo v letu 2006 49,78 kosov ponaredkov na milijon pristnih bankovcev v obtoku

Tabela 28: Gotovina v obtoku

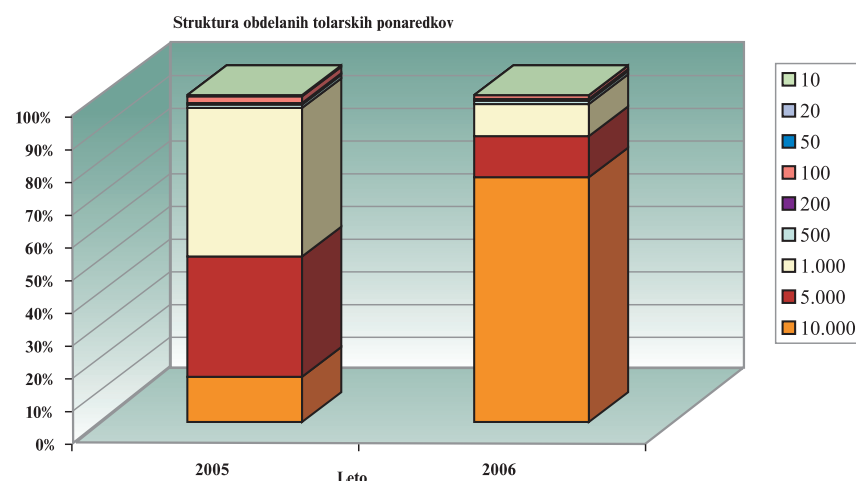
v mrd SIT	Bankovci v obtoku	Kovanci v obtoki	Gotovina v obtoku skupaj
1996	71,4	0,4	71,9
1997	85,7	0,5	86,1
1998	104,7	0,6	105,2
1999	142,5	0,6	143,1
2000	139,6	0,8	140,4
2001	165,8	1,0	166,8
2002	172,1	1,4	173,4
2003	186,0	1,9	187,5
2004	195,4	2,8	198,1
2005	214,2	3,5	217,7
2006	149,6	3,6	153,2

Opomba: Podatki izražajo stanje na dan 31. decembra.
Vir: Banka Slovenije

V letu 2006 je bilo v primerjavi z letom 2005 ugotovljeno občutno povečanje števila ponaredkov domače gotovine (rast za 349,7%), opazno povečanje števila ponaredkov evrobankovcev (rast za 148,5%) in povečanje števila ponarejenih evrokovancev (rast za 75,9%). Ministrstvo za notranje zadeve je BS poslalo na pregled naslednje ponarejene bankovce: 2.194 primerkov po 10.000 tolarjev, 370 primerkov po 5.000 tolarjev, 287 primerkov po 1.000 tolarjev in 81 primerkov drugih apoenov.

Vrednost zaseženih ponaredkov narašča

Slika 30: Primerjava obdelanih tolarških ponaredkov za leti 2005 in 2006

Vir: Banka Slovenije

**Najpogostejši ponaredki so
brez vodnega znaka,
varovalnih barvnih
vlakenc**

...

V primerjavi s preteklim letom se je število ponaredkov po 10.000 tolarjev povečalo za 2.337,8% (v letu 2005 se je zmanjšalo za 76,2%) in število ponaredkov po 5.000 tolarjev za 54,2% (v letu 2005 se je zmanjšalo za 57,5%), medtem ko se je število ponaredkov za 1.000 tolarjev zmanjšalo za 3,0% (v letu 2005 povečalo 26,5%).

Kakovost izdelanih tolarskih ponaredkov v letu 2006 ne odstopa bistveno od tistih v letu 2005. Predvsem gre za poskuse ponarejanja z računalniško tehnologijo (skener, računalnik, tiskalnik). Ponaredki so tiskani na komercialnem papirju in v glavnem brez zaščitnih elementov (vodnega znaka, varovalnih barvnih vlakenc, varnostne nitke, fluorescentne zaščite)²³. Izboljšanje kvalitete je opazno le pri tujih zaseženih ponaredkih.

Oskrba z gotovino

Oskrba države z bankovci poteka prek petih depojev bankovcev BS, v okviru petih poslovnih bank-depozitarjev, oskrba s kovanci pa prek hranišča kovancev.

Depoji bankovcev BS se v glavnem oskrbujejo z gotovino iz rednega gotovinskega poslovanja bank in hranilnic, ki so uporabnice njihovih storitev.

Neposredne uporabnice depoja imajo z depozitarji sklenjene pogodbe za uporabo storitev depoja bankovcev BS, druge banke pa uravnavajo svoje potrebe po bankovcih z nakupi in prodajami pri depozitarjih (trg bankovcev na drobno).

S prehodom računov pravnih oseb v banke, banke v celoti opravljajo prevzem in izplačevanje gotovine pravnim osebam. Banke prejmejo gotovino od komitentov, oskrba z bankovci v distribucijskih točkah centralne banke (depojih bankovcev BS) pa opravlja funkcijo servisiranja presežkov oziroma primanjkljajev gotovine iz poslovanja.

6.4 Plačilni sistemi

6.4.1 Priprave na prevzem evra na področju plačilnih in poravnalnih sistemov

TARGET

**Izvedene aktivnosti,
povezane z vključitvijo v
TARGET**

BS se je prek t. i. oddaljene udeležbe v nemškem sistemu bruto poravnave v realnem času vključila v TARGET že leta 2004, 16 slovenskih bank in ena hranilnica pa leta 2005. Vendar pa tak način udeležbe (čeprav ustrezen za poravnavo plačil v evrih), ki jo Smernica o sistemu TARGET sicer dopušča, ni v celoti izpolnjeval zahtev za prevzem evra, zato so bile potrebne določene aktivnosti iz tega naslova. Aktivnosti v letu 2006, povezane z vključitvijo v TARGET, so potekale predvsem na področju priprave internih postopkov, povezanih s polnopravno vključitvijo BS kot centralne banke Evrosistema v TARGET, pripravo 4 dodatnih slovenskih udeleženk (1 banke, 2 hranilnic in Centralne klirinško depotne družbe – KDD) za vključitev v sistem in v sodelovanju z ECB na področju prilagoditve pravnih podlag sistema izbranemu načinu vključitve. Vse banke in hranilnice so se morale pripraviti tudi na to, da od 1. januarja 2007 v sistemu poravnavajo tudi domača plačila, saj je sistem bruto poravnave v realnem času v tolarjih (sistem BPRČ) s tem dnem prenehal delovati.

²³ Primerjava pregledanih ponaredkov tolarskih bankovcev med letoma 2005 in 2006 je razvidna na sliki 30.

Na podlagi možnosti, ki jih ponuja ECB, in odločitve Sveta BS, BS ni vzpostavila lastnega sistema bruto poravnave v realnem času, ki bi bil povezan v TARGET, temveč so se BS in slovenske banke v TARGET vključile prek tujega (nemškega) sistema bruto poravnave v realnem času, povezanega v TARGET. Odločitev je bila ekonomsko pogojena, saj bi tak lastni sistem deloval manj kot eno leto, le od vstopa v Evrosistem do prehoda na TARGET2, ki bo nadomestil današnji sistem.

TARGET2 bo nadomestil TARGET

Priprave na prevzem evra so potekale tudi na področju sistemov poravnave vrednostnih papirjev, in sicer so se nadaljevale aktivnosti iz naslova ocene ustreznosti sistema KDD. V skladu s Statutom ESCB morajo biti namreč vse kreditne operacije ESCB zavarovane z ustreznim finančnim premoženjem, med drugim lahko tudi z vrednostnimi papirji, vknjiženimi v registru ustreznih sistemov poravnave vrednostnih papirjev. Zato velja, da morajo biti tisti sistemi poravnave vrednostnih papirjev, ki so uporabljeni v kreditnih operacijah Evrosistema, usklajeni z zahtevami Standardov ECB za uporabo sistemov poravnave vrednostnih papirjev v kreditnih operacijah ESCB.

Usklajevanje sistema poravnave vrednostnih papirjev

Sistem poravnave vrednostnih papirjev KDD

V skladu s tem se je že v septembru 2005 začela izvedba formalne ocene ustreznosti sistema poravnave vrednostnih papirjev KDD za uporabo v kreditnih operacijah ESCB. Do konca leta 2005 je tako BS v vlogi prvega ocenjevalca na osnovi pripravljene samoocene KDD pripravila in ECB posredovala lastno formalno oceno sistema KDD. V nadaljevanju je v prvi polovici leta 2006 formalno oceno ustreznosti KDD pripravila tudi ECB, končno poročilo o oceni pa je bilo potrjeno na Svetu ECB v oktobru 2006. Na tej podlagi je bil KDD uvrščen na seznam ustreznih sistemov za uporabo v kreditnih operacijah Evrosistema, kar pomeni, da katera koli nasprotna stranka Evrosistema lahko uporablja primerne vrednostne papirje, vknjižene v registru KDD, za zavarovanje obveznosti do Evrosistema.

Ocena ustreznosti sistema poravnave vrednostnih papirjev KDD

Korespondenčni centralnobančni model – CCBM

V letu 2006 se je v okviru projekta vzpostavitve novega sistema zavarovanj v BS nadaljevalo tudi delo na vzpostavitvi tehnološke podpore korespondenčnemu centralnobančnemu modelu, ki jo je bilo potrebno vzpostaviti z vstopom v Evrosistem. CCBM namreč omogoča kreditnim institucijam v okviru ESCB čezmejno uporabo finančnega premoženja za zavarovanje, kar je skladno z zahtevo, da je celotno finančno premoženje, ki je primerno za zavarovanje kreditnih operacij Evrosistema, na razpolago kreditnim institucijam posojiljemalkam, ne glede na to, kje v območju evra je to finančno premoženje.

Vzpostavljanje tehnološke podpore CCBM

Tako je bila v prvi polovici leta vzpostavljena tehnološka podpora CCBM, ki je omogočala čezmejno uporabo tržnega finančnega premoženja (vrednostnih papirjev). V tem okviru so bila izvedena tudi vsa potrebna testiranja, med drugimi tudi obvezna testiranja s tujimi centralnimi bankami, na osnovi katerih je ECB potrdila pripravljenost BS na prevzem evra. V drugi polovici leta je bila tehnološka podpora CCBM nadgrajena, in sicer s podporo za uporabo čezmejnega netržnega finančnega premoženja (bančnih posojil) za zavarovanje. Projekt je potekal vzporedno v vseh centralnih bankah ESCB in je bil, po ponovni izvedbi testiranj med centralnimi bankami, opravljen ob koncu leta 2006.

Nadgrajevanje CCBM

Vzpostavljena podpora CCBM omogoča domačim kreditnim institucijam uporabo tujega finančnega premoženja za zavarovanje, obenem pa tudi tujim finančnim institucijam omogoča, da za zavarovanje pri svoji centralni banki uporabijo slovensko finančno premoženje.

Dokončna vzpostavitev CCBM

**Spremljanje priprav
na prevzem evra v
bančnem okolju**

BS je v letu 2006 poleg aktivnosti, pri katerih je bila nosilec, spremljala tudi priprave na prevzem evra v bančnem okolju, in sicer predvsem na naslednjih področjih: i) poslovanje bančnih avtomatov, ii) obdelava transakcij plačevanja s karticami, iii) uvedba novih standardov za plačilne instrumente (posebna položnica in nakaznica, nalog za plačilo), iv) testiranje postopkov in poslovnih procesov bank in državnih institucij prek plačilnih sistemov. Stalen nadzor, spremljanje priprav in aktivno posredovanje je BS zagotovila prek rednega mesečnega poročanja udeležencev v teh pripravah, tj. procesnih centrov za kartično poslovanje in poslovanje bančnih avtomatov, Združenja bank Slovenije (v nadaljevanju ZBS), bank in hranilnic ter državnih institucij. Posebna pozornost je bila namenjena pravočasni in kvalitetni pripravi bančnih avtomatov na izdajo gotovine v novi valuti in pravilnemu procesiranju transakcij pri plačevanju s karticami v tolarjih do 31. decembra 2006 in v evrih od 1. januarja 2007 naprej.

6.4.2 Projekti evropskega sistema centralnih bank (ESCB)

Priprave na vključitev v TARGET2

**Sodelovanje pri vzpostavitvi
sistema TARGET2**

BS je v letu 2006 v okviru sodelovanja v delovnih telesih ESCB sodelovala pri vzpostavitvi novega vseevropskega plačilnega sistema TARGET2, ki bo nadomestil obstoječi sistem TARGET. Prehod na novi sistem bo izveden postopoma po vnaprej opredeljenih skupinah držav in bo trajal od novembra 2007 do maja 2008. Pri tem velja, da se bodo BS in slovenske banke v novi sistem TARGET2 vključile ob njegovi vzpostavitvi, tj. 19. novembra 2007.

**Prednosti sistema
TARGET2**

Novi sistem TARGET2 bo v nasprotju z današnjim sistemom TARGET v tehnološkem smislu centraliziran, kar naj bi odpravilo pomanjkljivosti obstoječega sistema, ki so predvsem v visokih stroških upravljanja in neenotnih standardih oziroma funkcionalnosti posameznih sistemov. Te pomanjkljivosti bodo s centralizacijo odpravljene, poleg tega pa bodo v novem sistemu TARGET2 uporabnikom na voljo moderni mehanizmi za učinkovito upravljanje likvidnosti.

**Tehnološka naravnost
centralizacije sistema
TARGET2**

Centralizacija v sistemu TARGET2 je izključno tehnološke narave, saj tudi v okolju TARGET2 poslovni odnosi med centralno banko in bankami ostajajo na nacionalnem nivoju. V okviru projekta TARGET2 so tako centralne banke zadolžene za to, da poskrbijo za ustrezno pripravljenost bank na vključitev v TARGET2.

Priprave na TARGET2

Aktivnosti BS v zvezi z vključevanjem v TARGET2 so v letu 2006 potekale predvsem na področju priprav bančnega segmenta na vključevanje v TARGET2 v obliki delavnic, saj je BS Evrosistemu odgovorna za zagotovitev pravočasne pripravljenosti slovenskih bank. Poleg tega je bil definiran poslovni model za poslovanje BS kot centralne banke prek sistema TARGET2.

TARGET2-Securities

**Odločanje o uvedbi
TARGET2-Securities**

Svet ECB je julija 2006 sprejel odločitev, da skupaj z evropskimi centralnimi depotnimi družbami in tržnimi udeleženci razišče možnosti oblikovanja nove, centralizirane evropske infrastrukture za poravnavo vrednostnih papirjev z imenom TARGET2-Securities (T2-S). Na osnovi preliminarne razgovorov in izvedeni konzultaciji zainteresiranih strani (na sestankih v organizaciji ECB sta poleg BS sodelovala tudi KDD in predstavnik slovenskih bank) je Svet ECB oktobra sprejel odločitev, da Evrosistem do konca februarja 2007 pripravi študijo izvedljivosti projekta T2-S, ki bo osnova Svetu ECB za odločanje o nadaljnji usodi projekta.

T2-S pomeni enotno tehnično platformo za poravnavo poslov z vrednostnimi papirji, in sicer prek hkratne poravnave vrednostnih papirjev in denarne poravnave v evrih v centralnobančnem denarju. Praktično to pomeni, da od centralnih depotnih družb prevzema funkcijo poravnave in jo centralizira na enotni platformi. Evrosistem želi z vzpostavitvijo T2-S med drugim zagotoviti pospešitev integracije poravnalnih infrastruktur za vrednostne papirje v EU (kar omogoča integracijo trgov vrednostnih papirjev kot končni cilj) in povečanje učinkovitosti izvajanja poravnave vrednostnih papirjev (posebej med državami oziroma različnimi centralnimi depotnimi družbami) in s tem znižanje prisotnih stroškov in tveganj. Sprejetje dokončne odločitve glede vzpostavitve T2-S je predvideno poleti 2007.

Funkcije delovanja T2-S

BS je s sledenjem aktivnosti v zvezi s projektom T2-S začela v juliju 2006, od meseca oktobra naprej pa je aktivno sodelovala v delovni skupini Evrosistema, ki je bila zadolžena za pripravo študije izvedljivosti projekta. V okviru aktivnosti na nacionalni ravni je BS s projektom že septembra seznanila tudi slovensko bančno okolje in KDD, v nadaljevanju pa tudi Ministrstvo za finance.

Začetek aktivnosti v zvezi s T2-S v juliju 2006

Enotno območje plačil v evrih (SEPA)

Z uvedbo evra je prišlo do poenotenja gotovinskega plačevanja znotraj evroobmočja, medtem ko pri negotovinskem plačilnem prometu še naprej ostajajo občutne razlike med posameznimi državami na področju tarif in pri samih poslovnih praksah. V okviru prilagajanja zahtevam Uredbe 2560/2001 o čezmejnih plačilih v evrih, ki je postavila zahtevo za izenačitev tarif za istovrstna plačila znotraj države in čezmejna plačila v evrih pri posameznem ponudniku plačilnih storitev, je bil oblikovan koncept enotnega območja plačil v evrih (angl. Single Euro Payments Area – SEPA), ki zajema ne le poenotenje tarif, ampak tudi oziroma predvsem poenotenje na področju poslovne prakse med posameznimi državami, kar naj bi privedlo do konkurence in konsolidacije obstoječe plačilne infrastrukture.

Poenotenje gotovinskega plačevanja znotraj evroobmočja

Končni cilj SEPA je odpraviti razlikovanja med plačili v evrih znotraj države in čezmejnimi plačili v evrih, kar pomeni, da bodo lahko potrošniki in podjetja znotraj evroobmočja izvajali negotovinska plačila z enega samega računa in z uporabo enega niza plačilnih instrumentov tako preprosto, učinkovito in varno, kot lahko plačujejo danes znotraj državnih meja. V začetku je vzpostavitev SEPA predvidena v okviru območja evra, v končni fazi pa naj bi obsegala območje celotne Evropske unije in še štirih drugih držav (Švice, Islandije, Liechtensteina, Norveške). Rok za vzpostavitev SEPA je ob koncu leta 2010, pri tem je predvideno, da bo že s 1. januarjem 2008 komitentom in podjetjem omogočeno plačevati z uporabo plačilnih instrumentov SEPA (kreditnih plačil, direktnih obremenitev in kartic) tudi za domača plačila. V nadaljevanju je predvidena postopna migracija z obstoječih na plačilne instrumente SEPA, pri čemer naj bi jih do konca 2010 uporabljala kritična masa komitentov in podjetij. Hkrati s tem procesom bo prišlo tudi do konsolidacije obstoječe infrastrukture za procesiranje plačilnih instrumentov glede na njeno postopno opustitev oziroma prehod na skladno plačilno infrastrukturo SEPA.

Namen uvedbe SEPA

V skladu z načrtom, ki je bil usklajen na ravni Evropskega sveta za plačila (angl. European Payments Council – EPC), ECB in Evropske komisije, je bil v letu 2006 predviden konec faze oblikovanja rešitev in priprav na njihovo uveljavitev. V tem okviru je EPC, ki zastopa evropski bančni sektor, dokončal oblikovanje shem kreditnih plačil in direktnih obremenitev SEPA, ki bosta podlaga za razvoj plačilnih produktov in storitev v bankah, ter kartičnega okvira in okvira mehanizmov kliringa SEPA in poravnave skupaj z definiranjem standardov. Hkrati s temi aktivnostmi za odpravo poslovnih in tehničnih ovir, ki danes ločujejo nacionalne trge, je tudi Evropska komisija za odpravo pravnih ovir pripravila predlog Direktive o plačilnih storitvah na notranjem trgu, ki pa še ni bila sprejeta.

Oblikovanje rešitev za odpravo poslovnih in tehničnih ovir za plačila

Ustanovitev delovnih skupin za SEPA

ZBS je že sredi leta 2004 postalo član EPC, v letu 2005 pa je bilo predstavnikom ZBS omogočeno tudi sodelovati v delovnih in podpornih skupinah EPC. V letu 2006 je, skladno s potrebo po večji aktivnosti na področju SEPA, prišlo do vzpostavitve organizacijske strukture za podporo vsebinam SEPA tudi na domačem nivoju, in sicer so bile v okviru ZBS, skladno z organizacijo EPC, ustanovljene delovne skupine za plačilne instrumente in gotovino SEPA ter podporna skupina za standarde SEPA. Pri tem velja, da so člani skupin predstavniki poslovnih bank, kot opazovalci pa sodelujejo tudi predstavniki BS.

Nacionalni program SEPA

Delo v okviru omenjenih delovnih skupin ZBS je bilo usmerjeno predvsem v pripravo nacionalnega programa SEPA, katerega namen je podrobneje opredeliti aktivnosti v Sloveniji za vstop v SEPA. Do konca leta je bil pripravljen osnutek programa, ki poleg opisane organizacije za doseg ciljev SEPA obsega načrt prilagoditve obstoječih plačilnih shem in infrastrukture zahtevam SEPA. Potrditev nacionalnega programa SEPA, ki ga izvede Nadzorni svet ZBS, je bila predvidena v začetku leta 2007.

Predlog direktive o plačilnih storitvah na notranjem trgu

Direktiva o plačilnih storitvah na notranjem trgu

Decembra 2005 je Evropska Komisija posredovala Svetu EU in Evropskemu parlamentu in Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru (ECOSOC) v postopek sprejema in v postopek uradnega posvetovanja ECB predlog direktive o plačilnih storitvah na notranjem trgu. Direktiva naj bi zagotovila celovito pravno podlago za urejanje razmerij med ponudniki in uporabniki plačilnih storitev in zagotovila enotne pogoje za izvajanje plačilnih storitev v EU. Predlog postavlja zahteve notranjemu trgu za vstop nebančnih izvajalcev plačilnih storitev na trg in ustanavlja pravico t. i. plačilnih institucij ponujati plačilne storitve javnosti, uvaža jasne in natančne zahteve po informiranju, ki jih morajo izpolnjevati vsi izvajalci plačilnih storitev, obenem pa določa pravice in obveznosti uporabnikov in ponudnikov plačilnih storitev. Tako naj bi se zagotovila uskladitev nacionalnih ureditev glede pogojev za opravljanje plačilnih storitev, s tem pa izvajanje plačilnih storitev na celotnem območju EU pod enakimi pogoji.

Usklajevanja mnenj glede predlogov direktive

Začetni cilj je bil, da bi bil postopek dokončne uskladitve v delovnih telesih Sveta in Parlamenta ter postopek posvetovanja dokončan v letu 2006 in da bi bila direktiva pred koncem leta 2006 tudi sprejeta. Tako bi imele države članice dovolj časa (po zadnjih predlogih 18 mesecev) za sprejetje zakonov in podzakonskih aktov, potrebnih za usklajevanje nacionalne zakonodaje z določbami direktive, še pred začetkom leta 2008. Takrat je namreč predviden začetek uresničevanja prve stopnje projekta SEPA, s katerim je direktiva tesno povezana, saj omogoča harmonizirano pravno podlago za plačilne storitve. Ta terminski plan ni bil uresničen, kajti v letu 2006 so poleg obravnave prejetih mnenj ECB, ECOSOC in številnih zainteresiranih strani potekala usklajevanja različnih pogledov držav članic glede mnogih vprašanj, ki jih predlog direktive ureja (v postopkih obravnave besedila direktive je skupaj z Ministrstvom za finance sodelovala tudi BS), med drugim glede uvedbe in ureditve instituta plačilne institucije kot nebančnega subjekta, ki bi lahko izvajal plačilne storitve na celotnem območju EU, in sicer v okviru prostega pretoka storitev ali svobode ustanavljanja. Ob koncu novembra 2006 je ECOFIN pozval takratno in njej sledečo predsedujočo članico EU, naj se zavzameta za čimprejšnjo doseg soglasja, ki bi Svetu in Parlamentu omogočil sprejetje direktive že v prvem branju.

6.4.3 Pregled nad delovanjem plačilnih sistemov

BS je na podlagi Zakona o BS in Zakona o plačilnem prometu odgovorna za opravljanje pregleda nad delovanjem plačilnih sistemov. Cilj tega je na eni strani zaščititi finančni sistem pred mogočimi sistemskimi posledicami, kadar se ena ali več udeleženk v plačilnem sistemu spoprijemajo s finančnimi težavami, in zagotavljati operativno varnost ter učinkovitost delovanja plačilnih sistemov na drugi strani.

BS je izvajanje pregleda nad delovanjem plačilnih sistemov organizacijsko formalizirala z internimi akti in pri tem je izhajala iz zahtev pravne podlage, Temeljnih načel za sistemsko pomembne plačilne sisteme, ki jih je leta 2001 izdala Banka za mednarodne poravnave in jih je kot osnovo za izvajanje pregleda potrdil Svet BS, in usmeritev ESCB na tem področju. Pri tem je poseben poudarek namenila ustrezni ločitvi funkcij upravljanja plačilnih sistemov in izvajanja pregleda nad delovanjem plačilnih sistemov. Pripravljena je bila tudi metodologija za izvajanje pregleda, ki temelji na metodologiji ESCB za izvajanje pregleda nad sistemom TARGET.

V letu 2006 je BS v skladu s svojimi odgovornostmi izvajala pregled nad delovanjem plačilnih sistemov na podlagi rednih in izrednih poročil upravljavcev plačilnih sistemov v Sloveniji, ki so jih ti dolžni posredovati BS. Poročila upravljavcev se nanašajo na redno poslovanje sistemov, na vsa načrtovana oziroma nenačrtovana odstopanja in spremembe v konceptu delovanja plačilnih sistemov. BS je tudi spremljala izpolnjevanje priporočil, danih upravljavcem plačilnih sistemov na osnovi dosedanjih neposrednih pregledov, za prilagoditev plačilnih sistemov zahtevam pravne podlage in usmeritvam Temeljnih načel, in sicer na osnovi rednega kvartalnega poročanja upravljavcev sistemov v zvezi z implementacijo priporočil.

6.4.4 Statistika poslovanja plačilnih sistemov

BS je v letu 2006 upravljala sistema BPRČ in Žiro kliring, poleg tega pa je prek skupne vstopne točke bankam omogočala dostop do vseevropskega plačilnega sistema STEP2, ki omogoča procesiranje čezmejnih plačil malih vrednosti v evrih.

V letu 2006 je bilo prek sistema BPRČ poravnanih 1.567.213 transakcij v skupni vrednosti 76.107,59 mrd SIT, kar pomeni 11,63-odstotno povečanje števila in 21,40-odstotno povečanje vrednosti transakcij glede na leto 2005. V povprečju je bilo dnevno poravnanih 6.294 transakcij, katerih povprečna vrednost je znašala 48,56 mio SIT na transakcijo. Z 31. decembra 2006 je BPRČ zaradi prevzema evra kot nacionalne valute in posledične polnopravne vključitve BS v sistem TARGET prenehal delovati.

Neto poravnavni sistem Žiro kliring kot drugi najpomembnejši medbančni plačilni sistem je v letu 2006 obdelal 52.108.939 transakcij v skupni vrednosti 5.493,42 mrd SIT, kar pomeni 5,44-odstotno povečanje števila in 9,28-odstotno povečanje vrednosti transakcij v primerjavi z letom 2005. Vrednost neto poravnave teh plačil prek sistema BPRČ je znašala 1.078,40 mrd SIT oziroma 19,63% bruto vrednosti transakcij, kar pomeni 80,37-odstotno stopnjo pobota. V povprečju je bilo dnevno obdelanih 209.273 transakcij, katerih povprečna vrednost je znašala 105.421,75 SIT.

S 1. januarjem 2006 je prišlo do dviga meje za plačila malih vrednosti z 12.500 na 50.000 evrov v sistemu STEP2, kar je povzročilo precejšnje povečanje v številu,

Odgovornost BS za opravljanje pregleda nad delovanjem plačilnih sistemov

Formaliziranje pregleda nad delovanjem plačilnih sistemov

Izvajanje pregleda nad delovanjem plačilnih sistemov

Upravljanje sistemov BPRČ in Žiro kliring

Prek BPRČ se povečuje število in vrednost transakcij

Povečanje števila in vrednosti transakcij prek sistema Žiro kliring

Dvig meje za plačila malih vrednosti v sistemu STEP2

še bolj pa v vrednosti obdelanih odlivnih in prilivnih nalogov, ki so jih banke posredovale v sistem. Tako je bilo prek skupne vstopne točke v letu 2006 obdelanih 502.108 odlivnih in 350.195 prilivnih nalogov. Vrednost odlivnih nalogov je dosegla 3.215,52 mio EUR, vrednost prilivnih pa 1.441,53 mio EUR.

6.5 Statistični sistem

Podlaga za izvajanje statističnih funkcij	BS izvaja statistične funkcije kot članica (ESCB) na podlagi statuta ESCB in Evropske centralne banke kot ena od pooblaščenih izvajalk slovenskega programa statističnih raziskovanj po zakonu o državni statistiki in na podlagi drugih pooblastil.
Glavna statistična področja v denarni, finančni in plačilnobilančni statistiki	Glavne statistične naloge BS zajemajo širša področja denarne, finančne in plačilnobilančne statistike. Postopno pa se povečuje tudi vključenost v statistične procese na področju javnofinančnih in splošnih ekonomskih statistik.
Namen statističnih dejavnosti BS	Statistične dejavnosti BS so se v letu 2006 uporabljale za namene obveščanja domače in tuje javnosti o finančnih in makroekonomskih gibanjih v Sloveniji, podatkovne podpore denarni politiki BS in ekonomski politiki države ter statističnega sodelovanja z mednarodnimi organizacijami in institucijami na čelu z MDS, ECB in Eurostatom (statističnim uradom Evrope, delom Evropske komisije).
Končevanje statističnih priprav za vključitev v evroobmočje	V letu 2006 se je ob izvajanju rednih statističnih nalog v sodelovanju z ECB in Eurostatom postopno končevala vzpostavitev redne statistične produkcije in daljših časovnih vrst za vključitev v agregate EU oziroma Ekonomske in denarne unije. Statistične obveznosti BS za vstop v EMU so bile pravočasno zadovoljivo izpolnjene.
Dogovor o sodelovanju na področju makroekonomskih in finančnih statistik z MF in SURS	K izpolnitvi statističnih zahtev za članstvo v EU in EMU je v zadnjih letih bistveno pripomoglo uspešno sodelovanje z Ministrstvom za finance in Statističnim uradom Republike Slovenije na podlagi Dogovora o sodelovanju na področju makroekonomskih in finančnih statistik, sklenjenega v letu 2004. Sklenitev dogovora po vzoru in na podlagi sporazuma o razumevanju in sodelovanju med ECB in Eurostatom je bila potrebna zaradi uskladitve pristojnosti in odgovornosti zaradi naraščanja bremena statističnih zahtev in soodvisnosti posameznih statistik. Z dogovorom so opredeljene odgovornosti posameznih podpisnikov dogovora ter delitev odgovornosti in način sodelovanja med njimi pri zagotavljanju slovenskih makroekonomskih in finančnih statistik do Evropske komisije – Eurostata, Ecfina in Evropske centralne banke. Predmet dogovora je med drugim sodelovanje pri vzdrževanju standardne klasifikacije institucionalnih sektorjev kot posebno pomembne razvrstitve pri zagotavljanju makroekonomskih in finančnih statistik. Enotno sektorizacijo vodi Agencija za javnopravne evidence in storitve (AJPES) kot del Poslovnega registra Slovenije.
Statistična podatkovna podlaga	BS skrbi za obsežne in zahtevne statistične sklope finančnih računov, denarne in plačilnobilančne statistike. Te statistike temeljijo predvsem na podatkih iz neposrednih in posrednih poročil bank in podjetij ter na podatkih o blagovni menjavi, ki jih po carinskih deklaracijah in po vstopu v EU uvedene statistike Intrastat pripravlja Statistični urad Republike Slovenije (SURS) v sodelovanju s Carinsko upravo RS (CURS). Poleg tega BS zbira, pripravlja in objavlja podatke statistik sodobnih plačilnih instrumentov, finančnih trgov itd.
Neposredno poročanje podatkov za finančne račune poteka prek AJPES	Neposredno poročanje četrtnih podatkov za finančne račune prek AJPES poteka še naprej zelo uspešno. Na osnovi podatkov, posredovanih prek AJPES BS, so bili v letu 2006 pripravljeni finančni računi za zadnje četrtnetje 2005 in za prvo, drugo in tretje četrtnetje 2006.

V maju 2006 so bili prvič posredovani v ECB četrtletni podatki finančnih računov v skladu s predpisi ECB (Smernica ECB o spremembah Smernice ECB/2002/7 o zahtevah ECB glede statističnega poročanja na področju četrtletnih finančnih računov (ECB/2005/13)). Prav tako so bili v letu 2006 prvič posredovani Eurostatu in ECB četrtletni podatki finančnih računov sektorja države (Uredba Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 501/2004).

V letu 2006 se je začela revizija podatkov finančnih računov za obdobje od 2001 do tretjega četrtletja 2006. Glavni razlogi za revizijo so sprememba metodologije in koncepta sestave finančnih računov ter spremembe v drugih statistikah (plačilna bilanca/IIP, javnofinančne statistike, nefinančni računi). Namen revizije je tako zagotoviti kvalitetne podatke in konsistentnost z drugimi statistikami.

V statistiki finančnih (vključno z denarnimi) institucij in trgov je bilo poročanje drugih denarnih finančnih institucij (MFI) v skladu z uredbama ECB/2001/13 in ECB/2001/18 v letu 2006 prilagojeno uvedbi Mednarodnih standardov računovodskega poročanja (MSRP) spomladi 2006. Po uvedbi MSRP so bile ohranjene samo še časovne vrste harmonizirane denarne statistike (vključno s harmoniziranimi denarnimi agregati), ki so bile vzporedno s tako imenovano nacionalno denarno statistiko vodene že od konca leta 2004. S tem se je spremenil ustrezen sklop tabel v biltenu in na spletnih straneh BS.

V začetku leta 2006 so bila na podlagi združenega poročila o obrestnih merah za različne namene odpravljena odvečna posamična poročila, statistična in tista s področja nadzora bančnega poslovanja. Veliko pozornosti je bilo v letu 2006 namenjene odpravljanju nihanj v kvaliteti prejetih podatkov poročevalcev zaradi uvedbe MSRP in zaradi priprav na uvedbo evra

V statistiki finančnih institucij in trgov sta bili v jeseni 2006 na podlagi obstoječih podatkov zaradi vključitve v evroobmočje na novo vzpostavljeni statistiki vrednostnih papirjev in nedenarnih finančnih posrednikov po tako imenovanem kratkoročnem pristopu ECB v skladu s smernico ECB/2003/2.

Po sprejemu odločitve o vključitvi v evroobmočje se je ob normalni produkciji podatkov za ECB s statusom države z derogacijo stopnjevalo zelo intenzivno vzporedno posredovanje testnih podatkov, tehnično in vsebinsko prilagojenih pogojem članstva v evroobmočju. Posredovane časovne vrste so predmet temeljite kontrole kvalitete, ki jo izvaja ECB.

Na področju plačilnobilančne statistike je BS v obdobju ERM2 do prevzema evra na podlagi dogovora z bankami ohranila poročanje podatkov o mednarodnih transakcijah komitentov. Tako imenovano posredno poročanje podatkov bi sicer moralo biti v skladu z uredbo Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 2560/2001 o čezmejnih plačilih v evrih omejeno na zneske nad vrednostjo 12.500 EUR.

V skladu s konceptom prehoda od posrednega na neposredno poročanje so bila v letu 2006 pripravljena navodila za začetek neposrednega poročanja o poslih z dolžniškimi vrednostnimi papirji, kreditnimi posli, o storitvah, tekočih in kapitalskih transferjih ter delno o blagu, vse z nerezidenti v letu 2007. Novo poročanje o kreditnih poslih vključno z vlogami predstavlja tako prehod od dokumentarnega posamičnega poročanja na preprostejše agregirano poročanje. Poleg navodil so bile v letu 2006 pripravljene nova programska oprema in ustrezne metode vzorčenja v populaciji potencialnih poročevalskih obveznikov, ki bodo znižale breme poročanja.

Prvo pošiljanje četrtletnih podatkov finančnih računov v ECB

Revizija finančnih računov za obdobje 2001–2006q3 za zagotovitev konsistentnosti z drugimi statistikami

Prilagoditev uvedbi MSRP in prehod od nacionalne na harmonizirano denarno statistiko

Nihanje kakovosti prejetih podatkov v letu 2006

Vzpostavitev novih statistik finančnih institucij in trgov za ECB

Intenzivne priprave na članstvo v evroobmočju

Ohranitev posrednega poročanja za plačilno bilanco do vključitve v evroobmočje

Priprava podlag za neposredno poročanje

Iskanje alternativnih virov za podatke o potovanjih

Zaradi prehoda na neposredno poročanje podatkov so bile v letu 2006 raziskane možnosti alternativnih virov podatkov za poročanje potovalnih storitev, kjer neposredno poročanje ni mogoče. Alternativne vire predstavljajo dodatna ciljna anketiranja v sodelovanju s Statističnim uradom Republike Slovenije ter podatki o gostovanjih uporabnikov mobilne telefonije pri operaterjih v drugih državah.

Fisherjev idealni indeks

BS je dolžna ECB posredovati tudi nekatere druge podatke, zlasti s področij javnofinančne in splošno ekonomske statistike, kot so poleg podatkov maastrichtskih ekonomskih kriterijev, to je podatkov dolgoročnih obrestnih mer ter salda državnega proračuna, državnega dolga in harmoniziranega indeksa rasti cen življenjskih stroškov, še drugi podatki iz statistike nacionalnih računov, statistike dela, podatki po postopku o presežnem primanjkljaju itd. Te podatke v skladu z dogovorom med institucijami pripravlja Statistični urad RS in/ali Ministrstvo za finance. BS pa je v letih 2005 in 2006 razvila izračun v Sloveniji manjkajočega indeksa cen nepremičnin v obliki Fisherjevega idealnega indeksa.

Standardi objavljanja statističnih podatkov

BS je tudi po tehnično tehnološki plati uspešno vključena v statistični informacijski sistem ESCB. Celotna izmenjava statističnih podatkov z ECB poteka na podlagi tehničnega standarda GESMES/TS.

BS na svojih spletnih straneh objavlja podatke v skladu s Posebnimi standardi objavljanja statističnih podatkov (Statistical Data Dissemination Standards) MDS za Slovenijo, ki jih pripravlja skupaj s SURS in MF. Ti standardi predpisujejo redno objavljanje metodološko ustreznih ključnih makroekonomskih podatkov po vnaprej objavljenem koledarju. Slovenija v celoti izpolnjuje zahteve posebnih standardov objavljanja podatkov MDS.

Glavni finančni in makroekonomski podatki za Slovenijo izhajajo v mesečnem Biltenu in v letnih publikacijah o neposrednih naložbah in o finančnih računih. Vse publikacije so skupaj z daljšimi časovnimi serijami podatkov iz Biltena in še nekaterimi pomembnimi podatki objavljene tudi na spletnih straneh BS. Med pomembnejšimi prejemniki statističnih podatkov so predvsem ECB, Eurostat, SURS, MDS in BIS.

6.6 Mednarodno sodelovanje

Mednarodni denarni sklad

Kvota Slovenije v MDS je ostala nespremenjena

Kvota Slovenije v okviru Mednarodnega denarnega sklada (MDS) ostaja nespremenjena in znaša 231,7 mio SDR, kar pomeni 0,12% glasov vseh članic MDS.

Slovenija je v letu 2006 iz naslova FTP prejela delež vrnjenih posojil MDS

Slovenija je že od leta 1998 ena izmed držav članic MDS, ki financirajo posojila v okviru Načrta finančnih transakcij (Financial transactions Plan). Pri novih nakazilih sredstev v okviru FTP Slovenija v letu 2006 ni sodelovala, je pa iz tega naslova prejela delež vrnjenih posojil MDS iz preteklih let od Urugvaja, Pakistana in Šri Lanke v skupnem znesku 11,8 mio SDR. Rezervna tranša Slovenije pri MDS je tako ob koncu decembra 2006 znašala 24,4 mio SDR.

Poročilo o posvetovanjih s Slovenijo po IV. členu Statuta MDS

Predstavniki MDS so v mesecu marcu opravili redna letna posvetovanja s Slovenijo po IV. členu Statuta MDS. Poročilo komisije Mednarodnega denarnega sklada je Odbor izvršnih direktorjev obravnaval v začetku julija. Poročilo je bilo objavljeno 10. julija 2006.

Evropska centralna banka in Evropski sistem centralnih bank

BS je od pristopa Slovenije k Evropski uniji (EU) 1. maja 2004 del Evropskega sistema centralnih bank, ESCB, ki ga sestavljajo Evropska centralna banka (ECB) in nacionalne centralne banke držav članic EU. Guverner BS se je tudi v letu 2006 kot član Razširjenega sveta ECB udeleževal zasedanj tega organa, od julija naprej pa tudi sej Sveta ECB kot opazovalec.

Strokovnjaki BS so se v letu 2006 udeleževali zasedanj odborov in njihovih delovnih skupin, kadar so ti zasedali v sestavi ESCB, tj. z vsemi nacionalnimi centralnimi bankami EU, po 11. juliju 2006 pa so kot opazovalci sodelovali tudi na zasedanjih odborov in delovnih skupin v zasedbi Evrosistema.

Ključ za vpis kapitala ECB za BS je ob koncu leta 2006 znašal 0,3345%. V skladu s Statutom ESCB in ECB so deleži nacionalnih centralnih bank v kapitalnem ključu ECB ponderirani sorazmerno glede na delež držav članic teh nacionalnih centralnih bank v celotnem prebivalstvu in bruto domačem proizvodu EU. Nacionalne centralne banke so edini vpisniki in lastniki kapitala ECB. Nacionalne centralne banke držav članic EU, ki so uvedle evro, so vplačale celoten delež v kapitalu ECB. Nacionalne centralne banke držav članic EU, ki še niso uvedle evra, tudi še niso vplačale svojega deleža v celoti, temveč le 7% od zneska, ki ga sicer morajo vplačati v celoti ob uvedbi evra. Ob koncu leta 2006 je skupni znesek vplačanega vpisanega kapitala ECB vseh nacionalnih centralnih bank znašal 4.089,3 mio EUR. Ob pristopu k EU je BS tako vplačala minimalni odstotek vpisanega kapitala ECB, in sicer 1,3 mio EUR.

Evropska unija

BS je nadaljevala sodelovanje pri spremljanju predpisov in pregledu usklajenosti slovenske zakonodaje s pravnim redom EU za področje ekonomske in denarne unije ter prostega pretoka storitev in prostega pretoka kapitala.

Strokovnjaki BS so se v letu 2006 udeleževali zasedanj odborov, delovnih skupin in drugih teles, ki delujejo v okviru institucij Evropske unije ter zadevajo področje finančnih in denarnih zadev. Tako so se strokovnjaki BS udeležili nekaterih sestankov ekonomsko finančnega odbora (EFC – *Economic and Financial Committee*) in njegovih pododborov, sestankov Odbora evropskih bančnih nadzornikov (CEBS – *Committee of European Banking Supervisors*) in njegovih delovnih skupin, sestankov Odbora za denarno, finančno in plačilnobilančno statistiko (CMFB – *Committee on Monetary, Financial and Balance of Payments statistics*) in drugih delovnih skupin z relevantnega področja, ki delujejo v okviru Evropske komisije in Sveta EU.

Drugo

BS je tudi v letu 2006 nadaljevala sodelovanje v procesu reševanja nasledstvenih vprašanj nekdanje SFRJ, predvsem pri izvajanju Sporazuma o vprašanjih nasledstva, ki je bil ratificiran julija 2004.

BS je članica ESCB**Ključ za vpis kapitala ECB znaša 0,3345%****Pregled usklajenosti slovenske zakonodaje s pravnim redom EU****Članstvo BS v EFC, CEBS in CMFB****Sodelovanje pri reševanju nasledstvenih vprašanj**

7 PRILOGE

7.1 Petletni podatki izkaza uspeha in bilance stanja

Tabela 29: Petletni podatki izkaza uspeha za obdobje od 1. januarja do 31. decembra

	2002	2003	2004	2005	2006
Prihodki poslovanja					
Obrestni in podobni prihodki	60.228	74.512	60.376	58.101	56.105
Obrestni in podobni odhodki	-42.321	-67.841	-44.975	-37.593	-37.261
Neto obrestni prihodki (odhodki)	17.907	6.671	15.401	20.508	18.843
Neto tečajne razlike	-8.588	-16.593	-5.312	27.564	-18.130
Prihodki (odhodki) vrednotenja VP	10.814	-8.530	-122	-11.040	-14.403
Prihodkov (odhodki) vrednotenja zlata	1.550	740	-498	6.653	1.915
Čisti prihodek (odhodek) od finančnih sredstev	21.684	-17.712	9.469	43.685	-11.775
Provizijski prihodki	1.793	1.660	1.682	2.036	2.146
Provizijski odhodki	-406	-426	-486	-457	-358
Neto provizije	1.387	1.234	1.196	1.579	1.787
Drugi prihodki	382	322	367	325	986
Skupni prihodki poslovanja	23.452	-16.156	11.032	45.589	-9.001
Stroški poslovanja	-4.396	-4.971	-5.524	-5.916	-10.851
Popravki vrednosti, odpisi in rezervacije	-498	-704	-398	-1.070	-590
Presežek/primanjkljaj prih. nad odh.	18.558	-21.830	5.110	38.603	-20.442
Razdelitev presežka/kritje primanjkljaja:					
Prenos/črpanje posebnih rezerv za tečajne razlike	-8.588	-16.593	-5.312	27.564	-18.130
Prenos/črpanje posebnih rezerv za cenovna tveganja (VP)	9.365	-8.995	-409	-7.497	-
Črpanje splošnih rezerv za kritje cenovnih tveganj pri VP	-	-	-	-3.557	-14.202
Prenos/črpanje posebnih rezerv za cenovna tveganja (zlato)	1.550	740	-498	6.653	1.915
Finančni izid po razporeditvi/črpanju tečajnih razlik in prihodkov vrednotenja	16.231	3.018	11.329	15.440	9.975
Prenos v splošne rezerve	12.173	2.264	8.497	11.580	7.481
Skupni prenos/črpanje rezerv	14.500	-22.584	2.278	34.743	-22.936
Sredstva za proračun Republike Slovenije	4.058	755	2.832	3.860	2.494
Skupna razdelitev/kritje primanjkljaja	18.558	-21.830	5.110	38.603	-20.442

Vir: Banka Slovenije

Tabela 30: Petletni podatki bilance stanja na dan 31. decembra

	2002	2003	2004	2005	2006
Aktiva					
Finančna sredstva					
Finančna sredstva v tudi valuti	1.588.462	1.669.475	1.612.953	1.689.882	1.337.692
Zlato	18.403	19.143	18.646	16.873	18.793
Gotovina in vloge	592.862	400.209	178.046	321.635	236.941
Izpeljani finančni instrumenti	328	48	39	35	-
Finančna sredstva po pošteni vrednosti	927.375	1.190.216	1.359.684	1.304.626	1.042.377
Terjatve do proračuna RS	7.668	7.175	6.963	7.395	9.137
Mednarodni denarni sklad	28.221	29.130	23.033	12.803	8.919
Obračunane obresti in ostalo	13.605	23.554	26.543	26.515	21.527
Finančna sredstva v tolarjih	3.255	1.263	808	748	986
Posojila bankam	18	9	-	-	-
Obratni repo posli	1.148	-	-	-	-
Obračunane obresti in ostalo	2.089	1.254	808	748	986
Osnovna sredstva	3.094	3.106	3.554	3.643	3.928
Skupna aktiva	1.594.812	1.673.844	1.617.315	1.694.273	1.342.606
Pasiva					
Servisirane obveznosti					
Obveznosti v tuji valuti	591.278	604.758	573.638	417.148	154.595
Vpogledne in vezane vloge RS	30.545	41.059	63.156	82.466	109.293
Izvedeni finančni instrumenti	-	-	0	1	-
Blagajniški zapisi Banke Slovenije	552.952	555.260	500.757	323.938	32.449
MDS in druge MFO	7	5	1.389	1.789	3.475
Dodeljeni SDR	7.643	7.156	6.937	7.358	6.956
Obračunane obresti in ostalo	131	1.278	1.399	1.596	2.422
Obveznosti v tolarjih	627.508	704.963	665.619	844.401	844.207
Vpogledne vloge	89.804	100.818	104.108	104.286	100.994
Vezane vloge bank	-	-	156.730	203.490	230.360
Vloge čez noč	18.360	8.170	4.800	1.500	95.159
Blagajniški zapisi Banke	375.636	472.330	266.588	525.184	402.381
Vloge proračuna Republike Slovenije	134.793	109.674	127.477	2.682	1.296
Mednarodne finančne institucije	-	-	264	271	263
Obračunane obresti in ostalo	8.915	13.971	5.651	6.988	13.754
Bankovci v obtoku	172.056	186.042	195.352	214.248	149.631
Sredstva za proračun Republike Slovenije	4.058	755	2.832	3.860	2.494
Skupne obveznosti	1.394.900	1.496.517	1.437.442	1.479.657	1.150.926
Kapital in rezerve	199.912	177.327	179.873	214.616	191.680
Skupna pasiva	1.594.812	1.673.844	1.617.315	1.694.273	1.342.606

Vir: Banka Slovenije

7.2 Pomembnejši ukrepi v letu 2006

7.2.1 Ukrepi denarne politike

BS je bankam ponudila dokončni odkup 500 mio EUR iz stanja začasnega odkupa deviz za 7 dni. **Februar**

BS je znižala obrestne mere: za lombardno posojilo s 5,00% na 4,75%, za 60-dnevne tolarske blagajniške zapise s 4,00% na 3,75%, začasni odkup vrednostnih papirjev s 4,10% na 3,75% in ceno začasnega odkupa deviz za 7 dni z 1,50% na 1,25% ter ceno začasne prodaje deviz za 7 dni z 1,0% na 0,75%.

Zaradi znižanja cene začasnega odkupa deviz za 0,25 odstotne točke se je znižala obrestna mera refinanciranja pri BS s 3,75% na 3,50%.

BS je znižala obrestne mere: za lombardno posojilo s 4,75% na 4,50%, za 60-dnevne tolarske blagajniške zapise s 3,75% na 3,50%, posledično se je znižala tudi obrestna mera za dolgoročni depozit s 3,95% na 3,70% (veljala je od 01.04.2006), začasni odkup vrednostnih papirjev s 3,75% na 3,50% in ceno začasnega odkupa deviz za 7 dni z 1,25% na 0,75% ter ceno začasne prodaje deviz za 7 dni z 0,75% na 0,25%. **Marec**

Zaradi zvišanja izklicne obrestne mere za operacije glavnega refinanciranja ECB za 0,25 odstotne točke na 2,50% in znižanja cene začasnega odkupa deviz pri Ba za 0,50 odstotne točke se je znižala obrestna mera refinanciranja pri BS s 3,50% na 3,25%.

BS je odpravila možnost vpisa blagajniških zapisov v tujem denarju, nominiranih v USD. **Junij**

BS je znižala obrestno mero za 60-dnevne tolarske blagajniške zapise s 3,50% na 3,25%, posledično se je znižala tudi obrestna mera za dolgoročni depozit s 3,70% na 3,45%, ki je veljala od 1. avgusta 2006.

Zaradi zvišanja izklicne obrestne mere za operacije glavnega refinanciranja ECB za 0,25 odstotne točke na 2,75% se je zvišala obrestna mera refinanciranja pri BS s 3,25% na 3,50%.

BS je bankam ponudila dokončni odkup 300 mio EUR iz stanja začasnega odkupa deviz za 7 dni.

BS je zvišala obrestne mere: za lombardno posojilo s 4,50% na 4,75%, začasni odkup vrednostnih papirjev s 3,50% na 3,75%, za 60-dnevne tolarske blagajniške zapise s 3,25% na 3,50%, posledično se je zvišala tudi obrestna mera za dolgoročni depozit s 3,45% na 3,70% (veljala je od 1. oktobra 2006) in depozit čez noč z 2,25% na 2,50%. **Avgust**

Zaradi zvišanja izklicne obrestne mere za operacije glavnega refinanciranja ECB za 0,25 odstotne točke na 3,00% se je zvišala obrestna mera refinanciranja pri BS s 3,50% na 3,75%.

BS je odpravila možnost vpisa blagajniških zapisov v tujem denarju z rokom dospelosti 120 dni.

BS je bankam ponudila dokončni odkup 140 mio EUR iz stanja začasnega odkupa deviz za 7 dni in dokončno prodajo 3 mio EUR iz stanja začasne prodaje deviz za 7 dni. **September**

BS je zaradi prevzema evra odpovedala Pogodbo o sodelovanju banke in BS pri posegih na trgu tujega denarja. Pogodba je prenehala veljati po trimesečnem odpovednem roku, tj. 21. decembra 2006.

BS je banke podpisnice Pogodbe o sodelovanju banke in BS pri posegih na trgu tujega denarja obvestila, da jim bo v preostanku obdobja veljavnosti Pogodbe vsak prvi petek v mesecu posredovala ponudbo za dokončni odkup/prodajo deviz iz začasnega odkupa/prodaje deviz za 7 dni.

BS je odpravila možnost vpisa blagajniških zapisov v tujem denarju z rokom dospelosti 90 dni.

BS je z oktobrskim obdobjem izpolnjevanja (začelo se je 27. septembra) spremenila sistem obveznih rezerv, in sicer:

- obvezne rezerve se po novem izračunajo iz stanja na zadnji dan v mesecu,
- izračuna jih BS na podlagi podatkov statističnega poročanja,
- obveznosti se razporejajo v ročnostne razrede glede na originalno ročnost, glede na odpovedni rok pa se obveznosti prerazporedijo šele ob dejanski odpovedi,
- uvedla se je enotna olajšava v višini 23,964 mio SIT,
- pri tekočem spremljanju lastništva izdanih dolžniških vrednostnih papirjev se pri izračunu obveznih rezerv iz osnove za obvezne rezerve izvzame znesek teh vrednostnih papirjev v lastništvu drugih obveznikov; če spremljanje lastništva teh vrednostnih papirjev ni tekoče, se pri izračunu obveznih rezerv v osnovo za obvezne rezerve vključi celoten znesek teh vrednostnih papirjev,
- obdobje izpolnjevanja se je prilagodilo koledarju izpolnjevanja obveznih rezerv Evrosistema,
- v prehodnem obdobju izpolnjevanja od 13. decembra do 31. decembra 2006 so se iz osnove za obvezne rezerve poleg obveznosti do obveznikov v Sloveniji izključile tudi obveznosti do institucij, ki so obveznice za obvezne rezerve Evrosistema.

Oktober BS je znižala ceno začasnega odkupa deviz za 7 dni z 0,75% na 0,50% in ceno začasne prodaje deviz za 7 dni z 0,25% na 0,00%.

Zaradi zvišanja izklicne obrestne mere za operacije glavnega refinanciranja ECB za 0,25 odstotne točke na 3,25% in znižanja cene začasnega odkupa deviz pri BS za 0,25 odstotne točke je ostala obrestna mera refinanciranja pri BS nespremenjena, in sicer 3,75%.

BS je bankam ponudila dokončni odkup 140 mio EUR iz stanja začasnega odkupa deviz za 7 dni in dokončno prodajo 13,5 mio EUR iz stanja začasne prodaje deviz za 7 dni.

November BS je bankam in hranilnicam ponudila možnost vpisa 60-dnevnih blagajniških zapisov BS v tolarjih z ročnostjo 120 dni. Drugi pogoji vpisa so bili enaki kot pri ročnosti za 60 dni. Do konca leta 2006 je tedensko bankam in hranilnicam posredovala dve ponudbi, in sicer izmenično ponudbo z ročnostjo 60 dni in 120 dni. Skupno je bilo bankam in hranilnicam posredovano sedem ponudb z ročnostjo 120 dni. Zadnji blagajniški zapis bo izplačan 30.4.2007.

BS je bankam in hranilnicam, ki nimajo dovolj primerne premoženja za zavarovanje brezobrestnega posojila za predpostavljeno evrogotovino, ponudila možnost vpisa kratkoročnega depozita pri BS. Banke in hranilnice so lahko vpisale

kratkoročni depozit samo dne 22. novembra 2006 z dospelostjo 1. februarja 2007 in/ali 30. marca 2007 po nespremenljivi nominalni obrestni meri 3,50% letno.

BS je odpravila možnost vpisa blagajniških zapisov v tujem denarju z rokom dospelosti 60 dni.

BS je bankam ponudila dokončno prodajo 70 mio EUR iz stanjačasne prodaje deviz za 7 dni. **December**

BS je znižala obrestno mero za lombardno posojilo s 4,75% na 4,50% in cenočasnega odkupa deviz za 7 dni z 0,50% na 0,25%.

V skladu s prenehanjem veljavnosti Pogodbe o sodelovanju banke in BS pri posegih na trgu tujega denarja (glej 21. september 2006) je BS preklicala ponudbo za začasni odkup deviz in ponudbo za začasno prodajo deviz za 7 dni. Banke, ki so imele stanje začasnega odkupa oziroma prodaje deviz, so imele dve možnosti:

- da so povratno odkupile/prodale devize po pogojih, ki so veljali za obvezni povratni odkup/prodajo ali
- da so štejele začasno prodajo/nakup deviz za dokončno, brez obveznosti povratnega odkupa/prodaje.

BS je odpravila ponudbo za začasni odkup vrednostnih papirjev z obveznim povratnim odkupom čez en teden in s 1. januarjem 2007 preklicala odprte ponudbe za vezavo depozita čez noč in za črpanje lombardnega posojila ter posojila za čez dan.

7.2.2 Podzakonski akti, ki zadevajo nadzor bančnega poslovanja

Večino podzakonskih aktov, ki zadevajo nadzor bančnega poslovanja v letu 2006, je bilo treba izdati, spremeniti ali dopolniti zaradi sprejetja Zakona o hipotekarni in komunalni obveznici (Uradni list RS, št. 17/06), novega Zakona o gospodarskih družbah (Uradni list RS, št. 42/06), novega Zakona o bančništvu (Uradni list RS, št. 131/06) in uvedbe evra.

Največja novost v letu 2006 so predpisi, ki urejajo izdajanje hipotekarnih in komunalnih obveznic, izdani julija 2006 na podlagi Zakona o hipotekarni in komunalni obveznici (Uradni list RS, št. 17/06). **Sklep o pogojih za pridobitev dovoljenja za izdajanje hipotekarnih in komunalnih obveznic** ureja podrobnejši način ugotavljanja izpolnjevanja pogojev za pridobitev dovoljenja za izdajanje hipotekarnih oziroma komunalnih obveznic za banke.

Sklep o izračunu neto zdajšnje vrednosti kritnega premoženja določa podrobnejša pravila za usklajevanje kritnega premoženja in obveznosti iz naslova izdanih hipotekarnih in komunalnih obveznic na osnovi načela neto zdajšnje vrednosti in druga pravila glede usklajevanja rokov, obrestovanja in valutne izpostavljenosti kritnega premoženja z obveznostmi iz naslova izdanih hipotekarnih in komunalnih obveznic.

Sklep o vključevanju izvedenih finančnih instrumentov v kritno premoženje določa največji mogoči obseg izvedenih finančnih instrumentov, vključenih v kritno premoženje, vrsto in boniteto strank, s katerimi se sklepajo ti posli, in druga podrobnejša navodila za uporabo izvedenih finančnih instrumentov.

Sklep o skrbniku kritnega registra ureja podrobnejši način ugotavljanja izpolnjevanja pogojev za imenovanje za skrbnika kritnega registra oziroma za pridobitev dovoljenja BS za opravljanje poslov skrbnika kritnega registra.

Oktobra 2006 je bil izdan tudi **Sklep o minimalnih zahtevah za zagotavljanje ustrezne likvidnostne pozicije bank in hranilnic**, ki določa vsebino, obliko, način izračunavanja in poročanja količnikov likvidnosti ter dnevnega načrtovanja tokov likvidnosti za zagotavljanje ustrezne likvidnostne pozicije.

Do njegove uveljavitve so likvidnost bank in hranilnic ločeno urejali Sklep o dnevnem načrtovanju tolarške likvidnosti, Sklep o tolarški likvidnostni lestvici hranilnic in Sklep o najmanjšem obsegu likvidnosti, ki jo mora banka zagotavljati. Slednji se je v preteklem letu večkrat spreminjal zaradi postopnega sproščanja minimalno predpisane devizne likvidnosti ter prilagajanja pogojem poslovanja Evrosistema, pri čemer so bile spremembe predvsem v delu postopnega zniževanja deviznega minimuma vse do njegove odprave ter v delu določanja kriterijev za upoštevanje in vključevanje finančnih sredstev.

Sklep o minimalnih zahtevah za zagotavljanje ustrezne likvidnostne pozicije bank in hranilnic združuje vsebino vseh treh navedenih sklepov. Pomembnejše novosti v tem sklepu so dopolnitev nabora finančnih sredstev z naložbami, ki izpolnjujejo kriterije primernosti Evrosistema, odprava doseganja količnika v drugem razredu, izločitev tistih finančnih sredstev iz izračuna, ki jih ima banka zaradi zagotavljanja likvidnih sredstev, potrebnih za izplačilo zajamčenih vlog, občutnejše znižanje uteži za upoštevanje vpoglednih vlog gospodinjestev in nefinančnih družb, načrtovanje tokov likvidnosti v domači in tuji valuti skupaj ter uvedba kvalitativnega načina merjenja likvidnostnega tveganja (možnost uporabe notranje metodologije v delu vpoglednih vlog gospodinjestev in nefinančnih družb).

Vsebinsko najzahtevnejši del predstavljajo predpisi, ki implementirajo mednarodne standarde s področja upravljanja tveganj (Basel II), sprejeti v decembru 2006 na podlagi novega Zakona o bančništvu (Uradni list RS, št. 131/06).

Januar	Povprečne efektivne obrestne mere potrošniških kreditov bank in hranilnic
	Navodilo za izvajanje Sklepa o poročanju denarnih finančnih institucij N-1
	Sklep o prenehanju veljavnosti Sklepa o poročanju o efektivnih obrestnih merah
Februar	Sklep o spremembi Sklepa o dnevnem načrtovanju tolarške likvidnosti in spremljanju koncentracije deponentov
	Sklep o spremembi Sklepa o tolarški likvidnostni lestvici hranilnic
	Sklep o spremembi in dopolnitvi Sklepa o poročanju podružnic bank držav članic
Marec	Sklep o najmanjšem obsegu ter vsebini revizijskega pregleda in revizorjevega poročila
	Sklep o spremembah Sklepa o usklajevanju poslovanja Slovenske izvozne družbe, d.d., Ljubljana, s predpisi, ki urejajo poslovanje bank
	Sklep o spremembah in dopolnitvah Sklepa o najmanjšem obsegu likvidnosti, ki jo mora banka zagotavljati
April	Sklep o spremembi Sklepa o pošiljanju določenih podatkov bank in hranilnic

Sklep o dopolnitvi Sklepa o določitvi pogojev, ki jih mora izpolnjevati banka oziroma hranilnica za opravljanje bančnih oziroma drugih finančnih storitev

Sklep o spremembah in dopolnitvah Sklepa o najmanjšem obsegu likvidnosti, ki jo mora banka zagotavljati

Sprememba navodila za izdelavo poročila o medbančnih depozitih

Sklep o spremembah in dopolnitvah Sklepa o poslovnih knjigah in letnih poročilih bank in hranilnic

Navodilo za izvajanje Sklepa o poslovnih knjigah in letnih poročilih bank in hranilnic (Metodologija za izračun kazalcev)

Navodilo o spremembah in dopolnitvah Navodila za izvajanje Sklepa o poslovnih knjigah in letnih poročilih bank in hranilnic (Metodologija za sestavitev bilance stanja in izkaza poslovnega izida)

Navodilo o spremembah Navodila za izvajanje Sklepa o ocenjevanju izgub iz kreditnega tveganja bank in hranilnic

Sklep o spremembah in dopolnitvah Sklepa o najmanjšem obsegu likvidnosti, ki jo mora banka zagotavljati **Maj**

Sklep o spremembah in dopolnitvah Sklepa o tolarski likvidnostni lestvici hranilnic **Junij**

Sklep o spremembah in dopolnitvah Sklepa o sistemu zjamčenih vlog

Navodilo o spremembi Navodila za izdelavo poročila o količnikih likvidnosti tolarske likvidnostne lestvice hranilnic

Navodilo o spremembah Navodila za izvajanje Sklepa o poslovnih knjigah in letnih poročilih bank in hranilnic (Metodologija za izračun kazalcev)

Povprečne efektivne obrestne mere potrošniških kreditov bank in hranilnic **Julij**

Navodilo o dopolnitvah Navodila za izvajanje Sklepa o ocenjevanju izgub iz kreditnega tveganja bank in hranilnic

Sklep o spremembah in dopolnitvah Sklepa o kapitalski ustreznosti bank in hranilnic

Sklep o spremembah in dopolnitvah Sklepa o najmanjšem obsegu likvidnosti, ki jo mora banka zagotavljati

Sklep o pogojih za pridobitev dovoljenja za izdajanje hipotekarnih in komunalnih obveznic

Sklep o izračunu neto zdajšnje vrednosti kritnega premoženja

Sklep o vključevanju izvedenih finančnih instrumentov v kritno premoženje

Sklep o skrbniku kritnega registra

Navodilo o pošiljanju mesečnih poročil o knjigovodskem stanju računov **September**

Oktober Sklep o poročanju o medbančnih depozitih

Sklep o objavi povzetka revidiranega letnega poročila in drugih podatkov za podružnice bank držav članic

Navodilo o vsebini in načinu poročanja o medbančnih depozitih

Sklep o minimalnih zahtevah za zagotavljanje ustrezne likvidnostne pozicije bank in hranilnic

November Sklep o prenehanju veljavnosti Sklepa o dajanju posebnih likvidnostnih posojil s sodelovanjem BS

Sklep o spremembah Sklepa o ocenjevanju izgub iz kreditnega tveganja bank in hranilnic

December Sklep o spremembah in dopolnitvah Sklepa o minimalnih zahtevah za zagotavljanje ustrezne likvidnostne pozicije bank in hranilnic

Navodilo za izvajanje Sklepa o minimalnih zahtevah za zagotavljanje ustrezne likvidnostne pozicije bank in hranilnic

Sklep o izračunu kapitala bank in hranilnic

Sklep o izračunu kapitalske zahteve za kreditno tveganje po standardiziranem pristopu za banke in hranilnice

Sklep o izračunu kapitalske zahteve za kreditno tveganje po pristopu na podlagi notranjih bonitetnih sistemov za banke in hranilnice

Sklep o izračunu kapitalske zahteve za kreditno tveganje pri listinjenju

Sklep o kreditnih zavarovanjih

Sklep o priznavanju zunanjih bonitetnih institucij

Sklep o izračunu kapitalske zahteve za tržna tveganja za banke in hranilnice

Sklep o izračunu kapitalske zahteve za operativno tveganje za banke in hranilnice

Sklep o poročanju o kapitalu in kapitalskih zahtevah bank in hranilnic

Sklep o upravljanju tveganj in izvajanju procesa ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala za banke in hranilnice

Sklep o nadzoru bank in hranilnic na konsolidirani podlagi

Sklep o razkritjih, ki jih podajo banke in hranilnice

Sklep o naložbah bank in hranilnic v kvalificirane deleže v osebah nefinančnega sektorja

Sklep o veliki izpostavljenosti bank in hranilnic

Navodilo o spremembah in dopolnitvah Navodila za izvajanje Sklepa o ocenjevanju izgub iz kreditnega tveganja bank in hranilnic

7.2.3 Postopek po Zakonu o prekrških

BS je v letu 2006 v okviru izvajanja nadzorstva nad izvrševanjem zakonov, s katerimi so določeni prekrški, skladno z novo funkcijo prekrškovnega organa po Zakonu o prekrških, ki se je začel uporabljati 1. januarja 2005, izdala en opomin.

7.3 Vodstvo in organizacijska sestava

7.3.1 Sestava Sveta BS dne 31. decembra 2006

Predsednik Sveta BS

Mitja Gaspari
(guverner BS)

Člani Sveta BS

Samo Nučič
(viceguverner – namestnik guvernerja BS)

Darko Bohnec
(viceguverner BS)

mag. Janez Košak
(viceguverner BS)

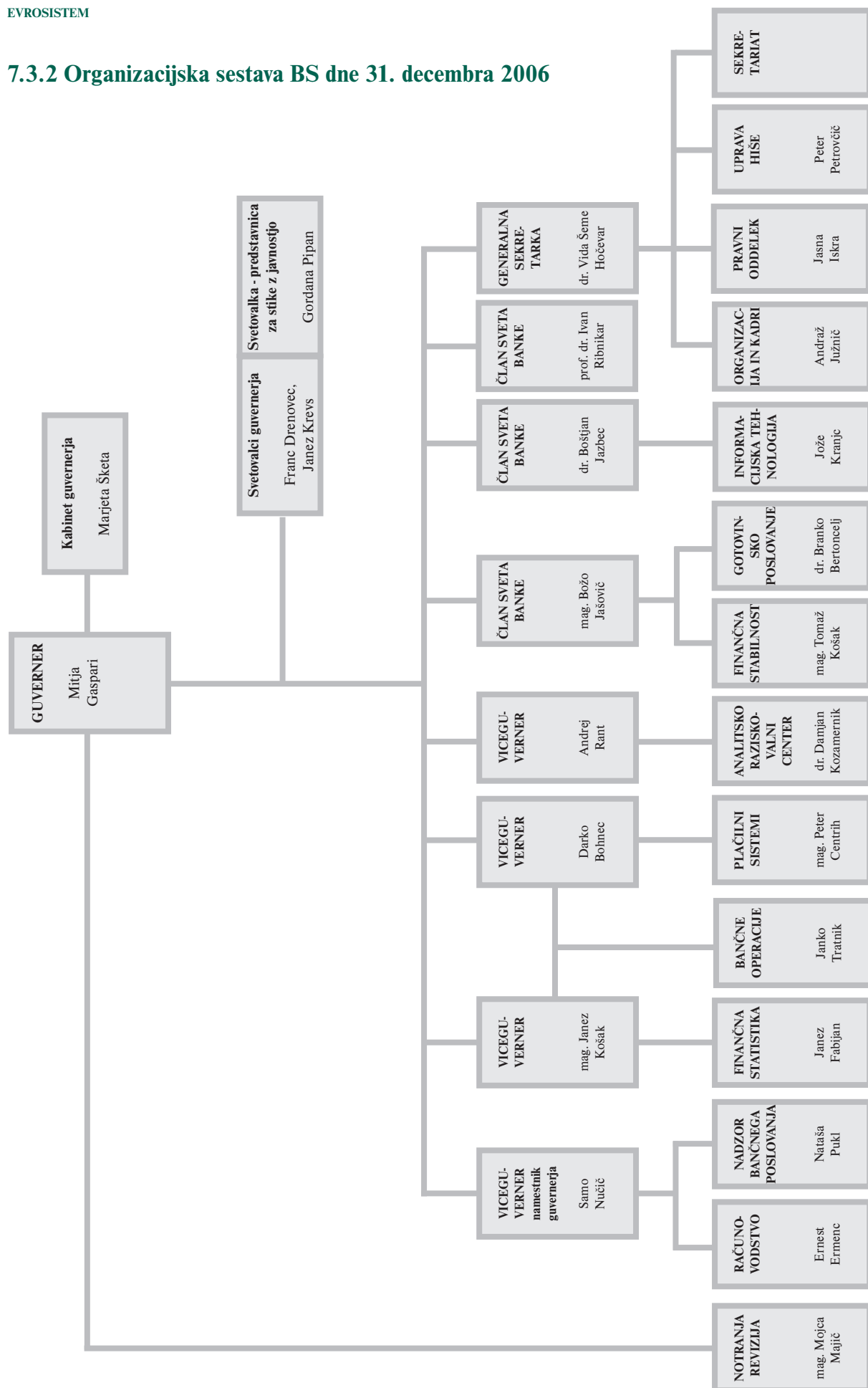
Andrej Rant
(viceguverner BS)

mag. Božo Jašovič
(član Sveta BS)

dr. Boštjan Jazbec
(član Sveta BS)

prof. dr. Ivan Ribnikar
(član Sveta BS)

7.3.2 Organizacijska sestava BS dne 31. decembra 2006

7.3.3 Komisije in odbori Sveta BS v letu 2006

- Odbor za denarno in tečajno politiko (predsednik Darko Bohnec).
- Komisija Sveta BS za pripravo mnenj v zvezi s postopki odločanja o izdaji dovoljenj za opravljanje bančnih storitev, pridobivanje kvalificiranega deleža in drugih dovoljenj, soglasij in mnenj po zakonu, ki ureja bančništvo (predsednik Samo Nučič).
- Komisija Sveta BS za pripravo mnenj za izdajo dovoljenja za opravljanje funkcije člana uprave banke (predsednik prof. dr. Ivan Ribnikar).
- Komisija za raziskovalno delo (predsednik prof. dr. Ivan Ribnikar).
- Revizijski odbor v BS
(predsednik: do 12. septembra 2006 dr. Boštjan Jazbec,
od 13. septembra 2006 dr. Dušan Zbašnik).

7.4 Publikacije in spletna stran

Naslov in osnovni podatki

Vsebina

Bilten

- mesečno
- v slovenščini
- angleški prevod
Monthly Bulletin

Makroekonomski statistični podatki s poudarkom na denarni statistiki, deviznih tečajih in gospodarskih odnosih s tujino. Pregled tekočih gibanj v slikah; metodološka priloga; pregled slovenskih bank, koledar objav podatkov.

Letno poročilo

- letno (izide spomladi)
- v slovenščini
- angleški prevod **Annual Report**

Poročilo BS Državnemu zboru Republike Slovenije. Opis gospodarskih gibanj, denarne politike, poslovanja bank in BS ter drugih dejavnosti BS.

Poročilo o nadzoru bančnega poslovanja

- letno (izide jeseni)
- angleški prevod **Report on Supervision of Banking Operations**

Poročilo oddelka Nadzor bančnega poslovanja Državnemu zboru Republike Slovenije o poslovanju bank, razvoju pravnih osnov za nadzor in o nadzoru bančnega poslovanja.

Neposredne naložbe/ Direct Investment

- letno
- dvojezična izdaja v slovenščini in angleščini

Statistični pregled neposrednih in portfeljskih naložb do tujine, slovenskih naložb v tujini in tujih naložb v Sloveniji (na letni ravni).

Prikazi in analize

- četrtletno
- v slovenščini

Analitični in metodološki prikazi z denarnega, plačilnobilančnega in sorodnih področij.

Finančni trgi

- četrtletno
- v slovenščini

Statistični pregled nadenarnih finančnih posrednikov, trga vrednostnih papirjev in obrestnih mer.

Denarni pregled

- mesečno
- v slovenščini

Tekoči analitični makroekonomski prikaz s podrobnejšo razčlenitvijo denarnih in plačilnobilančnih gibanj.

Usmeritve denarne politike

- polletno
- v slovenščini in angleščini

Publikacija predstavlja tekoče in predvideno delovanje denarne politike, oris inflacijskih gibanj in projekcije osnovnih makroekonomskih kazalčnikov za Slovenijo za prihodnji dve leti.

Delovna gradiva ARC

Prispevki, objavljeni v tej zbirki, obravnavajo vsa področja strokovnega in delovnega področja centralne banke. Vsebina prispevkov je lahko analitičnega, pa tudi samo informativnega značaja.

Poročilo o finančni stabilnosti

- letno
- angleški prevod
Financial Stability Report

Poročilo oddelka Finančna stabilnost je namenjen predvsem analitičnemu spremljanju dogajanja v bančnem sektorju in strokovnim prispevkom, ki so povezani z ohranjanjem finančne stabilnosti.

Spletna stran

- kazalo slovenskih strani
<http://www.bsi.si/.../html/kazalo.html>
- kazalo angleških strani
<http://www.bsi.si/.../eng/index.html>

Domače strani BS s predstavitev institucije, slovenskih bankovcev in kovancev, zakonov in predpisov o delu centralne banke ter drugih informacij. Tekoči podatki o tečajih, obrestnih merah in vrednostnih papirjih BS ter najpomembnejše publikacije v elektronski obliki.

7.5 Pregled nekaterih pojmov

Bilančna vsota – Znesek vseh aktivnih ali pasivnih bilančnih postavk (banke).

Blagajniški zapisi v tujem denarju – kratkoročni vrednostni papirji BS, ki se vpisujejo in izplačujejo v tujem denarju (evrih ali ameriških dolarjih).

Denarni agregati (M1, M2 in M3) – različno likvidni narodnogospodarski denarni agregati. Najbolj likvidni M1 zajema gotovino v obtoku ter vpogledne tolarske vloge pri bankah in BS. M2 je sestavljen iz M1 ter hranilnih in vezanih vlog pri bankah in BS. M3 obsega poleg M2 še vloge prebivalstva v tujem denarju pri bankah, od septembra 1999 pa vloge vseh nedenarnih sektorjev v tujem denarju pri bankah.

Denarni sektor – denarni sektor sestavljajo BS in poslovne banke. Hranilnice in hranilno-kreditne službe, ki skupaj dosegajo 1,5% celotne bilančne vsote denarnih finančnih institucij (kakor jih opredeljuje ECB), v denarni sektor niso vključene. Taka ureditev je v skladu s predpisi ECB, ki dopuščajo ne vključevanje manjših institucij v obsegu do največ 5% celotne bilančne vsote nacionalnih denarnih finančnih institucij.

Denarni trg – trg, na katerem udeleženci zbirajo in investirajo kratkoročna sredstva in z njimi trgujejo prek instrumentov, ki imajo originalno dospelost do enega leta.

Devizna intervencija :

- **Neposredna devizna intervencija** – neposreden nakup ali prodaja deviz BS na medbančnem deviznem trgu.
- **Posredna devizna intervencija** – določanje deviznega tečaja na trgih tujega denarja, ki ga BS omogoča pogodba o sodelovanju z bankami pri posegih na trgih tujega denarja.

Devizni minimum – najmanjši znesek premoženja v tujem denarju bank.

Druge obveznosti – obveznosti za obresti in opravnine, vnaprej vračunani stroški in neobračunani prihodki, dolgoročne rezervacije za obveznosti in stroške, rezervacije za splošna bančna tveganja ter druge obveznosti.

Druga sredstva – naložbe v kapital strank v skupini (odvisne, pridružene in skupaj obvladovane družbe) in v kapital drugih strank, neopredmetena dolgoročna sredstva, opredmetena osnovna sredstva, lastni deleži, vpisani nevplačani kapital, nevračunani stroški in nezaračunani prihodki ter druga sredstva, npr. čeki, zaloge, terjatve za obresti, provizije itd.

Drugim tveganjem prilagojene postavke so enake seštevku kapitalskih zahtev za valutno in tržna tveganja, pomnožene s prevedbenim faktorjem glede na zahtevani minimalni količnik kapitalske ustreznosti (npr. 12,5 za 8% količnik kapitalske ustreznosti).

ESCB – Evropski sistem centralnih bank.

Finančne institucije – glede na uradno sektorizacijo, ki temelji na ESA95, je sektor finančnih institucij razdeljen na pet podsektorjev: centralna banka, druge denarne finančne institucije, drugi finančni posredniki, razen zavarovalnic in pokojninskih

skladov, pomožne finančne institucije ter zavarovalnice in pokojninski skladi. Med denarne finančne institucije spadajo centralna banka in druge denarne finančne institucije, ki se ukvarjajo s finančnim posredništvom. Med nedenarne finančne institucije uvrščamo druge finančne posrednike, razen zavarovalnic in pokojninskih skladov, pomožne finančne institucije ter zavarovalnice in pokojninske sklade.

Kapital (v računovodskem smislu) – vpisani kapital, kapitalske rezerve, rezerve iz dobička, preneseni čisti dobiček iz prejšnjih let ali prenesena čista izguba iz prejšnjih let, prevrednotevalni popravek kapitala in prehodno še ne razdeljeni čisti dobiček ali še neporavnana čista izguba poslovnega leta ter varstveni depozit.

Kapital (regulatorni) – izračunan iz temeljnega in dodatnega kapitala, ki ga banke v skladu s sklepom o kapitalski ustreznosti bank in hranilnic (Ur. l. RS, št. 24/02 in 85/02) lahko uporabijo za kritje kapitalskih zahtev.

Količnik kapitalske ustreznosti je razmerje med kapitalom in vsoto tveganju prilagojene aktive ter drugim tveganjem prilagojenih postavk.

Količnik likvidnosti je razmerje med vsoto finančnih sredstev v domači in tuji valuti in vsoto virov sredstev v domači in tuji valuti glede na preostalo zapadlost. Banka mora razvrstiti finančna sredstva in vire sredstev po preostali zapadlosti v dva razreda, in sicer s preostalo zapadlostjo do 30 dni in s preostalo zapadlostjo do 180 dni. V skladu z zadnjimi predpisi mora biti količnik likvidnosti prvega razreda najmanj 1, v drugem razredu pa je informativnega značaja.

Likvidnostna lestvica – instrument, ki določa potrebno razmerje med finančnimi sredstvi in viri sredstev po posameznih zapadlostih. Banka izračunava likvidnostno pozicijo s količnikom likvidnosti.

Monetizacija – spreminjanje premoženja, ki ga kupujejo centralna banka in poslovne banke, v denar. Pri tem kupujejo (finančno) premoženje, to je terjatve, ali dajejo posojila z novo nastalim ali izdanim denarjem.

Neto rezervacije – razlika med odpisi neizterljivih kreditov in terjatev, odhodki za oblikovanje dolgoročnih rezervacij, odhodki za oblikovanje posebnih rezervacij, odhodki za rezervacije za splošna bančna tveganja ter prihodki iz odpisanih kreditov in terjatev, prihodki iz odpravljenih dolgoročnih rezervacij, prihodki iz odpravljenih rezervacij za splošna bančna tveganja iz izkaza poslovnega izida.

Neobrestna marža – razmerje med neto neobrestnimi prihodki in povprečno aktivo.

(Neto) obrestna marža – razmerje med neto obrestmi (razlika med obrestnimi prihodki in odhodki) in povprečno bruto obrestonosno aktivo.

Nominalna obrestna mera – celotna obrestna mera, sestavljena iz dela, ki posojilodajalcu ali vlagatelju kompenzira inflacijo, in realnega dela.

Obrestni (nominalni) razmik – razlika med povprečno nominalno obrestno mero za naložbe in povprečno nominalno obrestno mero za obveznosti (bank) enake ročnosti.

Obvezne rezerve – najmanjši predpisani znesek sredstev, določen z odstotkom od vlog in drugih obveznosti obveznikov, ki ga morajo imeti obvezniki (banke, hranilnice in hranilno-kreditne službe) na poravnalnem ali posebnem računu obveznih rezerv pri BS.

Odprta pozicija (v tujem denarju) – neizravnane postavke premoženjske bilance posamezne banke v tujem denarju. Pri tem je lahko več terjatev ali več obveznosti.

Operativni stroški – so stroški dela, materiala in storitev, amortizacije in prevrednotevalni poslovni odhodki pri neopredmetenih dolgoročnih sredstvih in opredmetenih osnovnih sredstvih, davki in članarine.

Osebe v posebnem razmerju do banke – so pomembni delničarji banke in člani organov banke ter z njimi povezane osebe.

Primarni denar – gotovina v obtoku, rezerve bank in knjižni denar (vloge na vpogled) pri BS.

Razvrščanje terjatev – banke in hranilnice razvrščajo terjatve v skupine od A do E na podlagi ocene in vrednotenja dolžnikove sposobnosti izpolnjevati obveznosti do banke ob dospelosti.

V skupino A se razvrstijo:

- terjatve do BS in Republike Slovenije, terjatve do Evropskih skupnosti, vlad in centralnih bank držav EEA in z njimi primerljivih držav OECD,
- terjatve do dolžnikov, za katere se ne pričakujejo težave s plačevanjem obveznosti in ki plačujejo svoje obveznosti ob dospelosti oziroma izjemoma z zamudo do 15 dni,
- terjatve, zavarovane s prvovrstnim zavarovanjem.

V skupino B se razvrstijo terjatve do dolžnikov:

- za katere se ocenjuje, da bodo denarni tokovi še zadostovali za redno poravnavanje dospelih obveznosti, toda njihovo finančno stanje je trenutno šibko, ne kaže pa, da bi se v prihodnosti bistveno poslabšalo,
- ki večkrat plačujejo obveznosti z zamudo do 30 dni, občasno tudi z zamudo od 31 do 90 dni.

V skupino C se razvrstijo terjatve do dolžnikov:

- za katere se ocenjuje, da denarni tokovi ne bodo zadostovali za redno poravnavanje dospelih obveznosti,
- ki so izrazito podkapitalizirani,
- ki nimajo zadostnih dolgoročnih virov sredstev za financiranje dolgoročnih naložb,
- od katerih banka ne prejema tekočih zadovoljivih informacij ali ustrezne dokumentacije v zvezi s terjatvami, jamstvi in viri za odplačilo terjatev,
- ki večkrat plačujejo obveznosti z zamudo od 31 do 90 dni, občasno tudi z zamudo od 91 do 180 dni.

V skupino D se razvrstijo terjatve do dolžnikov:

- za katere obstaja velika verjetnost izgube,
- ki so nelikvidni in nesolventni,
- za katere je bil pri pristojnem sodišču vložen predlog za začetek postopka prisilne poravnave ali stečaja,
- ki so v sanaciji oziroma postopku prisilne poravnave,
- ki so v stečaju,
- ki večkrat plačujejo obveznosti z zamudo od 91 do 180 dni, občasno tudi z zamudo od 181 do 365 dni, vendar se utemeljeno pričakuje delno pokritje terjatev.

V skupino E se razvrstijo terjatve do dolžnikov:

- za katere se ocenjuje, da ne bodo poplačane,
- s sporno pravno podlago.

Repo – prodaja (ali nakup) vrednostnih papirjev in njihov sočasni nakup (ali prodaja) na določen dan v prihodnosti ali na poziv. Pri repo poslih med BS in bankami vrednostni papirji ostanejo v lasti prodajalca (banka), nanje pa se vpiše zastavna pravica kupca (BS).

Rezervacije – splošne rezervacije za zavarovanje pred neznanimi izgubami in posebne rezervacije za mogoče izgube iz naslova bilančnih in zunajbilančnih postavk, za deželno tveganje in za druga znana tveganja.

Sekundarna likvidnost – naložbe v finančne instrumente, ki so zelo likvidni in jih je mogoče hitro prodati.

SIONIA – obrestna mera na medbančnem trgu za depozite čez noč.

Sterilizacija – praviloma prodaja državnih kratkoročnih vrednostnih papirjev, ki jo izvede centralna banka, in naj izniči učinek njenih nakupov deviz na količino primarnega denarja. Pri nas pomeni sterilizacija prodajo blagajniških zapisov v tolarjih, ki jo izvede BS, in naj izniči učinek njenih nakupov deviz na količino primarnega denarja.

Swap – promptni nakup (ali prodaja) druge valute in njena sočasna terminska prodaja (ali nakup). Pri takem poslu se devize prenesejo s prodajalčevega na kupčev račun.

TARGET – vseevropski sistem bruto poravnave plačil v realnem času, deluje že od leta 1999 za zagotavljanje podpore izvajanju denarne politike Evrosistema in za varno, zanesljivo in učinkovito poravnavo domačih in čezmejnih plačil. Sistem sestavljajo med seboj povezani nacionalni sistemi bruto poravnave v realnem času držav evroobmočja, Združenega kraljestva, Danske, Švedske (do 31. decembra 2006), Poljske in Estonije.

Temeljna obrestna mera (TOM) – indeksacijska stopnja za terjatve in obveznosti kot povprečna mesečna inflacija (januarja 1998 je indeks cen na drobno zamenjal indeks življenjskih stroškov) zadnjega meseca ali zadnjih nekaj mesecev (zdaj 12 mesecev).

Tolarski blagajniški zapisi (TBZ) – kratkoročni dolžniški vrednostni papirji BS v tolarjih.

Velika izpostavljenost – izpostavljenost banke do komitenta, ki dosega ali presega 10% kapitala banke.

8 RAČUNOVODSKI IZKAZI

Pregled odgovornosti Sveta Banke Slovenije

Zakon o Banki Slovenije in njen statut nalagata Svetu Banke Slovenije pripravo računovodskih izkazov za vsako obračunsko leto, ki resnično in pošteno prikazujejo finančno stanje Banke Slovenije in presežek ali primanjkljaj v tem obdobju. Pri pripravi računovodskih izkazov je Svet Banke Slovenije dolžan:

- izbrati primerne računovodske usmeritve in jih dosledno uporabljati;
- jih presoјati in ocenjevati z vidika utemeljenosti in previdnosti;
- ugotoviti, ali so bili dosledno uporabljeni veljavni računovodski standardi in
- pripraviti računovodske izkaze skladno z načelom časovne neomejenosti poslovanja, razen v primeru, ko ni mogoče izhajati iz predpostavke, da bo Banka Slovenije nadaljevala s poslovanjem.

Svet Banke Slovenije je odgovoren za primerno ukrepanje za zaščito sredstev Banke Slovenije.

POROČILO NEODVISNEGA REVIZORJA

Svetu Banke Slovenije

Poročilo o računovodskih izkazih

Revidirali smo priložene računovodske izkaze Banke Slovenije (v nadaljevanju "Banka"), ki vključujejo bilanco stanja na dan 31. decembra 2006, izkaz poslovnega izida, izkaz gibanja kapitala in izkaz denarnih tokov za tedaj končano leto ter povzetek bistvenih računovodskih usmeritev in druge pojasnjevalne opombe.

Odgovornost za računovodske izkaze

Svet Banke Slovenije je odgovoren za pripravo in pošteno predstavitev teh računovodskih izkazov v skladu z mednarodnimi standardi računovodskega poročanja, veljavnimi v EU. Ta odgovornost vključuje: vzpostavitev, delovanje in vzdrževanje notranjega kontroliranja, povezanega s pripravo in pošteno predstavitvijo računovodskih izkazov, ki ne vsebujejo pomembno napačne navedbe zaradi prevare ali napake, izbiro in uporabo ustreznih računovodskih usmeritev ter pripravo računovodskih ocen, ki so utemeljene v danih okoliščinah.

Revizorjeva odgovornost

Naša odgovornost je izraziti mnenje o teh računovodskih izkazih na podlagi revizije. Revizijo smo opravili v skladu z mednarodnimi standardi revidiranja. Ti standardi zahtevajo od nas izpolnjevanje etičnih zahtev ter načrtovanje in izvedbo revizije za pridobitev sprejemljivega zagotovila, da računovodski izkazi ne vsebujejo pomembno napačne navedbe.

Revizija vključuje izvajanje postopkov za pridobitev revizijskih dokazov o zneskih in razkritjih v računovodskih izkazih. Izbrani postopki so odvisni od revizorjeve presoje in vključujejo tudi ocenjevanje tveganj napačne navedbe v računovodskih izkazih zaradi prevare ali napake. Pri ocenjevanju teh tveganj prouči revizor notranje kontroliranje, povezano s pripravljanjem in poštenim predstavljanjem računovodskih izkazov družbe, da bi določil okoliščinam ustrezne revizijske postopke, ne pa, da bi izrazil mnenje o uspešnosti notranjega kontroliranja družbe. Revizija vključuje tudi ovrednotenje ustreznosti uporabljenih računovodskih usmeritev in utemeljenosti računovodskih ocen posloводства kot tudi ovrednotenje celotne predstavitve računovodskih izkazov.

Verjamemo, da so pridobljeni revizijski dokazi zadostna in ustrezna podlaga za naše revizijsko mnenje.

Mnenje

Po našem mnenju so računovodski izkazi v vseh pomembnih pogledih poštena predstavitev finančnega stanja Banke Slovenije na dan 31. decembra 2006 ter njenega poslovnega izida in denarnih tokov za tedaj končano leto v skladu z mednarodnimi standardi računovodskega poročanja, veljavnimi v EU.

DELOITTE REVIZIJA d.o.o.

Andreja Bajuk Mušič
Pooblaščen revizorka

DELOITTE REVIZIJA D.O.O.
Ljubljana, Slovenija

Andreja Bajuk Mušič

Ljubljana, 2. marec 2007

Yuri Sidorovich
Predsednik uprave

A handwritten signature in black ink, appearing to be "Yuri Sidorovich", written over the printed name and title.

Izkaz poslovnega izida

za obdobje od 1. januarja do 31. decembra (v mio SIT)

	Pojasnila	2006	2005
Prihodki poslovanja			
Obrestni in podobni prihodki	4	56.105	58.101
Obrestni in podobni odhodki	5	-37.261	-37.593
Neto obrestni prihodki		18.843	20.508
Neto tečajne razlike		-18.130	27.564
Odhodki vrednotenja vrednostnih papirjev		-14.403	-11.040
Prihodki (odhodki) vrednotenja zlata		1.915	6.654
Čisti prihodek (odhodek) od finančnih sredstev		-11.775	43.685
Prihodki od provizij		2.146	2.036
Odhodki od provizij		-358	-457
Neto provizije		1.787	1.579
Drugi prihodki		986	325
Skupni prihodki (odhodki) poslovanja		-9.001	45.589
Stroški poslovanja	6	-10.851	-5.916
Popravki vrednosti, odpisi in rezervacije	7	-590	-1.070
Presežek prihodkov nad odhodki (odhodkov nad prihodki)		-20.442	38.603
Razdelitev presežka (pokrivanje primanjkljaja):			
Prenos/črpanje posebnih rezerv za tečajne razlike		-18.130	27.564
Črpanje posebnih rezerv za cenovna tveganja (vrednostni papirji)		-	-7.497
Črpanje splošnih rezerv za kritje cenovnih tveganj pri vrednostnih papirjih		-14.202	-3.557
Prenos/črpanje posebnih rezerv za cenovna tveganja (zlato)		1.915	6.653
Finančni izid po razporeditvi/črpanju tečajnih razlik in prihodkov vrednotenja		9.975	15.440
Prenos v splošne rezerve		7.481	11.580
Skupni prenos v rezerve		-22.936	34.743
Sredstva za proračun Republike Slovenije		2.494	3.860
Skupna razdelitev		-20.442	38.603

Pojasnila na straneh 9 do 24 so sestavni del računovodskih izkazov.

Bilanca stanja

na dan 31. decembra (v mio SIT)

	Pojasnila	31.12.2006	31.12.2005
Aktiva			
Finančna sredstva			
Finančna sredstva v tuji valuti			
Zlato	8	18.793	16.873
Gotovina in vloge		236.941	321.635
Izpeljani finančni instrumenti	9	-	35
Finančna sredstva po pošteni vrednosti		1.042.377	1.304.626
Terjatve do proračuna Republike Slovenije		9.137	7.395
Mednarodni denarni sklad		8.919	12.803
Obračunane obresti in ostalo	10	21.527	26.515
Skupaj		1.337.692	1.689.882
Finančna sredstva v tolarjih			
Obračunane obresti in ostalo		986	748
Skupaj		986	748
Osnovna sredstva	11	3.928	3.643
Skupna aktiva		1.342.606	1.694.273
Pasiva			
Servisirane obveznosti			
Obveznosti v tuji valuti			
Vpogledne in vezane vloge		109.293	82.466
Izpeljani finančni instrumenti	9	-	1
Blagajniški zapisi Banke Slovenije		32.449	323.938
MDS in druge mednarodne finančne organizacije		3.475	1.789
Dodeljeni SDR	12	6.956	7.358
Obračunane obresti in ostalo		2.422	1.596
Skupaj		154.595	417.148
Obveznosti v tolarjih			
Vpogledne vloge		100.994	104.286
Vezane vloge bank		230.360	203.490
Vloge čez noč		95.159	1.500
Blagajniški zapisi Banke Slovenije		402.381	525.184
Vloge proračuna Republike Slovenije		1.296	2.682
Mednarodne finančne institucije		263	271
Obračunane obresti in ostalo		13.754	6.988
Skupaj		844.207	844.401
Bankovci v obtoku	13	149.631	214.248
Sredstva za proračun Republike Slovenije		2.494	3.860
Skupne obveznosti		1.150.926	1.479.657
Kapital in rezerve	14	191.680	214.616
Skupna pasiva		1.342.606	1.694.273

Pojasnila na straneh 9 do 24 so sestavni del računovodskih izkazov.

Izkaz gibanja kapitala

za obdobje od 1. januarja do 31. decembra (v mio SIT)

	Kapital BS	Splošne rezerve	Posebne rezerve	Presežek/ primanjkljaj	Skupaj
Stanje 31.12.2004	2.000	66.911	110.962	-	179.873
Presežek prihodkov nad odhodki	-	-	-	38.603	38.603
Povečanje rezerv za tečajne razlike	-	-	27.564	-27.564	-
Zmanjšanje rezerv za cenovna tveganja pri vrednostnih papirjih	-	-	-7.497	7.497	-
Zmanjšanje splošnih rezerv za kritje cenovnih tveganj pri vrednostnih papirjih	-	-3.557		3.557	
Prenos v rezerve za cenovna tveganja pri zlatu			6.653	-6.653	
Prenos v splošne rezerve	-	11.580	-	-11.580	-
Sredstva za proračun RS	-	-	-	-3.860	-3.860
Skupna sprememba	0	8.023	26.720	-	34.743
Stanje 31. 12. 2005	2.000	74.934	137.682	-	214.616
Spremembe v obdobju					
Presežek odhodkov nad prihodki	-	-	-	-20.442	-20.442
Zmanjšanje rezerv za tečajne razlike	-	-	-18.130	18.130	-
Zmanjšanje splošnih rezerv za kritje cenovnih tveganj pri vrednostnih papirjih	-	-14.202		14.202	-
Prenos v rezerve za cenovna tveganja pri zlatu			1.915	-1.915	
Prenos v splošne rezerve	-	7.481	-	-7.481	-
Sredstva za Proračun RS	-	-	-	-2.494	-2.494
Skupna sprememba	-	-6.721	-16.215	-	-22.936
Stanje 31.12.2006	2.000	68.213	121.467	-	191.680

Rezerve so dodatno obrazložene v Pojasnilu 14.

Pojasnila na straneh 9 do 24 so sestavni del računovodskih izkazov.

Izkaz denarnih tokov

za obdobje od 1. januarja do 31. decembra (v mio SIT)

	Pojasnila	2006	2005
Finančni tokovi iz poslovanja			
Prejete obresti		61.933	58.450
Plačane obresti		-38.009	-37.646
Drugo		-4.889	-3.360
Neto finančni tokovi iz poslovanja		19.034	17.443
Finančni tokovi iz investiranja			
Nakupi vrednostnih papirjev		-4.023.797	-692.796
Prodaje vrednostnih papirjev		4.255.639	763.332
Naložbe v vezane vloge		-16.918.064	-12.665.193
Sprostitve vezanih vlog		16.996.515	12.556.317
Dana posojila in obratni repoji domačim bankam		-8.578.436	-52.377
Vrnjena posojila in obratni repoji domačih bank		8.578.436	52.377
Nakup osnovnih sredstev		-672	-603
Prodaja osnovnih sredstev		3	4
Neto finančni tokovi iz investiranja		309.624	-38.939
Finančni tokovi iz financiranja			
Izdani bankovci v obtoku		-64.618	18.896
Vpisani blagajniški zapisi	18	4.944.411	6.216.849
Izplačani blagajniški zapisi	18	-5.329.385	-6.093.662
Vloge proračuna Republike Slovenije		38.086	-111.283
Drugo, neto		-1.927	-3.623
Neto finančni tokovi iz financiranja		-413.433	27.177
Učinki spremembe deviznih tečajev		193	-463
Skupni neto finančni tok		-84.582	5.218
Stanje denarnih sredstev 1. 1.		-132.098	-137.316
Stanje denarnih sredstev 31. 12.	19	-216.680	-132.098
Sprememba denarnih sredstev		-84.582	5.218

Pojasnila na straneh 9 do 24 so sestavni del računovodskih izkazov.

Nerevidirani računovodski izkazi so bili 21. februarja 2007 potrjeni s strani Sveta Banke Slovenije, revidirani računovodski izkazi pa so bili s strani Sveta Banke Slovenije potrjeni 21. marca 2007 in podpisani s strani Guvernerja Banke Slovenije:

Mitja Gaspar
predsednik Sveta Banke in
guverner Banke Slovenije

V skladu z 49. členom Zakona o Banki Slovenije, Banka z računovodskimi izkazi seznani Državni zbor Republike Slovenije.

Pojasnila k računovodskim izkazom

1 Ustanovitev

Banka Slovenije je centralna banka Republike Slovenije. Ustanovljena je bila z Zakonom o Banki Slovenije z dne 25. junija 1991. Leta 2002 je bil sprejet nov Zakon o Banki Slovenije (Ur.l.RS, št.58/02 in št.72/06). Banka Slovenije je pravna oseba javnega prava, ki samostojno razpolaga z lastnim premoženjem. Je v izključni državni lasti s finančno in upravljavsko avtonomijo. Njeno delovanje nadzira Državni zbor Republike Slovenije. Banka Slovenije skrbi predvsem za stabilnost cen in splošno likvidnost bančnega sistema.

2 Računovodski standardi in načela

Ti računovodski izkazi so bili pripravljeni skladno z ustreznimi Mednarodnimi standardi računovodskega poročanja, sprejetimi v EU, ki jih je sprejel Mednarodni odbor za računovodske standarde, z upoštevanjem načela izvirne vrednosti in z upoštevanjem valorizacije zlata, finančnih sredstev po pošteni vrednosti in vseh izvedenih finančnih pogodb. Te standarde je kot pravno podlago sprejel Svet Banke Slovenije na 90. seji, dne 9. maja 1995.

3 Posebne računovodske usmeritve

Tuje valute

Finančna sredstva in obveznosti v tujih valutah so preračunana v tolarje (SIT) po srednjih tečajih Banke Slovenije na dan bilance stanja. Transakcije v tujih valutah so preračunane v SIT po tečajih, veljavnih na dan obračuna.

Priznavanje prihodkov in odhodkov

Obrestni prihodki in odhodki so prepoznani v izkazu uspeha za vse obrestovane finančne instrumente, z uporabo metode efektivne obrestne mere.

Prihodki iz naslova provizij izvirajo iz storitev v plačilnem prometu, nadzorne in regulatorske funkcije ter iz storitev distribucije vrednotnic za račun države. Prihodki so prepoznani v izkazu uspeha ob nastanku.

Finančna sredstva in obveznosti

Vsa finančna sredstva so v bilanci stanja začetno izkazana po nabavni vrednosti na datum poravnave. Datum poravnave je dan, na katerega so sredstva prenesena med sodelujočimi subjekti. Finančne obveznosti so začetno izkazane v bilanci stanja, ko Banka postane udeležena stranka pogodbenih določil instrumenta.

Finančna sredstva in obveznosti so poračunane in v neto znesku izkazane v bilanci stanja, kadar obstaja zakonita možnost poročila izkazanih zneskov in namen poravnave na neto osnovi ali hkratne realizacije sredstev in poravnave obveznosti.

Zlato in zlate terjatve

Imetja Banke Slovenije v zlatu so vrednotena po tržni ceni za unčo zlata v ameriških dolarjih. Prihodki oziroma odhodki vrednotenja zlata zaradi spremembe cene zlata ali tečaja ameriškega dolarja so izkazani v izkazu uspeha kot Prihodki (Odhodki) vrednotenja zlata. Neto nerealizirani rezultat vrednotenja se prenaša na račun posebnih rezerv ali bremeni posebne rezerve v skladu s sklepom Sveta Banke.

Finančna sredstva po poštenu vrednosti v izkazu uspeha

Banka je po dopolnilu MRS 39 iz decembra 2003, ki je ukinil možnost evidentiranja sprememb poštene vrednosti finančnih instrumentov, klasificiranih kot razpoložljivih za prodajo, v izkazu uspeha, z namenom ohranitve računovodske politike prekvalificirala portfelj naložb v začetno prepoznane po poštenu vrednosti v izkazu uspeha. Junija 2005 je IASB sprejel dopolnilo k vrednotenju po poštenu vrednosti (IAS 39, Finančni instrumenti: Prepoznavanje in merjenje), s katerim se je uvrščanje finančnih instrumentov v skupino, vrednoteno po metodi poštene vrednosti skozi poslovni izid, omejilo na izpolnjevanje določenih pogojev (MSRP 39, paragraf 9). Ker Banka vseskozi upravlja in dohodkovno ocenjuje svoj portfelj vrednostnih papirjev po poštenu vrednosti na podlagi kotiranih tržnih cen, v skladu z dokumentiranim upravljanem s tveganji in naložbeno strategijo ter rednim obveščanjem ključnega managementa, kar je pogoj amandmaja standarda, se je Banka odločila, da ohrani dosedanje računovodsko politiko vrednotenja portfelja vrednostnih papirjev po poštenu vrednosti v izkazu uspeha.

Omenjena sredstva tvorijo obrestonosni instrumenti s fiksno in spremenljivo obrestno mero in so kot taki opredeljeni s strani vodstva banke. Nerealizirani prihodki in odhodki, ki nastajajo ob spremembah poštene vrednosti, so vključeni v izkaz uspeha v obdobju, v katerem nastanejo. Pošteno vrednost vrednostnih papirjev, s katerimi se trguje, določa njihova zadnja cena. Učinki sprememb cen vrednostnih papirjev so v izkazu uspeha prikazani pod postavko Prihodki (Odhodki) vrednotenja vrednostnih papirjev.

Izpeljani finančni instrumenti

Banka Slovenije ne uporablja izpeljanih finančnih instrumentov razen poslov začasnega nakupa tuje valute z domačimi bankami za izvajanje denarne politike in upravljanje s posojili bankam. Razlika, ki izhaja iz spot in forward tečajev, je razmejena čez celotno obdobje posla in se v izkazu uspeha prikazuje kot Obresti od poslov valutne zamenjave. Oba izpeljana finančna instrumenta sta v bilanci stanja vrednotena po njuni tržni vrednosti. Tržna vrednost je izračunana kot razlika med diskontiranimi vrednostma prihodnjega denarnega toka glede na ceno začasnega nakupa (prodaje) in glede na tržno ceno, ki jo predstavlja tečaj Banke Slovenije.

Instrumenti varovanja pred tveganjem

Banka Slovenije med letom ni izvajala nobenih transakcij, ki bi pomenile uporabo instrumentov varovanja pred tveganji spremembe poštene vrednosti ali denarnega toka varovane postavke.

Oslabitev finančnih sredstev

V kolikor obstaja utemeljena ocena, da je prišlo do oslabitvene izgube pri kreditih ali terjativah, vodenih po amortizirani nabavni vrednosti, predstavlja popravek vrednosti razliko med amortizirano nabavno vrednostjo in izterljivo vrednostjo. Izterljiva vrednost kredita, terjatve ali vrednostnega papirja odraža sedanjo vrednost pričakovanih denarnih tokov, vključujoč zneske garancij in poroštev, diskontiranih z veljavno efektivno obrestno mero. Knjigovodska vrednost je zmanjšanja preko računa popravka vrednosti in odhodek je prepoznan v izkazu uspeha. Če je posojilo nevračljivo, je odpisano nasproti oblikovanemu popravku iz naslova oslabitve posojila. Posojilo je odpisano, ko so vse možnosti za njegovo poplačilo ali delno poplačilo izčrpane in ko je znesek izgube določljiv. Poznejši prihodki od odpisanih terjatev zmanjšujejo zneske popravkov zaradi oslabitve sredstev v izkazu uspeha.

Vpogledne in vezane vloge

Vpogledne in vezane vloge se vodijo po nabavni vrednosti in so vrednotene po amortizirani nabavni vrednosti.

Blagajniški zapisi Banke Slovenije

Banka Slovenije izdaja blagajniške zapise v tolarjih in blagajniške zapise v EUR ter USD. Tolarski blagajniški zapisi (TBZ) imajo zapadlost šestdeset in dvestosedemdeset dni. Blagajniški zapisi v tujem denarju zapadejo v rokih dva, tri in štiri mesece. Obe vrsti blagajniških zapisov sta knjiženi po amortizirani nabavni vrednosti.

Nepremičnine

Naložbe v zgradbe, ki se nahajajo v Avstriji in jih Banka ne uporablja za svoje namene, so prikazane po pošteni vrednosti in niso amortizirane. Usmeritev Banke Slovenije je pridobiti oceno zunanjih licenciranih strokovnjakov in ovrednotenje teh naložb vsakih pet let. Poštena vrednost je določena kot povprečje med tržno vrednostjo zemljišč in zgradb ter vrednostjo le-teh dobljeno po metodi neto sedanje vrednosti najemnin. Zadnja valorizacija je bila opravljena leta 2004. Revalorizacija zgradb se prenaša neposredno v rezerve. Vse druge nepremičnine so prikazane po nabavni ceni, zmanjšani za amortizacijo, razen zemljišča, ki se ne amortizira.

Amortizacija se obračunava linearno, tako da se odpisuje nabavna vrednost sredstev skozi leta njene ocenjene življenjske dobe po naslednjih letnih odstotnih stopnjah:

zgradbe	1,3 % - 1,8 %
računalniška oprema	20 % - 33 %
druga oprema	10 % - 25 %

Dobiček oziroma izguba pri prodaji osnovnih sredstev sta določena kot razlika med izkupičkom pri prodaji in neodpisano vrednostjo sredstva ter se prikazujeta kot prihodek oziroma odhodek v izkazu uspeha.

Bankovci v obtoku

Bankovci, ki jih izdaja Banka Slovenije, predstavljajo zanjo obveznost v korist imetnika in so priznani kot obveznost po nominalni vrednosti.

Finančni tokovi

Denarna sredstva obsegajo denar v blagajni in vpogledne vloge.

Finančni tokovi iz investiranja zaobjemajo spremembe v portfeljih Banke Slovenije, ki izhajajo iz izvajanja funkcij centralne banke. Vanje se vključujejo spremembe na računu posebnih pravic črpanja (SDR) in izdatki za osnovna sredstva. Finančni tokovi iz financiranja se nanašajo na izdajanje bankovcev, izdajanje blagajniških zapisov Banke Slovenije in na spremembe pri vlogah bank in proračuna Republike Slovenije. Poslovne dejavnosti vključujejo prihodkovni in odhodkovni finančni tok, ki ni vključen med finančne tokove iz investiranja ali iz financiranja.

Prejemki in izdatki v portfeljih so predstavljeni v bruto zneskih.

Rezervacije

Rezervacije za tožbe so oblikovane v primeru, da za banko obstaja zakonska ali druga obveznost kot rezultat preteklih dogodkov, v primeru, da obstaja verjetnost odtoka sredstev za poravnavo obveznosti in ko je znesek ocenljiv.

Obdavčitev

Banka ni zavezana plačilu davka na dobiček v Sloveniji.

Razdelitev presežka/kritje primanjkljaja

V skladu z Zakonom o Banki Slovenije se presežek prihodkov nad odhodki deli za posebne rezerve, splošne rezerve in proračun Republike Slovenije. Nerealizirani prihodki iz naslova tečajnih in cenovnih sprememb se v celoti prenašajo v posebne rezerve. Realizirani prihodki in odhodki predstavljajo razliko med prodajno ceno in ceno zadnjega vrednotenja pri čemer se vrednotenje izvaja mesečno.

Posebne rezerve se lahko uporabijo le za kritje primanjkljaja, ki je posledica nerealiziranih odhodkov iz tečajnih in cenovnih sprememb. Presežek prihodkov nad odhodki po razporeditvi sredstev v posebne rezerve se v višini 25 odstotkov nameni v proračun Republike Slovenije, preostanek pa v splošne rezerve.

Primanjkljaj prihodkov nad odhodki pokriva Banka Slovenije iz splošnih rezerv. Sredstva za pokrivanje primanjkljaja prihodkov nad odhodki, ki ga ni mogoče pokriti iz splošnih rezerv, se zagotovijo iz proračuna Republike Slovenije.

Dogodki po bilančnem datumu 31. decembrom 2006

S 1. januarjem 2007 je Republika Slovenija uvedla novo valuto evro, Banka Slovenije pa je postala polnopravna članica Evrosistema. S tem je Banka Slovenije prevzela soodgovornost za oblikovanje denarne politike in uresničevanje skupnih strateških ciljev Evropskega sistema centralnih bank (ESCB).

Banka je v skladu z 49.1 členom Statuta ECB in pravnimi akti Sveta ESCB s 1.1.2007 vplačala preostalih 93% vpisanega kapitala v višini 17,1 mio EUR. Skupni znesek vplačanega kapitala pri deležu 0,3194% (spremembe zaradi Bolgarije in Romunije) znaša 18,4 mio EUR. Prav tako je Banka 2. in 3. januarja na podlagi 30.1 člena Statuta ECB prenesla v ECB del deviznih rezerv v skupni višini 192 mio EUR.

V skladu Zakonom o Banki Slovenije ter v skladu s statutom ESCB in ECB je Svet Banke Slovenije na svoji 343. seji, dne 20. decembra 2006, sprejel sklep o spremembi pravne podlage vodenja računovodstva in priprave računovodskih izkazov. Novo pravno podlago, z veljavnostjo od 1. januarja 2007 naprej, predstavljajo ESCB računovodski standardi in standardi poročanja, kot jih opredeljuje Smernica ECB o pravnem okviru za računovodstvo in finančno poročanje v Evropskem sistemu centralnih bank (ECB/2006/16).

4 Obrestni prihodki

	2006	2005
	mio SIT	mio SIT
Obrestni prihodki v tuji valuti		
Prihodki od zlata	7	14
Obresti od vpoglednih in vezanih vlog	9.931	5.402
Neto prihodki od finančnih sredstev po poštenu vrednosti	44.983	48.867
Obresti od vlog pri MDS	258	445
Skupaj	55.178	54.728
Obrestni prihodki v tolarjih		
Obresti od posojil bankam	15	15
Obresti od obratnih repo poslov	19	39
Obresti od poslov valutne zamenjave	892	3.319
Skupaj	926	3.373
Skupaj obrestni prihodki	56.105	58.101

Neto prihodke od finančnih sredstev po poštenu vrednosti sestavljajo:

	2006	2005
	mio SIT	mio SIT
Obrestni prihodki	44.983	48.867
Realizirani neto prihodki od finančnih sredstev po poštenu vrednosti	-14.403	-11.040
Neto prihodki od finančnih sredstev po poštenu vrednosti	30.580	37.827

5 Obrestni odhodki

	2006	2005
	mio SIT	mio SIT
Obrestni odhodki v tuji valuti		
Obresti od vpoglednih in vezanih vlog	2.135	889
Obresti od blagajniških zapisov Banke Slovenije	5.598	9.728
Skupaj	7.733	10.618
Obrestni odhodki v tolarjih		
Obresti od vpoglednih vlog	815	828
Obresti od vezanih vlog bank	7.906	8.201
Obresti od vlog čez noč	69	23
Obresti od vlog proračuna Republike Slovenije	19	2.288
Obresti od blagajniških zapisov Banke Slovenije	20.703	15.621
Druge obresti	16	15
Skupaj	29.529	26.975
Skupni obrestni odhodki	37.261	37.593

6 Stroški poslovanja

	2006	2005
	mio SIT	mio SIT
Stroški dela	3.986	3.595
Materialni stroški	2.451	2.018
Stroški tiskanja denarja	4.286	160
Ostalo	128	143
Skupni stroški poslovanja	10.851	5.916

V Banki Slovenije je bilo 31. decembra 2006 zaposlenih 435 ljudi (leto 2005: 414 zaposlenih). Zaposleni so na podlagi pogodbe med Banko Slovenije in Sindikatom od marca 2002 vključeni v dodatno prostovoljno pokojninsko zavarovanje, ki je program z določenimi prispevki. V okviru stroškov dela je izkazan prispevek Banke za DPPZ v znesku 85 mio SIT (2005: 75 mio tolarjev). Prejemki članov Sveta Banke Slovenije so v letu 2006 znašali skupaj 209 mio SIT (2005: 201 mio tolarjev).

Stroški tiskanja denarja v letu 2006 vključujejo vračunane stroške tiskanja evrobankovcev, ki si jih je Banka izposodila od Evrosistema za namen prevzema evra kot nove valute Republike Slovenije od 01.01.2007. Ekvivalent celotnih stroškov proizvodnje in transporta evrobankovcev, ki so bili izdobljeni Banki Slovenije v letu 2006, znaša 4.060 mio SIT.

7 Popravki vrednosti, odpisi in odhodki za rezervacije

	2006	2005
	mio SIT	mio SIT
Potencialne obveznosti	95	1.070
Druge rezervacije	496	-
Skupni popravki, odpisi in odhodki za rezervacije	590	1.070

Druge rezervacije vključujejo rezervacije za odpravnine in jubilejne nagrade in so izračunane v skladu z MRS 19 - Povračila zaposlencev na osnovi aktuarskih predpostavk po stanju na dan 31.12.2006. Slednje povzemajo določbe Kolektivne pogodbe Banke Slovenije, predvideno rast plač, fluktuacijo ter obrestno mero za diskontiranje prihodnjih obveznosti v višini 4,7%, določeno na podlagi 10-letnih podjetniških obveznic z visoko boniteto v Evro območju.

8 Zlato

	2006	2005
	mio SIT	mio SIT
Zlato	9.309	32
Zlato v depozitu	9.484	16.841
Skupaj zlato	18.793	16.873

9 Izpeljani finančni instrumenti

Banka Slovenije sklepa z domačimi bankami posle začasnega nakupa ali prodaje deviz. Bilančne vrednosti pozicij izkazujejo na dan 31. decembra naslednje stanje:

	2006		2005	
	Poštena vrednost	Osnovna vrednost	Poštena vrednost	Osnovna vrednost
	mio SIT	mio SIT	mio SIT	mio SIT
Začasni nakupi/prodaje deviz				
- SIT bodo prejeti nasproti EUR	-	-	35	164.780
- EUR bodo prejeti nasproti SIT	-	-	1	4.792
Skupaj izpeljani finančni instrumenti				169.572

Osnovni zneski posameznih vrst finančnih instrumentov zagotavljajo primerjavo z vrednostmi, ki jih imajo instrumenti v bilanci stanja, vendar ne ponazarjajo nujno zneskov prihodnjega denarnega toka ali trenutne poštene vrednosti instrumentov in torej ne kažejo na izpostavljenost Banke Slovenije kreditnemu tveganju v tem obsegu. Izpeljani finančni instrumenti so v poziciji ugodni (sredstva) ali neugodni (obveznosti) glede na spremembe obrestnih mer in tečajev valut v povezavi z njihovimi pogoji.

10 Obračunane obresti in ostalo

	2006	2005
	mio SIT	mio SIT
Vplačani kapital ECB	312	312
Kapitalske naložbe v druge tuje osebe	5.030	5.199
Obračunane obresti in ostalo	14.985	21.003
Ostalo	1.199	1
Skupaj obračunane obresti in ostalo	21.527	26.515

Kapitalske naložbe v druge tuje osebe vsebujejo delnice BIS v vrednosti 5.009 mio SIT in delnice SWIFT v vrednosti 21 mio SIT, vrednotene po nabavni vrednosti.

Prvega maja 2004 je Slovenija vstopila v Evropsko unijo in s tem je Banka postala članica Evropskega sistema centralnih bank (ESCB). V skladu s 28. členom Statuta ESCB in ECB (Statut) je Banka Slovenije eden od vpisnikov kapitala ECB. Udeležba v kapitalu ECB je vključena v postavko Obračunane obresti in ostalo. Prispevki temeljijo na deležih, ki so določeni v skladu s členom 29.3 Statuta, ter se prilagajajo vsakih pet let. Delež Banke v kapitalu ECB je znašal 0,3345 % in je bil izračunan v skladu z 29. členom Statuta na podlagi podatkov o številu prebivalstva in bruto domačem proizvodu, ki jih zagotavlja Evropska komisija. Glede na to, da Slovenije do leta 2007 ni bila vključena v evroobmočje, so veljale prehodne določbe 48. člena Statuta. Posledično je Banka 1. maja 2004 vplačala minimalni prispevek v kapital ECB v višini 7 %, kije znašal 1.302.967 EUR oziroma 312 mio SIT.

Ključne za vpis kapitala ter zneske vpisanega in vplačanega kapitala prikazuje naslednja tabela:

Centralna banka	Ključ za vpis kapitala do 30.4.2004	Vpisani kapital do 30.4.2004	Vplačani kapital do 30.4.2004	Ključ za vpis kapitala od 01.5.2004	Vpisani kapital od 01.5.2004	Vplačani kapital od 01.5.2004
	%	EUR	EUR	%	EUR	EUR
Nationale Bank van België/Banque Nationale de Belgique	2,8297	141.485.000	141.485.000	2,5502	141.910.195	141.910.195
Deutsche Bundesbank	23,4040	1.170.200.000	1.170.200.000	21,1364	1.176.170.751	1.176.170.751
Bank of Greece	2,1614	108.070.000	108.070.000	1,8974	105.584.034	105.584.034
Banco de España	8,7801	439.005.000	439.005.000	7,7758	432.697.551	432.697.551
Banque de France	16,5175	825.875.000	825.875.000	14,8712	827.533.093	827.533.093
Central Bank and Financial Services Authority of Ireland	1,0254	51.270.000	51.270.000	0,9219	51.300.686	51.300.686
Banca d'Italia	14,5726	728.630.000	728.630.000	13,0516	726.278.371	726.278.371
Banque centrale du Luxembourg	0,1708	8.540.000	8.540.000	0,1568	8.725.401	8.725.401
De Nederlandsche Bank	4,4323	221.615.000	221.615.000	3,9955	222.336.360	222.336.360
Oesterreichische Nationalbank	2,3019	115.095.000	115.095.000	2,0800	115.745.120	115.745.120
Banco de Portugal	2,0129	100.645.000	100.645.000	1,7653	98.233.106	98.233.106
Suomen Pankki-Finlands Bank	1,4298	71.490.000	71.490.000	1,2887	71.711.893	71.711.893
Skupaj centralne banke evro območja	79,6384	3.981.920.000	3.981.920.000	71,4908	3.978.226.562	3.978.226.562
Česká národní banka	-	-	-	1,4584	81.155.136	5.680.860
Danmarks Nationalbank	1,7216	86.080.000	4.304.000	1,5663	87.159.414	6.101.159
Eesti Pank	-	-	-	0,1784	9.927.370	694.916
Central Bank of Cyprus	-	-	-	0,1300	7.234.070	506.385
Latvijas Banka	-	-	-	0,2978	16.571.585	1.160.011
Lietuvos bankas	-	-	-	0,4425	24.623.661	1.723.656
Magyar Nemzeti Bank	-	-	-	1,3884	77.259.868	5.408.191
Central Bank of Malta/Bank Ċentrali ta' Malta	-	-	-	0,0647	3.600.341	252.024
Narodowy Bank Polski	-	-	-	5,1380	285.912.706	20.013.889
Banka Slovenije	-	-	-	0,3345	18.613.819	1.302.967
Národná banka Slovenska	-	-	-	0,7147	39.770.691	2.783.948
Sveriges Riksbank	2,6636	133.180.000	6.659.000	2,4133	134.292.163	9.400.451
Bank of England	15,9764	798.820.000	39.941.000	14,3822	800.321.860	56.022.530
Skupaj centralne banke izven evro območja	20,3616	1.018.080.000	50.904.000	28,5092	1.586.442.685	111.050.988
Skupaj	100,0000	5.000.000.000	4.032.824.000	100,0000	5.564.669.247	4.089.277.550

11 Osnovna sredstva

	Zemjišča in zgradbe	Računalniki in oprema	Skupaj
	mio SIT	mio SIT	mio SIT
Nabavna ali ocenjena vrednost			
1. januar 2005	3.213	3.304	6.517
Nabave	13	556	568
Prodaje	-	-205	-205
1. januar 2006	3.226	3.654	6.880
Nabave	235	537	772
Prodaje	-	-142	-142
31. december 2006	3.461	4.048	7.509
Amortizacija			
1. januar 2005	663	2.300	2.963
Prodaje	-	-205	-205
Strošek amortizacije	23	455	479
1. januar 2006	686	2.551	3.237
Prodaje	-	-141	-141
Strošek amortizacije	24	461	485
31. december 2006	711	2.870	3.581
Neodpisana vrednost:			
31. december 2006	2.750	1.178	3.928
31. december 2005	2.540	1.103	3.643

V stanje zemljišč in zgradb na dan 31. december 2006 so vključene tudi naložbe v nepremičnine v Republiki Avstriji v višini 1.383 mio SIT (2005: 1.383 mio SIT).

12 Dodeljeni SDR

	2006	2005
	mio SIT	mio SIT
Dodeljeni SDR	6.956	7.358
Skupaj dodeljeni SDR	6.956	7.358

Obrestna mera za obveznosti iz naslova dodeljenih SDR je na bilančni dan znašala 4,07 % (2005: 3,03 %). Obresti, ki jih Banka plačuje, se neposredno zaračunajo Republiki Sloveniji in tako je efektivna obrestna mera enaka nič.

Terjatve do proračuna Republike Slovenije so izkazane v knjižni vrednosti glavnice in so pretežno financirane z dodeljenimi SDR.

13 Bankovci v obtoku

Vrednost bankovcev v obtoku po apoenih:

		2006	2005
		mio SIT	mio SIT
SIT	10	189	197
SIT	20	252	275
SIT	50	285	331
SIT	100	1.612	1.825
SIT	200	1.707	1.683
SIT	500	1.977	2.223
SIT	1.000	12.385	13.946
SIT	5.000	65.801	87.214
SIT	10.000	65.019	106.149
Skupaj		149.226	213.844
Tolarski kuponi		404	404
Skupaj		149.631	214.248

14 Kapital in rezerve

		2006	2005
		mio SIT	mio SIT
Stanje 1. januarja		214.616	179.873
Prenos/črpanje posebnih rezerv za tečajne razlike		-18.130	27.564
Črpanje posebnih rezerv za cenovna tveganja pri vrednostnih papirjih		-	-7.497
Črpanje sredstev iz splošnih rezerv za kritje cenovnih razlik pri vrednostnih papirjih		-14.202	-3.557
Prenos/črpanje posebnih rezerv za cenovna tveganja pri zlatu		1.915	6.653
Prenos v splošne rezerve		7.481	11.580
Stanje 31. decembra		191.680	214.616
Sestava rezerv:			
Osnovni kapital BS		2.000	2.000
Posebne rezerve za tečajne razlike		111.106	129.236
Posebne rezerve za cenovna tveganja (vrednostni papirji)		-	-
Posebne rezerve za cenovna tveganja (zlato)		10.361	8.446
Splošne rezerve		66.830	73.551
Valorizacijske rezerve		1.383	1.383
Skupaj rezerve		191.680	214.616

Rezerve Banke Slovenije sestavljajo splošne rezerve in posebne rezerve. Splošne rezerve so namenjene kritju splošnih tveganj pri poslovanju Banke Slovenije. Posebne rezerve so namenjene pokrivanju tečajnih in cenovnih tveganj (pri vrednostnih papirjih in zlatu). Posebne rezerve se oblikujejo v višini nerealiziranih prihodkov iz naslova tečajnih in cenovnih tveganj.

15 Pogojne obveznosti in zunajbilančni instrumenti

Posli začasnega nakupa ali prodaje tuje valute in terminski nakupi tuje valute

Banka je v letih 2005 in 2006 sklepala posle valutne zamenjave, ki se nanašajo na obveznost nakupa EUR za SIT ali prodaje EUR za SIT. Osnovni zneski teh poslov so podani v Pojasnilu 9.

Druge pogojne obveznosti

Obstajajo še določeni zahtevki do Banke Slovenije, ki so v postopku in niso poravnani. Zahtevki se v glavnem nanašajo na delovnopravne spore iz prve polovice prejšnjega desetletja. Svet Banke Slovenije je mnenja, da so za te namene oblikovane zadostne rezervacije. Podrobnejša informacija v skladu z IAS 37 »Rezervacije, pogojne obveznosti in pogojna sredstva« ni podana, ker lahko le-ta prejudicira položaj Banke v postopku.

16 Poštena vrednost finančnih sredstev in obveznosti

Naslednja tabela prikazuje knjigovodske vrednosti in pripadajoče poštene vrednosti tistih finančnih imetij in obveznosti, ki se v bilanci stanja ne izkazujejo po njihovi poštene vrednosti. Ocenjena poštena vrednost vlog z nespremenljivo obrestno mero ter blagajniških zapisov Banke Slovenije temelji na diskontiranju denarnega toka pri uporabi prevladujočih obrestnih mer denarnega trga za podobne instrumente preostalega roka zapadlosti.

	Sedanja vrednost		Poštena vrednost	
	2006 mio SIT	2005 mio SIT	2006 mio SIT	2005 mio SIT
Sredstva				
Gotovina in vloge	236.941	321.635	237.023	321.939
Obveznosti				
Vpogledne in vezane vloge v tuji valuti	109.293	82.466	109.619	82.669
Blagajniški zapisi v tujem denarju	32.449	323.938	32.598	324.820
Vezane vloge bank	230.630	203.490	231.104	205.925
Vloge čez noč	95.159	1.500	95.159	1.500
Tolarski blagajniški zapisi	402.381	525.184	403.736	527.016
Vloge proračuna Republike Slovenije	1.296	2.682	1.296	2.682

Poštena vrednost vpoglednih vlog v tolarjih ter vlog čez noč je enaka njihovi knjigovodski vrednosti zaradi njihove vpoglednosti oziroma kratke ročnosti.

Glede na posebnost rezervne pozicije pri Mednarodnem denarnem skladu, vlog Mednarodnega denarnega sklada, alokacije SDR ter z njo povezane terjatve do proračuna Republike Slovenije se njihova poštena vrednost bistveno ne razlikuje od njihove knjigovodske vrednosti.

Pošteno vrednost bankovcev v obtoku predstavljajo njihovi nominalni zneski.

17 Tveganja

Kreditno tveganje

Vsi investicijski vrednostni papirji so obrestonosne obveznice. Vsi investicijski vrednostni papirji in depoziti so naloženi pri tujih bankah. Finančna sredstva IMF vsebujejo račun SDR, člansko vlogo RS, Račun zadolžnice in Račun št. 1 pri MDS. Postavka je izkazana v neto znesku v skladu z vlogo rezervne pozicije kot lastnih rezerv Banke (Statut MDS)

Vse tuje banke, kamor Banka Slovenije plasira sredstva, imajo najmanj A- bonitetno oceno. Bonitetna ocena je povprečje dolgoročnih ocen bonitetnih agencij Fitch, Moody's in Standard & Poor's. Maksimalno izpostavljenost kreditnemu tveganju na dan 31. decembra 2006, če dolžniki ne bi mogli izpolniti svojih obveznosti, predstavlja znesek, prikazan v računovodskih izkazih kot finančna sredstva. Izpostavljenost državnemu tveganju vključuje države OECD, EU in Republiko Slovenijo. Svet Banke Slovenije meni, da ni pomembnejše koncentracije kreditnega tveganja.

Koncentracije vrednostnih papirjev glede na valuto in glede na poslovni odnos so na dan 31. decembra 2006 naslednje:

	EUR	USD	Ostalo	Skupaj
	%	%	%	%
Državni vrednostni papirji	42,30	7,83	2,18	52,31
Nadnacionalni vrednostni papirji	2,04	1,02	0,48	3,55
Bančni vrednostni papirji	33,93	3,48	6,74	44,15
31. december 2006	78,27	12,34	9,40	100,00
Državni vrednostni papirji	38,71	9,82	3,30	51,83
Nadnacionalni vrednostni papirji	2,12	1,61	1,33	5,06
Bančni vrednostni papirji	35,72	3,24	4,15	43,11
31. december 2005	76,55	14,67	8,78	100,00

Obrestno tveganje

Povprečne efektivne obrestne mere:

	Obdobja sprememb obrestnih mer				
	Do 3	Od 3 mesecev	Nad 1	2006	2005
	mesece	do 1 leta	leto	Skupaj	Skupaj
	%	%	%	%	%
Sredstva					
Sredstva v tuji valuti					
Zlato	0,01	-	-	0,01	0,06
Gotovina in vloge	4,37	-	-	4,37	2,86
Izpeljani finančni instrumenti	-	-	-	-	1,50
Finančna sredstva po poštenu vrednosti	4,15	4,35	4,23	4,24	3,28
Mednarodni denarni sklad	3,02	-	-	3,02	2,46
Obveznosti					
Obveznosti v tuji valuti					
Vpogledne in vezane vloge	3,43	5,15	-	3,64	2,81
Izpeljani finančni instrumenti	-	-	-	-	1,00
Blagajniški zapisi Banke Slovenije	3,40	-	-	3,40	2,45
Obveznosti v tolarjih					
Vpogledne vloge	0,75	-	-	0,75	0,75
Vezane vloge bank	3,68	-	-	3,68	4,20
Vloge čez noč	2,50	-	-	2,50	2,25
Blagajniški zapisi Banke Slovenije	3,50	3,50	-	3,50	4,00
Vloge proračuna RS	1,00	-	-	1,00	1,00

Prikazane obrestne mere predstavljajo povprečne obrestne mere na koncu obračunskega obdobja.

Obrestna občutljivost sredstev in obveznosti

Analiza spremenljivosti obrestnih mer na dan 31. decembra 2006 (v mio SIT):

	Obdobja sprememb obrestnih mer			
	Do 3 mesece	Od 3 mesecev do 1 leta	Nad 1 leto	2006 Skupaj
Sredstva				
Sredstva v tuji valuti				
Zlato	18.793	-	-	18.793
Gotovina in vloge	236.941	-	-	236.941
Finančna sredstva po pošteni vrednosti	146.783	180.504	715.090	1.042.377
Terjatve do proračuna RS	2.182	-	6.956	9.137
Mednarodni denarni sklad	8.919	-	-	8.919
Skupaj sredstva	413.617	180.504	722.045	1.316.166
Obveznosti				
Obveznosti v tuji valuti				
Vpogledne in vezane vloge	95.913	13.380	-	109.293
Blagajniški zapisi Banke Slovenije	32.449	-	-	32.449
MDS in druge MFO	3.467	-	8	3.475
Dodeljeni SDR	-	-	6.956	6.956
Obveznosti v tolarjih				
Vpogledne vloge	100.994	-	-	100.994
Vezane vloge bank	230.360	-	-	230.360
Vloge čez noč	95.159	-	-	95.159
Blagajniški zapisi Banke Slovenije	365.179	37.201	-	402.381
Vloge proračuna RS	1.296	-	-	1.296
Mednarodne finančne institucije	263	-	-	263
Skupaj obveznosti	925.080	50.582	6.964	982.626
Obrestno občutljivostna vrzel	-511.464	129.922	715.082	333.540
Na dan 31. decembra 2005				
Skupaj sredstva	417.105	262.853	983.409	1.663.367
Skupaj obveznosti	984.581	57.534	210.850	1.252.965
Obrestno občutljivostna vrzel	-567.476	205.319	772.559	410.402

Valutno tveganje

Pri izvajanju funkcij centralne banke, predvsem pri vodenju denarne politike in upravljanju z deviznimi rezervami, prihaja do koncentracije valut pri finančnih sredstvih. Koncentracije izvirajo iz valutne in poslovne izpostavljenosti Banke Slovenije.

Osnovne smernice upravljanja z mednarodnimi rezervami Banke Slovenije določa in četrtnetno revidira Svet Banke Slovenije; smernice predpisujejo valutno strukturo, povprečno ročnost vlog in naložb v tuji valuti, kakor tudi izbiro tujih bank.

Valutna struktura na dan 31. decembra 2006 (v mio SIT):

	SIT	EUR	USD	Ostalo	Skupaj
Sredstva					
Sredstva v tuji valuti					
Zlato	-	-	-	18.793	18.793
Gotovina in vloge	-	113.785	59.949	63.206	236.941
Finančna sredstva po poštenu vrednosti	-	815.842	128.583	97.952	1.042.377
Terjatve do proračuna RS	-	-	-	9.137	9.137
Mednarodni denarni sklad	-	-	-	8.919	8.919
Obračunane obresti in ostalo	-	13.872	1.593	6.062	21.527
Sredstva v tolarjih	986	-	-	-	986
Skupaj sredstva	986	943.498	190.125	204.070	1.338.679
Obveznosti					
Obveznosti v tuji valuti					
Vpogledne in vezane vloge	-	79.594	29.445	254	109.293
Blagajniški zapisi Banke Slovenije	-	32.449	-	-	32.449
MDS in druge MFO	-	3.467	-	8	3.475
Dodeljeni SDR	-	-	-	6.956	6.956
Obračunane obresti in ostalo	-	2.180	193	48	2.422
Obveznosti v tolarjih	844.207	-	-	-	844.207
Skupaj obveznosti	844.207	117.691	29.639	7.265	998.802
Valutna pozicija	-843.221	825.807	160.486	196.805	339.877
Zabilančna pozicija	-	-	-	-	-
Na dan 31. decembra 2005					
Skupaj sredstva	748	1.252.656	239.314	197.912	1.690.630
Skupaj obveznosti	844.401	341.947	67.464	7.737	1.261.549
Valutna pozicija	-843.653	910.709	171.850	190.175	429.082
Zabilančna pozicija	-	-169.572	-	-	-169.572

Dospelost sredstev in obveznosti

Dospelost sredstev in obveznosti na dan 31. decembra 2006 (v mio SIT):

	Preostalo obdobje do pogodbene zapadlosti			
	Do 3 mesece	Od 3 mesecev do 1 leta	Nad 1 leto	2006 Skupaj
Sredstva				
Sredstva v tuji valuti				
Zlato	-	-	18.793	18.793
Gotovina in vloge	236.941	-	-	236.941
Finančna sredstva po poštenu vrednosti	146.783	180.504	715.090	1.042.377
Terjatve do proračuna RS	2.182	-	6.956	9.137
Mednarodni denarni sklad	2.257	-	6.662	8.919
Obračunane obresti in ostalo	11.002	5.494	5.030	21.527
Sredstva v tolarjih				
Obračunane obresti in ostalo	723	69	194	986
Skupaj sredstva	399.887	186.067	752.725	1.338.679
Obveznosti				
Obveznosti v tuji valuti				
Vpogledne in vezane vloge	108.909	383		109.293
Blagajniški zapisi Banke Slovenije	32.449	-	-	32.449
MDS in druge MFO	3.467	-	8	3.475
Dodeljeni SDR	-	-	6.956	6.956
Obračunane obresti in ostalo	2.250	172	-	2.422
Obveznosti v tolarjih				
Vpogledne vloge	100.994	-	-	100.994
Vezane vloge bank	230.360	-	-	230.360
Vloge čez noč	95.159	-	-	95.159
Blagajniški zapisi Banke Slovenije	365.179	37.201	-	402.381
Vloge proračuna RS	1.296	-	-	1.296
Mednarodne finančne institucije	263	-	-	263
Obračunane obresti in ostalo	12.936	39	779	13.754
Skupaj obveznosti	953.264	37.795	7.743	998.802
Dospelostna vrzel	-553.377	148.271	744.982	339.877
Na dan 31. decembra 2005				
Skupaj sredstva	419.747	271.571	999.313	1.690.630
Skupaj obveznosti	992.602	58.097	210.850	1.261.549
Dospelostna vrzel	-572.855	213.474	788.462	429.081

Likvidnostno tveganje predstavlja tveganje zagotovitve sredstev za poravnavo zapadlih obveznosti. To tveganje zajema tudi tveganje potrebne hitre prodaje finančnih sredstev pod njihovo pošteno vrednostjo.

Likvidnostna ustreznost je ena od ključnih determinant pri upravljanju s sredstvi v tuji valuti. To se zrcali v ustrezni rokovni sestavi glede potencialne potrebe po posegu na trgu tujega denarja, glede na obveznosti v tuji valuti in glede na potrebe plačilnega prometa. Za ta namen obstaja vrsta interaktivnih dejavnosti, ki zajemajo upoštevanje likvidnostnih razmerij pri instrumentih in na ravni banke, vključujoč maksimume pozicij po valutah, instrumentih in partnerjih. Kriteriji se spremljajo na dnevni ravni. Dodatno so za zavarovanje likvidnostnega tveganja sklenjene kreditne linije.

Banka Slovenije je na področju tolarskih aktivnosti odgovorna za uravnavanje likvidnosti bančnega sistema. Na tem funkcijskem področju ni zavezana likvidnostnim omejitvam.

18 Finančni tokovi pri blagajniških zapisih

	2006	2005
	mio SIT	mio SIT
Pritoki		
Vezane vloge bank	26.870	46.760
Tolarski blagajniški zapisi	-	258.596
Skupaj pritoki	26.870	305.356
Odtoki		
Blagajniški zapisi v tujem denarju	-289.042	-182.169
Tolarski blagajniški zapisi	-122.803	-
Skupaj odtoki	-411.845	-182.169
Skupaj neto pritok/odtok	-384.975	123.187

19 Stanje denarnih sredstev

	2006	2005
	mio SIT	mio SIT
Sredstva v tuji valuti		
Denarna sredstva v tuji valuti	10.067	11.893
Skupaj sredstva	10.067	11.893
Obveznosti v tuji valuti		
Depoziti v tuji valuti	-29.355	-35.399
Obveznosti v tolarjih		
Vpogledne vloge bank	-92.266	-97.664
Vloge čez noč	-95.159	-1.500
Nebančne vloge	-9.967	-9.428
Skupaj obveznosti	-226.747	-143.991
Stanje denarnih sredstev	-216.680	-132.098

Denarna sredstva v tuji valuti vključujejo sredstva MDS v višini 2.257 mio SIT (2005: 2.354 mio tolarjev), ne vključujejo vezanih vlog v višini 214.071 mio SIT (2005: 294.828 mio tolarjev) in ostalih sredstev v višini 13.261 mio SIT (2005: 14.459 mio tolarjev).

Depoziti v tuji valuti ne vključujejo namenskih vlog v višini 79.938 mio SIT (2005: 47.067 mio tolarjev).

Obveznosti v tolarjih vključujejo vloge čez noč v višini 95.159 mio SIT (2005: 1.500 mio SIT), vloge proračuna Republike Slovenije v višini 1.294 mio SIT (2005: 2.680 mio tolarjev) ter tolarske račune centralnih bank in Evropske komisije pri Banki Slovenije v višini 263 mio SIT (2005: 271 mio SIT). Ne vključujejo pa vloge KDD v višini 318 mio SIT (2005: 145 mio SIT).